

STREDA, 8. OKTÓBRA 2008

PREDSEDÁ: PÁN PÖTTERING

predseda

1. Slávnostná schôdza – Ingrid Betancourtová

Predseda. - (FR) Vážené dámy a páni, pán úradujúci predseda Rady, pán komisár, je pre mňa veľkou ctou a potešením, že dnes môžem na pôde Parlamentu privítať pani Ingrid Betancourtovú. Srdečne vás vítam, pani Betancourtová.

(potlesk)

Skutočnosť, že vás dnes môžeme medzi nami privítať, je dôkazom, že odvážni ľudia nikdy nestratia nádej v boji za slobodu a ľudskú dôstojnosť. Po vašom prepustení 2. júna 2008 mi bolo ctou písomne vám v mene Európskeho parlamentu zablažovať k návratu na slobodu. A dočkali sme sa aj chvíle, že ste naším hosťom.

V zajatí ste strávili šesť rokov, štyri mesiace a deväť dní. Sama najlepšie viete, čo ste museli počas týchto 2 321 dní zajatia prežiť. Pre celý svet ste sa však stali symbolom slobody a pre nás všetkých symbolom ľudskej nezdolnosti voči nedobrovoľným útrapám a odňatiu základných ľudských práv, a vzorom dôstojnosti a odvahy. Vaše deti boli po celý čas s vami. Nikdy nezabudnem na to, ako ma pred niekoľkými rokmi vaše dve deti, dcéra a syn, ešte na úplne inom mieste vyhľadali a ako vás obhajovali. V ich slovách bolo cítiť obrovskú lásku detí k svojej matke. Môžete byť na ne hrdá.

(potlesk)

Terorizmus, ktorý praktizujú vaši únoscovia, predstavuje priamy útok na naše hodnoty, slobodu, ľudskú dôstojnosť a demokraciu.

Pani Betancourtová, váš prípad je ďalším jasným príkladom, že demokracia nesmie nikdy ustúpiť pred terorizmom. Je politickou a morálnou povinnosťou zaručiť neustálu podporu právneho štátu.

Počas vášho zajatia sa mnoho poslancov Európskeho parlamentu neúnavne snažilo o vaše prepustenie a viem, že dnes je medzi nami mnoho predstaviteľov rozličných výborov, ktoré sa zaoberali prípadom Ingrid Betancourtovej. Sú to vaši zástancovia, ľudia, ktorí bojujú za slobodu všetkých rukojemníkov v Kolumbii. Rád by som pozdravil a srdečne privítal všetkých, ktorí vystupovali v mene Ingrid Betancourtovej a ktorí sú dnes tu, na pôde Európskeho parlamentu.

(potlesk)

Dámy a páni, musíme aj naďalej neúnavne vyvíjať úsilie, aby sme dosiahli prepustenie všetkých, ktorí sú ešte stále zbavení slobody. Pani Betancourtová, dnes ste medzi nami aj z tohto dôvodu. Sama ste povedali: „Najväčším nebezpečenstvom pre obeť terorizmu je to, že sa na ňu zabudne. Keď som bola v pralese, mala som vlastnú tvár i meno. Teraz vás žiadam, aby mali mená a tváre aj tí, ktorí ešte nie sú na slobode.“ Tieto vaše slová platili a stále platia. V mene Európskeho parlamentu dnes žiadame, aby sa stali skutočnosťou.

V tomto roku oslavujeme 60. výročie Všeobecnej deklarácie ľudských práv, ktorú prijalo Valné zhromaždenie Organizácie Spojených národov 10. decembra 1948. Táto deklarácia bola prvým celosvetovým formálnym záväzkom chrániť dôstojnosť všetkých ľudí a ich rovnosť bez ohľadu na farbu pleti, náboženstvo alebo pôvod. V článku 3 deklarácie sa uvádza: „Každý má právo na život, slobodu a osobnú bezpečnosť.“

Veľmi veľa ľudí prišlo o svoju slobodu len preto, lebo ochraňovali ľudské práva. Na konferencii s názvom Slovo majú obhajcovia, ktorá prebieha tento týždeň tu v Európskom parlamente, sme počuli mnoho svedectiev ľudí, ktorí boli utláčaní, svojvoľne uvrhnutí do väzenia alebo donútení žiť v exile pre svoj boj za základné práva a slobody. Mali sme aj príležitosť podrobne diskutovať o tom, ako môžeme týchto ľudí lepšie chrániť a podporovať ich prácu.

Vážená pani Betancourtová, je nám ctou a potešením, že vystupujete v Európskom parlamente.

Ingrid Betancourt. - (FR) Vážení pán predseda, dámy a páni, je pre mňa hlbokým citovým zážitkom, že môžem byť s vami práve v čase, keď si Organizácia Spojených národov a Európska únia pripomínajú 60. výročie prijatia Všeobecnej deklarácie ľudských práv.

Môžem len rozmyšľať nad tým, o akú neobyčajnú zhodu okolností ide. Ešte pred tromi mesiacmi som vás sledovala pri práci z najhlbších zákutí amazonského pralesa a mojou najväčšou ambíciou bolo, aby mohli v našom mene, v mene väzňov ľudského šialenstva a dešpektu voči človeku, prísť do tohto Parlamentu a prehovoriť iní.

Som presvedčená, že možnosť stráviť tieto chvíle spolu s vami je zázrak. Prišla som medzi vás s úctou voči tomuto Parlamentu, ktorý vám stále závidím. Spolu s ostatnými obyvateľmi Latinskej Ameriky snívam, že nás inšpirujete a že sa občania našich krajín spoja a jedného dňa sa stretneme v latinsko-americkom parlamente, podobnom ako je váš, a pomocou dialógu a rešpektu nájdeme kľúč k spoločnej budúcnosti nášho kontinentu.

Veľmi dobre viem, ako intenzívne ste na mňa počas tých ťažkých rokov mysleli. Presne si pamätám na váš záväzok voči našim rodinám v čase, keď sa svet už nezaujímal o osud kolumbijských rukojemníkov a keď zmienky o nás vyvolávali nevľúdne reakcie.

V zajatí v džungli som si často nalaďila rozhlasovú stanicu, ktorá vysielala vaše zasadnutia. Nevidela som vás, reportéri však popisovali ich priebeh. Prvá pomoc prišla vďaka tomu, že ste sa tu, v tejto rokovacej sále odmietli vzdať a že ste vyjadrili tichý nesúhlas. Vďaka vám som pred viac ako piatimi rokmi pochopila, že už nie sme sami.

Počas celých týchto rokov som mohla neustále dúfať, lipnúť na živote, mohla som dennodenne nieť svoj kríž, pretože som vedela, že žijem vo vašich srdciach. Hovorila som si, že aj keď znesú zo sveta moje telo, moje meno a moja tvár ostane navždy vo vašich myšlienkach.

Preto som od chvíle, keď som sa opäť ocitla na slobode, chcela pricestovať sem, na miesto, na ktorom sa tiež cítim ako doma. Musela som vám prísť oznámiť, že vaše slová alebo skutky neboli zbytočné. Ak som prežila a znova našla radosť zo života, vďačím za to vám. Určite viete, že vaše slová mi boli útechou, kým sa dostavila skutočná pomoc.

Ďakujem.

(potlesk)

Ďakujem vám všetkým. Ďakujem, že ste otvorili svoje srdcia a zaoberali sa tragédiou, ktorá sa odohrávala tak ďaleko od vás. Keď som rozmyšľala nad vytvorením statusu obetí terorizmu a viedla som dialóg s OSN o potrebe vytvorenia priestoru na vyjadrenie rodín týchto obetí, myslela som na príklad, ktorý ste nám ukázali. Viem, že ste prijali moju rodinu, moju matku a moje deti a že ste ich vypočuli. Keď som sa o tom v zajatí dozvedela, malo to pre mňa veľký význam. Vďaka vašej veľkorysosti sa stal Európsky parlament vhodným miestom na to, aby sa svetu ukázalo barbarstvo, ktoré sme zažili a ktoré stále zažíva viac ako 3 000 mojich krajanov.

Vďaka slovám, ktoré tu odznali a ktoré umožnili moje prepustenie a prepustenie mojich spoločníkov, sa vytvorila potreba konať a zároveň rešpektovať životy všetkých rukojemníkov, ale aj partizánov, ktorí nás uniesli. Výsledkom vašej nekompromisnosti a angažovanosti bola skutočnosť, že nedošlo k žiadnemu násiliu. Ide o presný, jasný a konkrétny výsledok vašej činnosti.

(potlesk)

Chcela by som na tomto mieste vzdať hold tisícom aktivistov v oblasti ľudských práv, tisícom bojovníkov za slobodu, ktorí pracovali na celom svete s cieľom dosiahnuť náš návrat a návrat mnohých iných ľudí, zajatých na rôznych miestach sveta. Vidím tu aj žlté tričky združenia FICIB.

(potlesk)

(ES) Chcela by som poďakovať združeniu FICIB za to, že bojovalo za všetkých rukojemníkov v Kolumbii. Otvorili ste tieto dvere prví. Vďaka vám som spolu s pätnástimi svojimi spoluväzňami našla slobodu. Musíme bojovať a zápasiť aj naďalej a oslobodiť tých, ktorí ešte čakajú. Viem, že sa na vás môžem spoľahnúť.

(potlesk)

(FR) Za slobodu bojovali mnohí. Združenie FICIB a mnoho ďalších výborov na celom svete. V Paríži, Taliansku, Holandsku, mnoho ich je v Grécku, Nemecku, Írsku, Dánsku, Švédsku a v iných krajinách. Mali sme priateľov všade, v Kanade, Spojených štátoch, vo všetkých častiach Latinskej Ameriky. Všetko sa však začalo tu. Ďakujem.

(potlesk)

Títo bojovníci za slobodu sa snažili každý deň počas viac než šiestich rokov zaistiť, aby našu tragédiu nepoznačila ľahostajnosť. Niektorí z nás sú už slobodní, nie však všetci. Ich boj pokračuje.

Viac ako kedykoľvek predtým potrebujeme, aby ste ich podporili, aby ste nezatvorili dvere, potrebujeme vaše odhodlanie a čas. Viac ako kedykoľvek predtým však potrebujeme vaše slová. Vedzte, že jediná zbraň, v ktorú by sme mali veriť, je sila slov.

(ES) Chcela by som hovoriť aj o tom, akým nezvyčajným nástrojom sú slová. Dnes myslím s veľkým smútkom na ženu, ktorá používala slová ako zbraň proti ktorej bojovali násilím a strelnými zbraňami.

Kolumbijskú ženu, Olgu Marinu Vergarovú, zavraždili 22. septembra spolu s vnukom, synom a ostatnými členmi rodiny. Bola aktivistkou v oblasti ľudských práv. Bola ženou, ktorá nemlčala, ženou ktorá svojimi slovami obhajovala iných.

Dnes si na ňu spomínam a na tomto dôstojnom mieste žiadam úrady svojej krajiny, Kolumbie, aby vykonali potrebné kroky a našli zodpovedných. Aby ich postavili pred spravodlivý súd a potrestali za hanebné činy, ktoré vykonali.

(potlesk)

(FR) Viete, že slová sú veľmi dôležité. Proti nenávisti a násiliu možno najúčinnšie bojovať slovom. Určite ste už veľakrát cítili bezmocnosť v situáciách, keď ste nemohli podniknúť žiadne kroky a vaše slová mali taký účinok, akoby hrach na stenu hádzal. Zrejme máte podobnú skúsenosť. Stalo sa to aj mne v období, keď som bola poslankyňou kolumbijského parlamentu. V tej chvíli ľutujete, že nie ste napríklad členom vlády, výkonného orgánu, ktorý prijíma rozhodnutia, rozdeľuje finančné prostriedky a dáva príkazy na vykonávanie opatrení. V materiálnom svete to, čo nevidíme, neexistuje a na bezmocnosť si musíme neustále dávať pozor.

Parlament je však svätyňou slov, oslobodzujúcich slov. V parlamente začínajú všetky veľké procesy prebúdzania spoločnosti. Práve tu sa rodí a vyjadruje to, na čom našim ľuďom skutočne záleží. Ak výkonné orgány nakoniec prijímajú isté opatrenia, je to vďaka tomu, že niekto z tohto Parlamentu, niekto z vás, už dávno predtým vystúpil a vyjadril svoje stanovisko. Rovnako ako ja dobre viete, že vždy, keď niekto z vás vystúpi tu, v Parlamente, zlo o krok ustúpi.

Slová majú v dnešnom svete skutočný vplyv. Sartre to vedel už od detstva. Françoise Doltoová túto skutočnosť veľmi pekne vyjadrila, keď povedala, že ľudia sú bytosťami slov, že slovami možno poskytnúť starostlivosť, liečiť alebo sa prostredníctvom nich môže čosi zrodiť. Môžu však aj spôsobiť chorobu či zabiť. Naše slová sú rovnako silné ako pocity, ktoré nosíme vo svojom vnútri.

Teraz vám poviem niečo veľmi osobné, dovoľím vám nahliadnuť do môjho súkromia. Bola som ohromená, keď som zistila, že moja dcéra sa počas mojej neprítomnosti neustále vracala k slovám, ktoré som použila bez toho, aby som rozmýšľala nad našou budúcnosťou. Vtedy som nemala ani poňatia, akú nádej a silu jej poskytnúť v čase, keď som bola v zajatí ďaleko od nej. Pamätá si predovšetkým list, ktorý som jej napísala k jej pätnástym narodeninám a na ktorý som úplne zabudla. Hovorí, že ten list čítala vždy v deň svojich narodenín...

(potlesk)

... a každý rok v ňom našla, pretože sa postupne menila, niečo nové, čo prehováralo k osobnosti, ktorou sa stávala...

(potlesk)

Lekári tento jav nazývajú posttraumatický stresový syndróm. Je potrebné liečiť ho. To je všetko. Prepáčte mi.

Povedala som, že v tých listoch našla vždy niečo nové, niečo, čo prehováralo k osobnosti, ktorou sa stávala, čo záviselo od toho, čo prežívala. Bože môj, keby som to bola vedela! Bola by som oveľa opatrnejšia a poslala jej životnú cestu oveľa väčšou dávkou lásky a bezpečia.

Dnes myslím na nás, na vás i na seba. Keby sme dokázali posúdiť skutočný účinok svojich slov, možno by sme boli smelší, možno by sme boli odvážnejší, možno by sme v priebehu diskusií o zmiernení utrpenia tých, za ktorých musíme bojovať, žiadali viac. Obete despotickej režimov vedia, že to, čo tu dnes odznie,

je vyjadrením miery ich utrpenia a dodá ich zápasu zmysel. Navždy si zapamätáte ich mená a situácie, v ktorých sa ocitli. Zabránili ste ich utláčateľom, aby unikli, tým že ste nedovolili, aby ich zločiny upadli do zabudnutia. Nedovolili ste im, aby hrôzu, ktorej vystavili svoje obete, skryli za doktrínu, ideológiu alebo náboženstvo.

Keď som bola v zajatí, niekoľkokrát som počula hovoriť v mojom mene Raúla Reyesa, hovorca organizácie FARC. V rádiu som počula: „Ingrid povedala to“ alebo „Ingrid sa vyjadrila o tomto.“ Bola som pobúrená, keď som prišla na to, že ma nielen uniesli, že mi partizáni nevzali len osud, ale že mi odobrali aj hlas.

Som si istá, že som svoj hlas znova našla, že môžem prehovoriť na tomto mieste a že vám môžem povedať, ako veľmi svet potrebuje, aby Európa vyjadrovala svoj názor. Vo svete, v ktorom je úzkosť stále naliehavejším javom a v ktorom sa pre svoj strach z budúcnosti uzatvárame pred svojím okolím, je potrebné prestať sa skrývať, je potrebné štedro rozprestrieť ruky a začať tento svet meniť.

Konzumná spoločnosť, v ktorej žijeme, nám neprináša šťastie. Počet samovrážd, miera drogovej závislosti a násilia v spoločnosti patria len k niektorým príznakom šíriaceho sa nepokoja. Globálne otepľovanie, ktoré spôsobilo prírodné katastrofy, nám pripomína, že Zem už má po krk našej nezodpovednosti a sebeckosti.

(potlesk)

Ako to súvisí s utrpením obetí surovosti na celom svete? Ja vidím obrovskú súvislosť. Keď som bola v zajatí, mala som možnosť podrobne sa zaoberať sociálnym správaním svojich únoscov. Partizáni, ktorí ma strážili, boli rovnako starí ako moje deti. Najmladší z nich mali 11, 12, a 13 rokov, najstarší nemali viac ako 20 alebo 25. Väčšina, povedala by som 95 % z nich, pracovala predtým, než podstúpili nábor do organizácie FARC, ako zberači listov koky. Sú známi ako „raspachines“. Celý čas od svitu do mrku trávia spracovávaním listov koky na pastu, ktorá tvorí základ výroby kokaínu.

Sú to mladí roľníci, ktorí často žijú v odlahľých oblastiach, avšak vďaka satelitným televíznym staniciam majú veľmi dobrý prehľad o dianí vo svete. Rovnako ako naše deti sú zavalení informáciami a tiež snívajú o tom, aby mali iPod, Playstation alebo DVD disky. V ich prípade je však materiálny svet, o ktorom snívajú, nedosiahnuteľný. Navyše, aj napriek tomu, že ich práca na drogových plantážach je platená lepšie ako práca bežných kolumbijských roľníkov, ich zárobok ledva pokrýje ich základné potreby.

Cítia sa bezmocní, nedokážu prispieť na potreby svojich rodín, sú prenasledovaní poriadkovými silami (samozrejme preto, lebo sa zúčastňujú na nelegálnej činnosti), často sa stávajú obeťami korupcie a občas aj násilia bezohľadných príslušníkov týchto síl. Podliehajú všetkým druhom zneužívania, podvodom a špinavým kšeftom zločincov, ktorí vládnu v tejto oblasti. Je to impérium zločincov, obchodu s drogami a mafie. Skončia tak, že utápajú svoj smútok a tri zarobené pesos v alkohole v provizórnych baroch, ktoré sa stávajú ich útočiskom.

Keď robia partizáni nábor, títo mladí ľudia majú pocit, že našli riešenie svojich problémov. Dostanú ješť, oblečú ich a poskytnú im strechu nad hlavou. Majú pocit, že začali s kariérou, pretože môžu stúpať v rebríčku hodností partizánskej vojenskej organizácie. Dostanú aj zbraň a v očiach okolia, teda v očiach svojej rodiny a priateľov, nadobudnú rešpekt. A preto stať sa partizanom v chudobných oblastiach možno považovať za druh spoločenského úspechu.

Títo ľudia však strácajú všetko. Strácajú svoju slobodu. Už nikdy nebudú môcť odísť z organizácie FARC, už nikdy neuvidia svoje rodiny. Bez toho, aby si to uvedomovali (ja som to však videla), sa stanú otrokmi organizácie, ktorá ich už nikdy neprepustí. Stávajú sa strelivom pre delá v nezmyselnej vojne.

Týchto približne 15 000 ľudí tvoriacich prevažnú väčšinu jednotiek organizácie FARC, by sa nikdy nedostalo tam, kde sú, keby im naša spoločnosť ponúkla skutočné vyhliadky na úspech. Nikdy by sa nedostali do tejto situácie, keby sa hodnoty našej spoločnosti neobrátili naruby a keby sa hlad po vlastníctve nestal takou dôležitou súčasťou našich životov.

(potlesk)

Naša spoločnosť vyrába partizánov v Kolumbii, fanatikov v Iraku, teroristov v Afganistane a extrémistov v Iráne. Naša spoločnosť ničí v ľuďoch ducha a zbavuje sa ich ako odpadového produktu spoločenského systému: prisťahovalcov, ktorých nechceme, nezamestnaných, ktorí nám prekážajú, drogovovo závislých, predajcov nelegálnych drog, detských vojakov, chudobných, chorých, všetkých, ktorí na tomto svete nemajú miesto.

Musíme sa spýtať: Máme právo aj naďalej budovať spoločnosť, z ktorej vylučujeme jej väčšinu? Môžeme si dovoliť zaoberať sa len vlastným šťastím aj vtedy, keď je jeho následkom nešťastie mnohých iných? Čo keby sa potraviny, ktoré vo veľkom množstve vyhadzujeme, rozdelili v jednotlivých krajinách medzi tých, ktorí hladujú? Čo keby sme hľadali racionálnejšie modely spotreby a sprístupnili výhody moderného života aj iným? Mohli by sme si predstaviť inú civilizáciu budúcnosti, v ktorej sa vďaka komunikácii ukončí konflikt, ozbrojený konflikt, v ktorej nám technologické výdobytky umožnia organizovať svoj čas a priestor iným spôsobom a každý obyvateľ tejto planéty bude na nej mať legitímne miesto len na základe toho, že je občanom sveta?

Som plne presvedčená, že ochrana ľudských práv si vyžaduje zmenu našich obyčají a návykov. Musíme si uvedomiť tlak, ktorý náš spôsob života vyvíja na ľudí, ktorí si takýto život nemôžu dovoliť. Nemôžeme nechať otvorený kohútik nespravodlivosti a nahovárať si, že nádoba nepretečie.

(potlesk)

Všetci sme ľudské bytosti a máme rovnaké potreby a túžby. Mali by sme začať tým, že uznáme právo iných, právo ľudí, ktorých vidíme pod mostom, tých, na ktorých sa nedokážeme ani pozrieť, pretože kazia naše prostredie, že uznáme ich právo chcieť to isté, čo my.

(potlesk)

Potom sú tu naše srdcia. Všetci sme schopní toho najlepšieho správania, pod skupinovým tlakom však dokážeme vykonať tie najhoršie skutky. Nie som si istá, či sa dokážeme uchrániť pred vlastnou krutosťou. Keď som pozorovala tých, ktorí ma väznili, vždy som bola zvedavá, či by som sa dokázala správať ako oni. Bolo jasné, že väčšina z nich konala pod tlakom, pod tlakom, ktorý na nich kládli požiadavky skupiny.

Čo nás môže pred týmto javom ochrániť? Čo nám zaručí, aby sme neporušovali ľudské práva, najskôr v našom vnútri, keď ho prijmeme, privrieme nad ním oči alebo sa budeme ospravedlňovať, a potom vo svete? Ako sa môžeme pred ním ochrániť? Najlepším ochranným štítom pre nás bude vždy duchovno a naše zásady. Musíme však bojovať vlastnými slovami, slová sú tým najúčinnnejším mečom.

A práve preto stále opakujem, že ak chceme vo svete skončiť s vojnami, základom je dialóg. Či už je to vojna v mojej krajine, kolumbijská vojna, alebo či ide o udalosti v Dárfúre, Zimbabwe, Konžskej demokratickej republike alebo Somálsku, riešenie je stále rovnaké. Potrebujeme sa rozprávať, musíme uznať, že aj ostatní majú právo byť vypočutí, a to nie preto, lebo majú alebo nemajú pravdu, ale preto, že keď budeme viesť dialóg, možno zachránime ľudské životy.

(potlesk)

Chcem vám ponúknuť istotu, ktorá ma naplňuje. Neexistuje nič silnejšie ako slová. Musíme zasypať svet slovami, aby sa dotkli sŕdc ľudí a aby zmenili ich správanie. V mene všetkých dokážeme hovoriť, keď načrieme do bohatstva svojich duší. Mier vybudujeme slovami, ktoré pramenia z hĺbky nášho bytia. Slovami ochránime slobodu všetkých, pomocou slov začneme budovať novú civilizáciu, civilizáciu lásky.

(potlesk)

Dovoľte mi hovoriť o láske. Viete, že odkedy ma prepustili, stále myslím na osud svojich nešťastných bratov, na tých, ktorí sú ako zvieratá pripútaní reťazami k stromom, na tých, ktorí ostali po mojom odchode v pralese. Poďte so mnou na miesta, kde sa nachádzajú.

(potlesk)

Prepáčte, som veľmi rozrušená.

(potlesk)

Nasledujte ma na miesta, na ktorých žijú ukrytí pod obrovskými stromami a z ktorých nevidieť modrú oblohu...

(potlesk)

... na ktorých sa dusia pod rastlinami, ktoré sa nad nimi zlovestne uzatvárajú, v neustálom bzučení mnohorakého hmyzu, ktorý im nedovolí ani oddýchnuť si v tichu, na miestach, kde ich obťažujú všetky možné príšery, ktoré ich prenasledujú...

Prepáčte, nemôžem. Ospravedlňujem sa.

(potlesk)

... kde ich obťažujú všetky možné príšery, ktoré ich neúnavne prenasledujú a ich telá sužuje bolesť.

Možno nás práve počúvajú a s uchom na rádioprijímači čakajú na tieto slová, na naše slová, ktoré im pripomenú, že ešte sú nažive. Pre svojich únoscov sú len predmetmi, tovarom, majú pre nich menšiu hodnotu ako dobytok. Pre svojich únoscov, pre partizánov, predstavujú každodennú nudnú prácu, neposkytujú okamžitý zisk a sú ľahkým terčom ich hnevu.

Rada by som vám povedala ich mená. Venujte mi, prosím, pár minút a vzdajte im hold, pretože keď budú počuť, ako čítame ich mená, každý z nich nám odpovie z hĺbky hrobky v pralese zrýchleným tlkotom svojho srdca. Na chvíľu sa nám podarí oslobodiť ich z obrovského poníženia – z ich okov.

ALAN JARA, SIGISFREDO LOPEZ, OSCAR TULIO LIZCANO, LUIS MENDIETA, HARVEY DELGADO, LUIS MORENO, LUIS BELTRAN, ROBINSON SALCEDO, LUIS ARTURO ARCIA, LIBIO MARTINEZ, PABLO MONCAYO, EDGAR DUARTE, WILLIAM DONATO, CESAR LASSO, LUIS ERAZO, JOSE LIBARDO FORERO, JULIO BUITRAGO, ENRIQUE MURILLO, WILSON ROJAS, ELKIN HERNANDEZ, ALVARO MORENO, LUIS PENA, CARLOS DUARTE, JORGE TRUJILLO, GUILLERMO SOLORZANO, JORGE ROMERO, GIOVANNI DOMINGUEZ.

Myslím aj na výnimočnú ženu, AUNG SAN SUU KYI, ktorá vlastným životom platí za právo svojho ľudu na slobodu a ktorá začala protestnú hladovku, aby ju vypočuli. Naše slová a povzbudenie potrebuje viac ako kedykoľvek predtým.

(potlesk)

Moju dušu trápi aj utrpenie ďalšieho z mojich krajanov, Gilada Šalita, ktorého zajali v júni 2006. Jeho rodina trpí rovnako, ako trpela moja rodina. Snažia sa obrátiť na každého a zniesli by aj modré z neba, len aby sa im podarilo zariadiť jeho prepustenie. Jeho osud je spojený s politickými záujmami, s ktorými nemá nič spoločné a ktoré nemôže ovplyvniť.

GILAD ŠALIT, AUNG SAN SUU KYI, LUIS MENDIETA, ALAN JARA, JORGE TRUJILLO, FORERO,...

Ľudia, ktorých mená teraz znejú v tejto sieni, boli poznamenaní pečatou zla. Musíme im dať najavo, že dovtedy, kým ich prepustia, sa ako väzni budeme cítiť všetci.

Vrúcne dúfam, že z potlesku, ktorý v tomto Parlamente zaznie, vycítia aj napriek vzdialenosti, ktorá nás delí, našu lásku, našu silu a našu energiu. Aby sa dozvedeli, že nám na nich záleží najviac, ako sa dá. Aby si boli istí, že nikdy neutíchneme a že neprestaneme konať dovtedy, kým nebudú na slobode.

Ďakujem.

(potlesk v stoji)

Predseda. – Ingrid Betancourtová, podelili ste sa o svoje pocity s nami, slobodne zvolenými poslancami Európskeho parlamentu. Dámy a páni, som presvedčený, že aj v mene vás všetkých môžem povedať, že takéto dojímavé chvíle sme v tomto Parlamente ešte nezažili.

Pani Betancourtová, odovzdali ste nám odkaz solidarity a vyjadrili ste svoju túžbu. Túžbu, aby vaša skúsenosť, utrpenie, ktoré ste podstúpili, a sloboda, ktorú ste dosiahli, pomohli dosiahnuť rovnaký cieľ aj tým, ktorí sú v zajatí teroristov ešte aj dnes. Preukázali ste všetkým zajatcom sveta ten najväčší znak solidarity, za čo vám z celého srdca ďakujeme.

(potlesk)

Pani Betancourtová, svojím nenásilným bojom za slobodu, za demokraciu, za ľudské práva a dôstojnosť každého jednotlivca ste vyzvali nás, slobodne zvolených poslancov Európskeho parlamentu, aby sme naďalej bojovali mierumilovne, aby sme nepoľavili a nezmenšovali svoje záväzky. Povzbudili ste nás k tomu, aby sme začali dialóg a spomenuli ste, že slová sú tou najdôležitejšou vecou v živote. Na začiatku komunikácie medzi ľuďmi boli slová. Vyzývate nás, aby sme týmto spôsobom pokračovali aj naďalej.

Pani Betancourtová, dovoľte mi na záver povedať, že je pre nás veľkou ctou zúčastniť sa na tomto dojímavom stretnutí s vami, na tejto chvíli plnej intenzívnych ľudských pocitov, ktorá však bola aj zanietenou výzvou

na uskutočnenie krokov, výzvou pre nás, pre tých, ktorých zvolili, aby konali. Dúfame, že teraz, keď ste sa dostali na slobodu a máte pred sebou nový život, nájdete pokoj vo svojej rodnej krajine, vo Francúzsku, ktoré patrí medzi významné štáty Európskej únie. V priebehu posledného polroka je predsedníckym štátom. Dúfame, že v ňom nájdete vytúžené šťastie. Želáme vám predovšetkým lásku, o ktorej ste hovorili. *Merci*, Ingrid Betancourtová!

(potlesk)

PRESEDÁ: PANI KRATSA-TSAGAROPOULOU

podpredsedníčka

(Rokovanie sa začalo o 15.55 hod.)

2. Pokračovanie prerušeného zasadania

Predseda júca. – (EL) Otváram zasadnutie Európskeho parlamentu, ktoré bolo prerušené vo štvrtok, 25. septembra 2008.

3. Schválenie zápisnice z predchádzajúceho rokovania: pozri zápisnicu

4. Zloženie Parlamentu: pozri zápisnicu

5. Zloženie výborov a delegácií: pozri zápisnicu

6. Predložené dokumenty: pozri zápisnicu

7. Otázky na ústne zodpovedanie a písomné vyhlásenia (predložené dokumenty): pozri zápisnicu

8. Prepadnuté písomné vyhlásenia: pozri zápisnicu

9. Zaslanie textu zmlúv poskytnutých Radou: pozri zápisnicu

10. Presun finančných prostriedkov: pozri zápisnicu

11. Program práce: pozri zápisnicu

12. Príprava zasadnutia Európskej rady vrátane stavu svetového finančného systému (rozprava)

Predseda júca. – (EL) Ďalším bodom programu sú vyhlásenia Rady a Komisie o príprave zasadnutia Európskej rady vrátane stavu svetového finančného systému.

Jean-Pierre Jouyet, úradujúci predseda Rady. – (FR) Vážená pani predsedajúca, pán predseda Komisie, dámy a páni, určite pochopíte, aké ťažké je vystúpiť pred Parlamentom bezprostredne po takých chvíľach plných pocitov, ľudskosti a solidarity, aké sme zažili pred chvíľou vďaka osobnej skúsenosti Ingrid Betancourtovej a jej výzve na činy.

Musíme sa však vrátiť do reality. Zasadnutie Európskej rady sa uskutoční 15. a 16. októbra. V tomto období krízy a nestability, ktoré si vyžaduje zo strany Európskej únie vyjadrenie politickej vôle, iniciatívy a rozhodnutí, je spomínané zasadnutie obzvlášť dôležité. V práci Európskej rady bude mať prevahu hospodárska a finančná situácia.

Ako som sa už vyjadril v Parlamente 23. septembra, táto kríza sa netýka len Ameriky. Týka sa už aj Európy. V súčasnosti už možno hovoriť o medzinárodnej kríze. Kríza dôveryhodnosti trhov a nášho finančného sektora sa v priebehu posledných dní dokonca zhoršila. Je potrebné, aby EÚ prebrala zodpovednosť.

Predsedsníctvo Rady je pripravené vynaložiť všetko úsilie na zlepšenie koordinácie a súdržnosti národných iniciatív. Úsilie vynaložilo na sobotňajšom stretnutí európskych členov skupiny G7, ktoré sa uskutočnilo za prítomnosti predsedu Komisie, predsedu Euroskupiny a prezidenta Európskej centrálnej banky. Vynaložilo ho aj včera na zasadnutí Rady ministrov hospodárstva a financií. A vynaloží ho aj na zasadnutí Európskej rady 15. a 16. októbra.

Medzi jednotlivými európskymi štátmi sme dosiahli dohodu týkajúcu sa potreby úzkej spolupráce v oblasti zvládania vplyvu krízy na ich finančné systémy. Dialóg medzi európskymi štátmi je reálny. Vlády, administratívne zložky, centrálna banka, orgány bankového dohľadu a Európska komisia sú v nepretržitom kontakte. Ako nám pripomenul Jean-Claude Trichet, na krízu reagujeme vlastnými zdrojmi a štruktúrami. Nemáme federálnu vládu ako Spojené štáty americké. Nemáme sa za čo hanbiť, musíme pracovať vo vlastnom inštitucionálnom kontexte. Je čas konať. Najdôležitejšie je, že Európania spolupracujú a že nesú zodpovednosť spolu s Európskou centrálnou bankou. Predseda Európskej rady, pán Nicolas Sarkozy, vo svojom vyhlásení z pondelka 6. októbra pripomenul, že vedúci predstavitelia EÚ vyjadrili jednomyselne potrebu prijať všetky nevyhnutné opatrenia na zaručenie stability finančného systému.

Mali by sme privítať úlohu Európskej centrálnej banky – a ostatných centrálnych bánk, americkej, britskej, švédskej a kanadskej, ktoré sa nedávno dohodli na spoločnom znížení úrokových sadzieb o pol percentuálneho bodu. Musíme bezodkladne pokračovať. Ako poznamenali ministri financií na svojom včerašom stretnutí, existuje naliehavá potreba znova ubezpečiť vkladateľov a poskytovať dotácie medzibankovému trhu. Týmto spôsobom si znovu získame dôveru. Musíme vykonať aj dôkladnú revíziu finančného riadenia s cieľom priblížiť sa systému, ktorý je vhodnejší na dlhodobé financovanie hospodárstva, na podporu šetrenia Európanov a na zníženie miery nestability a špekulácií v oblasti financií.

Žiaden z týchto krokov nie je nezlučiteľný s konkurencieschopným a inovatívnym odvetvím finančného priemyslu. Čo sa týka zlepšenia riadenia, vo veľkej miere sa spoliehame na návrhy Európskej komisie. Je potrebné, aby boli predložené rýchlo a aby boli odvážne.

Včera členské štáty dosiahli dohodu o okamžitej reakcii, ktorej cieľom je v prvom rade zaručiť stabilitu finančných inštitúcií formou kapitálových injekcií alebo iným spôsobom, ktorý bude závisieť od okolností. Z tohto pohľadu sú opatrenia, ktoré dnes ráno oznámil britský predseda vlády, veľmi vítané. Sú očividne v súlade so záväzkami, na ktorých sa dohodli hlavy štátov a vlád 6. októbra. Francúzsko zatiaľ preveruje právnu štruktúru, ktorá by umožnila vláde v prípade potreby získať finančný podiel v uvedených subjektoch. Predseda Európskej rady bude aj naďalej využívať rôzne spomínané iniciatívy a návrhy ako základ vhodných iniciatív na posilnenie koordinácie na európskej úrovni.

Musíme chrániť a zabezpečiť aj záujmy vkladateľov. Minimálna úroveň ochrany vkladov v Európe sa má, ako viete, zvýšiť na 50 000 EUR. Mnohé členské štáty oznámili, že sa rozhodli túto úroveň zvýšiť na 100 000 EUR. V súčasných výnimočných podmienkach je preukázanie flexibility pri uplatňovaní právnych predpisov Spoločenstva v rámci štátnej pomoci a ustanovení Paktu stability a rastu nutnosťou. Európska komisia nám na základe rozhodujúceho impulzu svojho predsedu pomáha vo všetkých konkrétnych prípadoch.

Na opätovné získanie dôveryhodnosti je dôležitá aj medzinárodná koordinácia v rámci krajín G7, ku ktorej dôjde koncom tohto týždňa. Ako uviedol japonský minister financií a súčasný úradujúci predseda skupiny G7, skupina musí vyslať jasný a jednotný odkaz zo strany ministrov financií a guvernérov centrálnych bánk. Centrálna banka ho práve vyslala a zo spomínaného hľadiska ide o veľmi pozitívny a rozhodný signál. Z hľadiska medzinárodného charakteru krízy musíme do stabilizácie trhov, samozrejme, zapojiť veľké rozvíjajúce sa krajiny. A predseda Európskej rady si želá práve to, aby sa v rámci rozšírenej skupiny G8 uskutočnil spomínaný krok do konca roka.

Nakoniec, hlavným fórom na diskusie medzi najdôležitejšími svetovými aktérmi by mal byť Medzinárodný menový fond. Mal by sa vrátiť k úlohe finančného policajta, ktorú pôvodne zohrával, a mal by namiesto kontroly situácie v rozvíjajúcich sa a rozvojových krajinách dohliadať, v súlade s plánom prijatým tesne po druhej svetovej vojne, aj na menovú a finančnú stabilitu.

Okrem tohto veľmi dôležitého vývoja týkajúceho sa hospodárskej a finančnej krízy predsedníctvo Rady chcelo, aby prerokovala balík opatrení pre oblasť energetiky a klímy. Na základe rozhodujúceho impulzu

nemeckého predsedníctva prijala Európska rada v marci 2007 vo vzťahu k životnému prostrediu niekoľko ambiciózných záväzkov. Pokiaľ ide o balík predložený Komisiou, chceme zachovať túto ambicióznosť zameranú na životné prostredie. Dúfame, a túto skutočnosť by som rád jasne najavo, že k dohode s Parlamentom dôjde už v prvom čítaní. Musíme sa pripraviť a zaujať silnú pozíciu v súvislosti s dvoma stretnutiami, v decembri 2008 v Poznani a koncom roka 2009 v Kodani.

Súčasná situácia týkajúca sa hospodárskeho spomalenia však smeruje k zväčšeniu obáv niektorých našich partnerov, ako aj obáv jednotlivých odvetví nášho priemyslu. Na tieto obavy musíme reagovať spoločne. Musíme zistiť, akú mieru flexibility im môžeme poskytnúť, nesmieme však robiť kompromisy, pokiaľ ide o ciele, podstatu a základnú rovnováhu v balíku navrhnutom Komisiou. Balík predstavuje model rozvoja, ktorý budeme musieť použiť v budúcnosti. Súčasný model rozvoja bol spochybnený súčasnou hospodárskou a finančnou krízou.

Predsedníctvo malo v súlade so závermi mimoriadneho zasadnutia Európskej rady, ktoré sa uskutočnilo 1. septembra, v úmysle upozorniť aj na problematiku energetickej bezpečnosti. K tejto veci sa vyjadrím jednoznačne. Ešte stále máme veľa práce, predovšetkým v oblastiach energetickej účinnosti, diverzifikácie zdrojov energie, prepojení, rozvoja infraštruktúry, spolupráce s významnými dodávateľskými krajinami, s tranzitnými krajinami a hlavnými spotrebiteľmi. Na základe oprávnených obáv mnohých členských štátov a predovšetkým obáv členských štátov, ktoré sú z energetickeho hľadiska najzávislejšie, teda štátov strednej a východnej Európy, by sme radi určili isté smerovanie a prijali určité usmernenia. Musíme prijať usmernenia, aby mohla Komisia v novembri vykonať všetko potrebné na predloženie návrhov na zlepšenie energetickej bezpečnosti nášho kontinentu.

V súlade s júnovým podnetom Írska, ktorý schválili všetky členské štáty, sa Európska rada vráti k otázke Lisabonskej zmluvy. V súčasnosti je zrejmé, že táto inštitucionálna otázka je dôležitejšia ako kedykoľvek predtým a že patrí k našim prvoradým záujmom. Ako viete, predsedníctvo by do decembra chcelo vypracovať isté spoločné smerovanie. Írsky premiér, pán Brian Cowen, potvrdil predsedovi Európskej rady, že predloží ostatným vedúcim predstaviteľom štátov a vlád štúdiu, ktorú si objednala írská vláda a ktorá analyzuje príčiny neúspechu írskeho referenda a závery, ktoré možno z danej situácie vyvodiť. Počas návštevy Paríža oznámil aj zriadenie dočasného parlamentného výboru, ktorého diskusie budú napomáhať diskusiám írskej vlády počas súčasným obdobím až do novembra. Minister zahraničných vecí, Michael Martin, 6. októbra pred Výborom pre ústavné veci potvrdil, že írská vláda je rozhodnutá predložiť konkrétne návrhy. Predsedníctvo zároveň žiada o zavŕšenie procesu ratifikácie zmluvy tých, ktorí tak ešte neurobili. Nestabilita, ktorú v súčasnom období zažívame, je len ďalším dôvodom, aby sme Európskej únii vytvorili právny a inštitucionálny rámec. Potrebujeme ho viac ako kedykoľvek predtým a potrebujeme ho naliehavo.

Európska rada bude vyzvaná aj na to, aby prijala Európsky pakt o prisťahovalectve a azyle, ktorého text je výsledkom politickej dohody na zasadnutí Rady pre spravodlivosť a vnútorné veci 25. septembra. Nebudem sa vracat' k tomu, čo povedala pani Betancourtová, je to však nesmierne dôležité. Prisťahovalectvo je aj naďalej pre Európu príležitosťou. Cieľom Európskeho paktu o prisťahovalectve a azyle je poskytnúť nový impulz politike v oblasti migrácie. Je v súlade s vyváženým rámcom komplexného prístupu, ktorý sa prijal v roku 2005, a s rámcom návrhov Európskej komisie. Stanovuje odvážne smerovanie budúceho pokroku k skutočnej spoločnej migračnej politike. V pakte sú zahrnuté všetky hľadiská riadenia migračných tokov. Nielen boj proti nelegálnemu prisťahovalectvu a hraničné kontroly, ale aj nové oblasti ako hospodárske prisťahovalectvo, riadna harmonizácia azylu a rozvoj krajín pôvodu. Tieto kroky sa zdajú v súvislosti s tohtoročným rozšírením schengenského priestoru absolútne nevyhnutné.

Čo sa týka vonkajších vzťahov, Európska rada zhodnotí, či Rusko plní svoje záväzky vyplývajúce z dohôd uzavretých 12. augusta a 8. septembra, ktoré sa týkajú stiahnutia ruských jednotiek. Práve od splnenia spomínaných záväzkov závisí obnovenie kontaktu súvisiaceho s budúcou dohodou o partnerstve medzi Ruskom a Európskou úniou. Vzťahy medzi EÚ a Ruskom budú v rámci pripravenosti na nadchádzajúci samit, ktorý je naplánovaný na 14. november v Nice, podrobené komplexnej a dôkladnej kontrole zo strany Komisie a Rady.

Európska únia je zároveň rozhodnutá naďalej podporovať svojich východných susedov v úsilí o modernizáciu hospodárstva a demokracie. V tejto súvislosti by som rád pripomenul dôležitosť výsledkov samitu EÚ – Ukrajina, ktorý sa uskutočnil v septembri v Paríži a ktorý predstavuje mimoriadny pokrok vo vzťahoch medzi Európskou úniou a Ukrajinou.

Európska rada vyzýva rovnako aj na posilnenie vzťahov medzi EÚ a Moldavskom, ktoré som minulý pondelok navštívil. K spomínanému posilneniu by malo dôjsť na základe novej, špecifickej dohody pre túto krajinu, ktorá má byť ambicióznejšia než posledná dohoda a ktorá, za predpokladu, že nadchádzajúce voľby v krajine

dopadnú uspokojivo, umožní, aby sa Moldavsko zapojilo do rozličných politík EÚ. Rada pre všeobecné záležitosti a vonkajšie vzťahy bude navyše poverená vykonaním predbežného preskúmania návrhov týkajúcich sa Východného partnerstva, ktoré má Komisia predložiť v novembri.

Vážená pani predsedajúca, pán predseda Komisie, dámy a páni, je zrejme, že francúzske predsedníctvo sa musí vyrovnáť s mnohými naliehavými problémami. Aj keď je súčasné predsedníctvo predsedníctvom krízového riadenia, nemôže obetovať svoje priority. Európa, ktorá koná, aby riešila výzvy dneška. Pred pár mesiacmi sme vybrali pre svoj pracovný program práve tento názov. Táto ambícia v našom konaní prevláda viac ako kedykoľvek predtým. Mala by zohrávať dôležitú úlohu aj v priebehu práce počas zasadnutia Európskej rady 15. a 16. októbra.

13. Oficiálne privítanie

Predseda júca. – Skôr než odovzdám slovo pánovi predsedovi Komisie, dovoľte mi privítať delegáciu z regionálneho parlamentu Kanárskych ostrovov na čele s jeho predsedom, pánom Castrom Cordobezom.

(potlesk)

14. Príprava zasadnutia Európskej rady vrátane stavu svetového finančného systému (pokračovanie rozpravy)

José Manuel Barroso, predseda Komisie. – (FR) Vážená pani predsedajúca, pán Jouyet, dámy a páni, dovoľte mi v prvom rade zhodnotiť úlohu francúzskeho predsedníctva Rady.

Ako práve uviedol pán Jouyet, uprostred obdobia francúzskeho predsedníctva došlo ku kríze medzi Ruskom a Gruzínskom a v súčasnom období sme svedkami mimoriadnej svetovej finančnej krízy. Táto kríza nevznikla v Európe, dostala sa k nám spoza Atlantického oceánu. Ide o krízu, pre ktorú ešte, a dovoľte mi zdôrazniť slovo „ešte“, nemáme v Európe stanovené potrebné pravidlá, ktoré by nám umožnili zareagovať typicky európskym spôsobom. Som svedkom nesmierného úsilia, ktoré francúzske predsedníctvo a pán Nicolas Sarkozy vynaložili, aby Európa zareagovala na tento núdzový stav.

Závažnosť finančnej krízy si všetci uvedomujeme a niet pochyb, že by mala byť počas zasadnutia Európskej rady nasledujúci týždeň v centre jej pozornosti.

Riešenie tejto krízy je dôležitou skúškou pre finančný sektor, pre členské štáty, pre Európu a pre jej inštitúcie, ako aj pre medzinárodné finančné inštitúcie. Týka sa množstva aktérov – bánk a iných finančných inštitúcií, orgánov dohľadu, Európskej centrálnej banky aj ostatných centrálnych bánk, národných vlád a Komisie. Potrebujeme teda koordinovaný prístup. Udalosti napredujú veľmi rýchlo. Preto aj my potrebujeme postupovať rovnakou rýchlosťou.

Minulý týždeň som vyzval na koordinovanú európsku reakciu, pretože som presvedčený, že bez nej bude pre Európu prekonanie krízy oveľa ťažšie. V súčasnosti ma povzbudzuje odhodlanosť členských krajín spolupracovať, ako to dali jasne najavo vedúci predstavitelia 27 členských štátov a ja osobne na pondelkovom stretnutí Euroskupiny a Rady Ecofin. Ešte však nie som spokojný, môžeme a musíme urobiť ešte viac.

Predovšetkým chcem naliehavo požiadať členské štáty, aby vyvinuli v súvislosti s koordináciou skutočné úsilie a zlepšili tak vzájomnú spoluprácu a spoluprácu s európskymi inštitúciami. Áno, došlo k verejným zásahom, v najväčšej miere na národnej úrovni, pretože práve tam sa nachádzajú finančné prostriedky a právomoci. Uvedená skutočnosť odráža to, že nie sme jedným štátom, ale úniou štátov, v ktorej sa situácie aspoň do určitej miery líšia. Kroky členských štátov boli vo väčšine prípadov účinné. Členské štáty však musia konať na základe spoločných zásad a v súlade so spoločne dohodnutým rámcom a zohľadňovať cezhraničný dosah svojho konania.

Využijem túto príležitosť, aby som uvítal opatrenia, ktoré dnes oznámilo Spojené kráľovstvo a ktoré sú v súlade so súborom zásad odsúhlasených včera Radou Ecofin.

Je samozrejme mnoho ďalších činností, ktoré vykonávame a ktoré musíme z krátkodobého, strednodobého, ale aj z dlhodobého hľadiska vykonať na úrovni európskych inštitúcií. Návrhy, ktoré mám na mysli, sú konkrétne, praktické a realistické.

Vyjadrim sa jasne. Aj napriek veľkému pokúseniu, v súčasnom stave nie je vhodný čas ani miesto na politické pózy a pompézne vystúpenia, na oznamovanie veľkolepých iniciatív, ktoré nebudeme môcť dotiahnuť do konca. Trhy by podobné správanie okamžite potrestali a náklady budú niest' hospodárske subjekty, predovšetkým daňoví poplatníci. Toto je obdobie pre ambicióznosť skĺbenú s realizmom a zodpovednosťou.

V tejto súvislosti mi dovoľte vzdať hold Európskej centrálnej banke, ktorá sa prejavila ako sebavedomý a účinný svetový aktér s tlmiacim efektom eura.

Komisia splnila svoju úlohu v plnej miere. Ukázalo sa, že pravidlá štátnej pomoci a hospodárskej súťaže sú nevyhnutné na zabezpečenie rovnakých podmienok pre všetkých účastníkov. Riziko, že kroky jedného z členských štátov by mali negatívne dôsledky na ďalšie štáty, zvyšuje nevyhnutnosť týchto pravidiel viac ako kedykoľvek predtým. Aj Komisia preukázala, že je schopná konať rýchlo a s potrebnou flexibilitou. Víťam skutočnosť, že v záveroch Rady Ecofin bola uznaná prospešnosť pravidiel štátnej pomoci a spôsob, akým ich Komisia uplatňuje. Komisia v najbližšom období vydá usmernenie stanovujúce široký rámec, ktorý umožní rýchlo posúdiť zlučiteľnosť rekapitalizačných a záručných schém s pravidlami štátnej pomoci.

Budúci týždeň predložíme dva návrhy z legislatívnej oblasti. Prvý z nich sa bude týkať podpory zblížovania systémov ochrany vkladov. Prísnejšie a jednotnejšie pravidlá budú dôležitou súčasťou stratégie na ukončenie krízy. Potešila ma aj Rada Ecofin, ktorá súhlasila s naším návrhom zdvojnásobiť spoločnú minimálnu hranicu a stanovila ju na 50 000 EUR, pričom vo väčšine členských štátov dosahuje výšku až 100 000 EUR.

Po druhé, predložíme návrh, na základe ktorého by sa malo zaručiť, že európske finančné inštitúcie nebudú v oblasti účtovných pravidiel a ich výkladu znevýhodnené v porovnaní so svojimi medzinárodnými konkurentmi. Minulý týždeň som sa stretol so zástupcami európskych bánk, ktorí jednomyselne tvrdili, že táto skutočnosť pre nich predstavovala vážny problém. Úlohou Komisie bolo podporovať schopnosť prijímať opatrenia a poskytnúť politický podnet. Zdá sa, že v súčasnosti sa konečne podarilo odstrániť prekážky, ktoré vyvstali zo strany niektorých členských štátov.

Potom je tu strednodobé a dlhodobé hľadisko. Je potrebné prijať opatrenia, ktoré opäť zabezpečia finančným trhom stabilitu a trvalú udržateľnosť. Zopakujem, čo som už raz uviedol, že okrem likvidity je potrebné vniesť do súčasnej hospodárskej situácie aj dôveryhodnosť. Nestačí len hasiť. V tejto oblasti Komisia pracuje už rok, od začiatku krízy.

Musíme dať členským štátom najavo, že sme sa poučili v súvislosti s potrebou vypracovať vhodný regulačný rámec na minimalizovanie rizík, ktoré kríza prináša. Bude potrebné veľmi podrobne monitorovať pokrok v súvislosti so strategickým plánom Rady Ecofin, ktorý bol schválený minulý rok.

Dovoľte mi osobitne zdôrazniť tri otázky. V prvom rade by som chcel požiadať Radu a Parlament, aby náš minulotýždňový návrh týkajúci sa kapitálových požiadaviek vnímali ako prioritu. Po druhé, na budúci týždeň predložíme návrh týkajúci sa ratingových agentúr, ktorý sme avizovali. Znova opakujem, viem, že sa môžem spoľahnúť na vašu podporu pri jeho okamžitom spracovaní. Po tretie, vykonáme aj revíziu nášho odporúčania z decembra 2004 o odmeňovaní riadiacich pracovníkov, ktoré, žiaľ, členské štáty nebrali na vedomie. Aby som bol presný, odporúčaniami Komisie z decembra 2004 sa do istej miery rozhodol riadiť len jeden členský štát. Uvedená skutočnosť je dobrým príkladom neochoty voči zmenám, ktorú v tejto oblasti v posledných rokoch zaznamenávame.

Posledný bod spočíva vo väčšej systematickosti. Dohľadom na európskej úrovni sa musíme naďalej zaoberať aj v prípade jednotného finančného trhu. V Európskej únii sa nachádza viac ako 8 000 bánk, avšak dve tretiny všetkých aktív bánk Európskej únie sú v správe 44 cezhraničných inštitúcií. Niektoré z nich pôsobia až v 15 členských štátoch. Takto vyzerá jednotný trh v skutočnosti. Cezhraničné banky sa však musia vyrovnávať s rozličným systémom dohľadu v každom členskom štáte a vnútroštátne orgány dohľadu nedokážu obsiahnuť súhrn činností bánk aj za hranicami príslušného členského štátu. Odstránenie nesúladu medzi trhom na európskej úrovni a vnútroštátnymi systémami dohľadu má význam. Minulé týždne ukázali, že ak sa cezhraničná banka dostane do problematickej situácie, s pomocou súbežnej činnosti viacerých vnútroštátnych orgánov dohľadu je možné nájsť rýchle riešenie, avšak, úprimne povedané, nie je to jednoduché.

Viem, že s niektorými členskými štátmi budeme musieť v tejto oblasti viesť namáhavý boj. Rozpravy prebiehajúce v súčasnom období v Rade v súvislosti so smernicou Solventnosť II sú dôkazom veľkého odporu, s ktorým sa stretáva akýkoľvek pokus o zlepšenie cezhraničného dohľadu.

V smernici Solventnosť II a v smernici o kapitálových požiadavkách sme sa obmedzili na nevyhnutné minimum. Som skutočne presvedčený, že budeme musieť zísť oveľa ďalej.

Preto je dôležité tento bod zdôrazniť. Ak sa Komisia vyjadruje v prospech spoločného prístupu v oblasti dohľadu v Európe, nerobí to preto, aby získala viac právomocí. Dôvodom je realita, a tá je taká, že takmer dve tretiny aktív bánk v Európskej únii majú cezhraničný rozmer. To znamená európsky rozmer. A na tento európsky rozmer je potrebné reagovať skutočným európskym riešením.

Aby sme zostavili spoločný základ, musíme začať proces úvah. Z uvedeného dôvodu zostavím skupinu na vysokej úrovni, ktorá sa bude zaoberať správnu štruktúrou zaručujúcou, že finančné trhy sú vhodné pre podmienky jednotného trhu a že orgány dohľadu dokážu spolupracovať a čeliť problémom cezhraničných bánk. S hrdosťou vám dnes oznamujem, že pán Jacques de Larosière, bývalý výkonný riaditeľ MMF, guvernér Banque de France a prezident Európskej banky pre obnovu a rozvoj (EBOR) prijal úlohu predsedu tejto skupiny, ktorá bude nezávislá a zostavená z odborníkov na vysokej úrovni v danej oblasti. Som presvedčený, že ich názory budú prínosom pre proces všeobecných úvah a že prípadne poskytnú isté dlhodobé riešenia.

Ako zdôraznil Parlament, súčasná kríza je dôkazom nevyhnutnosti komplexne prehodnotiť naše pravidlá regulácie finančných trhov vrátane hedžových a súkromných kapitálových fondov a dohľad nad nimi. Preto sa k spomínaným otázkam vrátame. Dúfam len, že všetky členské štáty preukážu rovnakú ochotu ako Parlament a Komisia.

Zhrniem teda, o čom som hovoril. Z krátkodobého hľadiska potrebujeme zaručiť, aby sa záchranné operácie a iné verejné zásahy uskutočnili v rámci celej Európy koordinovane a jednotne. Rýchle uplatňovanie pravidiel štátnej pomoci zo strany Komisie posilní dôveru medzi členskými štátmi, a čo sa týka usmernení, budeme môcť veľmi rýchlo napredovať. Na budúci týždeň predložíme návrhy týkajúce sa systémov ochrany vkladov a účtovných pravidiel.

Zo strednodobého hľadiska je potrebné zdôrazniť tri opatrenia: minulotýždňový návrh smernice o kapitálových požiadavkách, náš nadchádzajúci návrh o ratingových agentúrach a revíziu nášho odporúčania o odmeňovaní riadiacich pracovníkov z roku 2004.

Z dlhodobého hľadiska by základy vybudovania konsenzu v oblasti cezhraničného dohľadu mala položiť skupina na vysokej úrovni, o ktorej som hovoril.

Ak zavedieme všetky tieto opatrenia spolu s členskými štátmi, ktoré budú postupovať koordinovaným a jednotným spôsobom, budeme Európskou úniou, ktorá dokáže čeliť skutočným problémom. Dôveryhodnosť sa zvýši ešte viac za predpokladu, že inštitúcie preukážu odhodlanie konať rýchlo.

Čo sa týka Komisie, rád by som vás informoval, že som sa v rámci kolégia rozhodol zriadiť trvalú riadiacu skupinu pre finančnú krízu, ktorej členmi budú páni komisári Almunia a McCreevy, pani komisárka Kroesová a ja budem skupine predsedáť. Bol by som rád, keby sme s Parlamentom mohli o týchto otázkach aj naďalej diskutovať. Viem, že Parlament už avizoval svoju prístupnosť, čo sa týka rýchleho prijímania návrhov, a nakoľko finančná stabilita je záležitosťou verejného záujmu, dúfam, že sa nám na riešení tohto veľmi dôležitého a citlivého problému podarí pracovať spoločne. Je našou povinnosťou preukázať spoločné odhodlanie pri riešení tejto veľmi zložitej a naliehavej situácie.

Ako pred chvíľou zdôraznil pán predseda Rady, v tejto situácii je zásadný medzinárodný rozmer. Musíme nájsť riešenia pre Európu, musíme však spolupracovať aj s medzinárodnými inštitúciami.

Obzvlášť vítam návrh pána prezidenta Sarkozyho na usporiadanie medzinárodnej konferencie. Tento postup je správny. Čím viac verejných orgánov sa zosúladí, tým účinnejšia bude naša činnosť a tým menšia bude šanca, že táto činnosť naruší spravodlivú hospodársku súťaž a acquis európskej integrácie.

Pozornosť sa sústreďuje na finančnú krízu oprávnene. Bolo by však nesprávne, keby na to doplatilo ďalšie smerovanie Európskej únie. Počas tejto jesene musíme dosiahnuť rozhodujúci pokrok v dvoch ďalších oblastiach. Je ich vlastne oveľa viac, ale pre krátkosť času sa stručne vyjadrím len o dvoch z nich. Mám na mysli balík opatrení v oblasti klímy a energetiky a Lisabonskú zmluvu.

Najskôr balík opatrení v oblasti klímy a energetiky. Tí, ktorí si myslia, že ide o stratégiu nesúvisiacu s hospodárskou recesiou, sa mýlia. Tento balík má pre budúcu prosperitu Európy zásadný význam. Bez neho by sme mali v budúcnosti vyššie náklady, vyššie riziko nedostatku energie a stratili by sme možnosť využívať niektoré rozsiahle nové trhy. Je samozrejmé, že jednotlivé priemyselné odvetvia sa obávajú, že zmena so sebou prinesie aj dodatočné náklady. To je úplne pochopiteľné. Som však presvedčený aj o tom, že je možné nájsť spôsob, ako znova uistiť priemyselné odvetvia, že nebudú v rámci hospodárskej súťaže znevýhodnené.

Budem naliehavo žiadať Európsku radu, aby sa usilovala zo všetkých síl a dodržiavala časový harmonogram, ktorým sa riadi Parlament a ktorý tak účinne dodržiava francúzske predsedníctvo. Víтам poznámky, ktoré sme pred chvíľou počuli z úst pána úradujúceho predsedu Rady. Parlament včera urobil dôležitý pokrok z procesného hľadiska. Samozrejme, že v tomto prípade sme ešte len na začiatku medziinštitucionálnych rokovaní. Komisia je pripravená konštruktívne spolupracovať a usporiadať stretnutie s cieľom uzavrieť dohodu za najväčšej možnej podpory Rady a pléna Parlamentu.

A nakoniec Lisabonská zmluva. V súčasnosti nie je vhodné podrobne sa zaoberať ďalšími krokmi. Je však potrebné spomenúť, že posledných pár týždňov a mesiacov znova ukázalo, aká potrebná je pre Európu Lisabonská zmluva. Úprimne povedané, dokážeme v budúcnosti riešiť podobné krízy, ako sme zažili v prípade Ruska a Gruzínska, keď budeme meniť predsedu Rady každých šesť mesiacov? Je samozrejme, že potrebujeme väčšiu stabilitu. Je zjavné, že potrebujeme väčšiu súdržnosť. Je jasné, že v Európe potrebujeme účinnejší rozhodovací proces. Potrebujeme účinnejšiu Európu, demokratickejšiu Európu, Európu, ktorej hlas znie na medzinárodnej scéne jasne. Preto si myslím, že je potrebné dodržať náš záväzok týkajúci sa ratifikácie Lisabonskej zmluvy.

Toto nie je obyčajná doba. Je to výnimočná doba, ktorá si vyžaduje, aby sme sa všetci, Komisia, Rada a Parlament, zhostili svojej úlohy čo najlepšie. Musíme spoločne vyžadovať európsku reakciu na finančnú krízu a usilovať sa o ňu. Dlhujeme to svojim občanom.

(potlesk)

Joseph Daul, v mene skupiny PPE-DE. – (FR) Vážená pani predsedajúca, pán úradujúci predseda Rady, pán predseda Komisie, dámy a páni, finančná kríza, ktorá tak náhle zasiahla naše hospodárstva, nás veľmi znepokojuje. Ohrozuje naše hospodárstva, naše pracovné miesta a znepokojuje predovšetkým milióny ľudí, ktorí usilovne pracovali a šetřili, aby sa zabezpečili na obdobie staroby a aby odkázali svojim deťom aspoň aké-také dedičstvo. Títo ľudia zrazu zistili, že celé ich úsilie vyšlo úplne nazmar. Čierny pondelok, ktorý tento týždeň zažili všetky svetové burzy cenných papierov, znova dokazuje, že trhy môžu stratiť kontakt s realitou a že kontrola nad finančným systémom môže byť zložitá.

Príčin krízy je veľa. Európska komisia právom trvá na tom, že veľkú mieru zodpovednosti nesú príslušné inštitúcie USA. Je potrebné, aby situáciu vysvetlili. Komisia má pravdu. Je však potrebné aj to, aby isté kroky prijala aj Európa. Aj ona musí riešiť krízu a vziať si z nej ponaučenie.

V tomto zložitom období je prvou reakciou členských štátov začať myslieť na seba. Sme však vedúci európski predstavitelia. Našou hlavnou prioritou preto musí byť spojenie nášho úsilia, aby sme predišli príliš veľkému vplyvu finančnej krízy na reálne hospodárstvo. Za každú cenu musíme predísť tomu, aby kríza výrazne a príliš dlhú dobu vplývala na finančné prostriedky pre podniky, a to predovšetkým pre MSP. Pán predseda Komisie, pán úradujúci predseda Rady, obávam sa, že malé a stredné podniky počas tejto krízy zmiznú a nikoho to nebude zaujímať. Potrebujeme podporný plán pre MSP.

Musíme sa uistiť, že naši spoluobčania si udržia dôveru v bankový systém a nepodľahnú tejto vzrastajúcej panike. To by len urýchlilo ďalší prudký pokles. Vyzývam preto členské štáty, aby konali jednotne a rozhodne a aby sa predišlo vplyvu krízy na dôchodky, zamestnanosť a rast v Európe.

Naša skupina je, rovnako ako predsedníctvo Rady, ktorému sme vzdali hold za jeho rozhodné kroky, presvedčená o tom, že jednostranný prístup nie je v prípade globálnej krízy tým správnym riešením. Je zjavné, že dohľad nad finančnými trhmi nefunguje. A práve preto je potrebné zriadiť európsky systém dohľadu. Ešte raz, Európa musí byť pre zvyšok sveta príkladom. Nedostatočný dohľad v súčasnom období predstavuje mimoriadne vážny problém. Neschopnosť úverových ratingových agentúr konať vo všeobecnom záujme a zverejňovať reálne podmienky solventnosti hlavných aktérov na svetových finančných trhoch už ďalej nemožno tolerovať.

Rád by som dodal, že v tomto období, ktoré je pre mnohých našich spoluobčanov obdobím neistoty a pochybností, je pre moju skupinu absolútne neprijateľné, aby riaditelia, ktorí dovedli svoje inštitúcie do konkurzu, neniesli následky. Aj v takomto prípade je potrebné zodpovedať za svoje záväzky.

Chcel by som len zopakovať, čo už povedal pán Jouyet. Je čas konať. Musíme konať jednotne. Aby sme nášmu hospodárstvu vrátili dôveryhodnosť, potrebujeme odvahu a spolupatričnosť všetkých dvadsiatich siedmich členských štátov.

Vážená pani predsedajúca, dámy a páni, Európska rada bude diskutovať aj o Lisabonskej zmluve a ja by som rád vyzval členské štáty, ktoré ju ešte neratifikovali, aby tak urobili čo najskôr, aby sa mohla o tejto otázke

definitívne vyjadriť každá krajina. Viem, že sa medzi nami nachádzajú aj takí, ktorí ju nedokážu oceniť, ja mám však iný názor.

Chápeme momentálnu situáciu Írska a rozumieme tomu, že jeho vláda potrebuje čas, aby dokázala na názor svojich voličov reagovať. Rešpektujeme to. Ale aj napriek tomu, že Európska únia je pripravená preukázať trpezlivosť a porozumenie, súčasný stav je zo strednodobého a dlhodobého hľadiska neudržateľný. Preto vyzývam Európsku radu, aby po októbrovom zhodnotení situácie preukázala politickú vôľu potrebnú na podobný strategický plán, ako ste navrhli spolu s konečným časovým harmonogramom, ktoré by mali byť prijaté v decembri.

Rovnako vyzývam Európsku radu, aby prevzala zodpovednosť za svoje rozhodnutia. Buď bude nakoniec platiť Lisabonská zmluva a bude platiť pre každého, alebo platí Zmluva z Nice, a to pre všetky inštitúcie. Je samozrejmé, že Európsky parlament bude mať menej poslancov i právomocí než by mal na základe Lisabonskej zmluvy, avšak aj Európska komisia bude mať menej komisárov ako členských štátov. V súčasnosti platí Zmluva z Nice. Aj takto vyzerá skutočnosť. Žiadne politické rozhodnutie nie je zadarmo a ak chce Európa dôveryhodnosť, musí prevziať aj zodpovednosť za svoje politické rozhodnutia, či už sa týkajú finančnej krízy alebo jej inštitúcií.

Vážená pani predsedajúca, pán predseda Komisie a pán úradujúci predseda Rady, v súvislosti s balíkom opatrení v oblasti klímy a energetiky, o ktorom diskutujeme v tomto zložitom období, by som rád dodal, že musíme postupovať opatrne, v súlade s celkovým smerovaním. Nesmieme však vyľakať podniky, aby sme nenarušili investície.

Tým, ktorí nesúhlasia, chcem jednoducho povedať, že som už zvládol jednu veľmi vážnu krízu, chorobu šíalených kráv. Rok a pol sme žili v neistote, bolo potrebné ubezpečovať, prijímať a pokračovať v systéme pre životné prostredie, pre našu planétu. Musíme však prijať aj finančnú stránku. Ak potrebujeme ďalší rok na to, aby sme sa v súvislosti so záchranou našej planéty a so zabezpečením budúcnosti pre naše deti a vnúčatá dostali tam, kam potrebujeme, doprajme si ho.

Martin Schulz, v mene skupiny PSE. – (DE) Vážená pani predsedajúca, tiež by som rád začal írskym referendom, teda Lisabonskou zmluvou. Máte pravdu pán predseda Komisie, potrebujeme ju viac ako kedykoľvek predtým. Preto si myslím, že ak sme za to, aby vstúpila do platnosti, musíme vybudovať pevný základ, čo okrem iného znamená presvedčiť írskych ľudí a írskych voličov, aby hlasovali v jej prospech.

Ak írská vláda nestihne uskutočniť referendum pred európskymi voľbami, rozhodneme o zložení Európskeho parlamentu a Komisie v súlade so Zmluvou z Nice. Voľbami sa však táto záležitosť nekončí. Spomínané reformy potrebujeme. Potrebujeme ich pri rozširovaní Únie, sú potrebné v prípade riešenia podobných kríz, ako je táto, a kým sa v Írsku uskutoční nové referendum, máme dostatok času, aby sme presne zistili, z akých zdrojov sa financuje kampaň proti Lisabonskej zmluve, či ide o CIA, vojensko-priemyselné sily v Spojených štátoch alebo o niekoho iného.

(*protestné pokrikovanie*)

Počujete? Ľudia, o ktorých som hovoril, už dávajú o sebe vedieť. Vieme, odkiaľ berú peniaze. Vyšetříme to podrobnejšie, tým si môžete byť istí!

Pán predseda Komisie, presne ste popísali krízu, v ktorej sa v súčasnosti nachádzame, mám však k tomu, čo ste povedali, pár poznámok. Nehnevajte sa, ale aj napriek tomu, že väčšia časť vášho vystúpenia bola dobrá, jedna vec ma znepokojila. Sú ňou členovia riadiacej skupiny, ktorú formujete a ktorá má riešiť krízu. Je samozrejmé, že jej členom ste vy, a za vhodné považujem aj členstvo takého kvalifikovaného komisára, ako je pán Almunia. Povedali ste nám však, že do riadiacej skupiny, ktorá sa má zaoberať krízou, ste vymenovali aj pána McCreevyho. Ak sa v tomto Parlamente a vo vašej Komisii niekedy objavil obhajca zavádzajúceho trhového radikalizmu, tak to je práve pán McCreevy.

(*potlesk*)

Pri všetkej úcte, capa predsa nemôžete urobiť záhradníkom! To sa skrátka nedá. Čo sa týka pani komisárky Kroesovej, spomínali ste, že v Európe sme mali 8 000 bánk. Mali by sme sa opýtať pani Kroesovej, aký má názor na bankový systém v Európskej únii. V mojej krajine existujú štátne banky, ktoré majú zo strany štátu menej záruk, ako majú v súčasnom období v rôznych štátoch súkromné banky. Vaša pani Kroesová práve zrušila sporiteľne. Ba čo viac, pomáhala jej vláda Severného Porýnia – Vestfálska. Keď zveríte kocúrovi slaninu, krízu nevyriešite.

Už roky sme tu museli počúvať neoliberálnu dogmu o tom, že trh vyrieši každý problém. Už roky nám tvrdia, že zisky, ktoré trh prináša, by sa mali rozložiť medzi menej majetné vrstvy spoločnosti a že nakoniec budú profitovať všetci. A dopadlo to tak, že účet musia za všetkých zaplatiť tí, ktorí mali profitovať, teda daňoví poplatníci. Pri kríze, ako je táto, je potrebné tieto veci povedať.

Dom horí, preto je potrebné hasiť ho. Opatrenia sú vhodné a máme pravdu, keď tvrdíte, že musia byť v celej Európe jednotné. Pretože potrebujeme získať istotu a znova vybudovať dôveru, pretože sa potrebujeme zbaviť strachu. Ak sa ho nezbavíme, premení sa na sebanaplňujúce proroctvo a len urýchlí kolaps, ktorému sa snažíme zabrániť. Aj my podporujeme tieto opatrenia, chcem však dodať, že dom, ktorý práve zhorel, nemožno dostať do stavu, v akom bol pred požiarom. Nový dom musí vyzeráť inak. Musí mať pevné základy, základy s jasnými pravidlami.

Predseda Inštitútu svetovej ekonomiky v Kieli, pán Dennis Snower, ktorý nie je členom hnutia radikálnych socialistov, veľmi výstižne vyjadril túto skutočnosť v rozhovore, v ktorom uviedol, že regulácia finančných trhov nebola ani dostatočná, ani vhodná, a že tento systém nefungoval. Tento pán vie, o čom hovorí. Avšak tí, ktorí roky žiadajú o dovoľenie tvoriť zákony, sa musia vyrovnáť s poznámkami našich kolegov z pravej časti tejto rokovacej sály, že sme zastali niekde v 19. storočí. Pán Watson sa v nedávnej rozprave v tomto Parlamente vyjadril o mojich požiadavkách v súvislosti s reguláciou a transparentnosťou, a pravidlami, ako ich dosiahnuť, ako aj v súvislosti s ratingovými agentúrami, že ide o „hlas minulosti“. Hlas minulosti musí poznamenať, že pravidlá minulosti sú nevyhnutné pre budúcnosť. V tom spočíva jednoznačná odpoveď, ktorú dávame v rámci boja proti tomuto neoliberálnemu hlavnému prúdu, ktorý klasickým spôsobom zlyhal.

(potlesk)

Nebude také jednoduché prekonať ťažkosti, ktorým v súčasnom období čelíme. Bude to trvať dlho. A počas tohto dlhého obdobia sa budeme musieť vyhnúť predovšetkým tomu, aby sme v budúcnosti nezopakovali kroky, ktoré viedli k vývoju veľmi vážnej súčasnej situácie. A preto, keď vytvárame pravidlá, musíme myslieť predovšetkým na právny zákaz určitých druhov špekulácií.

Nikto mi nedokáže povedať, do akej miery je z morálneho hľadiska opodstatnené stavať na medzinárodných finančných fórach na nedostatok potravín a následné zvýšenie ich cien, pretože investície do zariadenia potravinárskych spoločností prinášajú vysoké výnosy. Dôsledkom nedostatku potravín je hlad, avšak hlad jedného človeka je ziskom pre iného. Tento systém je zvrátený. Musia existovať právne predpisy, ktoré pomôžu predísť podobným situáciám. Pán predseda Komisie, možno práve táto téma je vhodná na zváženie pre skupinu na vysokej úrovni, ktorá sa má zaoberať štruktúrou finančných trhov a ktorú práve formujete.

Na záver by som vám rád zablahožela. Vaše rozhodnutie je správne. Chcel by som však dodať, že Parlament vás o tieto kroky žiadal už pred tromi rokmi prostredníctvom správy pána Muscata. Túto požiadavku ste tri roky ignorovali. Situáciu začínate riešiť neskoro, ale pozitívne je, že ste vôbec začali. Ďakujem vám za to.

Graham Watson, v mene skupiny ALDE. – Vážení pán predsedajúci, pánovi úradujúcemu predsedovi Rady by som rád povedal toto: na budúcotýždňovom zasadnutí Európskej rady budete musieť v diskusiách o Lisabonskej zmluve pokročiť. Musíte konať konštruktívne a zároveň byť ohľaduplní ku krajinám, ktoré ju ešte musia ratifikovať. Musíte prijať Európsky pakt o prisťahovalectve a azyle. Napriek tomu sa však aj naďalej musíme usilovať o vytvorenie spôsobov vyhľadávania kvalifikovaných prisťahovalcov a riadenia migrácie. Rovnako je potrebné prediskutovať aj pokrok v súvislosti s bojom proti zmene klímy.

Nikto sa však nemôže zmýliť, pokiaľ ide o najpálčivejšiu otázku, ktorú má táto Rada riešiť. Svetové finančné trhy sa zmietajú v búrke a Európa cíti jej následky, ktoré spočívajú v strate pracovných miest a ohrození dôchodkov a úspor. Naši občania sa obávajú. Výzvy, ktorým čelíme, môžu spôsobovať vážne problémy niekoľko generácií a vyvíjajú sa obrovskou rýchlosťou. Naša Únia sa formuje práve vo chvíľach, ako je táto. Musíme reagovať spoločne. Nemožno naďalej zotrvať v situácii, v ktorej sa členské štáty navzájom prekvapujú jednostrannými rozhodnutiami s mnohostrannými dôsledkami. Európa potrebuje koordinované a jednotné stratégie, aby zastavila obrovské finančné straty, zabezpečila transparentnosť a osvedčené postupy a predišla ťažkostiam v budúcnosti.

Niektorí si myslia, že kapitalizmu už odzvonilo. V uzavretých trhoch a centrálne riadených hospodárstvách však riešenia nenájde. Tie len oklamali občanov Európy. Ak si svoj dom postavíte na tomto základe, pán Schulz, bude to slamený dom. To, čo momentálne zažívame, nie je zlyhanie trhového hospodárstva. Ide skôr o nadbytok neobmedzených, neúčinne regulovaných trhov. Finančné trhy vďaka v súčasnosti Adamovi Smithovi za menej než Cincinnatimu Kidovi. Na vine je určite chamtivosť jednotlivých bankárov, obchodníkov

a účastníkov tzv. krátkych predajov. Svoj podiel viny však nesú aj vlády, ktoré neboli schopné v obchodovaní zaručiť transparentnosť a česťnosť.

Liberálni demokrati už dávno varujú pred nebezpečenstvami, ktoré zastihli Radu zaskočenú a Komisiu vyviedli z miery. Môj priateľ Otto Graf Lambsdorff spolu s pánom Jacquom Delorsom a ďalšími kolegami predložili slovinskému predsedníctvu Rady list. Bolo v ňom zdôraznené obrovské nebezpečenstvo hospodárskeho kolapsu v dôsledku súčasnej činnosti bánk. Vo svojom liste písali: „Korektný kapitalizmus si vyžaduje účinnú verejnú politiku. Ziskuchtivosť je základom trhového hospodárstva, ale keď je všetko na predaj, oslabuje sa sociálna súdržnosť a rozpadáva sa systém“. Európa bola pomalá na to, aby sa venovala týmto obavám. V súčasnosti musí robiť, čo dokáže, aby tento systém dala znova do poriadku.

Liberáli a demokrati dúfajú, že závery Rady Ecofin vytvoria na zasadnutí Európskej rady základ dohody. Uvedené závery nie sú len liekom na krátkodobé utíšenie bolesti, ale pomôžu vyliečiť podstatu choroby. Zvýšenie minimálnej úrovne ochrany vkladov na 50 000 EUR v celej únii je správnym krokom. Rodinné úspory budú v bezpečí a zároveň to odradí od únikov kapitálu. Tešíme sa aj na návrh Komisie na podporu zblížovania systémov ochrany vkladov a rovnako podporujeme rýchle prijatie vašich podnetov týkajúcich sa zlepšenia kapitálovej primeranosti. Pozrite sa na ratingové agentúry, pozrite sa, kto za ne platí poplatky a akým spôsobom sa na ne dohliada.

Je potrebné posilniť aj prepojenia medzi vnútroštátnymi orgánmi finančného dohľadu. Zástupcovia centrálnych bánk eurozóny sa stretávajú v Rade guvernérov ECB. Rovnako potrebujeme aj celoeurópsky orgán pre finančné služby, ktorý by medzi finančnými inštitúciami udržiaval poriadok a transparentnosť. Európska rada by sa mala opýtať, či by sa mohol rozpočet Európskej únie použiť na to, aby umožnil Európskej investičnej banke a EIF poskytovať úverové záruky malým podnikom. Koniec koncov poskytujú pracovné miesta, od ktorých sú Európania závislí. Práve títo ľudia dnes potrebujú rýchle a špecifické kroky, potrebujú, aby všetky zúčastnené strany a všetky členské štáty konali spoločne, a očakávajú spoločné riešenia spoločného problému.

Pierre Jonckheer, v mene skupiny Verts/ALE. – (FR) Vážená pani predsedajúca, pán predseda Rady, pán predseda Komisie, pán Almunia, skupina európskych Zelených, ktorá ma požiadala, aby som ju dnes popoludní zastupoval, schvaľuje rozhodnutia prijaté na včerašom zasadnutí Rady Ecofin. Myslím, že jediná otázka, ktorá je zdrojom našich a aj vašich obáv, je dnešná reakcia trhov. Vyzerá to, že nie sú úplne presvedčené o správnosti návrhov. Dúfam, že trhy sa znova vzpružia a že európske orgány budú aj naďalej konať tak, aby dosiahli tento cieľ.

Rád by som sa s vami podelil o tri pripomienky alebo o tri informácie. Prvá sa týka samotnej Európy. Náš Parlament je v skutočnosti do istej miery rozdelený. Mnohí chcú poukázať na to, že Európa pri zvládaní bankovej a finančnej krízy nezohrala žiadnu úlohu. My, európski Zelení, by sme radi poukázali na to, že kríza bánk odhalí predovšetkým neprimeranosť jednotných európskych pravidiel a že v tejto oblasti ako aj v mnohých iných, je potrebná väčšia účasť Európy, nie menšia.

Druhá pripomienka sa týka zodpovednosti zainteresovaných. Počul som a chápem to, že predovšetkým pán Barroso je presvedčený, že nastal čas, kedy je potrebné začať konať. Iste. Myslím si však aj to, že nastal čas zistiť, v čom spočíva časť zodpovednosti. Bolo by až príliš jednoduché, keby som ukázal prstom na Radu, na vlády, ktoré ju tvoria, alebo na Komisiu, pretože niektorí komisári boli presvedčení, že najkvalitnejším zákonodarstvom je samoregulácia a v žiadnom prípade nie prijímanie zákonov. Aby sme si to ukázali konkrétne, vezmime si napríklad smernicu o systémoch ochrany vkladov. Komisia v novembri 2006 predložila správu, v ktorej sa uvádzalo, že v tejto oblasti nie sú potrebné žiadne ďalšie právne predpisy. Nie som si istý, či by ste toto stanovisko presadili aj dnes.

Moje slová sú však v skutočnosti určené Parlamentu. Pred týždňom sme v tomto Parlamente hlasovali za správu pána Rasmussena. Jej prvá verzia bola výborná a podporili sme ju. Parlament musel zabezpečiť podporu väčšiny tým, že zmiernil požiadavky vyjadrené samotným spravodajcom.

Dnes tu máme rovnakú situáciu v súvislosti so správou o nadviazaní na Lamfalussyho postup a systémy dohľadu nad finančnými trhmi. Aj v tomto prípade musí každý niesť svoj podiel viny. Som presvedčený, že skupina PPE a skupina liberálov, pán Watson, nesú určitú zodpovednosť za zmiernenie správy, o ktorej budeme zajtra hlasovať.

Ďalej by som sa rád niekoľkými slovami vyjadril o kríze. Moje slová sú určené vám, pán Barroso, pretože vy zriaďujete ďalšiu reflexnú skupinu (je ich mnoho, novú by sme však privítali), ktorá sa má zaoberať predovšetkým súvislosťami medzi finančnou krízou a krízou životného prostredia. Finančná kríza, ako ste

sami povedali, neodstráni krízu životného prostredia. Z tohto hľadiska si myslím, že táto kríza bánk ukáže zo strednodobého hľadiska práve to, že v Európskej únii existuje skutočný problém, čo sa týka rozdelenia úspor. Rovnako ako európski Zelení by som bol rád, keby ste do programu práce tejto skupiny zaradili prehodnotenie nástrojov, ktoré by mohla mať Európska únia k dispozícii. Mám na mysli predovšetkým Európsku investičnú banku, ktorá by mala byť poverená poskytovaním dlhodobého financovania s cieľom účinne zabezpečiť balík opatrení v oblasti klímy a energetiky, a investície, ktoré predstavuje. Myslím si, že to má zásadný význam.

Brian Crowley, *v mene skupiny UEN*. – Vážená pani predsedajúca, v prvom rade chcem vzdať hold Rade a zažalovať jej k úsiliu, ktoré vynaložila najmä v súvislosti s Ruskom a situáciou v Gruzínsku. Na nájdenie mierového riešenia ťažkostí, ktorým sme čelili, bola potrebná značná sila a odvaha, a veľká dávka diplomacie. Táto situácia je dôkazom toho, ak niekto potrebuje ešte ďalší dôkaz, že spoločne a so silným vedením, jednoducho len tým, že sme príkladom a že používame určitú taktiku, dokážeme dosiahnuť omnoho viac, ako nám môže priniesť vojenská moc alebo hospodársky blahobyt.

Po druhé, myslím si, že je dôležité uistiť sa, že v programe budúcej Rady sa bude nachádzať aj oživenie Euro-stredomorského partnerstva. V žiadnom období našej histórie nebolo nevyhnutnejšie, aby sme zmierili svojich partnerov na úrovni Stredomoria s cieľom zaručiť, že dokážeme podnietiť nielen hospodársky rozvoj, ale aj mierové spoluzítie národov. Mali by sme nasledovať predovšetkým príklad egyptskej vlády, ktorá vedie v súčasnosti mierové rokovania v súvislosti so Sudánom, Čadom a inými oblasťami.

Mám ďalšie dve poznámky. Bolo by nesprávne, keby som nespomenul situáciu týkajúcu sa Írska a Lisabonskej zmluvy. Členské štáty už poskytli Írsku čas na prehodnotenie, za čo im ďakujeme. Tento čas sa však nijako nelíši od toho, ktorý bol poskytnutý Francúzsku a Holandsku po odmietnutí Zmluvy o Ústave pre Európu. Na predloženie návrhov a myšlienok týkajúcich sa riešenia týchto ťažkostí je potrebný čas. Patrílo by sa, aby sme my, v Parlamente, zaručili, že sa nepokúšame priložiť zbraň k spánku žiadnej krajiny v súvislosti s tým, či Zmluvu ratifikuje alebo nie, pretože na zaručenie jej ratifikácie je potrebná predovšetkým demokratická voľba ľudí.

Po druhé, čo sa týka súčasnej finančnej krízy, neviním a ani neukazujem prstom na nikoho konkrétneho. Blahoželám Rade, že vyvíja spoločnú činnosť a že podniká rozhodné kroky. Ešte raz blahoželám Komisii k tomu, že sa zmobilizovala a povedala, čo bolo potrebné povedať, prv než Rada začala konať, a k tomu, že zaručila dôveryhodnosť trhu tým, že vyjadrila naše možnosti, schopnosti a vôľu prijať opatrenia, či už prostredníctvom ECB, Rady Ecofin, prostredníctvom jednotlivých členských štátov alebo iným spôsobom.

Neurobme však chybu a nehovorme, že všetky kroky, ktoré sa vykonali počas uplynulých dvoch týždňov, boli nesprávne a že všetko, čo sa vykoná v budúcnosti, bude dobré. Je potrebné, aby nás história naučila, že počas nášho života na tomto svete sa veci striedajú a menia. Všetky tieto zmeny ľuďom prinášajú strach z utrpenia.

V prvom rade je potrebné zaručiť ochranu obyčajných ľudí. Bankám je možné poskytnúť pomoc. Banky majú záruku. Spolu s touto zárukou prichádza aj zodpovednosť za to, aby začali požičovať podnikom a ľuďom a aby sa mohli hospodárstva znova vzchopiť. Nejde len o znižovanie miezd či plátov výkonných pracovníkov, ale aj o zaručenie toho, že hospodársky cyklus sa dostane do stavu, v akom má byť. Ochrana vkladov predstavuje len malú časť tejto problematiky.

Francis Wurtz, *v mene skupiny GUE/NGL*. – (FR) Vážená pani predsedajúca, pán úradujúci predseda Rady, pán predseda Komisie, už niekoľko týždňov pozorujeme celosvetovú paniku a neznesiteľné straty vyplývajúce zo závratného poklesu hodnôt miliárd eur a dolárov.

Túto situáciu spôsobil systém, v mene ktorého európski vedúci predstavitelia roky odporúčali striedmosť, čo sa týka platieb, a opatrnosť, čo sa týka výdavkov na sociálne zabezpečenie, a dovolili vzostup nerovností. Tí istí vedúci predstavitelia sa dnes ponáhľajú na pomoc bankám, aby ich vytiahli späť na hladinu a následne ich vrátili do súkromného sektora, a zároveň vyhlasujú dlhé obdobie recesie a obetí zo strany bežnej populácie.

Tieto udalosti mnohých ľudí úplne ohromili, nemôžu pomôcť, ale vidia v nich ponaučenie. Nejde o nadbytok, pán Watson, ale o samotnú podstatu kapitalizmu v celej jeho nespravodlivosti a ukrutnosti bez ohľadu na to, akými úžasnými zmenami prešiel za posledné desaťročia. Myslím, že vedúci predstavitelia Európy budú musieť svojim spoluobčanom niektoré veci vysvetliť. Nesnažte sa riešiť všeobecné volebné právo v Írsku alebo niekde inde, radšej sa zaoberajte tým, za čo ste zodpovední.

Dnes by som rád predložil len tri neodkladné a zmysluplné návrhy na vyriešenie najpálčivejších otázok a súčasné umožnenie skutočnej zmeny politickej orientácie. V prvom rade si myslím, že by sme nemali šetriť, čo sa týka opätovného uisťovania malých a stredných podnikov, ktorí majú oprávnené obavy o svoj skromný majetok. Myslím, že oznámenie týkajúce sa tejto skutočnosti prišlo neskoro a bolo nesmelé a vágne. Je potrebné, aby 15. októbra Európska rada ako celok poskytla plnú záruku ochrany vkladov na celom území Európskej únie.

Po druhé, základné etické povedomie rovnako ako aj bežný záujem o účinnosť by mal čarodejníkovým učňom zabrániť v tom, aby teraz alebo v budúcnosti profitovali z verejných zásahov nevyhnutných z dôvodu zlyhania, ktoré zapríčini ich nezmyselné bohatstvo. Preto by mala každá vláda kompenzovať alebo aspoň byť schopná kompenzovať pomoc, ktorú poskytne finančným inštitúciám v rizikovom období, prostredníctvom trvalého znárodnenia zdravých aktív. Cieľom tohto kroku by bolo vytvorenie verejného finančného sektora v budúcnosti, ktorý by sa v plnej miere zaoberal financovaním investícií užitočných zo sociálneho hľadiska, predovšetkým tých na vytváranie pracovných miest.

Po tretie, a všeobecnejšie povedané, je potrebné, aby reálnemu hospodárstvu pomáhala cieľavedomá nová úverová politika. Týka sa to rovnako EIB ako ECB. Začnime s EIB. Je potrebné poskytnúť jej zodpovednosť a zdroje na to, aby dokázala zaručiť prístup MSP ku všetkým úverom potrebným na rozvoj výroby pod podmienkou, že vytvoria skutočné a primerane platené pracovné miesta a že budú rešpektovať práva svojich zamestnancov. Z tohto hľadiska je rozhodnutie prijaté s cieľom pomôcť MSP poskytnutím finančných prostriedkov vo výške 30 miliárd EUR v priebehu troch rokov dôležité. Zdá sa mi však, že táto suma je príliš nízka a časový rámec príliš dlhý. Len v samotnom Francúzsku potrebujú MSP 60 miliárd EUR ročne a v EÚ je 27 členských štátov. Navyše, v mnohých prípadoch sa potrebujú nadýchnuť práve v tomto období. Neskôr už môže byť príliš neskoro.

Čo sa týka ECB, musíme ju buď teraz alebo nikdy požiadať o prispôbenie svojej úlohy životne dôležitým potrebám hospodárstva a našich podnikov tak, aby nesmerovala finančné prostriedky na finančné trhy, ale do reálneho hospodárstva. Má na to vhodný nástroj, a preto nechápeme, prečo neústupne trvá na tom, že ho nepoužije. Týmto nástrojom je selektívny úver, ktorý je v prípade využitia na finančné operácie veľmi nákladný, je však veľmi dostupný, ak ide o podporu pracovných miest, odbornej prípravy a všetkých dôležitých investícií.

Som si istý, že niektoré z týchto návrhov nie sú príliš ortodoxné. A teda, namiesto ortodoxnej politiky v EÚ, ktorá je v štádiu kolapsu, uprednostňujem myšlienku reaktívnej tvorivej politiky, ktorá slúži na obnovu Európy a na dôstojný život Európanov.

PREDSEDÁ: PANI ROURE

podpredsedníčka

Nigel Farage, *v mene skupiny IND/DEM*. – Vážená pani predsedajúca, aká zvláštna je táto Európska únia, však? Minulú sobotu sa vedúci európski predstavitelia po výbornom obede v Elyzejskom paláci postavili na schody a s chabými úsmevmi na perách sa zhovárali o solidarite. Samozrejme, že ich úsmevy boli chabé, pretože plán prezidenta Sarkozyho na americký spôsob na pomoc finančným inštitúciám úplne zlyhal. Jednako však odznelo, že „v jednote je sila“. A aj napriek tomu sa nemecká kancelárka až komicky pokrytecky rozhodla, že prvoradé sú nemecké záujmy a európske až druhoradé a začala konať. A možno po prvýkrát za celé tie roky jej vlastní voliči hlasno zatlieskali.

Áno, samozrejme, s týmto trendom začali už o týždeň skôr Íri, pretože sa rozhodli ísť vlastnou cestou a môj obdiv k Írsku každým dňom rastie. Myslím si však, že minulý týždeň sa ukáže ako zásadný moment celého tohto európskeho projektu. Pochopte, že jediným spôsobom, ako zastaviť krajiny v konaní vo vlastnom záujme, je to, že im vezmeme túto právomoc. Vytvoríme vo Frankfurtu nejaké ministerstvo financií, ktoré bude rozhodovať o daniach a výdavkoch vlád. Dokonca aj dnes popoludní som počul niektorých extrémistov EÚ, ktorí o to vyslovene žiadajú. Nie je však možné uskutočniť tento krok, pretože by nedostal podporu verejnosti. V skutočnosti by bol ešte menej populárny než vaša nenávidená Lisabonská zmluva.

Nie. Je pravdepodobnejšie, že to, čo sa stalo minulý týždeň, je znakom začiatku konca. Aj trhy sú už dôkazom tohto stavu. Talianske štátne dlhopisy majú v súčasnosti o 1 % vyšší výnos ako nemecké či francúzske štátne dlhopisy. Na základe situácie na trhoch možno tvrdiť, že hospodárska ani menová únia neprežije. A neprekvapuje ma to, pretože nikdy nepredstavovala najpriaznivejšiu menovú zónu. Za žiadnych okolností nie je možné, aby rovnaká úroková sadzba vyhovovala rozličným krajinám a nikdy ste nemali ani primeranú podporu verejnosti.

Avšak buď máme jedno, alebo druhé. Buď je to celoeurópsky štát, ktorý má pod kontrolou všetko, alebo rozklad a návrat ku kontrole na národnej úrovni. Úverová kríza zasiahla a dotýka sa nás všetkých, ja však vidím na konci tunela záblesk svetla. Vidím určitý prínos. Možno je to začiatok konca celého tohto šialeného a nechceného projektu.

Jana Bobošíková (NI). – (CS) Dámy a páni, predstavitelia Komisie a členských štátov Únie budú musieť budúci týždeň odolať dvom pokušeniam. Po prvé, budú musieť prijať, že Lisabonská zmluva je mŕtva a že akýkoľvek tlak na írskych občanov s cieľom zmeniť ich názor je neprijateľný a mali by zastaviť proces ratifikácie. Po druhé, všetci vrcholoví politici by si mali uvedomiť, že žiadny obed nedostanú zadarmo. Okamžite by sa mali prestať hrať na mesiášov, ktorí zachránia hospodárstvo Únie tým, že budú hazardovať so slobodou trhu a peniazmi daňových poplatníkov. Za zlé riadenie bankárov by mali zaplatiť akcionári a manažéri bánk.

Dámy a páni, v súčasnosti všetci politici ponúkajú záruky, aby zachránili nezodpovedných bankárov. Vytvárajú tak morálny hazard. Ponúkaním štátnych záruk sa vysmievajú priamo do tváre daňovým poplatníkom a toľko ospevovaným malým a stredným podnikateľom. Hlavným investorom tak odovzdajú len jediný odkaz: Máte právo očakávať obrovské výnosy a nič pri tom neriskujete, a hlavne, nenesiete žiadnu zodpovednosť. Politikom však za túto pomoc bude treba zaplatiť vysokú cenu, a tou bude regulácia trhu. To kríze nezabráni, len ju to odsunie. Navyše, ak sa zriekneme pravidiel spravodlivej hospodárskej súťaže, vytvoríme džungľu.

Dámy a páni, sme svedkami recesie a vzrastajúcej nezamestnanosti. Politická elita je zároveň postavená pred veľmi ťažkou skúškou toho, či podľahne alebo nepodľahne čaru populizmu, ktorý vždy ponúka jednoduché riešenia. V 30. rokoch minulého storočia Európa v búrke neobstála a zlyhala. Pevne verím, že v búrke súčasnosti obstojíme.

Jean-Pierre Jouyet, úradujúci predseda Rady. – (FR) Vážená pani predsedajúca, pán predseda Komisie, dámy a páni. Budem stručný. Len by som vám na základe toho, čo som počul, rád povedal, že moje prvé ponaučenie z prvej časti obdobia francúzskeho predsedníctva je, že jedna kríza neodstráni druhú.

Finančná kríza neodstráni krízu v oblasti vonkajších vzťahov, problémy s Ruskom a Gruzínskom a problémy v iných častiach sveta. A finančná kríza ani kríza v oblasti vonkajších vzťahov neodstráni potravinové krízy ani krízu v oblasti životného prostredia. Je potrebné riešiť všetky tieto problémy, musíme sa však prispôbovať, aby sme si zachovali priority.

Existujú tri druhy priorít. Prvú z nich ste zdôrazňovali vo svojich vystúpeniach. Ide, ako povedal pán predseda Komisie, o znovunadobudnutie dôvery, o to, aby sa naši občania cítili vo vzťahu k Európe viac chránení a aby sa predišlo vytvoreniu priepasti medzi Európskou úniou, našou predstavou o nej a našimi spoluobčanmi.

Druhou prioritou je prispôbiť náš inštitucionálny systém tak, aby bola Európa zainteresovanejšia, systematickejšia, schopnejšia rozhodovať sa a aby sa dokázala rozhodovať rýchlo, pretože vieme, že žiadny z týchto problémov nevyriešime samostatne alebo na vnútroštátnej úrovni.

Tretia priorita spočíva v priblížení sa modelu rozvoja, ktorý je udržateľnejší, zameraný na dlhšie obdobie a ďalej k spravodlivému riadeniu zdrojov, pričom zohľadníme náhle spomalenie našich hospodárstiev, ktorému budeme, ako dobre vieme, čeliť.

Plne podporujem slová predsedu Európskej komisie. Musíme byť spravodliví, musíme dohnať stratený čas a musíme zrevidovať určité dogmy. Myslím, že pán predseda Komisie to pochopil a návrhy, ktoré predkladá, sú namierené správnym smerom. Je jasné, že sa musíme posunúť smerom k väčšej integrácii a lepšiemu finančnému dohľadu na európskej úrovni.

Nebudem sa vracieť k rozličným uvedeným opatreniam. Záleží však zjavne na Rade a na členských štátoch, aby niesli svoju zodpovednosť, a je na tomto Parlamente, aby prevzal zodpovednosť v súvislosti s predloženými návrhmi, ktoré sú veľmi dôležité a ktoré sa týkajú noriem, ratingových agentúr, pomeru kapitálu k úverom, plátov riaditeľov a ostatných zamestnancov bankového sektora (kam patria aj platy obchodníkov, o ktorých sa nehovorí často, podľa mňa však ide o dôležitý problém). Z tohto hľadiska som presvedčený, že zriadenie skupiny na vysokej úrovni je vynikajúcou iniciatívou. Rád by som však dodal, že v mene predsedníctva by som uprednostnil, keby bolo jej zloženie rôznorodejšie a keby bola dostatočne veľká, ale zároveň účinná. Ako povedal pán predseda Komisie, to, čo dnes predstavuje krízu likvidity, by sa nemalo zajtra zmeniť na krízu dôveryhodnosti.

Pán Daul výborne zdôraznil zmeny, ktoré je potrebné vykonať vo vzťahu k zvyšným cieľom, predovšetkým pokiaľ ide o balík opatrení v oblasti klímy a energetiky. Poukázal, že veľmi dôležité je aj to, aby sme vytvorili aj rozmer na podporu MSP a aby Európska investičná banka skutočne pristúpila k ráznym krokom. Následne je dôležitý aj schválený balík v oblasti financií a čo sa týka malých a stredných podnikov, je potrebné ho veľmi rýchlo zaviesť.

Súhlasím s tým, čo povedal pán Schulz. Potrebujeme oveľa lepšiu koordináciu. Potrebujeme akčný plán. Potrebujeme aj akčný plán na podporu obchodu. Pán Schulz povedal práve toto a ja s ním plne súhlasím. Vie, že ho v tomto smere podporíme. Keďže už má vybudované dobré kontakty s pánom Steinbruckom, myslím, že ho dokáže aj presvedčiť.

Čo sa týka vystúpenia pána Watsona, súhlasím s ním v tom, že nepotrebujeme viac regulácie, ale lepšie prispôsobenú reguláciu. To je dôležité. Čo sa týka regulácie, nie sme dogmatickí. Ako povedali mnohí z vás, je jasné, že ak chceme znova získať dôveru, potrebujeme v spomínaných oblastiach reguláciu a tá musí byť viac prispôsobená, musí účinnejšie reagovať. A v tomto smere je znova zodpovednosť na pleciach členských štátov.

A nakoniec, ako povedal pán Wurtz, musíme zaručiť, aby Európska investičná banka zohrávala v súčasnom kontexte aktívnu úlohu. O tejto záležitosti sa bude rokovať aj na zasadnutí Európskej rady a musíme prijať opatrenia potrebné na zaručenie inštitucionálneho rámca vhodného pre finančné skupiny, účastníkov finančného trhu, ktorý čím ďalej, tým viac funguje cezhranične. Počas tejto krízy musíme čeliť priepasti medzi spôsobom našej organizácie, ktorá má v skutočnosti aj naďalej plne národný charakter, a problémami, ktoré musíme riešiť a sú celoeurópske. Spoločne musíme prijať opatrenia, ktoré nám umožnia zmeniť spôsob regulácie, nie regulovať viac, ako je potrebné. Musíme sa uistiť, že Európa sa zjednotí, aby bol jej hlas počas budúcich medzinárodných stretnutí zvučný, aby nám, na rozdiel od minulosti, nevnucovali pravidlá a zmätok iných, za ktoré však musíme niesť zodpovednosť my. Radšej sa priblížme stabilnejšej medzinárodnej disciplíne, ktorá je viac v súlade s problémami, ktorým musíme čeliť na celosvetovej úrovni.

José Manuel Barroso, predseda Komisie. – (FR) Vážená pani predsedajúca, len by som rád zdôraznil dva alebo tri body, ktoré sa mi zdajú v tomto štádiu rozpravy dôležité. Všeobecne povedané, všimol som si, že predsa len existuje konsenzus, čo sa týka celkového smerovania, ktorého by sme sa mali pridŕžavať.

Je potrebné pochopiť, že sa nachádzame vo veľmi nezvyčajnej situácii a že medzinárodnú krízu máme riešiť využitím zväčša národných rámcov. Je pravdou, že orgány dozoru sú vnútroštátne orgány. Komisia a Európska centrálna banka nemajú právomoci finančného dohľadu.

Čo sa týka právomocí Komisie, predovšetkým pokiaľ ide o štátnu pomoc, vynaložili sme isté úsilie a môžem vás ubezpečiť, že existuje vynikajúca spolupráca medzi našimi útvarmi a vládami, ktoré prejavili záujem o udržiavanie kontaktu s nami už skôr. Môžem vám tiež povedať, že vynikajúca je aj spolupráca s Európskou centrálnou bankou a že som bol znova svedkom mimoriadneho úsilia, ktoré vyvinulo francúzske predsedníctvo s cieľom dosiahnuť európsky prístup v tejto ťažkej situácii rozdrobených systémov dohľadu, ktoré však majú ešte vždy európsky rozmer. V tejto súvislosti by som rád vyslovil pochvalu Európskej centrálnej banke za rozhodnutie, ktoré dnes prijala a ktoré sa týka zníženia úrokových sadzieb. Toto rozhodnutie bolo prijaté v súčinnosti s ostatnými centrálnymi bankami.

Čo sa týka otázok, ktoré ste zdôrazňovali vo svojich vystúpeniach, chcel by som upozorniť na dve veci. Jednou z nich sa zaoberal pán Daul a týka sa reálneho hospodárstva a MSP. V súčasnosti je jasné, a táto skutočnosť je známa, že kríza už vplýva na reálne hospodárstvo a že máme pred sebou ťažšie obdobie. Som presvedčený, že v rámci všetkých reforiem, ktoré Európa zavádza, by sme mali nájsť ciele opatrenia na prispôsobenie sa zložitejšiemu kontextu hospodárskej súťaže a na nájdenie spôsobov konkrétnej pomoci MSP. Aj to je dôvod, prečo je v rámci týchto iniciatív Európska investičná banka podporovaná v zavádzaní opatrení pre MSP. Celý tento rozmer, rozmer reálneho hospodárstva, je potrebné počas niekoľkých nasledujúcich mesiacov pozorne sledovať.

Ďalšia otázka, ktorú nastolil pán Schulz, sa týka problému tých, ktorí nežijú v Európe, problému najchudobnejších. Som presvedčený, že je aj mojou povinnosťou upozorniť na tomto mieste na tento dôležitý problém. V súčasnosti hovoríme o záchrane finančného sektora, nesmieme však zabúdať na záchranu ľudských životov. Podľa údajov Svetovej banky sa v tomto roku obeťami hladomoru stane o 75 miliónov ľudí viac. Odhaduje sa, že budúci rok ich bude o 100 miliónov viac.

A preto, aj keď uznávame, že naše problémy v Európe sa znásobili, nesmieme zabúdať na problémy v rozvojových krajinách. Nesmieme zabúdať na tragédiu v Afrike. Musíme vyvinúť úsilie a kladne reagovať

na nedávnu požiadavku zo strany generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov a prezidenta Svetovej banky vyjadrenú v liste adresovanom všetkým hlavám štátov a vlád a myslím, že aj predsedovi Európskeho parlamentu. Týkala sa toho, že európske inštitúcie, teda Parlament a Rada, by mali schváliť iniciatívu Komisie týkajúcu sa uplatnenia núdzového plánu na podporu poľnohospodárstva v rozvojových krajinách.

Nesmieme zabúdať, ako celkom správne poznamenal pán Jouyet, že všetky tieto krízy sú navzájom prepojené: finančná kríza, svetová potravinová kríza, energetická kríza, dôležité hľadiská týkajúce sa geopolitickej krízy. Bol by som veľmi rád, keby Európa prijala aktívnu účasť na konštruktívnom prístupe, nielen pokiaľ ide o nás, Európanov, ale aj pokiaľ ide o zvyšok sveta.

K novému systému v globalizácii, ktorého spravodlivosť chceme dosiahnuť, neprispievame tým, že sa izolujeme, ani tým, že spochybňujeme koncepciu trhového hospodárstva, ale tým, že sa do trhového hospodárstva pokúsime vniesť spravodlivejšie zásady a pravidlá. Ako už bolo povedané, súčasný problém sa týka aj neschopnosti. Nie však neschopnosti trhu, hoci správanie mnohých prevádzkovateľov trhu je neprijateľné, ale skôr právomocí istých politických alebo verejných orgánov, ktoré nenašli vhodné riešenia situácie na trhu z hľadiska regulácie.

Na záver vám môžem povedať, že v rámci každodenných kontaktov s vládami si všimam, že uznávajú potrebu tohto európskeho rozmeru. Napríklad ako bezpochyby viete, Európa a dokonca ani eurozóna ako taká doteraz v skutočnosti pre medzinárodné finančné orgány neexistovala. Len pred niekoľkými mesiacmi, po niekoľkoročnom naliehaní, získala nakoniec Európska komisia právo mať svojho zástupcu v rámci Fóra pre finančnú stabilitu.

Nemožno poprieť, že doteraz, aj napriek Paktu stability a rastu, dokonca aj s Európskou centrálnou bankou, vonkajšie zastupovanie EÚ v medzinárodných finančných orgánoch zďaleka nezodpovedalo skutočnej dôležitosti hospodárskej a menovej únie a toho, čo predstavuje projekt Európskej únie. Preto vidím príležitosti dokonca aj uprostred krízy. Ak preukážeme múdrosť, ak pochopíme, čo môžeme a musíme urobiť, vidím príležitosť na rozvoj našej predstavy Európy, ktorá má slúžiť našim občanom.

Philip Bushill-Matthews (PPE-DE). - Vážená pani predsedajúca, súčasná finančná kríza nevyplýva len na banky a investorov. Pre výrobcov, maloobchodných predajcov, dovozcov a vývozcov je stále ťažšie získať potrebný prevádzkový kapitál a existuje reálne riziko, že výrazné zníženie obchodovania sa ešte zintenzívni. Preto si zachovanie voľného pohybu tovarov, a to nie iba v rámci Európy, ale ako práve povedal pán predseda Barroso, aj z rozvojových krajín a do nich, vyžaduje osobitý záujem.

Práve preto, a to je prvý z mojich dvoch bodov týkajúcich sa tejto problematiky, je v súčasnosti také dôležité neodkladne vymenovať novú komisárku pre obchod. Kolegovia poslanci si zrejme spomenú, že v čase vymenovania pána Petra Mandelsona ho podporovala väčšina strán a delegácií. Podporili ho dokonca aj britskí konzervatívci. Rád by som veril, že rovnako by to mohlo byť aj s jeho nasledovníčkou. Chcel by som však Parlamentu oznámiť, že mnoho kolegov z rozličných delegácií už vyjadrilo skutočné obavy, ktoré sa týkajú očividného nedostatku skúseností v dôležitom portfóliu obchodu.

Preto dôrazne odporúčam, že by bolo v záujme pani komisárky, rovnako ako v našom záujme, aby sa jej vypočutie, ak to je možné, preložilo z 10. novembra na skorší termín. Mesiac je dostatočne dlhá doba na to, aby sa počkalo, a rovnako aj na vznik ďalších obáv. Je tu aj ďalší dôvod. Práve som dostal e-mail s informáciou, že zasadnutie Transatlantickej hospodárskej rady, ktoré bolo plánované na 16. októbra, musí byť presunuté, pretože komisár, ktorý odovzdáva úrad, už odišiel, a novú komisárku je ešte potrebné v úrade potvrdiť. Mohli by sme teda začať v tomto smere konať? Je to v záujme nás všetkých.

Môj druhý bod sa týka MSP, témy, o ktorej tak vášnivo diskutoval môj dobrý priateľ a kolega, pán Joseph Daul. Keď Rada hovorí o všeobecnej situácii, mohla by sa zmieniť aj o detailoch? Nedávno som si všimol, že dátumom ukončenia konzultácie o smernici o boji proti oneskoreným platbám bol koniec augusta. Myslím si, že toto načasovanie nebolo šťastné. Bez ohľadu na to, ako sa mohli podniky vyjadriť do konca augusta, dnes by ich vyjadrenia mali určite väčší účinok. Chcel by som požiadať o opätovné otvorenie obdobia konzultácií len na niekoľko mesiacov, pretože si myslím, že aktuálne informácie o nedostatku prevádzkového kapitálu predstavujú čosi, čo by sme skutočne mali zohľadniť. Nie som presvedčený, či revízia smernice o boji proti oneskoreným platbám problém vyrieši, myslím si však, že tento spôsob analýzy prispeje k pochopeniu problému.

Pervenche Berès (PSE). – (FR) Vážená pani predsedajúca, pán úradujúci predseda Rady, dovoľte mi vyjadriť ľútosť nad tým, že sa dnešnej rozpravy nezúčastnila pani ministerka, ktorá je zodpovedná za Radu Ecofin.

Je predsedníčkou tejto Rady a vyzýva na úzku spoluprácu na európskej úrovni. Myslím, že dnes mala byť práve tu, medzi nami.

Pán predseda Komisie, počúvam vás a nebudem opakovať, čo tvrdia tí, ktorí hovoria, že sú to len slová. Kedy som však od začiatku krízy skutočne videla z vašej strany v súvislosti s týmito otázkami nejakú činnosť? Prišli ste sem z nutnosti s návrhmi, keď ste mali pocit, že medzi členskými štátmi, najmä tými najväčšími (mám na mysli Francúzsko a Nemecko a otázku štátnych investičných fondov), by mohol vzniknúť problém. Prišli ste s návrhom, ktorý pripravil váš vlastný kabinet, nezávisle od príslušného komisára, pána Charlieho McCreavyho.

Odvtedy však skutočne nemám dojem, že by ste boli obzvlášť zmobilizovaní. Jednako by som sa vás však rada na niečo opýtala: Kde ste dnes ukryli komisára, ktorý je zodpovedný za stav finančných trhov? Čudujem sa, že nesedí vedľa vás. Som rada, že vedľa vás vidím nášho priateľa, pána Joaquina Almunia, zdá sa mi však trochu zvláštne, že tu nie je príslušný komisár.

Čo sa týka príslušného komisára, čo urobil v júli 2007, keď boli zmobilizované všetky jeho útvary, aby nás informoval o tom, že situácia začínala byť dramatická pre európske banky a že následky tejto krízy začínali byť dramatické pre európske hospodárstvo? Vaše útvary boli informované. A to bola správna chvíľa na to, pán Barroso, aby ste prišli s návrhmi, ktoré by umožnili znova zaručiť európskym sporiteľom ochranu vkladov, ktoré by ich uistili v spôsobe zvládania týchto zložitých situácií. Kde bol v tom čase váš komisár?

Vyjadřili ste radosť, že Komisiu, počúvajte ma, pán Barroso, pozvali na zasadnutie Fóra pre finančnú stabilitu. Vedeli ste, že váš komisár, pán McCreavy, sa na zasadnutí fóra minulý pondelok nezúčastnil, pretože bol v Dubline? Ako zareagoval, keď sa krajina, z ktorej pochádza, rozhodla vyriešiť samostatne otázku ochrany vkladov, otázku z oblasti, za ktorú je v Komisii zodpovedný?

Tvrdíte nám, že v rámci Európskej rady je kladený odpor. Skutočne však potrebujete čakať na príkazy ministrov financií, aby ste mohli vytvoriť systém ochrany vkladov alebo aby ste zistili, akým spôsobom sa budú používať na európskej úrovni účtovné štandardy?

Pán Barroso, je vašou politickou zodpovednosťou preukázať dnes odvahu, vodcovstvo a iniciatívu. Doteraz som u vás nič podobné nevidela.

Wolf Klinz (ALDE). – (DE) Vážená pani predsedajúca, dámy a páni, udalosti napredujú veľmi rýchlo, trhy sa nezadržiateľne rúcajú. Nikto nevie, či je príčinou všadeprítomná strata dôvery alebo možno špekulanti, ktorí konajú a snažia sa zistiť, či je ešte možné dostať trhy na kolená, a ak áno, do akej miery.

Skupina Aliancie liberálov a demokratov za Európu sa už pokúsila na celodennom seminári vo februári tohto roka zistiť príčiny krízy a určiť konkrétne opatrenia, ktoré by sme mali prijať, aby sme takejto kríze v budúcnosti predišli.

Obviňovaním jednotlivých účastníkov trhu dosiahneme len veľmi málo. V podstate musíme pripustiť, že sme zlyhali všetci: investičné banky vyvíjajúce produkty, ktoré boli nakoniec také zložité, že im nikto nerozumel, hypotekárne banky, ktoré prestali zohľadňovať hodnotenie úverovej bonity, ratingové agentúry, ktoré veľkoryso prehliadali konflikty záujmov, a orgány dohľadu, ktorých vzájomná spolupráca, ako aj ich spolupráca s príslušnými centrálnymi bankami nebola dostatočná a nevyvinuli úsilie o dosiahnutie skutočnej transparentnosti spoločností zvláštného účelu, od ktorých sa nepožadovali individuálne správy o zostatkoch na ich účtoch.

Veľmi dlhú dobu sa nič neurobilo. Komisia, ktorú sme už pred rokmi žiadali, aby preskúmala činnosť ratingových agentúr a objasnila nám ju, a aby zlepšila transparentnosť v iných oblastiach, vyčkávala príliš dlho, kým prijala isté opatrenia. Dnes sa opatrenia, ktoré by boli pred pár mesiacmi nemysliteľné, prijímajú prakticky každý deň: skupina G7 v sobotu, 27 členských štátov v pondelok, ministri financií v utorok, dnes opatrenia britskej vlády a zároveň aj koordinovaná iniciatíva zo strany centrálnych bánk a zníženie úrokových sadzieb. Dobré, dúfam, že tieto opatrenia pomôžu, možné je však aj to, že budú zo strany trhov pochopené nesprávne a vnímané ako prejav všadeprítomnej paniky, a tomu sa musíme v každom prípade vyhnúť.

Dom má 27 miestností, zo strechy šľahajú plamene, ale čo robí jeho 27 obyvateľov? Miesto toho, aby pracovali spoločne, bojuje každý sám, každý hasí oheň vo svojej izbe.

Hélène Flautre (Verts/ALE). – (FR) Vážená pani predsedajúca, Európsky pakt o prisťahovalectve a azyle ustúpi popri tejto finančnej kríze do úzadia. Možno to nie je zlé. Možno sa dostane tam, kam vždy patril.

Skutočne nás zaujímal, ako sa tento Európsky pakt o prisťahovalectve a azyľ odlišuje od dlhoročných politik Európskej únie a členských štátov.

Áno, presne tak. Čo sa týmto novým paktom zmení pre prisťahovalcov, ktorí sú obeť násilia polície, obchodovania s ľuďmi a nezmyselnej byrokracie? Bude sa na základe neho akceptovať ich ľudská dôstojnosť a ich práva? Uzná sa Medzinárodný dohovor na ochranu práv všetkých migrujúcich pracovníkov a ich rodinných príslušníkov? Nie!

Čo sa zmení pre obeť chudoby, vojen, prírodných katastrof a vzrastajúcich obmedzení v oblasti práva na azyľ? Začnú ľudia spochybňovať absurdnosť povinnosti utečenca žiadať o azyľ v prvej krajine, do ktorej sa dostal? Skoncuje sa so súhrnnými kontrolami a, povedzme, s nespoľahlivými zoznamami bezpečných krajín? Bude to pre prisťahovalcov, ktorí sú legálne zamestnaní a ktorí tvoria reálnu súčasť hospodárskeho a spoločenského života, znamenať, že budú oficiálne akceptovaní? Nie!

A čo prisťahovalci vrátane maloletých osôb, ktorí sú väznení alebo vyhodení dokonca aj do krajín, v ktorých s nimi budú zaobchádzať zle, kde nebudú mať svoju rodinu, do krajín, v ktorých sa nehovorí ich jazykom? Zmení sa ich situácia? Zrušíme readmisné dohody a dohody o tranzite v krajinách, v ktorých sú porušované ľudské práva? Nie!

Uvedomte si, že ľudia na celom svete namietajú voči azyľovej a prisťahovaleckej politike. Nie je možné ísť na medzinárodnú konferenciu bez toho, aby ste nepočuli o hromadnom porušovaní ľudských práv prisťahovalcov z dôvodu európskej azyľovej a prisťahovaleckej politiky. Som presvedčená, že musí nastať zmena. Potrebujeme politiku založenú na pragmatizme a nie na pokrytectve, ktoré je ochrannou známou Európskeho paktu o prisťahovalectve a azyľe.

Cristiana Muscardini (UEN). – (IT) Vážená pani predsedajúca, dámy a páni, plne súhlasíme s tým, čo povedal prezident Sarkozy v Eviane, že len koordinované opatrenia centrálnych bánk a vlád umožnia obmedziť sústavné riziko.

To však nevylučuje skutočnosť, bez ohľadu na dnešnú zaujímavú rozpravu, že ešte stále máme isté znepokojujúce pochybnosti týkajúce sa toho, prečo Európska centrálna banka neznižila sadzby už skôr na základe udalostí na trhoch USA, na svetových trhoch a na finančných trhoch, predovšetkým v niektorých krajinách EÚ?

Spochybňujeme tento postup, pretože neexistovalo jasné stanovisko k otázke derivátov. Pritom vieme, že tieto produkty spôsobili, že najdôležitejšie verejné inštitúcie a orgány v Taliansku a Európe sa dostali do obrovských dlhov.

Spochybňujeme ho, pretože politika konsolidácie bankových inštitúcií pokračuje aj naďalej. V mnohých prípadoch vytvára modly, ktoré stoja na hlinených nohách, a nezohľadňuje reálny systém, ktorý existuje v našich krajinách, a dôvod, prečo sa spotrebiteľský úver dostal pod kontrolu, čo viedlo k obrovským dlhom zo strany jednotlivcov a v dôsledku reťazového účinku aj zo strany bánk.

V krátkosti, žiadame, aby Európa v súčasnom období našla odvahu na revíziu Paktu stability, ktorý patrí už do minulého storočia. Vzhľadom na výrazne vzrastajúci počet nových kríz potrebujeme rýchle a nespochybiteľné rozhodnutia. Keďže sme pred chvíľou diskutovali o malých a stredných podnikoch, je potrebné aj to, aby sa Rada jasne vyjadrila o povinnosti Komisie zaviesť ďalšie zníženie nákladov na palivá.

Frank Vanhecke (NI). – (NL) Vážená pani predsedajúca, trocha skromnosti nikdy nezaškodí, a to sa týka aj politikov. Vyjasníme si hneď na začiatku, že vo svetovej finančnej kríze sú inštitúcie Európskej únie sotva niečím iným než úplne bezmocnými pozorovateľmi a Európsky parlament len horko-ťažko niečím iným ako úplne bezmocným diskutérom.

Z uvedeného dôvodu by som rád začal niekoľkými ďalšími záležitosťami, za ktoré nesieme zodpovednosť. Pôvodne mala na zasadnutí dominovať írsky otázka a Lisabonská zmluva odsúdená na zánik. Nedávne vyhlásenia eurokratov vo vedúcich pozíciách sú však dôvodom môjho intenzívneho pocitu *déjà vu*. Jedným príkladom je pani komisárka Wallströmová, ktorá práve tento týždeň vyhlásila, že írsky referendum má v skutočnosti so samotnou Zmluvou spoločného len málo a že sa viac týka otázok etiky a zdaňovania. Znamená to, že v očiach Komisie bolo írsky „nie“ vlastne vyjadrením súhlasu. Dôvodom môjho *déjà vu* je to, že podobné vyhlásenia sme počuli z úst členov európskych inštitúcií už po francúzskom a holandskom referende. Ľudia hovoria „nie“, ale eurokrati počuť „áno“.

Takéto opovrhovanie základmi demokracie je zrejme charakteristickou vlastnosťou tejto Európy. Istá európska politická autistická elita sa oddelila od ľudí, napreduje a prijíma rozhodnutia miesto nich a potom, keď nastane skutočná katastrofa, ako teraz, sa len úplne bezmocne pozerá.

Ďalší príklad je takýto. Nedávne prieskumy ukázali, že negatívny postoj voči vstupu Turecka do EÚ je medzi občanmi našich krajín silnejší ako kedykoľvek predtým. Čo však urobíme? Ešte proces týchto prístupových rokovaní urýchlíme. Dnešná Európa je úplným opakom čohokoľvek, čo sa týka demokracie. Navyše, problém nedôvery občanov sa nám nepodarí vyriešiť tak, že teraz zahráme hru a budeme predstierať, že výrazne prispievame k riešeniu finančnej krízy.

Jacek Saryusz-Wolski (PPE-DE). – (FR) Vážená pani predsedajúca, pán minister, pán komisár, Komisii a Rade by som rád povedal, aby sme uprostred finančnej krízy nezabudli nadviazať na mimoriadne zasadnutie Rady z 1. septembra, a predovšetkým na otázku Gruzínska a Bieloruska.

Gruzínsko prehralo vojnu, malo by však získať mier a my pre to musíme urobiť všetko, čo je v našich silách. Znamená to dve veci: poskytnúť Gruzínsku výraznú finančnú podporu pri obnove a pomôcť mu pri upevňovaní demokratických reforiem.

Európska únia bola pri zvládaní krízy na Kaukaze rýchlejšia a účinnejšia ako naši americkí priatelia a naša reakcia bola súdržná a založená na spoločnom prístupe, za čo patrí vďaka a uznanie francúzskemu predsedníctvu.

Musíme zohľadniť dosah gruzínskej krízy na celú oblasť a na samotnú Európsku úniu. V súčasnosti je dôležitejšie ako kedykoľvek predtým nadviazať vzťahy s východnými susedmi, a to prostredníctvom vyššej úrovne Východného partnerstva. Potrebujeme silné demokratické Gruzínsko a rovnako Gruzínsko potrebuje nás. Je tu aj náš spoločný európsky záujem, mám na mysli energetickú bezpečnosť a dostupnosť kaukazského koridoru ako alternatívnej možnosti tranzitu ropy a plynu. Od Komisie a Rady očakávame, že zaručia ochranu existujúcich potrubí a ďalej rozvinú výrazne chýbajúcu spoločnú zahraničnú politiku v oblasti energetiky.

Čo sa týka Bieloruska, situácia sa mierne zlepšuje a objavujú sa prvé znaky liberalizácie. Voľby neboli demokratické. Musíme reagovať novou stratégiou, aby sme ukončili izoláciu Bieloruska. Uvedená stratégia však musí spočívať v uváženom otvorení a musí byť založená na prísnej podmienenosti a postupnom prístupe na základe kompromisov. To znamená, na selektívnom uplatňovaní európskej susedskej politiky a nástrojov v oblasti ľudských práv, selektívnom pozastavovaní vízovej povinnosti pre úradníkov, znížení poplatku za vstupné víza pre bieloruských občanov na polovicu, opätovnom nastolení politického dialógu, podpore začatia intenzívnejšej hospodárskej spolupráce s Európskou úniou, ochrane občianskej spoločnosti, MVO, národnostných menšín a slobodných médií, pričom všetky uvedené kroky by sa uskutočňovali na základe intenzívnej konzultácie s tými, ktorí zastupujú v Bielorusku demokratické postoje.

Enrique Barón Crespo (PSE). – (ES) Vážená pani predsedajúca, pán úradujúci predseda Rady, pán komisár, dámy a páni, myslím, že náš odkaz nadchádzajúcemu zasadnutiu Európskej rady by mal byť vyjadrením potreby opätovného získania a upevnenia dôvery európskych občanov v náš projekt.

Dôvodom je to, že sme sa rozhodli vytvoriť hospodársku a menovú úniu, na ktorej pracujeme, ale ešte sme ju nedokončili. Týždeň nám hrozilo riziko paniky alebo masového úteku z dôvodu nakazenia epidémiou z USA, ktorá je už, myslím, zvládnutá. To, že európske inštitúcie pracujú, sa preukázalo včas, konkrétne včerajším stretnutím Rady Ecofin, ale aj dnešným koordinovaným znížením úrokových sadzieb.

Musíme byť schopní pomôcť nášmu systému výroby. Z tohto hľadiska uvediem okrem iniciatív Spoločenstva napríklad prípad mojej krajiny, kde sa včera rozhodlo o zriadení fondu s objemom 30 miliárd EUR, pretože musíme pomôcť podnikom fungovať.

Ďalšou oblasťou, v ktorej je potrebné upevniť dôveru, je ratifikácia Lisabonskej zmluvy. Aj ja som mal príležitosť diskutovať s pánom ministrom Martinom. Situáciu diagnostikoval presne, avšak diagnostika bez predpísania lieku je nanič. Potrebujeme teda, aby si naši írski priatelia po zvážení a premyslení situácie uvedomili, že nejde len o neutrálny krok, inými slovami, v Únii založenej na solidarite to niečo stojí aj nás, a ak neprijmeme Lisabonskú zmluvu ešte pred voľbami, vyjde nás to draho.

Ak ju neratifikujeme, jediným pozitívnym hľadiskom bude azda len to, že európske voľby budú v centre záujmu. Je však dôležité bojovať a pracovať na tom, aby Lisabonská zmluva nadobudla účinnosť pred nadchádzajúcimi európskymi voľbami, aby mohla byť Únia silnejšia a súdržnejšia.

Sophia in 't Veld (ALDE). – (NL) Vážená pani predsedajúca, občania v súčasnosti od Európy očakávajú, že ich ochráni, poskytne stabilitu a preukáže jednotu. V tomto období je silná Európa dôležitejšia ako kedykoľvek predtým. Každý súhlasí s tým, že bolo potrebné zasiahnuť, a je dobré, že opatrenia boli promptné. Nemohli sme sa tomu vyhnúť.

Znepokojuje ma však vývoj určitých záležitostí a za niektorými prijatými opatreniami cítim určitú dávku ideológie. Niektorí ľudia v tomto Parlamente už oslavujú zánik kapitalizmu. Ale, úprimne povedané, politici nie sú bankári. Núdzové opatrenia sú jedna vec, všimla som si však aj to, že určité operácie sú vlastne úplne obvyčajným znárodnením bánk. Ak mám byť otvorená, existuje mnoho bankárov, ktorým už zjavne nemožno dôverovať a ktorým nemožno zveriť naše úspory. Položte si však otázku, či by ste svoje úspory zverili politikom, ktorí sa hrajú na bankárov. Napríklad pánovi Schulzovi. Ja určite nie.

Kríza sa nesmie využívať na obchádzanie, oslabovanie alebo rušenie pravidiel. Výzvy na pružné uplatňovanie politiky hospodárskej súťaže alebo Pakt stability a rastu ma veľmi znepokojujú. Práve vďaka týmto pravidlám je Európa nezlomná.

Mám konkrétnu otázku pre Komisiu, ale žiaľ, všimla som si, že pána Barrosa táto rozprava pravdepodobne nezaujímá až natoľko, aby zostal do konca. Dnes popoludní holandský minister financií v rozprave v dolnej snemovni holandského parlamentu uviedol, že kúpa bánk Fortis a ABN-AMRO, a nielen bánk, ale aj častí systémovej dôležitosti ako je poistenie, nebola deklarovaná ako štátna pomoc. Preto by som rada vedela, ako chce Komisia v nadchádzajúcom období riešiť tento prípad. Napokon, pani komisárka Kroesová minulý pondelok vyhlásila, a ja s ňou plne súhlasím, že pravidlá hospodárskej súťaže a Pakt stability a rastu naďalej platia v plnej miere. Ako budeme riešiť takýto prípad? Čo sa stane, ak sa následne zistí, že boli porušené pravidlá o štátnej pomoci?

Ryszard Czarnecki (UEN). – (PL) Vážená pani predsedajúca, hospodárska kríza je rozhodne najzávažnejším problémom, ktorému Európa v súčasnom období čelí. Táto kríza začína výrazne zasahovať Európu aj napriek nedávnym ubezpečeniam nemeckých politikov a úradníkov Európskej komisie. Otázka neznie, či nás zasiahne, ale kedy sa tak stane. Samozvaným predstaviteľom niekoľkých najväčších krajín Európskej únie sa minulú sobotu nepodarilo dohodnúť na žiadnom spoločnom postupe v tejto oblasti.

Navyše, z príkladu ochrany vkladov, ktorú na rozdiel od ostatných členských štátov EÚ oznámili štáty ako Grécko, Írsko a Nemecko, je jasné, že jediný spoločný postup riešenia tohto problému neexistuje. Ak sa nevypracuje spoločná stratégia v tejto oblasti na nadchádzajúcom samite EÚ, bude to pre občanov členských štátov EÚ veľmi zlý signál, pretože práve v časoch kríz potrebujú obyvatelia EÚ najviac cítiť, že EÚ je v prípade potreby pri nich a že pri nich nestojí len v dobrých časoch, ale aj vtedy, keď sa vyskytne problém.

Werner Langen (PPE-DE). – (DE) Vážená pani predsedajúca, pán predseda Komisie už, žiaľ, odišiel. Povedal, zapísal som si to, že ešte nemáme pravidlá, ktoré by umožnili európsku reakciu. V tomto smere má skutočne pravdu. Pani Berèssová nám povedala, prečo ju má. Pretože príslušný komisár, pán McCreedy, posledné štyri roky strká hlavu do piesku. Dôsledne nereaguje na návrhy Parlamentu uvedené minimálne v 10 rozličných správach. Taká je realita, nie neoliberalizmus, ale diaľkové riadenie komisárom, ktorý je zodpovedný za finančné trhy, z Dublinu a Londýna. Keby mal predseda Komisie chrbtovú kosť, odobral by pánovi McCreedymu túto funkciu a dal by ju pánovi Almuniovi, ktorému patrí. Na to však nemá dostatok odvahy. Namiesto toho sa tu ľudia vyjadrujú, akoby len teraz mala nastať hodina H. Nad konaním pána predsedu Komisie môžem len rozpačito krútiť hlavou. Zo spoločnej zodpovednosti sa len tak ľahko nevyhovori.

Vyjadrujem sa takto dôrazne, pretože tu nemôžeme len tak sedieť a čakať. Musíme konať rýchlo. Opatrenia prijali emisné banky aj ministri financií. Všetky tieto kroky sa stali potrebnými, pretože kríza teraz nadobudla rozmery, ktorých sa celé roky obávame.

Kde je pani Kroesová? Tára o svojich pravidlách hospodárskej súťaže a ohrozuje bezpečnosť v oblasti stability bánk, ktoré ešte fungujú. Miesto toho, aby rozmýšľala, či je možné, aby Írsko vyčlenilo 200 % svojho domáceho produktu na ochranu výhradne pre írskych občanov a na budúce úvery, určuje termíny. Kto sa o tom zmienil aspoň jediným slovom?

Ak Komisia nemá odvalu na predloženie návrhov týkajúcich sa európskeho orgánu dohľadu, aj keď to znamená konať proti vôli členských štátov, potom všetko stroskotá. Ak sa zriadi Fond solidarity EÚ skôr, než prebehne zosúladenie pravidiel, nastane jednoznačný socializmus.

Jo Leinen (PSE). – (DE) Vážená pani predsedajúca, pri počúvaní pána Langena by sa dalo hovoriť takmer o veľkej koalícii, pretože súhlasím s tým, čo povedal.

Kríza v Gruzínsku, finančná kríza, kríza týkajúca sa cien energie, to všetko si vyžaduje silnú Európu. Preto som ako predseda Výboru pre ústavné veci veľmi rád, že okrem antieurópanov tu dnes každý vyjadril svoju podporu urýchlenej ratifikácie reformnej zmluvy, a chcem poďakovať francúzskemu predsedníctvu za vytrvalosť v tejto záležitosti. Nemožno ju odkladať na neurčito a očakávam, že budúci týždeň vyšle samit jasný signál a vypracuje sa na ňom časový harmonogram zavŕšenia ratifikácie.

Švédsko a Česká republika majú ratifikovať zmluvu do konca tohto roka a ja som sa ešte stále nevzdal nádeje, že ratifikácia je možná ešte pred európskymi voľbami aj v Írsku. Minister zahraničných vecí Írska, pán Micheál Martin, môjmu výboru v pondelok oznámil, že v Írsku nastala zmena verejnej mienky a že ľudia si začínajú uvedomovať hodnotu EÚ. V politike môže byť šesť mesiacov veľmi dlhý čas.

Teraz k mojej druhej téme. Občanom musíme vysvetliť aj to, prečo potrebujeme EÚ. Som rád, že na samite prijmeme spoločné politické vyhlásenie o komunikačnej stratégii EÚ. Rád by som sa poďakoval francúzskemu predsedníctvu, ktoré spojilo všetky tri inštitúcie. V súčasnosti je potrebné to urobiť aj v súvislosti s referendum v Írsku a európskymi voľbami. EÚ nie je príčinou množstva problémov, ale riešením mnohých z nich. A to by malo byť za hranicami EÚ zrejmé.

Mario Borghesio (UEN). – (IT) Vážená pani predsedajúca, dámy a páni, Európa neochránila ľudí pred finančnými špekuláciami. Dokonca aj noviny *New York Times* uverejnili prorocký výrok Ezru Pounda, že „Usura nemá pre nikoho dom z dobrého kameňa“. Americká centrálna banka (Federal Reserve) a americké ministerstvo financií by sa teraz chceli zbaviť problémov znížením úrokových sadzieb. Špekulatívnu bublinu spôsobilo predovšetkým toto riešenie – jednoduchý prístup k úverom.

V roku 1933 skupina ekonómov v Chicagu vymyslela plán: zakázať bankám emitovať falošné obehivo a uvaliť na ne povinnosť disponovať 100-percentnou rezervou, a tak opätovne nastoliť výlučný monopol štátu na emisiu obehiva. Tým sa znemožnili čiastkové úverové podvody a skoncovalo sa s finančnými hrami, ktoré ruinovali bežných ľudí, poškodzovali sporiteľov a ochromovali reálne hospodárstvo.

Laureát Nobelovej ceny Maurice Allais vždy zastával otvorene kritický postoj k inovatívnym finančným fondom, sekuritizačným fondom, fondom derivátov a k hedžovým fondom, ktoré tak obľubujú finanční gnómovia v určitej časti európskeho finančného sektora. Plným právom vyzýva – rovnako ako sme určitý čas vyzývali my – aby boli deriváty postavené mimo zákon. Prevezmime „chicagský“, Allaisov plán: plán, ktorý emisiu obehiva vyhradzuje vládam.

Dost' bolo Európy, ktorá nevie, čo robiť. Dokonca aj pápež vydal varovanie, že bohatstvo neznamená nič.

Tunne Kelam (PPE-DE). - Vážená pani predsedajúca, Rada musí taktiež vyvodiť závery z invázie do Gruzínska. Aby sa zabránilo ďalším takýmto agresiam, EÚ musí zabezpečiť, aby sa pre útočníka stala absolútne nevýhodnou predstava, že moc ho oprávňuje k čomukoľvek. Inváziou do suverénneho štátu Rusko ako člen Bezpečnostnej rady narušilo nielen paradigmu regionálnej, ale aj medzinárodnej bezpečnosti a stability. Ak sa neurčia hranice, nič nebude brániť ďalším demonštráciám sily voči Ukrajine, Moldavsku a ďalším štátom.

Dnes potrebujeme efektívnejšie Východné partnerstvo a silné a demokratické Gruzínsko. Bohužiaľ, ešte predtým, než si Rusko splnilo svoje záväzky, niekoľko socialistických lídrov na návšteve Moskvy vyhlásilo, že EÚ a Rusko sa navzájom potrebujú viac ako kedykoľvek predtým a že Rusko a EÚ musia spolupracovať na vyplnení potenciálnej bezpečnostnej medzery, ktorú po sebe zanechali oslabené USA. Zdá sa, že panuje nebezpečný zmätok v tom, kto sú naši skutoční spojenci a kto má skutočný záujem na oslabení a rozdelení Európy.

A nakoniec, EÚ musí zareagovať na pokračujúce rozdávanie ruských pasov v zahraničí. Znamená to umelú tvorbu nových ruských občanov, ktorí budú chránení v súlade s doktrínou prezidenta Medvedeva, čím sa vytvára nové medzinárodné semenisko krízy. Zareagovať by sme mali tak, že odmietneme udeliť víza týmto novým občanom, predovšetkým lídrom nových ruských protektorátov. A konečne, mali by sme rýchlo zabezpečiť jednoduchšie udeľovanie víz Gruzíncom a Ukrajincom v porovnaní s ruskými občanmi.

Proinsias De Rossa (PSE). - Vážená pani predsedajúca, podľa môjho názoru sa írská vláda musí snažiť čím skôr vyriešiť odmietavý postoj Írska voči Lisabonskej zmluve a mala by tak urobiť zachovaním plného členstva Írska, nie polovičatého členstva, do ktorého by nás uvrhli možnosti neúčasti („opt-outs“).

Lisabonskú zmluvu dnes potrebujeme viac ako kedykoľvek predtým, aby sme Európu globálne posilnili a aby sme efektívne reagovali na obavy občanov. Finančná kríza je ďalším kolapsom trhu. Došlo k nej, pretože

väčšina vlád uverila rozprávke, že globálne trhy sa dokážu regulovať samy, a kontrolné mechanizmy demokracie nedokázala uplatňovať v prípade trhu.

Euro je príkladom toho, čo môže Európa dosiahnuť, ak spoločne uplatňuje suverenitu. Pravdaže, ak by sa Írsko rozhodlo ponechať si írsku libru, medzicasom by zmizla, stratila by sa bez stopy.

Predseda Barroso priznal, že členské štáty s ním pri tvorbe koordinovanej odozvy na krízu spolupracovali slabšie. Nevyjadril sa však k pretrvávajúcemu odporu komisára McCreevyho voči opätovnej regulácii. Komisár McCreevy sa nedokáže vzdať svojej neoliberalnej ideológie. Mám preto veľké obavy z toho, že sa stane súčasťou trojčlenného orgánu, ktorý ustanoví predseda Barroso.

Mohol by som uviesť už len posledný argument? Navrhujem zverejniť dnešný prejav pána Faragea v Parlamente na mojej internetovej stránke, pretože sa domnievam, že čím viac írskych občanov si vypočuje, čo má Nigel Farage povedať k Írsku a k Európe, tým pravdepodobnejšie budú občania hlasovať „áno“ za Európsku úniu.

Cornelis Visser (PPE-DE). – (NL) Vážená pani predsedajúca, otázka znie, či táto finančná kríza povedie k ďalšej európskej integrácii alebo či opak bude pravdou. Podľa môjho názoru možno krízu takéhoto rozsahu riešiť iba na európskej úrovni – čo musí viesť k ďalšej európskej integrácii. Vyžaduje si to vodcovstvo, avšak nielen zo strany členských štátov, ale aj, a predovšetkým, zo strany Komisie. Reakcia na finančnú krízu doteraz prichádzala prevažne od členských štátov – čo vítam, napríklad, keď sa podnikli opatrenia v prípade krízy koncernu Fortis – zatiaľ čo Komisia mlčala.

Podľa môjho názoru finančnú krízu spôsobila rýchla inovácia vo finančnom sektore v priebehu posledných rokov. Bankové produkty boli zoskupované do balíkov tak, aby boli možné rýchle zisky, ale aj ohromné riziká. Tieto riziká ale neboli transparentné a v niektorých prípadoch doteraz nie sú. Pre odborníkov je strašne komplikované urobiť správny odhad, a tak posúdiť hodnotu týchto nových finančných produktov.

Komisia preto teraz musí predložiť opatrenia na zvýšenie transparentnosti finančných produktov a zlepšenie riadenia bánk. Taktiež musí predložiť opatrenia na zlepšenie dozoru a návrhy na posilnenie spolupráce medzi samotnými centrálnymi bankami a ďalšími dozornými orgánmi. Parlament tento názor vyjadrí v správe o nadviazaní na Lamfalussyho postup a systéme dohľadu vo finančnom sektore v budúcnosti, ktorá bude ďalším bodom našej diskusie.

Mimochodom, hlboko ľutujem, že v parlamentnom výbore sa hlasovania o takejto dôležitej správe zdržala Skupina socialistov v Európskom parlamente. Som zvedavý, či sa hlasovania zdrží aj zajtra. Kríza poukazuje na význam Európy. Ak v tejto súvislosti budú európske orgány konať jednotlivo, môže to mať za následok štátnu pomoc a taktiež diskrimináciu zahraničných sporiteľov, zákazníkov a investorov. Iba Európa môže ponúknuť plnohodnotný postup v tejto kríze a to je dôvod, prečo sa Komisia musí ujať vedenia, a to okamžite.

József Pinior (PSE). – (PL) Vážená pani predsedajúca, rovnako ako situácia na Kaukaze tento rok v lete postavila Európsku úniu pred nový geopolitický problém, tak dnes kríza na finančných trhoch v rámci globálneho trhu predstavuje problém spojený s globálnym hospodárstvom a Európska únia mu musí čeliť. Všetci sa zhodneme v tom, že v súvislosti s týmito problémami musíme teraz pripraviť koordinovanú európsku odozvu. Ako to však môžeme urobiť bez Lisabonskej zmluvy? To určite nie je možné. To je dôvod, prečo je ratifikácia Lisabonskej zmluvy absolútne zásadnou otázkou – otázkou „byť, či nebyť“ pre Európsku úniu, so závažnou odpoveďou Európskej únie v súčasnom globálnom poriadku. Predseda Barroso vyhlásil, že inštitúcie EÚ ani Európska komisia nie sú v globálnej finančnej architektúre adekvátne zastúpené. Je to len ďalší dôkaz o potrebe čo najskôr ratifikovať Lisabonskú zmluvu v tých krajinách, ktoré tak ešte neurobili.

Ďalšou záležitosťou, na ktorú by som dnes chcel poukázať, je, že trh dobre funguje, kým ide o regulovaný trh. Kapitalistické hospodárstvo, ktoré zohľadňuje ľudský faktor. Ide o úplne zásadnú otázku. Napokon, týmto spôsobom Európa zareagovala na krízu na začiatku 20. storočia. Európa si svoju silnú pozíciu vybudovala práve vďaka tomu.

Posledná vec – zachráňme lodenice v Poľsku. Obraciam sa v tejto veci na Európsku komisiu – čo si vzhľadom na súčasnú krízu počneme s ďalšími 100 000 nezamestnanými?

Jerzy Buzek (PPE-DE). – (PL) Vážená pani predsedajúca, momentálne je najdôležitejšou vecou prekonanie finančnej krízy, avšak hlavnou hrozbou, ktorú táto kríza predstavuje, je hospodársky útlm. Nemôžeme sa zaoberať iba financiami, pretože nakoniec vždy dôjde na konkurencieschopnosť hospodárstva, rast a pracovné príležitosti. Prijatie nesprávnych legislatívnych riešení v rámci balíka opatrení v oblasti klímy a energetiky by mohlo zhoršiť vyhliadky na nájdenie východiska z finančnej krízy. Chceli by sme konať podľa základného princípu – 20-percentné zníženie emisií skleníkových plynov do roku 2020. Úradujúci predseda Rady

hovoril o flexibilitate balíka opatrení v oblasti klímy a energetiky a o rovnováhe, ktorú treba zachovať pri jeho prijatí. Čo to znamená? Malo by to znamenať schopnosť prispôbiť tento balík, a predovšetkým prispôbiť systém obchodovania s emisiami súčasnej situácii: táto situácia je úplne iná ako situácia pred rokom, pred pol rokom alebo hoci pred dvoma mesiacmi.

Rovnaký cieľ – zníženie emisií – možno dosiahnuť prostredníctvom rozličných metód. Poznáme výsledky hlasovania o tejto smernici o obchodovaní s emisiami, ktoré sa uskutočnilo včera v Európskom parlamente, vo Výbore pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín. Vzali sme ich na vedomie. Čaká nás veľmi zložitý trialóg, keďže nariadenie je prijímané s mnohými výhradami.

V Parlamente sme nemali dost času na to, aby sme prediskutovali všetky problémy spojené so smernicou o emisiách a obchodovaní s emisiami. Vyzývam preto francúzske predsedníctvo a Európsku komisiu, aby prihliadli aj na menšinové závery a pozmeňujúce a doplňujúce návrhy napriek skutočnosti, že niektoré z týchto návrhov pri väčšinovom hlasovaní vo výboroch Európskeho parlamentu neuspeli. Ak chceme nájsť dobré riešenie, musíme sa teraz nechať viesť zdravým rozumom a situáciou, ktorá sa neustále mení a je čoraz horšia, pokiaľ ide o hospodárske prognózy.

Othmar Karas (PPE-DE). – (DE) Vážená pani predsedajúca, pán komisár, dámy a páni, na úvod chcem povedať, že som veľmi sklamaný tým, že vždy potrebujeme krízu na to, aby sme objavili pravý význam odhodlania, aby sme našli správne slová a správnu dynamiku pri hľadaní spoločného východiska a európskej odozvy. Kroky na európskej úrovni a európske pravidlá sú nevyhnutnou súčasťou riešenia. Nie sú len odpoveďou na krízy, ale v našom globalizovanom svete sú potrebné aj na to, aby sme krízam predchádzali.

Potrebujeme krátkodobé i dlhodobé opatrenia. Tieto krízy nám ukazujú, nakoľko sme vzájomne závislí, nakoľko globálny a prepletený je súčasný finančný svet. Mám tu zbierku požiadaviek Európskeho parlamentu od roku 2002, z ktorých Komisia zodpovedala iba malú časť a z ktorých mnohé zabrzдили členské štáty, čo nám bráni nájsť riešenia na európskej úrovni.

Dámy a páni, potrebujeme legislatívne návrhy v nasledovných oblastiach: európsky dohľad, vlastný kapitál na pohľadávky, ratingové agentúry, poskytovanie úverov, modely riadenia krízy a minimálne normy pre všetky formy investícií.

Zároveň by som rád zdôraznil, že krízu na finančných trhoch nesmieme zneužívať na vytváranie neprimeraných regulácií. Nejde o to zavrhnúť trh a požadovať znárodnenie. Ide o vybudovanie maximálneho možného trhu a zavedenie takej miery regulácií, aká je v globálnom svete potrebná. Všetci potrebujeme reguláciu – vylúčiť nesmieme nikoho – avšak táto regulácia musí byť úmerná riziku a musí sa vzťahovať k danému produktu. O toto žiadam a verím, že Rada to presadí.

Colm Burke (PPE-DE). - Vážená pani predsedajúca, na samite Európskej rady, ktorý sa uskutoční na budúci týždeň, írsky predseda vlády Brian Cowan v súvislosti s patovou situáciou vo veci Lisabonskej zmluvy nepovie nič nové. Namiesto toho bude intervenovať podobným spôsobom ako jeho kolega, minister Micheál Martin, keď bola Výboru pre ústavné veci Európskeho parlamentu v pondelok oznámená iba analýza výsledkov. Nič konkrétne nebude navrhnuté až do decembrového samitu Rady, kde sa očakáva načrtnutie jasného plánu do budúcnosti.

Aby sa urýchlili kroky smerujúce k tomuto plánu, chcel by som objasniť svoju predstavu spôsobu napredovania. Po prvé, najmenej 12 mesiacov sa podľa môjho názoru nesmie uskutočniť druhé referendum, aby boli možné primerané konzultácie s írskym elektorátom. Druhé referendum by malo byť zvolané na jeseň budúceho roka, možno v októbri. To znamená, že parlamentné voľby sa budú musieť uskutočniť podľa Zmluvy z Nice – toto je však podľa môjho názoru to menšie zlo.

Pokiaľ ide o charakter druhého referenda, chcel by som v Írsku navrhnuť rozšírený plebiscit o Lisabonskej zmluve, pri ktorom by sme mali ústavné referendum za alebo proti Lisabonskej zmluve a zároveň by sa v rovnaký deň uskutočnili konzultatívne referendá s hlasovaním o kľúčových otázkach začlenenia („opt-in“) a neúčasti („opt-out“), ako sú napríklad Charta základných práv EÚ a Európska bezpečnostná a obranná politika.

Ak by si v rozšírenom referende írski voliči mali vybrať neúčasť na jednej z týchto dvoch oblastí, írská vláda by sa následne mohla usilovať o samostatnú dohodu na Európskej rade, ktorú by malo podpísať všetkých 27 členských štátov. Tento krok by sa podobal na precedens v súvislosti s Dohodou z Edinburgu, ktorý žiadali Dáni na zasadnutí Rady v decembri 1992 a ktorým sa Dánsku udelili štyri výnimky z Maastrichtskej zmluvy. Umožnilo im to ratifikovať Zmluvu v plnom rozsahu.

Pomocou tohto plánu by členské štáty, ktoré Lisabonskú zmluvu už ratifikovali, nemuseli ratifikáciu opakovať. Tento rozšírený plebiscit by írskym voličom dal na výber, pokiaľ ide o rozsah úlohy, ktorú chcú zohrávať v rámci Európskej únie.

PREDSEDÁ: PÁN DOS SANTOS

podpredseda

Gunnar Hökmark (PPE-DE). - Vážený pán predsedajúci, začnem tromi vecami. Čo sa týka Ruska, musíme zachovať politiku otvorenosti i pevného postoja zároveň a nikdy nesmieme akceptovať ruské nároky na akékoľvek záujmy v iných krajinách, nech už sa nachádzajú v blízkosti jeho hraníc alebo vo veľkej vzdialenosti. V najbližších rokoch to bude mať zásadný význam.

Po druhé, cieľom preskúmania rozpočtu musí byť otvorenie a deregulácia európskeho poľnohospodárstva, aby sa vytvorilo viac príležitostí pre poľnohospodárov v Európe, ako aj v iných častiach sveta – hoci s menšími dotáciami – s cieľom vybudovať globálny, fungujúci poľnohospodársky trh, ktorý bude spĺňať nové nároky na potraviny po celom svete.

Po tretie, s krokmi týkajúcimi sa klimatických zmien sa musí začať teraz i napriek finančnej kríze, aby sme mohli ťažiť z dlhodobého procesu. Týmto spôsobom môžeme bojovať proti klimatickým zmenám a byť pripravení reagovať na ďalšie zmeny, ktoré so sebou prinesú.

Pokiaľ ide o finančnú krízu, o ktorej sme dnes diskutovali, mnohí rečníci pozabudli, že sa nachádzame na konci dlhodobého procesu, jedinečného z hľadiska histórie ľudstva – procesu globálneho rastu, ktorý priniesol prosperitu spôsobom, aký sme doteraz nezažili. Teraz sa nachádzame na jeho konci. Od pána Schulza som dnes o tomto nič nepočul. Samozrejme, máme viacero problémov, avšak tieto problémy sa netýkajú iba trhu. Nikto nemôže povedať, že rizikové pôžičky v USA sú výsledkom trhových síl. Sú výsledkom rozhodujúcich politických zásahov.

Teraz musíme zabezpečiť transparentnosť, zodpovednosť a dohľad, ktorý obsiahne moderné trhy v ich súčasnom stave. Trhy sú európske i globálne a my musíme zabezpečiť, že sa nám podarí postihnúť skutočný stav finančných trhov. Potom budeme môcť postupovať konštruktívne, pokiaľ ide o rozvoj reálneho hospodárstva.

Piia-Noora Kauppi (PPE-DE). - (FI) Vážený pán predsedajúci, nestabilita, ktorá sa šíri ako nekontrolovateľný požiar, je pre dnešný svet typická. Platí to najmä pre finančné trhy, ktoré v súčasnosti patria medzi najglobálnejšie podnikateľské sektory. Nezodpovednosť, fanatická horlivosť a zlyhanie regulácií v jednej časti sveta potenciálne zasiahne vrecká bežných spotrebiteľov všade na svete. Vítam aj iniciatívu Komisie s cieľom vytvoriť trvalú pracovnú skupinu, ktorá by sa finančnou krízou zaoberala v Komisii. Ako uviedol predseda Komisie pán Barroso, môžeme a mali by sme urobiť viac.

Myslím si však, že Komisia si na seba v tomto prípade zobrala príliš veľkú zodpovednosť. Zodpovednosti treba udržiavať jasne oddelené. Úlohou Európskej centrálnej banky je zabezpečiť, aby ceny a hodnota peňazí zostávali stabilné. ECB efektívne pôsobila pri zmierňovaní krízy. Dnešné koordinované znižovanie úrokových sadzieb je toho dobrým ukazovateľom. Na druhej strane sú inštitúcie Spoločenstva – Európska komisia a Európsky parlament – zodpovedné za to, aby zabezpečili, že jediný trh zostane otvorený a že sa budú etablovať právne predpisy. Aktéri trhu musia konať v súlade so zákonom, musia mať kontrolu nad svojimi rizikami a musia podnecovať domácnosti, ktoré im dlžia peniaze, aby hľadali vhodné riešenia. Finančné skupiny musia brať vážne nielen svoje vlastné podnikanie, ale musia prevziať aj širšiu spoločenskú zodpovednosť. Hlavnú zodpovednosť nesú ale ministri financií, pretože väčšina nástrojov na rast a riešenia krízy sa nachádza v ich „inštrumentáriu“: nástroje nemá ECB, ani európski zákonodarcovia či aktéri trhu.

Ministri financií preukázali iniciatívu. V októbri 2007 prijali jasnejšie pravidlá, aby sa predchádzalo krízam na finančných trhoch. Keď uvažíme, aká dlhodobá táto úloha bude, potom 13-bodový zoznam zo včerašej Rady Ecofin je dosť žalostný. Nie som proti týmto návrhom, domnievam sa však, že akčný program je neprimeraný. Nestačí iba niečo urobiť: musíme taktiež urobiť tie správne veci. A ešte dôležitejšie je vedieť, ako nerobiť nič, ak legislatíva nie je tým správnym riešením problémov. Nemali by sme nechať priestor populistickému nátlaku.

Zsolt László Becsey (PPE-DE). - (HU) Ďakujem, pán predsedajúci. A chcel by som poprosiť tlmočníkov, aby mi prepáčili, že budem hovoriť bez prípravy. Kľúčovými slovami sú v tomto prípade solidarita, dohľad a bezpečnosť. Neustále tvrdíme, že solidarita má za súčasnej finančnej krízy mimoriadny význam, najmä ak

pochádzame – ako pochádzam ja – z krajiny, v ktorej je veľa bankových pobočiek, filiálok a dcérskych spoločností. V tomto prípade je podstatné, ako vedenia spoločností vo svojom kľúčovom postavení a ich dozorné orgány zareagujú na problém, ktorému čelíme.

Čo sa týka solidarity, môžem uviesť, že spoločná poľnohospodárska politika vznikla päť rokov po vytvorení Európskeho hospodárskeho spoločenstva a teraz, takmer päť rokov po rozšírení, prišiel čas aj na spoločnú energetickú politiku. Teším sa, že minister povedal, že je to dobrá myšlienka, ktorú však ešte treba naplniť. Čo však môžem povedať tiež: toto podnikanie s vkladmi je o solidarite. Je to možné a ide o okamih, keď dokážeme krajinám strednej Európy ukázať pozitívny obraz Európskej únie, ak sa jeden po druhom nebudeme strániť zodpovednosti, ale spolu vyhlásime, že v prípade krízy sa naozaj zaručíme za vklady všetkých obyvateľov. Až na pol roka alebo rok. Môžeme sa rozhodnúť a čím skôr sa rozhodneme, tým lepšie: pretože tu hovoríme o ľuďoch, ľuďoch v nepríjemnej situácii, ktorých musíme čo najskôr zachrániť. Neverím, že to spôsobí mimoriadne zdĺhavé problémy.

Druhou otázkou je solidarita a naša bezbrannosť. Vskutku ide o dozorný orgán a to bude ďalším bodom. Chápem, že by sme chceli zriadiť komory alebo kolégiá, a verím, že je dôležité, aby sme sa priblížili k určitému centralizovanému dohľadu práve tak, ako prenášame určité kľúčové záležitosti v politike hospodárskej súťaže do kompetencie príslušného orgánu EÚ alebo Európskej centrálnej banky (ECB). Je však veľmi dôležité porozumieť tomu, ako by sme mohli vybudovať vzájomnú dôveru v kolegiálnom systéme. Ďakujem.

John Purvis (PPE-DE). - Vážený pán predsedajúci, rád by som vám a pánovi Jouyetovi a pánovi Almuniovi povedal, že je absolútne nevyhnutné, aby sa znovu naštartoval medzibankový trh. Jedinou spoľahlivou cestou, ako to dosiahnuť, je disponovať nezávislými štátnymi zárukami na komerčné medzibankové vklady, ako to urobili Írsko a Dánsko na svojich domácich trhoch.

Pravdou je, že prípadné záväzky sú enormné, ak sa však znovu naštartuje medzibankový trh, banky prestanú hromadiť finančné prostriedky, začnú znova poskytovať úvery podnikom a jednotlivcom i domácnostiam, medzibankové úrokové sadzby sa vrátia na normálnu úroveň a je úplne isté, že tieto záruky nebude treba použiť.

Súhlasím s pánom Jouyetom, že sa to musí udiť v celosvetovom meradle. Ako uviedol pán Jouyet, vlastnou úlohou Medzinárodného menového fondu je koordinácia tohto postupu a iba takýmto odvážnym krokom v celosvetovom meradle zažehnáme nebezpečenstvo a začneme s obnovou dôvery.

Csaba Sándor Tabajdi (PSE). - (HU) To najdôležitejšie, čo treba urobiť – a ja celkom súhlasím s francúzskym predsedníctvom – je nájsť určité riešenie pre Írsko a ratifikáciu Lisabonskej zmluvy. Pokiaľ ide o finančné turbulencie, rád by som Parlamentu pripomenul, že maďarský premiér Ferenc Gyurcsány vo februári 2008 so zreteľom na krízu na medzinárodných finančných trhoch navrhol samostatný európsky dozorný orgán a samostatný súbor pravidiel. Bohužiaľ, na marcovom rokovaní Rady za tento návrh nehlasovala väčšina. Myslím si, že na ďalšom rokovaní by bolo vhodné sa k tomuto návrhu vrátiť. Maďarský premiér tento návrh predloží znova, keďže bez neho, bez európskeho orgánu pre finančný dohľad, sa budú globálne problémy vyskytovať znova a znova. Chcel by som francúzske predsedníctvo a ďalšie členské štáty požiadať, aby tento návrh podporili. Riešenie tohto problému je napokon v záujme nás všetkých.

Marios Matsakis (ALDE). - Vážený pán predsedajúci, „veľké zvieratá“ amerického bankového sektora spolu s podobnými v Európe sa v posledných rokoch pustili do orgií plných podvodov, sprenevery a korupcie na úkor bežných ľudí. Napriek tomu tie orgány, ktorých povinnosťou je chrániť občanov, ako sú centrálné banky, ministri financií a komisári EÚ, neurobili v podstate nič, aby ich zastavili.

Po sprisahaní sprevádzanom mlčaním, nedbanlivosťou a kamuflážou sa tieto orgány opovažujú zveriť peniaze daňových poplatníkov tak, že tí istí boháči môžu zbohatnúť ešte viac. Je to poburujúce, škandalózne a hanebné. Toto nie je spravodlivosť. Tým, ktorých treba viniť za súčasnú globálnu ekonomickú katastrofu, a tým, ktorí im ponúkli krytie, by mali zhabať majetok a mali by ich poslať do väzenia. Toto je skutočná spravodlivosť a toto je ten typ spravodlivosti, o ktorom by mala byť EÚ. Toto je holá pravda o tom, čo si myslia občania EÚ.

Marie Anne Isler Béguin (Verts/ALE). - (FR) Vážený pán predsedajúci, dovoľte mi najskôr položiť Rade jednu otázku. Čo bude s konferenciou o Gruzínsku na vysokej úrovni, ktorú navrhlo francúzske predsedníctvo, a ako súčasné predsedníctvo plánuje brániť územnú celistvosť Gruzínska, keď dva separatistické regióny, Abcházsko a Južné Osetsko, uznala ďalšia krajina? Hanbou je, že tu nie je pán Barroso, pretože jeho prejav nebol presvedčivý. Možno preto, že on sám nie je o svojich vlastných návrhoch presvedčený. Domnievam sa, že finančná a hospodárska situácia je oveľa vážnejšia, ako ju opísal pán Barroso. Myslím si, že dokonca

aj dnes hocikto na internete ľahko zistí, že burzy naďalej padajú napriek všetkým zásahom. Badám, že ide o skutočný kolaps súčasného systému, systému, ktorý je úplne zastaraný, systému, ktorý viedol k bankrotom, ktorý viedol k tomu, že pôda sa úplne vyčerpáva a dusí emisiami skleníkových plynov, ktorý viedol k nedostatočnému rozvoju v južných častiach sveta a k nedostatočnému rozvoju v našich mestách a veľkomestách.

(Predsedajúci prerušil rečníčku.)

Konrad Szymański (UEN). – (PL) Vážený pán predsedajúci, pri súčasnej kríze riešime otázku verejnej pomoci pre ohrozené odvetvia hospodárstva. Záchrana nemeckej spoločnosti Hypo je subvencovaná do výšky 50 miliárd EUR, pomoc pre britskú spoločnosť Bradford & Bingley predstavuje ďalších 35 miliárd EUR a záchrana koncernu Fortis predstavuje 11 miliárd EUR. Európska centrálna banka zatiaľ do bankových vkladov naliaa ďalších 120 miliárd EUR, aby udržala ich likviditu.

Komisárka Kroesová v tom istom čase dáva podnet na vznik politickej krízy v Poľsku, a to prostredníctvom vrátenia dotácií v hodnote približne pol miliardy – dovoľte mi to zdôrazniť, pol miliardy – eur pre tri poľské lodenice. Som zvedavý, ako chce Európska komisia Poliakom vysvetliť situáciu, v ktorej stovky miliárd eur plynú do bánk v starej časti Európy, zatiaľ čo sa pol miliardy eur nesmie previesť na tri lodenice, ktoré môžu v dôsledku krokov Komisie skrachovať. Navrhujem, aby sme si na to spomenuli, keď na nasledujúcom zasadnutí Rady príde reč na ďalšie finančné injekcie pre finančný sektor.

Ioannis Varvitsiotis (PPE-DE). – (EL) Vážený pán predsedajúci, francúzsky premiér Édouard Balladur kedysi vydal vyhlásenie, v ktorom sa zmieňuje o tom, že úplná sloboda trhu sa rovná zákonom džungle. Dodáva, že naša spoločnosť, demokracia a inštitúcie nesmú dopustiť, aby sa k moci dostala džungľa. Napriek tomu sa dnes nachádzame v džungli a pykáme za úplnú slobodu trhu, ktorá panovala v Spojených štátoch.

Ak uvádzate, že na každý dolár skutočnej investície americké banky požičajú 32 USD v protiklade k úbohým 12 USD európskych bánk, pochopíte nezodpovednosť, ktorá bola na americkom bankovom trhu masívne rozšírená. Obávam sa, že ani opatrenia pána Paulsona, ani opatrenia americkej vlády svet z tejto krízy nedostanú. Pri pohľade do budúcnosti sa domnievam, že odteraz je nutné uplatňovať prísne pravidlá.

Victor Boștinăru (PSE). – (RO) Vážený pán predsedajúci, pán predseda Rady, pán komisár Almunia, ctení kolegovia, v priebehu posledných rokov významní vodcovia, najmä socialisti, hovorili o potrebe reformy svetového finančného systému, akéhosi post-bretton-woodskeho systému, ktorý by dokázal čeliť výzvam globalizácie. Bohužiaľ, nič také sa nestalo.

Preto vítam nedávne zásahy prezidenta Sarkozyho a francúzskeho predsedníctva, ako aj ďalších európskych vedúcich predstaviteľov, ktorí poukazovali na potrebu takejto reformy. Dnes ma potešili slová predsedu Európskej komisie pána Barrosa, ktorý hovoril o tom, že úvahy by sa nemali obmedzovať iba na obdobie finančnej krízy a na územie Európy.

Pán Barroso, navrhujem preto, aby sa Európska únia a Európska komisia spolu s ďalšími významnými aktérmi, ako sú Spojené štáty, Čína alebo Japonsko, explicitne zaviazali k potrebe reformovať svetový finančný systém, aby ľudstvo disponovalo nástrojmi potrebnými na riadenie finančných aspektov globalizácie.

Jean-Pierre Jouyet, úradujúci predseda Rady. – (FR) Vážený pán predsedajúci, páni komisári, dámy a páni, keďže som už hovoril, budem stručný.

Pokiaľ ide o zvládanie finančnej krízy, je mi veľmi ľúto, že pani Berèsovej nestačí moja prítomnosť, teším sa však, že je spokojná s prítomnosťou pána Almunia. A teraz vážne: prejavy pani Berèsovej, pána Karasa a najmä pani Kauppiovej ukázali, že potrebujeme – ako už bolo povedané – zabezpečiť efektívne prijatie predložených návrhov Komisie, ktoré zahŕňajú všetky aspekty dohľadu, regulácie a úpravy účtovných pravidiel.

Udeje sa to v zmysle prispôsobenia existujúcich regulácií, prispôsobenia pravidiel, ktoré si vyžiadala súčasná situácia, a nie v zmysle nadmernej regulácie. Ako sme už uviedli, v tejto oblasti potrebujeme „viac Európy“ a naše predpisy musíme prispôsobiť vzájomnej závislosti finančných inštitúcií a súvzťažnosti našich pravidiel pre financovanie hospodárstva. V tejto oblasti musíme veľmi rýchlo dobehnúť zameškané a musíme znovu získať dynamiku pred niekoľkými rokmi – o tomto budete ešte diskutovať – aby sme v rámci práce, ktorú vykonal pán Lamfalussy, mohli dokončiť organizačnú štruktúru.

Taktiež je dôležité, aby Komisia disponovala právomocami – aby v tomto ohľade mohla zohrávať určitú úlohu – a Komisia má úplnú pravdu, keď na tomto bode trvá. V tejto veci musíme postupovať logicky. Ak

chceme väčšiu mieru integrácie, ak chceme zavádzať riešenia, ktoré podľa našej mienky fungujú inde, musíme vytvoriť usporiadanie, ktoré dokáže riešiť náročné finančné úlohy, ktorým budeme musieť čeliť, a musíme konať rýchlo. Ako som povedal, francúzske predsedníctvo urobí všetko, čo je v jeho silách, a vynaloží všetku svoju energiu, aby zlepšilo potrebnú koordináciu a prispôsobenie pravidiel v tejto oblasti.

Očividne potrebujeme, aby v tejto oblasti existovala – a toto je ten prípad – koordinácia medzi Európskou centrálnou bankou, európskymi ministrami financií a Komisiou. Je to dôležitejšie ako kedykoľvek predtým. Musíme nájsť konkrétne odpovede a taktiež musíme predvídať vplyv, ktorý táto kríza bude mať na financovanie hospodárstva a na samotné hospodárstvo. Prvé známky tohto vplyvu už môžeme vidieť. Aj v tomto prípade – a ide o podstatnú súčasť budovania dôvery – musíme prijať významné inovatívne opatrenia, predovšetkým pre malé a stredné podniky.

Pokiaľ ide o vonkajšie vzťahy, ku ktorým sa vyjadrili pán Saryusz-Wolski a pani Islerová Béguinová, rád by som pánovi Saryuszovi-Wolskému povedal, že – ako som už predtým uviedol – prioritou Európskej rady je určiť presné stratégie a zverejniť nariadenia pre energetickú bezpečnosť a solidaritu. Jedna kríza by nemala zakrývať inú. Pred tromi mesiacmi sme mali energetickú krízu. A táto kríza pretrváva. Krajiny boli závislé od iných krajín, pokiaľ ide o dodávky energie. Tak to stále je. Musíme mať obsažnú európsku energetickú politiku a v tomto ohľade taktiež zaostávame, a musíme rýchlo pokročiť.

Čo sa týka Bieloruska – o tejto otázke budeme podrobnejšie debatovať onedlho – chcel som pánovi Saryuszovi-Wolskému povedať, že počas Rady všeobecných záležitostí sa uskutoční stretnutie Trojky a pri tejto príležitosti sa stretneme s bieloruskými orgánmi. Ako viete – a pán Saryusz-Wolski to zdôraznil – vyjadrili sme znepokojenie nad volebným procesom, s ktorým nie sme spokojní. Budeme o tom hovoriť otvorene, avšak Rada zároveň zvažuje možné zmiernenie určitých sankcií, najmä vízových obmedzení uvalených na niektorých bieloruských predstaviteľov, ktorých postihli sankcie. Rada takéto možnosti vývoja ešte stále zvažuje.

Páčil sa mi výraz, ktorý ste použili v súvislosti s konfliktom medzi Ruskom a Gruzínskom, pán predseda. V Gruzínsku musíme obnoviť mier a zabezpečiť jeho pretrvanie. Vďaka tomu môžem odpovedať pani Islerovej Béguinovej. Na 14. októbra večer a 15. októbra zorganizujeme konferenciu na vysokej úrovni. 14. októbra sa ministri zahraničných vecí stretnú s Bernardom Kouchnerom a 15. októbra sa uskutoční schôdzka vysokých predstaviteľov a lídrov s cieľom nájsť vhodné riešenia situácie v Abcházsku a Južnom Osetsku, ktorých uznanie – a musím to pani Islerovej Béguinovej povedať, hoci si je toho dobre vedomá – zostáva našťastie krajne izolovaným javom, keďže Európska únia a predsedníctvo tento neprijateľný akt dôrazne odsúdili.

Pokiaľ ide o Európsky pakt o prístáhovalectve a azyly, chcel by som odpovedať pani Flautrovej – hoci nepochybujem o tom, že ju pani Islerová Béguinová bude o tom, čo som povedal, informovať – a to nasledovne: zmena, ktorá prichádza s týmto Paktom, tkvie v lepšej koordinácii, harmonizácii, ak chcete, najmä z hľadiska žiadostí o azyl a z hľadiska žiadostí podaných prístáhovalcami. Pakt naozaj objasňuje štatút prístáhovalcov, čo pre nich predstavuje pokrok. V skutočnosti by sme uprednostnili pragmatickejšiu víziu, vyváženejší prístup, prístup, ktorý možno interpretovať v kontexte rozširovania Schengenskej dohody. Demografická kríza, demografický problém je taktiež jednou z výziev, ktorým musíme čeliť počas francúzskeho predsedníctva.

Nakoniec – a tento bod je kritický, pretože k nemu všetko smeruje – tieto krízy sú súvzťažné. Tieto krízy sú vzájomne prepojené. Hospodárska a finančná kríza je najviditeľnejšia. Pred tromi mesiacmi to však bola energetická kríza. V každom prípade však stále čelíme potravinovej kríze, stále čelíme vonkajšej kríze. Zopakujem to: aby sme mohli reagovať na tieto krízy, na tieto závažné problémy, potrebujeme „viac Európy“, väčšiu mieru koordinácie, väčšie možnosti na prijímanie rozhodnutí, lepšiu viditeľnosť a citlivosť. Odpoveďou je širšia inštitucionalizácia, ktorú možno dosiahnuť prostredníctvom Lisabonskej zmluvy. Musíme zabezpečiť, aby zmluva rýchlo vstúpila do platnosti. Spolu s našimi írskymi priateľmi musíme nájsť riešenie. Urobíme, čo je v našich silách, aby sme do konca roka mali k dispozícii politické riešenie tohto inštitucionálneho problému, ktorý – keď zvážime problémy, ktorým čelíme a o ktorých sme diskutovali celé popoludnie – je nutné riešiť ako naliehavú záležitosť.

Joaquín Almunia, člen Komisie. – (ES) Vážený pán predsedajúci, pán minister, dámy a páni, začnem záverom prejavu pána Jouyeta. Ako uviedol predseda Barroso vo svojom úvodnom prejave, vstup Lisabonskej zmluvy do platnosti je nevyhnutný na to, aby sme pokročili v európskej integrácii, a to najmä za týchto okolností. Niektorí z vás sa zmienili o aspektoch vonkajších opatrení a o spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politike: Gruzínsku. Lisabonská zmluva nám umožní zlepšiť efektivitu a intenzitu opatrení v takých dôležitých

záležitostiach pre našu vlastnú bezpečnosť a obranu našich hodnôt mimo našich hraníc, ako v prípade Gruzínska a ďalších krajín.

Niektorí z vás sa úplne oprávnenne zmienili o význame diskusií o energetike a klimatických zmenách, ktoré sa zakrátko uskutočnia v Európskej rade. Francúzske predsedníctvo podporuje ambiciózny balík návrhov Komisie. Veríme, že návrhy budú prijaté a zrealizované. Lisabonská zmluva udelí európskym inštitúciám – nielen Komisii – väčšie právomoci na riešenie tohto mimoriadne významného problému.

Niektorí z vás sa úplne oprávnenne zmienili o prisťahovalectve, pakte o prisťahovalectve, o chvályhodnej iniciatíve francúzskeho predsedníctva a niekoľkých ďalších členských štátov. Komisia nedávno predložila aj návrhy o imigrácii, ktoré Parlament a Rada prediskutovali a prijali, alebo o nich diskutujú a návrhy sú v procese prijímania. Opakujem, Lisabonská zmluva Európskej únii umožní, aby sa priblížila k spoločnej prisťahovaleckej politike, ktorá je zásadnou záležitosťou.

A napokon, väčšina prejavov sa, prirodzene, dostatočne sústredila na hospodárske a finančné záležitosti, ktorými sa v súčasnosti zaoberáme v prvom rade.

Súhlasím s vami, s predsedníctvom a, samozrejme, s predsedom Komisie v jeho úvodnom prejave, že potrebujeme urýchliť dohodnuté opatrenia všetkých z nás, ktorí máme v Európe svoje záväzky. Záväzky má Komisia, nepochybne, má ich aj Rada, Parlament, členské štáty, dozorné orgány a centrálné banky.

Všetci musíme konať koordinovaným spôsobom, každý v súlade so svojimi záväzkami. Od začiatku krízy Komisia rok vyvíjala iniciatívy na zvládnutie budúcnosti nášho finančného systému so strednodobou perspektívou tak, ako ich Rada a Komisia pred rokom prediskutovali a prijali na neformálnom zasadnutí Rady v Oportu a stretnutí Rady Ecofin v októbri minulého roka.

Komisia sa však aktívne zúčastňuje aj na krátkodobých, neodkladných a nevyhnutných opatreniach, ktoré sú súčasťou včerajších záverov Rady Ecofin, vrátane záväzku zlepšiť systémy ochrany vkladov, ktoré sú vážne postihnuté, nie na základe nezaistenia vkladov vo finančných inštitúciách, ale v dôsledku určitých jednostranných iniciatív s negatívnym vplyvom na ostatné krajiny.

Komisia spolupracuje a taktiež pracuje na rozvoji a uplatňovaní zásad, ktoré sa včera určili v záveroch Rady Ecofin a ktoré sú zásadné z hľadiska spôsobu, akým by sa mali riešiť komplikované situácie v jednotlivých finančných inštitúciách: prostredníctvom rekapitalizácie a v niektorých prípadoch prostredníctvom ďalších nástrojov.

Ako uviedol predseda Barroso, Komisia pracuje s cieľom napredovať rýchlejšie ako doteraz, pokiaľ ide o dohľad na európskej úrovni, na cezhraničnej úrovni, ktorý očividne potrebujeme. V posledných dňoch sme všetci pocítili potrebu týchto mechanizmov.

Komisia je rovnako ako Rada a Parlament spokojná s rýchlosťou dnešného počínania Európskej centrálnej banky a ďalších centrálnych bánk: s koordinovaným znižovaním úrokových sadzieb, ktoré by malo sčasti zmierniť napätie na trhu.

Plne súhlasím s pánom Purvisom, že treba prijať opatrenia, z ktorých by každé spadalo do rámca našich záväzkov, na uľahčenie obnovy medzibankového trhu. Je to nevyhnutné. Nemôžeme zohľadňovať iba centrálnu banku, ktoré by v budúcnosti slúžili ako zdroj likvidity vo fungovaní finančného systému. A, samozrejme, Komisia – a v prvom rade reagujem na prejav pani in 't Veldovej – pred hlavami štátov a predsedami vlád v sobotu v Paríži uviedla a zopakovala to včera na stretnutí Rady Ecofin, že pokiaľ ide o reguláciu štátnej pomoci, Zmluva má dostatok doložiek a ustanovení na to, aby sme v takej situácii, akej čelíme teraz, konali flexibilne, v súlade s pravidlami hospodárskej súťaže a pravidlami týkajúcimi sa štátnej pomoci.

Buď dnes, alebo zajtra, moja kolegyňa komisárka Kroesová – ako to oznámila včera v Rade Ecofin – zverejní usmernenia o tom, ako podľa názoru Komisie možno rozpätie flexibility v Zmluve využiť v prípade tohto konkrétneho bodu a ako možno zároveň zabrániť diskriminácii medzi rozličnými riešeniami a rôznymi typmi pomoci.

Komisárka sa vyjadrí aj – a niektorí z vás sa o tom taktiež zmienili – k implementácii Paktu stability a rastu. Zrevidovali sme ho v roku 2005 a odvtedy – ako som už, myslím, nedávno povedal v inej rozprave – konsenzus o implementácii zrevidovaného Paktu bol dokonalý, stopercentný. Včera sa Rada Ecofin rovnako ako v sobotu na stretnutí v Paríži jednomyselne zhodla na tom, že súčasný Pakt po revízii v roku 2005 – a na tejto rozprave a konsenze sa podieľal aj Parlament – má dostatočný priestor na manévrovanie, aby

mohol riešiť situácie, ktoré sa začali vyskytovať a, bohužiaľ, budú sa vyskytovať aj naďalej, ako je napríklad zvyšovanie verejných deficitov. Dosiahnuť sa to dá v rámci stanovených pravidiel, nie ignorovaním týchto pravidiel.

Bolo to zrejme v sobotu v Paríži, bolo to zrejme včera na stretnutí Rady Ecofin a zrejme je to aj tu, v dnešnej rozprave. Ubezpečujem vás, že Komisia zaistí, aby to odtiaľ bolo zrejme aj napriek tomu, že nás čakajú mimoriadne neľahké okolnosti, nielen vo finančnom systéme, ale aj v reálnom hospodárstve.

Zajtra odchádzame do Washingtonu na výročné stretnutie Medzinárodného menového fondu. Prognózy MMF boli opäť upravené smerom nadol. Naše prognózy budú smerom nadol upravené o niekoľko týždňov. Bohužiaľ, nejde len o teoretické cvičenie v ekonomickej prognostike: znamená to nižší rast, nižšiu zamestnanosť, väčšie napätie na trhu práce a spolu s inflačným tlakom, ktorý nás ešte stále sužuje, hoci sa za posledné dva mesiace zmiernil, to znamená úbytok kúpnej sily a problémy pre občanov.

To však nie je dôvod, aby sme zabúdali na strednodobý výhľad. Nemalo by to byť dôvodom, aby sme zabudli na poučenia z minulých kríz. Myslím si, že v tomto zmysle prevažná väčšina prejavov, ktoré som si dnes popoludní vypočul, podporila a vyjadrila súhlas s konsenzom, ktorý sme dosiahli – ktorý považujem za mimoriadne pozitívny – včera na luxemburskom stretnutí Rady Ecofin.

Predseda júci. – Rozprava sa skončila.

Hlasovanie sa uskutoční počas ďalšieho zasadania.

Písomné vyhlásenia (článok 142)

Jean-Pierre Audy (PPE-DE), písomne. – (FR) Najskôr by som chcel zablahoželať úradujúcemu predsedovi Rady Nicolasovi Sarkozymu k jeho pragmatickým a účinným opatreniam a vynikajúcej práci francúzskeho predsedníctva, ktoré dnes zastupuje môj priateľ, pán Jouyet. Európska únia vznikla v časoch utrpenia spôsobeného vojnou.

Zdá sa, že je predurčená k tomu, aby naďalej pôsobila v časoch útrap a kríz. Tieto krízy – kaukazská kríza v Gruzínsku, finančná kríza, zlyhanie Svetovej obchodnej organizácie – ukazujú, ako veľmi potrebujeme inštitúcie nového typu, ktoré nám poskytuje Lisabonská zmluva, a ako veľmi potrebujeme najmä trvalé predsedníctvo Európskej únie.

Pokiaľ ide o finančnú krízu, Európska centrálna banka sa práve rozhodla znížiť úrokové sadzby a ja toto rozhodnutie vítam. Konečne precitla z ľahostajnosti. Mala by sa poučiť z neúspechu menovej politiky, keďže nič by nebolo horšie, ako po obnovení hospodárskeho rastu opätovne zvýšiť sadzby. Rastie potreba toho, aby Komisia na základe článku 105(6) Zmluvy o ES záležitosť postúpila Rade tak, aby mohla Európskej centrálnej banke udeliť politický mandát na kontrolný dohľad nad úverovými inštitúciami s cieľom zriadiť európsky bankový regulačný orgán.

Sebastian Valentin Bodu (PPE-DE), písomne. – V písomnom vyhlásení som 24. septembra položil otázku, či je Európa pripravená vstrebať otrasy podmienené jej pevným prepojením na americký trh a či je finančná injekcia vo výške 36,3 miliardy EUR, ktorú trhu poskytla Európska centrálna banka a Anglická národná banka (Bank of England), dostatočná na odvrátenie hrozby. O niekoľko dní neskôr strhol prúd finančnej krízy so sebou aj banky Fortis a Dexia. Navyše sa zrútil islandský bankový systém (čo vyvrcholilo odkúpením banky Glitnir vládou) a britská vláda oznámila ďalšie finančné injekcie (200 miliárd GBP) do svojho hospodárstva.

Udalosti, ktoré sa doteraz odohrali, dali odpoveď na moju rečnícku otázku. Čo sa bude diať ďalej? Poznáme už postihnuté finančné inštitúcie. Tie veľké. Nevieme však, koho ešte kríza postihla a kto sa k tomu nechce priznať. Čo desiatky regionálnych amerických bánk, ktoré mali svoj podiel na ľahko dostupných pôžičkách v sektore bývania? Čo európske banky, ktoré sa nedokázali zdržať investovania do všetkých typov amerických exotických finančných nástrojov, ktoré zaplavili trh v tomto desaťročí?

Ilda Figueiredo (GUE/NGL), písomne. – (PT) Napriek trochu emocionálnym vyjadreniam k finančnej kríze a súvisiacim krízam základné opatrenia na efektívne riešenie týchto kríz ešte stále nie sú k dispozícii. I keď boli prijaté niektoré opatrenia *ad hoc*, ktoré boli iba pred niekoľkými mesiacmi zamietnuté – napríklad znárodnenie bánk, ktoré zbankrotovali pre slabé riadenie zo strany ich správcov a niektorých najväčších akcionárov, ktorí zinkasovali značné zisky a výnosy a riešenie škôd nechali na širokú verejnosť – vždy sa to deje v záujme ochrany veľkých podnikov bez toho, aby sa naozaj brali do úvahy záujmy pracujúcich a tých, čo sú na tom najhoršie. Neriešia jadro problému. Nerušia daňové raje. Neeliminujú falošnú nezávislosť

Európskej centrálnej banky. Neodstraňujú Pakt stability. Nesnažia sa prijať Pakt solidarity a spoločenského pokroku.

ECB znížila svoju základnú úrokovú sadzbu príliš neskoro po tom, ako za krátkozraký postup už draho zaplatili zraniteľnejšie hospodárstva a tí, čo dlhujú bankám.

Otázky, ktoré sú na stole, majú tak najvyšší význam a spochybňujú neoliberalné politiky, ktoré maximálne uprednostňovali slobodnú hospodársku súťaž, ktorá zhoršovala situáciu pracujúcich a znásobovala problémy mikropodnikov a malých a stredných podnikov. Na ďalšej Rade treba s týmito neoliberalnými politikami rázne skončiť.

Petru Filip (PPE-DE), písomne. – (RO) Súčasná globálna finančná kríza okrem svojho nadnárodného charakteru so sebou prináša riziko veľmi rýchleho vytvorenia stavu značnej paniky, nielen vo finančnom, bankovom a hospodárskom sektore, ale aj na úrovni bežných európskych občanov. Domnievam sa, že je oveľa ťažšie odhadnúť nebezpečenstvo paniky medzi európskymi občanmi ako závažnosť ekonomického javu, ktorý je nutné finančne a ekonomicky udržiavať pod kontrolou. Kým odznejú dôsledky, bude si to vyžadovať oveľa dlhší čas.

Z tohto dôvodu vás verejne vyzývam a žiadam, aby ste vo svojich funkciách predsedov – bez ohľadu na to, aké kroky podniknete na priame, okamžité a účinné vyriešenie súčasnej hospodárskej a finančnej krízy – zabezpečili, že takéto kroky budú transparentné pre európsku verejnú mienku, aby sa občania cítili chránení Európskou úniou, ktorej účelom je práve poskytovanie ochranného rámca v prípadoch závažných kríz.

Ak teraz nedokážeme posilniť európsku dôveru a solidaritu, budeme čeliť nebezpečenstvu, že všetko, čo sme namáhavo skonsolidovali za uplynulých 50 rokov, zanikne.

Filip Kaczmarek (PPE-DE), písomne. – (PL) Nemali by sme sa spoliehať na to, že jediné stretnutie Európskej rady vyrieši problémy finančných trhov. Zámerom Rady by malo byť skôr hľadanie ciest, ako zvýšiť bezpečnosť európskych bankových systémov. Niet pochyb o tom, že súčasné zapojenie národných vlád je momentálne potrebné, avšak určite nenahradí spoločné opatrenia na úrovni EÚ ako celku.

Momentálne je mimoriadne dôležité zabrániť populistickej lícitácii sľubov a ochrániť občanov pred krajným cynizmom niektorých politikov. Tento cynizmus je založený na pokútnom šírení pesimizmu a súčasnom vyzývaní iných politikov, aby niečo urobili. Ak sa temné vízie splnia, cynici povedia: nehovorili sme vám to? Ak sa najhoršie predpovede nenaplnia, falošní záchrancovia povedia: chceli sme byť opatrní, v takýchto situáciách treba postupovať obozretné.

Teraz si cynici mädli ruky a tešia sa, že vymysleli leš s nulovým rizikom. Táto ich radosť je dôkazom extrémnej nezodpovednosti a popretia základných hodnôt demokratickej politiky – prezieravej ochrany spoločného dobra. Tento skutočný cynizmus môže byť dokonca najväčším nebezpečenstvom pre vrecká Európanov. Taktiež je zaujímavé, že túto falošnú starosť o budúcnosť občanov prejavujú tí, ktorí sa snažia zablokovať novú európsku zmluvu a ktorým sa nepáči myšlienka spoločnej meny. Verím, že na stretnutí Rady sa nevyskytnú žiadni falošní proroci. Ďakujem veľmi pekne.

Mairead McGuinness (PPE-DE), písomne. – Globálna finančná kríza bude právom prioritou programu októbrovej Rady. Túto krízu spôsobil človek – od USA cez EÚ až po ďalšie krajiny je kolaps bankového a finančného sektora rovnako šokujúci ako skutočný.

Nechce sa nám veriť, že nás teraz postihlo niečo také nemysliteľné, ako je kolaps bankového systému. Úpadok jednotlivých bánk a dramatické zásahy vlád na podporu krehkých finančných sektorov viedli k veľkej neistote medzi verejnosťou, či ju politici dokážu ochrániť pred takýmito eventualitami.

Banky nechcú regulácie a dnes je zrejmé, že regulácie boli slabé a neúčinné nielen pri ochrane klientov bánk, ale aj samotných inštitúcií.

A predsa, keď sa pre banky začali ťažké časy, utekali za politikmi, aby ich zachránili. Takže je na nás, aby sme využili príležitosť a moc vrátili na miesto, kam vždy patrila, teda politickému systému, a nie na finančné trhy.

Esko Seppänen (GUE/NGL), písomne. – (FI) Spojené štáty americké ochoreli na „chorobu šíalených peňazí“. Jej symptómy sú nasledovné: krachy bánk, zoštatňovanie bánk a poisťovacích spoločností a tzv. „junk bank“ používaná na zoštatňovanie dlhov a ako „skládka bankového odpadu“. Kríza ukazuje, že kapitál potrebuje štát nielen na také účely, ako je vstup do vojny vo vzdialených cudzích krajinách: v prípade Ameriky v Iraku

a Afganistane. Dobrou stránkou tejto krízy spôsobenej takpovediac lacnými, „smiešnymi“ peniazmi je, že Spojené štáty si teraz nemôžu dovoliť nové vojny.

Vyzerať to zle, keď je supervelmoc vyvedená z konceptu, pretože jej vážnosť v očiach iných upadá. A toto sa stalo Spojeným štátom americkým: mnohí zastávajú názor, že ako supervelmoc ich postihol osud Sovietskeho zväzu.

Všetky politické a hospodárske zdroje Ameriky budú potrebné na uhasenie požiaru v bankovom sektore, ktorý vznikli lacné peniaze, dlhy a špekulácie. Už však nejde len o záležitosť hospodárstva: kolos, ktorý stál na hromade cenných papierov, pozoroval rozvrat svojej vážnosti. Namyslená Amerika, víťaz ideologického boja, už nie je v úlohe víťaza dôveryhodná.

Georgios Toussas (GUE/NGL), písomne. – (EL) Vyhlásenia Rady a Komisie a stanoviská prijaté politickými predstaviteľmi kapitálu počas rozpráv pred samitom Rady EÚ signalizujú posilňovanie protifúdovej politiky na zvládanie kapitalistickej hospodárskej krízy. Kríza sa neúprosne šíri po členských štátoch EÚ a rozvinutých krajinách vôbec a ešte viac odhaľuje spiatočnícky charakter EÚ.

Tieto vyhlásenia, monopolné zásahy štátu, ktoré oznámila Rada Ecofin a buržoázne vlády členských štátov EÚ, ako aj zachraňovanie vysoko zadlžených bánk a ďalších monopolných koncernov verejnými peniazmi, to všetko sú opatrenia na podporu kapitálu EÚ v snahe podoprieť hospodársku a politickú prevahu monopolov. Dokazuje to, že kapitalizmus nemá žiadne odpovede vtedy, keď príde reč na záujmy ľudu.

EÚ a buržoázne vlády jej členských štátov, ktoré čelia nebezpečenstvu krízy, zintenzívňujú svoje útoky na pracujúcu triedu a ľud.

Od vrcholového samitu EÚ európsky ľud nemá čo očakávať. Pre pracujúcich je jedinou cestou vpred vzoprieť sa a skončiť s protifúdovou politikou EÚ a buržoáznych vlád jej členských štátov.

15. Nadviazanie na Lamfalussyho postup – systém dohľadu v budúcnosti (rozprava)

Predsedaajúci. – Ďalším bodom programu je správa (A6-0359/2008) pani Ieke van den Burgovej a pána Daniela Dăianu v mene Výboru pre hospodárske a menové veci o nadviazaní na Lamfalussyho postup: systém dohľadu v budúcnosti [2008/2148(INI)].

Ieke van den Burg, spravodajkyňa. – Vážený pán predsedaajúci, od roku 2002 som sa zaoberala otázkou stability a dohľadu na finančných trhoch. Už vtedy som sa v správe Parlamentu o obozretnom dohľade zasadzovala za silný systém európskeho dohľadu porovnateľný s európskym systémom centrálnych bánk.

Vďaka tomu, v týchto turbulentných časoch máme euro a Európsku centrálnu banku, ale je o to viac zahanbujúce, že nemáme túto silnú štruktúru dohľadu. V tom čase som nemohla získať väčšinu Parlamentu pre túto revolučnú reformu – všetci hovorili o evolúcii. Napriek tomu, keď som sa v priebehu rokov rozprávala s mnohými zástupcami dozorných orgánov a ďalšími vysokými predstaviteľmi priemyslu a dohľadu, ľudia mi hovorili: „Nemôžeme to povedať nahlas, ale máme pravdu v tom, že sa niečo musí stať: skutočná krízová situácia ukáže, že toto nestačí.“

Takže sme potrebovali krízu na to, aby vznikol dojem naliehavosti. Pravdaže, uprednostnila by som, keby sme sa takejto kríze vyhli, a bola by som radšej, keby sme boli lepšie pripravení. Avšak kríza je tu a to cunami, ktoré pán McCreevy ešte pred niekoľkými týždňami, keď sme sa zaoberali správami pána Rasmussena a pána Lehneho, nechcel vidieť, je tu a povedala by som, že je nevídane silné.

Očakávala by som, že teraz nastane aktivita, avšak som sklamaná a v rozpakoch, že v Európskej únii toho robíme príliš málo a príliš neskoro. Celý svet sa prizerá, my sa však nedokážeme dohodnúť na spoločnom postupe. Dokonca aj ekonómovia a komentátori, ktorí nadšene vítali toto úžasné a inovatívne finančné inžinierstvo, ktoré nemali brzdiť regulácie, sa takmer jednomyselne zhodujú vo svojom sklamaní z toho, čo európski lídri doteraz urobili. Mohla by som uviesť napríklad úvodník vo včerašom vydaní *Financial Times*, kde sa píše: „Európski lídri zatiaľ preukázali čisto deklaratívny typ jednoty, keď spoločne vyhlasovali, že sa všetci o tento problém postarajú vo svojich vlastných krajinách.“ Noviny *Financial Times* teda taktiež dospeli k záveru, že potrebujeme dirigenta, a nielen sólistov.

Myslím si, že Parlament bude mať zajtra príležitosť ukázať, že nielen spievame svoje vlastné árie ľútosti a hnevu a vzájomne sa obviňujeme, ale dokážeme skutočne konštruktívne prispieť k vytvoreniu vodcovského modelu a zhromaždiť veľmi konkrétne návrhy, ktoré by Európska komisia mohla okamžite iniciovať.

Pre mnohých iných poslancov Parlamentu to môže vyznievať pomerne formálne, môžem vás však ubezpečiť, že sme to vo Výbore pre hospodárske a menové veci dobre premysleli a pripravili. Pán komisár, dať zelenú tomuto procesu a odštartovať ho od vás vyžaduje iba vodcovský prístup a odvahu. Nemali by ste príliš načúvať lobistom finančného sveta, ktorí vám bránia v tom, aby ste konali. A, samozrejme, mali by ste počúvať odborníkov – máte však politickú zodpovednosť za to, aby ste sa týchto iniciatív chopili.

Pán Barroso sa už zmienil o niektorých krátkodobých opatreniach. Teším sa tomu, čo pán Barroso povedal o skupine „múdрых osôb“, ale znova upozorňujem, že ide o niečo, čo sme v Parlamente navrhovali pred dvoma rokmi a v čom ste nás nepodporili. V súvislosti s návrhmi smernice o kapitálových požiadavkách (CRD), s opatreniami pre ratingové agentúry: nie je mi úplne jasné, aké opatrenia predložíte v otázke odmien pre riadiacich pracovníkov. Verím, že v tomto prípade nepočúvnate iba slabé návrhy Rady Ecofin, ale ste ochotní zájsť o trochu ďalej. A nakoniec k dohľadu: nejde len o dlhodobé opatrenia pre skupinu „múdрых osôb“. S niečím by sme mali začať hneď teraz. Pokiaľ ide o moje pozmeňujúce a dopĺňujúce návrhy č. 5, 6 a 7: verím, že návrh, ktorý priamo vedie k vymenovaniu nezávislého predsedu a podpredsedu európskej štruktúry dohľadu, sa stretne s podporou.

Daniel Dăianu, spravodajca. – Vážený pán predsedajúci, túto chvíľu využijem iba na to, aby som povedal pár slov k otázkam, ktoré tvoria rámec verejnej diskusie o regulácii a dohľade.

Po prvé, voľné trhy nie sú synonymom absencie regulácií. Laxná menová politika môže viesť k vyššej inflácii a prípadne k recesii, sama osebe však nemôže spôsobiť kolaps finančného systému. Charakteristiky finančného systému, ktoré priniesli hrozbu kolapsu, sú štrukturálnymi charakteristikami nového finančného systému.

Hlavnou príčinou tejto krízy je neprimerane regulovaný finančný systém. Hypotéky nie sú ničivé samé osebe: ničivými sú zle zostavené cenné papiere, ktoré z nich vychádzajú. Zoskupovanie finančných produktov môže na trhy vniesť neprehľadnosť. Kompenzačné schémy, ktoré vedú k nezodpovednému správaniu: tie sú ničivé. Zavádzajúce modely sú ničivé, extrémne zvyšovanie podielu cudzieho kapitálu je nesprávne. Nevenovať sa týmto problémom by bolo nesmiernou chybou.

Nie každá finančná inovácia je neškodná. Je preto zvláštne počuť, že nové regulácie sú zlé, pretože údajne potláčajú finančné inovácie.

Budovanie vhodnej regulácie a dohľadu neznamena zavádzanie socializmu. Je to o tom, v akom type trhového hospodárstva chceme žiť. Môže to viesť k opätovnému vytvoreniu prvkov štátneho kapitalizmu, s tým súhlasím, a treba o tom diskutovať.

Spoliehať sa na iniciatívy, ktoré vychádzajú z priemyslu, je úplne nedostatočné, pretože tieto iniciatívy často slúžia záujmovým skupinám.

Prečo sa nedokážeme poučiť z predchádzajúcich kríz? Záujmové skupiny môžu mať očividne rozsiahlu sféru vplyvu a môžu sa snažiť ovplyvňovať regulácie a dohľad vrátane správania ľudí, ako sme my.

Majú morálne hodnoty význam? Áno, verím, že na nich záleží. Príčina chaosu, v ktorom sa dnes nachádzame, tkvie aj v tom, že niektorí verili, že morálne hodnoty nemajú v podnikaní miesto. Regulačné a dozorné orgány by mali porozumieť týmto systémovým rizikám. Mali by byť ostražité, pokiaľ ide o finančnú stabilitu.

Napätia a krízam nemožno úplne zabrániť, môžeme však obmedziť škody, ktoré spôsobujú. Predovšetkým v zlých časoch potrebujeme komplexné odpovede na krízy a skutočnú koordináciu medzi EÚ, USA a ďalšími významnými finančnými centrami.

Charlie McCreevy, člen Komisie. – Vážený pán predsedajúci, dovoľte mi začať pripomienkami k situácii na finančných trhoch. Nachádzame sa v najzávažnejšej kríze, akú sme mali možnosť zažiť. To, čo začalo ako kríza s rizikovými hypotékami, sa posunulo oveľa ďalej a zachvátilo celé hospodárstvo. Obavy o schopnosť získať financovanie vytvárajú ešte väčší nedostatok dôvery medzi všetkými ekonomickými aktérmi. Kým nedôjde k rýchlemu uvoľneniu poskytovania úverov, budeme čeliť pokračujúcemu zhoršovaniu situácie s evidentným vplyvom na hospodársku činnosť. Uvoľnenie poskytovania úverov je dnes prioritou číslo jeden. Opatrenia, ktoré teraz podniknú centrálné banky, budú významným prínosom k odblokovaniu úverových tokov.

V uplynulých týždňoch sme videli, že žiadne hospodárstvo ani finančný trh nie sú imúnne voči tomu, čo sa deje.

Na včerajšej Rade ECOFIN boli obavy ministrov financií očividné. Uznali sme, že vlády musia zasiahnuť, aby posilnili finančné trhy, či už to bude pomocou kapitálových injekcií, záruk alebo iných prostriedkov. V tomto prípade neexistuje žiadna zázračná zbraň. Podstatné sú dôrazné a rýchle reakcie.

Čo sa tohto týka, Komisia demonštruje svoju schopnosť reagovať rýchlo. V kolégiu na budúci týždeň predložím pozmeňujúce a dopĺňujúce návrhy k systému ochrany vkladov, ktoré zvýšia minimálnu úroveň ochrany a od členských štátov budú vyžadovať, aby zaviedli procedúry na rýchle vyplácanie vkladov.

Na včerajšej Rade Ecofin sa dohodlo, že členské štáty zvýšia súčasnú úroveň najmenej na 50 000 EUR, pričom mnohé štáty túto úroveň zvýšia na 100 000 EUR. Do istej miery to odráža rozdiely v priemerných úsporách v jednotlivých členských štátoch.

Okrem toho bezodkladne zavádzame zmeny do našich účtovných pravidiel, aby sa zabezpečilo, že banky v EÚ budú môcť ťažiť z rovnakej flexibility, aká sa ponúka bankám v Spojených štátoch, menovite z možnosti presunúť aktíva z obchodných kníh do bankových kníh jednotlivých bánk, ak to budú chcieť. Ide o komitologické opatrenie a verím, že Parlament s ním ako naliehavou záležitosťou dokáže vyjadriť súhlas. Zatiaľ budem veriť, že vnútroštátne dozorné orgány budú už tieto nové ustanovenia uplatňovať tak, aby banky mohli vo výsledkoch z tretieho štvrtroka profitovať z tejto novej možnosti, ak si to budú želať. Okrem toho, ak neexistujú platné informácie o trhu, je k dispozícii súhlas Rady pre medzinárodné účtovné štandardy (IASB) s definíciou Americkéj komisie pre cenné papiere a burzu (US SEC), ktorá sa týka využívania účtovania v objektívnych hodnotách. Toto je taktiež mimoriadne relevantné pre banky a malo by sa používať vo výkazníctve z tretieho štvrtroka.

Pokračujeme, samozrejme, v práci na rýchlej realizácii strategického plánu rady Ecofin s cieľom posilniť možnosti Európskej únie pri predchádzaní a zvládaní finančných kríz v budúcnosti. Realizácia týchto iniciatív celkovo napreduje.

V časoch krízy je potrebné, aby politikov bolo vidieť aktívnych, aby dodávali odvalu verejnosti. V Bruseli to nie je inak, až na to, že priestor na manévrovanie je menší. Nemáme prístup k finančným prostriedkom, ktoré sú potrebné na boj proti tejto kríze. Financie kontrolujú centrálné banky a ministri financií. Musíme sa snažiť maximalizovať spoločný prístup členských štátov. Nemožno pochybovať o tom, že spolupracou členské štáty dosiahnu oveľa silnejšiu pozíciu v boji proti postupnému zhoršovaniu situácie, ktoré nás postihuje. Musíme pokračovať v poskytovaní pomoci členským štátom, aby mohli naplňať spoločné ciele a uskutočňovať spoločné opatrenia. Tam, kde disponujeme nástrojmi, budeme rýchlo napredovať pomocou ľubovoľného potrebného opatrenia.

Teraz k vašej správe o „nadviazaní na Lamfalussyho postup a o systéme dohľadu v budúcnosti“: chcel by som zablahoželať Výboru pre hospodárske a menové veci – najmä pani van den Burgovej a pánovi Däianovi – k ich vynikajúcej práci pri zostavovaní takejto inšpiratívnej a rozsiahlej správy. Správa poukazuje na mnohé náročné úlohy, ktoré pred nami stoja v súvislosti so súčasnou finančnou krízou. Inovatívne a dobre premyslené návrhy na reformu regulácie a dohľadu sú za súčasnej situácie rozhodujúce a nevyhnutné.

Do svojej správy ste zahrnuli pomerne náročný zoznam odporúčaní, ktoré si budú vyžadovať legislatívne kroky. Je povzbudivé vidieť, že mnohé otázky, na ktoré upozorňujete, sa zhodujú s tými, ktoré považuje za prioritu aj Komisia. V mnohých prípadoch práca na iniciatívach zodpovedajúcich týmto odporúčaniam buď prebieha, alebo sa plánuje.

Dovoľte mi spomenúť niektoré z našich najdôležitejších iniciatív, ktoré prebiehajú: napríklad návrh Solventnosť II, návrhy na revíziu smernice o kapitálových požiadavkách, ktorú minulý týždeň prijalo kolégium komisárov, a legislatívny návrh o ratingových agentúrach, ktorý sa očakáva čoskoro.

Iniciatívy premietajú mnohé odporúčania predložené vo vašej správe.

Pozmeňujúce a dopĺňujúce návrhy k smernici o kapitálových požiadavkách pokrývajú rozhodujúce oblasti a zásadne posilnia regulačný rámec pre banky EÚ a finančný systém. Verím, že nás v tomto plne podporíte. Podstatné je dohodu dosiahnuť do apríla budúceho roku.

Čoskoro pokročíme aj s návrhom o ratingových agentúrach. Cieľom návrhu bude zaviesť právne záväzné oprávnenia a masívny vonkajší režim dohľadu, pričom európske regulačné orgány budú dohliadať na politiky a procedúry, podľa ktorých postupujú ratingové agentúry. Výbor európskych regulačných orgánov cenných papierov (CESR) bude zohrávať významnú úlohu pri koordinácii.

Pokiaľ ide o dozorný rámec EÚ, pracujeme na revízii rozhodnutí Komisie, ktorými sa zriaďujú tri výbory dozorných orgánov. Do konca roka budú týmto výborom pridelené konkrétne praktické úlohy, napríklad (i) sprostredkovanie, (ii) navrhovanie odporúčaní a usmernení a (iii) explicitná úloha na posilnenie analýzy a citlivosti na riziká pre stabilitu finančného systému EÚ.

Taktiež teraz musíme zvážiť dlhodobejšiu víziu európskeho dozoru. Súčasnú udalosť poukazujú na jeho rezervy. Riešenie krízy zo strany Európskej centrálnej banky bolo príkladné. Teraz musíme seriózne popremýšľať o tom, ako vytvoriť dozorné mechanizmy pre cezhraničné finančné inštitúcie. Ako už oznámil predseda Barroso, chceme zriadiť skupinu na vysokej úrovni, ktorá sa prepracuje rôznymi možnosťami a predloží odporúčania, ako by sme mali postupovať.

Tým sa zrealizuje návrh uvedený vo vašej správe na vytvorenie skupiny na vysokej úrovni, ktorá by sa zaoberala európskymi dozornými mechanizmami.

Už som tu dosť dlho na to, aby som vedel, že dohoda o reformách dozorných mechanizmov nebude jednoduchá.

Ale ak sa zo súčasnej krízy nepoučíme, potom Európskej únii urobíme medvediu službu. Táto úvaha by nemala našu pozornosť odvieť od potreby podniknúť pragmatické kroky na posilnenie dozoru, ktoré sme predložili v návrhu Solventnosť II a v smernici o kapitálových požiadavkách. Podstatné sú kolégiá dozorných orgánov.

Čas, ktorý je pred nami, bude náročný. Všetci budeme musieť niesť svoju zodpovednosť. Teraz je čas, aby sme ukázali, že vzájomnou spolupracou sa týmto náročným úlohám dokážeme postaviť. V tomto ohľade sa teším na silnú podporu Parlamentu.

Piia-Noora Kauppi, *v mene skupiny PPE-DE*. – Vážený pán predsedajúci, myslím si, že to bola pani Tumpelová-Gugerellová, ktorá v polovici septembra v Nice vyhlásila, že najväčším omylom, ktorého sme sa dopustili, bolo to, že sa do Maastrichtskej zmluvy nezahrnula štruktúra finančného dohľadu. Touto otázkou spolu s rozhodnutiami v záverečnej fáze hospodárskej a menovej únie sme sa mali zaoberať už skôr.

Plne súhlasím s týmto názorom a pani Tumpelová-Gugerellová určite nie je jediná, kto to povedal. Koho však máme viniť za nedostatočný pokrok v štruktúre dohľadu? Nemyslím si, že by sme mali obviňovať vojakov Spoločenstva – a pod vojakmi Spoločenstva mám na mysli Európsku komisiu, ktorá naplnila očakávania, a aj Parlament: ako uviedla pani van den Burgová, túto otázku riešime od začiatku roka 2000 a Rade sme predložili niekoľko návrhov, avšak zdá sa, že Rada nie je ochotná konať.

Stále sa ešte čudujem, ako bolo možné zaviesť Lamfalussyho režim. Možno to spôsobila dohoda medzi Veľkou Britániou a Nemeckom, ktorá ponúkla sídlo Výboru regulačných orgánov cenných papierov (CESR) Parížu, myslím si však, že Rada bola absolútne neochotná v tejto otázke pokročiť. Takže teraz je ten správny čas, možno je príliš krátky a možno je príliš neskoro, ale aspoň niečo teraz robí aj Rada.

Parlament predložil niekoľko veľmi dôležitých návrhov. V poradí podľa priority sú tieto tri návrhy tie najdôležitejšie:

Prvý návrh sa týka predpísaných kolégií pre všetky cezhraničné finančné inštitúcie s právne záväznými pravidlami spôsobu ich pôsobenia, spoločného využívania informácií a typu používaných procedúr pri prijímaní rozhodnutí.

Druhý návrh sa týka zdokonaleného právneho štatútu pre výbory tretej úrovne a aj ich efektívnejších pracovných metód. V tejto otázke by možno Komisia mohla dať výborom tretej úrovne trochu viac priestoru na manévrovanie tak, aby boli v budúcnosti nielen poradnými, ale aj rozhodovacími orgánmi.

A tretí návrh sa týka posilnenia úlohy Európskej centrálnej banky v oblasti finančnej stability. Európska centrálna banka by mala dostávať viac informácií. Mala by byť prepojená s Výborom európskych regulačných orgánov cenných papierov (CESR) a Výborom európskych orgánov dohľadu nad poisťovníctvom a dôchodkovým poistením zamestnancov (CEIOPS) a tieto orgány by mali posilniť svoju spoluprácu.

Nakoniec sa chcem vyjadriť k transatlantickému dialógu. Teraz nie je ten správny čas na to, aby sme obmedzili transatlantické finančné služby. Viem, že to nie je chyba Komisie, ale závisí to hlavne od amerických krokov, myslím si však, že čím viac dokážete túto prebiehajúcu diskusiu udržať v chode, tým lepšie. Pre budúcnosť je mimoriadne dôležité...

(Predsedajúci prerušil rečníčku.)

Antolín Sánchez Presedo, v mene skupiny PSE. – (ES) Vážený pán predsedajúci, nemôžeme pred tým zatvárať oči. Súčasná kríza odhalila nedostatok dohľadu a ekonomického riadenia na finančných trhoch.

Občanom je jasné, že identifikovať riziká a predchádzať im je oveľa lepšie ako ich naprávať v čase, keď už narušili rovnováhu a poškodili finančné trhy a reálne hospodárstvo. Časy, keď veľká časť týchto finančných trhov fungovala netransparentným a nekontrolovaným spôsobom, keď boli trhy ponechané napospas nezodpovedným hrám nerozvážnych alebo bezohľadných aktérov, sa musia skončiť.

Voľný pohyb kapitálu, hospodárska a menová únia, rastúca zložitosť v oblasti finančných služieb a globalizácia si vyžadujú, aby sme presiahli vnútroštátny dozorný rámec. Musíme prikročiť k európskemu dohľadu. Európska únia sa nemôže strániť nových koncepcií, ako sú napríklad makroekonomický dohľad, systémové riziká, globálna finančná stabilita a potreba účasti na globálnom hospodárskom riadení, a nemôže z nich byť vynechaná.

Musíme preto rozhodným spôsobom prikročiť k európskemu dohľadu. Ak to neurobíme, bude to závažná strategická chyba v časoch zmien globálneho rozloženia sily. Musíme premôcť nečinnosť, aby sme vyriešili patovú situáciu v otázke návrhu *Solventnosť II*. Z tohto dôvodu budeme musieť skorigovať a prijať jednotný európsky prístup.

Aby sme zabezpečili súdržnosť a spravodlivosť pri riešení sporov medzi orgánmi alebo medzi rozličnými finančnými sektormi, musíme sa vzdať jednostranného prístupu a urobiť kroky k skutočne fungujúcemu európskemu systému. Spory medzi orgánmi nemožno riešiť prostredníctvom rozhodnutí, ktoré urobí iba jedna strana: nemožno byť sudcom i zainteresovanou stranou zároveň.

Z tohto dôvodu dôrazne podporujem správu pani van den Burgovej a pána Dierckxom vďaka za to, že boli zohľadnené moje pozmeňujúce a dopĺňujúce návrhy, ktoré poslúžili ako inšpirácia pre niektoré kompromisy, a verím, že tie najambicióznejšie návrhy uspejú. Bude to dobré pre našich občanov a zásadné pre finančné trhy.

Wolf Klinz, v mene skupiny ALDE. – (DE) Vážený pán predsedajúci, pán komisár, dámy a páni, na začiatku tohto desaťročia barón Lamfalussy predložil správu, v ktorej navrhol spôsoby, akými by dozorné orgány v Európe mohli lepšie a intenzívnejšie spolupracovať. V tom čase Rada tieto návrhy privítala, neurobila však s nimi vôbec nič. Ak má mať finančná kríza, ktorú práve zažívame, pozitívnu stránku, potom je ňou možno to, že otázka zlepšovania dohľadu získala vysokú prioritu.

Je ale prekvapujúce, že aby sa Komisia začala touto témou seriózne zaoberať, treba na to správu od Výboru pre hospodárske a menové veci v súlade s článkom 39. Isté je, že náročným problémom integrovaného a rastúceho finančného trhu budeme úspešne čeliť iba vtedy, ak dohľad zdokonalí svoju konvergenciu a ak sa zvýši jeho integrácia. Zatiaľ 58 zo 100 finančných konglomerátov pôsobí cezhranične. Samotná štatistika poukazuje na to, koľko toho treba urobiť.

Správa dvoch spravodajcov sa ubera správny smerom. Pani Kauppiová sa o tom zmienila: zriadenie kolégií na dohľad nad cezhraničnými finančnými konglomerátmi v širokom rozsahu a posilnenie výborov tretej úrovne. To je v poriadku, treba si však pripomenúť, že malé členské štáty sú v týchto kolégiách často zastúpené iba ako dozorný orgán hostiteľskej krajiny, a preto je dôležité dostatočne prihliadať na ich záujmy.

Z krátkodobého a strednodobého hľadiska pravdepodobne neexistujú iné cesty k zlepšeniu situácie. Z hľadiska strednodobého až dlhodobého to však nebude stačiť. Musíme mať k dispozícii systém, ktorý si zaslúži pomenovanie európsky dozorný orgán, a tento systém by sa mal sám začleniť do systému európskych centrálnych bánk.

PRESEDÁ: PANI ROTHE

podpredsedníčka

Pierre Jonckheer, v mene skupiny Verts/ALE. – (FR) Vážená pani predsedajúca, pán komisár, v mene svojej skupiny som už povedal, že závery Rady Ecofin podporujeme. Všimol som si, že burzy dnes opäť padali a že trhy po celej Európe sa dostali do fázy voľného pádu. Tieto opatrenia preto nepostačujú.

Pokiaľ ide o otázku zodpovednosti, súhlasím s pani Kauppiovou v tom, že Rada sa účinne vzpierala. Je však zrejmé, že, mierne povedané, Komisia – a najmä vy – ste nikdy neboli prívržencom väčšej regulácie

na európskej úrovni. Počas celého vášho funkčného obdobia panovala predstava, že priemysel sa má regulovať sám. To je dôvod, prečo z hľadiska európskej legislatívy v oblastiach, o ktorých dnes diskutujeme, zaostávame.

Pokiaľ ide o správu, o ktorej sa bude zajtra hlasovať, moja skupina podporí všetky predložené pozmeňujúce a doplnujúce návrhy, predovšetkým návrhy pani spravodajkyne van den Burgovej. Z nášho pohľadu je cieľom týchto návrhov taktiež zabezpečiť, aby bolo k dispozícii viac záväzných ustanovení o sekuritizácii a mechanizmoch brániacich špekuláciám. Tieto návrhy znamenajú, že výbory tretej Lamfalussyho úrovne sú temer predchodcom tohto európskeho dohľadu, európskeho dozorného orgánu, o ktorý sa usilujeme.

To je smer, ktorým by sme sa radi uberali, a ja sa domnievam, že Komisia, ktorá má monopol na legislatívne iniciatívy, si v priebehu funkčného obdobia tohto Parlamentu neplnila svoje povinnosti. Z tohto hľadiska sú ostentatívne vystúpenia v poriadku, máte však veľmi málo času na to, aby sa veci rýchlo pohli vpred.

John Purvis (PPE-DE). - Vážená pani predsedajúca, oceňujem ochotu pomocných spravodajcov usilovať sa o dosiahnutie konsenzu o tejto správe. Pokiaľ ide o mňa, myslím si, že ešte stále nie je dokonalá – spravodajcovia sa určite tomuto názoru „potešia“. Je však oveľa primeranejšia ako predtým a domnievam sa, že ju môžeme právom podporiť.

Poukážem na dva konkrétne body. Sekuritizácia je jednou z demonizovaných príčin súčasnej finančnej krízy a teraz sa zdá, že za potrebné riešenie považujeme požiadavku, aby si pôvodcovia krízy ponechali určité percento svojich produktov. Komisia vo svojej revízii kapitálovej primeranosti navrhuje 5 %. Musíme mať k dispozícii prinajmenšom hodnotenie vplyvu tejto myšlienky. Odvážim sa naznačiť, že jediným dôsledkom bude zablokovanie finančných trhov. Následkom takéhoto opatrenia budú investori dokonca v pokušení zanedbať náležitú starostlivosť. To, na čom naozaj záleží, je, aby sme pôvodcov dokázali vystopovať prostredníctvom prechodných zoskupovaní produktov do balíkov a aby sme ich dokázali brať na zodpovednosť za akúkoľvek dezinterpretáciu, nedbanlivosť či nespôsobilosť.

Druhým bodom je spôsob urovnávania sporov a konfliktov v kolégiách dozorných orgánov. Spravodajcovia navrhli pomerne zložitý a formálny odvolací proces s predsedami a podpredsedami a novou byrokratickou štruktúrou. Takéto situácie je určite nutné riešiť rýchlo, preto sme navrhli, že strany ľubovoľného sporu, ktorý nemožno vyriešiť zmierom, by sa mali vzájomne dohodnúť na mediátorovi, ktorého rozhodnutie by aspoň podľa nášho názoru malo byť konečné.

A nakoniec, pán komisár, oceňujem úvod vášho prejavu o súčasnej kríze a je mi ľúto, že ste sa nezúčastnili na predchádzajúcej rozprave s pánom Almuniom a pánom Jouyetom, kde všetky tieto záležitosti vysvetľovali poslanci Parlamentu vrátane mňa. Možno by ste si mohli tieto prejavy podrobne naštudovať a zareagovať na naše stanoviská.

Sharon Bowles (ALDE). - Vážená pani predsedajúca, táto správa je ambiciózna a realistická zároveň. Analyzuje príčiny finančných turbulencií a navrhuje zmeny do budúcnosti. Ako už uviedli ostatní, mnohé z týchto zmien by boli navrhnuté bez ohľadu na súčasnú situáciu, pretože už predtým existoval názor, že Lamfalussyho proces nenapreduje tak, ako by mohol alebo mal.

Ide teda skôr o ďalšiu generáciu dohľadu ako o riešenie súčasnej krízy – hoci sme toho názoru, že to pomôže zabrániť výskytu podobných kríz. Teraz by mala na úrovni členských štátov existovať väčšia ochota vytvoriť formálne a jednotné štruktúry na prijímanie rozhodnutí.

Znovu však zdôrazňujem, že je dôležité, aby regulácia bola dômyselná. Riešenie momentálnych problémov a prípadná pokojnejšia budúcnosť nebudú mať formu regulačného spamu s tisíckami začíarkavacích políčok o vyhovení predpisom, čo – ako vieme – vedie k tomu, že sa tieto formality presúvajú do špecializovaných oddelení bez účelného a praktického prístupu na úrovni rady.

Mali by sme mať k dispozícii jasné a jednoduché pravidlá. Áno, niektoré pravidlá by mali byť rozsiahlejšie, avšak malo by ísť o pravidlá, ktoré nezahmlievajú celkový obraz: tak, aby riadiaci pracovníci boli náležité zodpovední a aby vedeli, čo sa deje.

A napokon, ako súčasť riešenia krízy potrebujeme zlepšiť realizáciu, to sa však netýka len krízových situácií: musíme sa zaoberať aj cezhraničnou realizáciou za normálnych okolností. V tomto prípade asi budeme musieť vstúpiť na územie, na ktoré sa členským štátom veľmi nechce, hoci je to nutné.

Margarita Starkevičiūtė (ALDE). - Vážená pani predsedajúca, dovoľte mi najskôr nesúhlasiť s tými, čo tvrdia, že na finančnú krízu nedokážeme zareagovať na úrovni celej EÚ. Tam, kde to bolo potrebné, sme na vnútroštátnej úrovni zareagovali odvážnymi opatreniami. Keďže sú naše vnútroštátne finančné trhy

odlišné, máme v napätých časoch priestor na manévrovanie a môžeme zohľadniť rozličnú úroveň a rozsah jednotlivých finančných trhov v členských štátoch. Vo Vilniuse nemáme finančné centrum, takže naše opatrenia sú iné.

Ani nie som prekvapená, že návrhy Komisie sú založené na potrebách cezhraničných finančných skupín: poslankyňou Európskeho parlamentu som päť rokov. Čo ma však udivuje, je, že Komisia nedokáže pochopiť, že model cezhraničných skupín nemôže počas prepadu hospodárstva prežiť. Teraz sme toho svedkami. Poprední predstavitelia podnikateľskej sféry musia vymyslieť plány na modernizáciu svojho modelu zvýšením flexibility na nižších úrovniach tak, aby model zohľadňoval rozmanitosť potrieb reálneho hospodárstva EÚ. Dozorný a regulačný systém EÚ musí zabezpečovať bezproblémovú reštrukturalizáciu finančného odvetvia. Východiskovým bodom reformy musí byť odpoveď na nasledovnú otázku: „Ktorá pokladnica nakoniec zaplatí za záchranné opatrenia?“ Je to v záujme stability celej Európskej únie.

I tak by som ale chcela svojich kolegov požiadať, aby nezabúdali na malú susedskú krajinu Európskej únie, ktorá je s nami úzko spojená – Island. Túto krajinu sme nechali bez pomoci.

Olle Schmidt (ALDE). – (SV) Vážená pani predsedajúca, Európa práve zažíva hlavný nápor finančnej krízy. Včerašie rozhodnutie európskych ministrov financií o spoločnej minimálnej úrovni ochrany vkladov je významným krokom rovnako ako záchranné opatrenia uskutočňované jednotlivými bankami. Dnešné koordinované zníženie úrokových sadzieb zo strany centrálnych bánk je potrebné na obnovenie dôvery na finančných trhoch. Tieto opatrenia sú cieľené a musia vyriešiť krízu, ktorá je práve tu a teraz.

My, ktorí máme rozhodovacie právomoci, taktiež musíme niesť zodpovednosť za to, aby sa z dlhodobého hľadiska zabezpečili funkcie trhu. To znamená, že musíme prijať metodický a jasný prístup pri zavádzaní novej legislatívy tak, aby so sebou okrem iného prinášala dobré vyhliadky na rast. Analýzy dôsledkov nie sú menej dôležité ako dôsledky finančnej krízy: naopak, analýzy sú teraz životne dôležité.

Návrhy predložené v Lamfalussyho procese predstavujú lepšiu koordináciu európskeho dohľadu a sú významným krokom k vytvoreniu lepšieho európskeho trhu. Chcel by som poďakovať obom kolegom, predovšetkým pani Ieke van den Burgovej, ktorá bola mimoriadne vytrvalá a vykonala vynikajúcu prácu na mnoho rokov dopredu. To je na politikoch to dobré.

Návrhy stavajú na už existujúcich systémoch, ktoré je taktiež nutné zdokonaľiť a zefektívniť bez toho, aby brzdili hospodárstvo. Nesmieme si našu zodpovednosť za rýchlu reakciu a zvládnutie krízy zamieňať s ešte väčšou zodpovednosťou – za to, že naše pravidlá musia fungovať nielen v tomto krízovom období, ale aj v prospech budúceho rastu Európy.

Protekcionizmus nie je nikdy odpoveďou a toto nie je zánik globálneho hospodárstva.

Avril Doyle (PPE-DE). – Vážená pani predsedajúca, rada by som privítala pána komisára McCreevyho. Počúvala som reakcie mnohých kolegov na írsku odozvu na našu krízu dôvery na bankovom trhu a na problémy s likviditou, a na kroky iných krajín v týchto dňoch, pretože keďže kritizovali Írov, museli potom v kritike pokračovať. Je viac ako ironické, že tu dnes diskutujeme o štruktúre dohľadu nad finančnými službami v Európe. Neviem, či by ste to mohli nazvať zhodou náhod alebo prístupom „príliš málo a príliš neskoro“.

Boli by veci úplne iné, keby sme boli bývali mali k dispozícii určitú štruktúru dohľadu, najmä pokiaľ ide o ratingové agentúry? Zdá sa mi, že keby ste sa vrátili k základom, ratingové agentúry sú vskutku príčinou mnohých problémov. Tým, že agentúry neprestali dávať dobré hodnotenia inštitúciám, ktoré zoskupovali pochybné produkty a predávali ich ďalej, dovolili, aby sa kríza rizikových hypoték vymkla spod kontroly. Odtiaľ pochádza problém, ktorý máme dnes.

Vzhľadom na krízu, uprostred ktorej diskutujeme, by sme si mali byť istí, že naša reakcia je odrazom správneho uvažovania s chladnou hlavou.

Harald Ettl (PSE). – (DE) Vážená pani predsedajúca, pán komisár, kedy, ak nie teraz, bude potrebné zlepšiť európsky dohľad? Varovné príznaky sú jasné: opatrenia sú potrebné a niečo musíme urobiť. Rozhodujúci význam majú predpisy na monitorovanie stability finančných trhov. Potrebujeme prísnejšie predpisy monitorovania pre makroekonomickú politiku a dohľad nad finančnými trhmi, najmä zo strany Európskej centrálnej banky.

V európskych orgánoch majú rozhodujúci význam kľúčové parametre na prijímanie rozhodnutí prostredníctvom schválenia kvalifikovanou väčšinou v kolégiách dozorných orgánov, ktoré sa zaoberajú

cezhraničnými inštitúciami. Prirodzene, musíme postupovať od prípadu k prípadu, pokiaľ ide o zohľadňovanie a posudzovanie veľkosti členských štátov. Hlas menšej krajiny nesmie byť prehlušený hlasom väčšej krajiny. Na európskej úrovni musí existovať štruktúra s legislatívnou podporou, určená na uskutočňovanie blokáď a riešenie konfliktov medzi vnútroštátnymi a sektorovými dozornými orgánmi. Na vytvorenie lepšej štruktúry musíme využiť všetky možnosti riadenia na tretej úrovni.

Czesław Adam Siekierski (PPE-DE). – (PL) Vážená pani predsedajúca, hlavnou príčinou súčasného kolapsu vo finančnom odvetví je nezodpovednosť finančných inštitúcií, nevhodný manažment rizík, rizikové úvery a umožnenie vzniku nadmerného zadlženia bez adekvátnych záruk, čo napokon viedlo k strate likvidity. Celý systém dohľadu bol taktiež neefektívny. Vyzerá to tak, že súčasné riešenia nedokážu udržať krok s rýchlosťou zmien v globálnom finančnom sektore. Z tohto dôvodu ich musíme zaktualizovať, aby sme zmiernili možné následky ďalších kríz v budúcnosti. S uvažovaním súčasnej komplikovanej situácie na finančných trhoch by sme mali za absolútnu prioritu považovať legislatívnu prácu s cieľom vybudovať súdržné a účinné prostriedky dohľadu. Ak zároveň prihliadneme na rastúcu integráciu a závislosť medzi jednotlivými finančnými trhmi, musíme zabezpečiť maximálnu kompatibilitu medzi novým európskym systémom a americkým, japonským a čínskym systémom.

Charlie McCreevy, člen Komisie. – Vážená pani predsedajúca, dovoľte mi stručne odpovedať na niekoľko vyslovených tvrdení. Jedno sa vzťahuje na predchádzajúcu rozpravu, uviedol ho pán Purvis. Na predchádzajúcu rozpravu som nebol pozvaný. Len tak by som nezahodil príležitosť prísť do Európskeho parlamentu, aby som si vypočul svojich ľavičiarskych fanúšikov, ako chvália môj prínos ku všetkému európskemu. Nemôžem predsa premeškať príležitosť vypočuť si takých mimoriadnych ľudí, ako je pán Schulz a pani Berèssová a mnohí ďalší, ako ma chvália, takže keby som bol pozvaný, ochotne by som sem prišiel.

Pokiaľ ide o európske riešenia, rád by som uviedol dva príklady.

Môj predchodca inicioval bod týkajúci sa odmien: bol zverejnený vo forme odporúčania, ktoré je možno tým najslabším nástrojom, ktorým EÚ disponuje. Bola to jediná šanca, ako dosiahnuť úplný súhlas, pretože v tomto ohľade majú právomoci členské štáty. Približne pred rokom a pol sme zostavili správu, avšak iba jeden členský štát zaviedol väčšinu z odporúčaní. Ostatné krajiny správu zväčša ignorovali. Tým členským štátom, ktorý správu uplatnil v praxi – aby som pochválil tých, ktorí si to zaslúžia – bolo Holandsko. Nehovorím, že správu uplatnilo úplne presne, ale je jediným členským štátom, ktorý sa vydal touto cestou.

Takže európske riešenie existovalo. Padlo tu veľa poznámok k téme kultúry prémie a odmien pre riadiacich pracovníkov. Snažili sme sa predložiť návrh určitého európskeho riešenia, ktoré prezentoval pán Bolkenstein – myslím si, že prakticky som to bol ja, kto ho realizoval, ale zásluhu priznávam pánovi Bolkensteinovi, pretože ho inicioval. Toto sme uskutočnili a toto ukazuje naša správa.

Po druhé, pokiaľ ide o dohľad – ktorý je hlavným predmetom tejto správy – pri mnohých príležitostiach som v Parlamente aj inde hovoril o otázke cezhraničného dohľadu nad finančnými inštitúciami. Hovoril som o tom na Rade Ecofin a na tlačových konferenciách. Je takmer nemožné dosiahnuť pokrok v tejto konkrétnej otázke, pretože členské štáty nechcú mať v tejto oblasti európske riešenie.

I tak by som však chcel poslancov Európskeho parlamentu na niečo upozorniť.

Minulý rok som inicioval návrh Solventnosť II, ktorý sa týka poisťovníctva, a predložil som myšlienku kolégií dozorných orgánov, skupinového dohľadu a skupinovej podpory. V Rade ministrov aj pri rokovaníach s Európskym parlamentom boli oba návrhy značne okresané. Ak chceme túto smernicu presadiť počas platnosti tejto legislatívy, budú v rámci Rady ministrov potrebné značné úpravy, pretože obsahuje veľké divergencie, nielen v prípade týchto konkrétnych bodov, ale v prípade všetkých bodov.

Hoci som v politike po celý svoj dospelý život a už nežasnem nad protirečivými postojmi, ktoré politici dokážu zaujať – a keď preskúmate moju dlhú politickú kariéru, nepochybne takéto postoje nájdete aj tam – ešte stále považujem za absolútne ironické a udivujúce, že keď obhajujeme európske riešenie, napríklad pokiaľ ide o dohľad, ktorý by sa mal realizovať návrhom Solventnosť II, ľudia, ktorí obhajujú európsku odozvu – ministri aj poslanci Európskeho parlamentu – sú neraz tí istí ľudia, ktorí sa vrátia a lobujú za postoje svojho vlastného štátu, keď sa pred nich dostane určitá legislatíva.

Tí z nás, ktorí boli vychovaní v katolíckej viere, poznajú modlitbu svätého Augustína, v ktorej sa hovorí približne toto: „Očisti ma, ale ešte úplne nie.“ Tu je to trochu podobné. Neprekvapuje ma to, pretože som politikom po celý svoj dospelý život, takže som zvyknutý na tento typ ironie, aby som sa vyjadril ešte veľmi slušne.

Nech je, ako chce, existuje len 44 alebo 45 cezhraničných finančných inštitúcií a my máme systém dohľadu, ktorý je na takéto úkony zastaraný.

A nakoniec mi dovoľte vzniesť pripomienku týkajúcu sa súčasnej krízy, o ktorej som už hovoril tu a na iných fórach vrátane tlačových konferencií. Na toto všetko neexistuje jedno zázračné riešenie. Ak by existovalo, už by sme ho dávno objavili. Toto sú časy, ktoré nemajú obdobu, a na tejto strane Atlantického oceánu aj v Spojených štátoch sa na ne reagovalo bezprecedentnými krokmi.

Dovoľte mi pripomenúť poslancom – a som si istý, že tak urobil aj predseda Barroso vo svojom príspevku – že my v Európskej komisii robíme všetko, čo je v našich silách, aby sme koordinovali a podnecovali členské štáty k celistvej reakcii. Ako som však už uviedol v úvodných poznámkach, tieto zodpovednosti majú členské štáty, centrálné banky členských štátov a ministerstvá členských štátov, pretože ministri sú volení zástupcovia. Sú to ľudia, ktorí majú kontrolu nad peniazmi daňových poplatníkov, sú to ľudia, ktorí musia na situáciu reagovať.

Pokúšali sme sa – a do istej miery sa nám podarilo – zostaviť európsku odozvu v niektorých z týchto oblastí. Dovoľte mi na záver upozorniť na to, že na pamäti musíme mať štruktúru Európy. Nie sme federáciou ako Spojené štáty. Nemáme centrálnu vládu ako 27 členských štátov, a preto môžeme konať iba v rámci právomocí, ktoré nám boli pridelené.

Ieke van den Burg, spravodajkyňa. – Vážená pani predsedajúca, je tu dosť tém na diskusiu.

Ak by som mohla citovať pána komisára v niektorých veciach, ktoré povedal, rada by som začala jeho výrok, že v časoch krízy by politici mali niečo urobiť.

Myslím si, že by to mali urobiť oveľa skôr. Predtým, ako sa cez nás preženie cunami, by sme mali byť aktívni a podniknúť kroky a zabrániť tomu, aby sa také niečo stalo. Takže súhlasím s tým, čo povedali ostatní: ak začneme konať teraz, je to príliš málo a príliš neskoro.

Moja druhá poznámka sa týka otázky dozorných opatrení, ktoré treba podniknúť. Zmienili ste sa napríklad o návrhu Solventnosť II, kde nás, poslancov Parlamentu, taktiež obviňujete z toho, že sme oslabili návrhy o skupinovom dohľade. Nemyslím si, že ide o oslabenie navrhovanej štruktúry, ako už, myslím, spomenul môj kolega, pán Sánchez Presedo. To, čo Komisia naozaj navrhuje, je systém skupinového dohľadu, v ktorom vedúce dozorné orgány, ktorými sú neraz veľké členské štáty, prevezmú vedenie v postupe kolégia.

Podporujem myšlienku, že by sme mali vytvoriť kolégiu a že by sme mali niektoré z týchto otázok dohľadu previesť na spoločnú, jednotnú úroveň, pretože na spoločnej úrovni pôsobia tieto cezhraničné skupiny. Problémom však je, že môže existovať konflikt medzi záujmami týchto vedúcich dozorných orgánov jedného členského štátu a dozornými orgánmi hostiteľského členského štátu, keďže veľkú časť trhu tohto hostiteľského štátu môže ovládať tá druhá skupina.

Takže v prípadoch takéhoto konfliktu nie je čestné len skonštatovať, že výbory tretej úrovne môžu uskutočniť určitú dobrovoľnú mediáciu, po ktorej bude nasledovať poradná informácia pre vedúci dozorný orgán, a že vedúci dozorný orgán môže nakoniec buď odporúčaníu vyhovieť, alebo vyhlásiť, že odporúčanie nerešpektuje.

Toto trápi hostiteľské členské štáty a to je dôvod, prečo sa nemôžete opierať výlučne o vnútroštátne dozorné orgány, ktoré to riešia. V tomto prípade potrebujete neutrálneho, nestranného, nezávislého arbitra na európskej úrovni a to som už v tejto správe navrhol: nie byrokratickú štruktúru dohľadu, iba niečo, čo by stavalo na existujúcej štruktúre tak, že by sa k ostatným predsedom týchto troch výborov tretej úrovne jednoducho pridal nezávislý predseda a nezávislý podpredseda, ktorí by pôsobili spolu s týmito výbormi tretej úrovne a záväzným spôsobom by riešili konflikty, ktoré môžu pretrvávať medzi dozornými orgánmi.

To by podľa mňa mala byť záruka toho, že sa hostiteľským členským štátom, a najmä menším členským štátom, umožní, aby dali svoj súhlas s týmto typom skupinového dohľadu a aby tieto mandáty získali vedúce dozorné orgány.

Takže táto mimoriadna úroveň, tento extra doplnok, ktorý potrebujeme na vyriešenie tohto problému a ktorý potrebujeme aj z krátkodobého hľadiska, sa nachádza v pozmeňujúcom a doplňujúcom návrhu č. 7, ktorý som predložila na zajtrajšieho hlasovanie.

Ďalšou otázkou je úloha týchto dozorných výborov v porovnaní s Komisiou. Rovnako ako pani Kauppiová mám dojem, že vy v Komisii by ste uprednostnili, keby tieto dozorné orgány boli poradnými orgánmi, ktoré by v skutočnosti nezohrávali nezávislú úlohu napríklad v medzinárodnom kontexte či v súvislosti s Radou pre medzinárodné účtovné štandardy (IASB) alebo Fórom finančnej stability (FSF).

Mám na vás priamu otázku. Dozvedeli sme sa, že pán Barroso bol veľmi hrdý na to, že Komisia bola do tohto Fóra finančnej stability prizvaná, ale napriek tomu, že ste boli pozvaní minulý týždeň, na stretnutí ste sa nezúčastnili. Možno by ste mohli na túto otázku priamo odpovedať a uviesť, či je to pravda, alebo nie.

Posledná vec: pokiaľ ide o odporúčanie vo veci odmiernych opatrení pre riadiacich pracovníkov, zmienili ste sa o jedinej záležitosti: že ide o mierny zákon a že podľa neho postupoval iba jeden členský štát. Máte možnosť prísť so silnejšími návrhmi, tak to, prosím, urobte.

Daniel Dăianu, spravodajca. – Vážená pani predsedajúca, dovoľte mi, prosím, uviesť niečo, čo podľa môjho názoru nebolo ešte náležite vymedzené. Regulácia a dohľad nie sú len o budovaní, ide aj o objekt, ktorý regulujeme a na ktorý dohliadame – a toto je kľúčový bod tejto záležitosti.

Mohli by sme mať nezávislý dozorný orgán s regulačnou pôsobnosťou v rámci celej EÚ a napriek tomu by sme zažili explóziu krízy, pretože problém tkvie v tom, že defektný je finančný systém a chyba nemusí nutne spočívať v neexistencii jedinečného orgánu dohľadu a dozoru.

Po druhé, čoskoro zažijeme veľmi vážnu recesiu. Musíme rekapitalizovať banky a bude nás to stáť ohromné množstvo finančných prostriedkov. Vyvolá to obrovský tlak na verejné rozpočty a ja sa pýtam sám seba – pretože musíme vnímať širší kontext – čo sa bude diať. Domnievam sa, že súčasná kríza ukazuje, že veľkosť rozpočtu EÚ neznamená nič, keď príde čas na zásahy a konkrétne kroky. Rozpočet EÚ preto musíme prehodnotiť.

(Predsedajúca prerušila rečníka.)

Predsedajúca. – Rozprava sa skončila.

Hlasovanie sa uskutoční zajtra.

Písomné vyhlásenia (článok 142)

Elisa Ferreira (PSE), písomne. – (PT) Za neprítomnosti efektívnych mechanizmov na európskej úrovni sme svedkami kaskády často vzájomne nesúvisiacich a dokonca vzájomne si konkurujúcich núdzových finančných zásahov rozličných krajín.

Opatrenia na európskej úrovni mali reaktívny, „a posteriori“ charakter s cieľom zabrániť ešte väčším škodám. Ich čistým výsledkom je, že dôvera občanov EÚ poklesla.

Reguláciu je nutné v pokojnejších časoch dobre premyslieť. Ani občania, ani my, ich volení zástupcovia, nedokážeme pochopiť apatiu, s akou sa stretli mnohé konkrétne iniciatívy Parlamentu.

Teraz, uprostred turbulencií, nie je ten správny čas diskutovať o tom, kto nesie zodpovednosť.

Jedno je však isté: pravidlá systému sa musia zmeniť.

Text, o ktorom budeme zajtra hlasovať, je ústredným bodom pre dosiahnutie lepšej regulácie a dohľadu nad finančnými trhmi EÚ. Je to aktívna odpoveď Parlamentu, a nie reakcia na nedávne udalosti – ktoré, žiaľ, iba poslúžili ako potvrdenie jej významu.

Mnohí z tých, ktorí z politického hľadiska nesúhlasili s minimálnym stupňom transparentnosti, regulácie a dohľadu nad novými finančnými nástrojmi, teraz mlčia alebo menia tón.

Veríme, že Komisia nakoniec prevezme zodpovednosť za iniciatívu, a tak posilní bonitu európskych finančných inštitúcií a pomôže občanom sčasti obnoviť ich dôveru.

Cătălin-Ioan Nechifor (PSE), písomne. – (RO) Finančná kríza, ktorá sa rozšírila takmer po celej Zemi, by sa mala analyzovať na úrovni inštitúcií Európskej únie. Je neprípustné, aby najmladšia územná organizácia na svete, Európska únia, nedokázala zasiahnuť a určiť riešenie prijateľné pre všetky strany. Keďže bol ustanovený útvar Európskeho spoločenstva na vysokej úrovni, trvám na vytvorení nástrojov rýchleho nasadenia. Žijeme v historických, bezprecedentných časoch.

Nachádzame sa na pokraji finančného kolapsu, ktorý ohrozuje dosiahnutie cieľov pre 27 členských štátov aj pre ďalšie krajiny na Zemi, ku ktorým sa EÚ zaviazala. Každá sekunda stratená pri administratívnych a byrokratických postupoch znamená obrovské straty pre medzinárodný bankový systém a finančné burzy na všetkých kontinentoch, ako aj zhoršenie životného štandardu pre všetkých obyvateľov. Európa je nútená vyvinúť úsilie a stať sa nositeľom štandardov v boji za zastavenie súčasnej finančnej krízy.

V tomto okamihu musíme preukázať funkčnosť európskeho systému a inštitúcií, potrebujeme koordináciu a kooperáciu medzi vládami členských štátov, Európskou komisiou a Európskym parlamentom. Sme dostatočne zrelí a máme dostatok vedomostí na to, aby sme zasiahli pri riešení situácie nebezpečnej pre budúcnosť Európskej únie, ako aj ľudského pokolenia.

16. Oficiálne privítanie

Predseda júca. – Som rada, že dnes môžem na galérii, určenej pre významných hostí, privítať Alexandra Milinkieviča a Alexandra Kozulina. Naši dvaja hostia sú prominentnými lídrami demokratického opozičného hnutia v Bielorusku. Počas prezidentských volieb v roku 2006 statočne vzdorovali vtedajšej nedemokratickej vláde a opakovane preukázali veľkú odvahu. V ich neúnavnom úsilí o slobodu a demokraciu pred nimi stáli obrovské prekážky. Je pre nás veľkou cťou, že pán Milinkievič, vedúci predstaviteľ hnutia za slobodu a laureát Sacharovovej ceny za slobodu myslenia v roku 2006, a pán Kozulin, bývalý politický väzeň a čestný predseda bieloruskej sociálnodemokratickej strany Hramada, sa zúčastnia na dnešnej rozprave v Parlamente o situácii v Bielorusku.

(potlesk)

17. Situácia v Bielorusku (rozprava)

Predseda júca. – Ďalším bodom programu sú vyhlásenia Rady a Komisie o situácii v Bielorusku.

Jean-Pierre Jouyet, úradujúci predseda Rady. – (FR) Vážená pani predsedajúca, pán komisár, dámy a páni, taktiež by som chcel zablahoželať svojim priateľom v Parlamente a tým, s ktorými som sa stretol. Viem, že ste všetci mimoriadne znepokojení situáciou v Bielorusku, ako to naznačuje uznesenie, ktoré ste prijali v máji, a nedávnou výmenou názorov 16. septembra v rámci Výboru pre zahraničné veci po Rade pre všeobecné záležitosti a vonkajšie vzťahy.

Objasnili sme, že Rada bude starostlivo monitorovať parlamentné voľby v Bielorusku, ktoré sa uskutočnili 28. septembra. Výsledky nie sú povzbudivé. Úradu pre demokratické inštitúcie a ľudské práva sa, samozrejme, podarilo identifikovať isté náznaky pozitívneho vývoja, avšak volebný proces nesplnil nároky OBSE na demokratické voľby. Treba spomenúť, že žiadny člen opozície sa nedostal do parlamentu.

Vo vyhlásení predsedníctva zverejnenom 30. septembra sme hovorili o našich obavách, pokiaľ ide o demokraciu a ľudské práva. Neprestávame s výzvami bieloruským orgánom, aby plne spolupracovali s Úradom pre demokratické inštitúcie a ľudské práva s cieľom splniť medzinárodné demokratické normy.

Rada bude naďalej pracovať na stratégii pre Bielorusko. Medzi členskými štátmi panuje široký konsenzus v tom, že podniknuté opatrenia musia zohľadňovať kroky úradov v priebehu leta, a najmä prepustenie posledných zostávajúcich politických väzňov. Do úvahy musíme brať aj geopolitickú situáciu, ktorú vytvoril konflikt v Gruzínsku. Musíme zabezpečiť, aby pozitívne, nedávno pozorované signály pokračovali: napríklad mierová opozičná demonštrácia po vyhlásení výsledkov volieb, ktorá sa uskutočnila bez zásahu bezpečnostných zložiek. Musíme taktiež zaručiť bezpečnosť a slobodu pohybu politických disidentov.

Rada momentálne diskutuje o možnosti obnovenia politických kontaktov a možnosti pozastavenia sankcií, ktoré sa týkajú víz. Samozrejme, postupuje selektívne a tieto diskusie ešte prebiehajú. Bieloruský minister zahraničných vecí, pán Martynov, bol pozvaný na Trojku počas stretnutia Rady, ktoré sa uskutoční 13. októbra v Luxemburgu. Spolu s ním prehodnotíme situáciu. Poskytne nám to príležitosť obnoviť záväzky v oblasti pokroku z hľadiska demokracie a ľudských práv.

Dámy a páni, na záver by som chcel ešte raz zablahoželať pánovi Protasiewiczovi, pánovi Milinkievičovi a pánovi Kozulinovi, ktorí sa nachádzajú na galérii, a ubezpečiť ich, že Európska únia zostáva otvorená progresívnemu obnoveniu kontaktov s Bieloruskom s cieľom posilniť väzby s úradmi a bieloruskými obyvateľmi a je odhodlaná pokračovať v pomoci bieloruskej občianskej spoločnosti.

Charlie McCreevy, člen Komisie. – Vážená pani predsedajúca, v tejto rozprave vystúpim v mene svojej kolegyne Benity Ferrerovej-Waldnerovej.

Situácia v Bielorusku prechádza zásadnými zmenami a volá po uvážlivej a strategickej reakcii zo strany Európskej únie. Momentálne sme konfrontovaní so zložitou skutočnosťou.

Začnem tým, že sme očividne sklamaní parlamentnými voľbami, ktoré sa uskutočnili 28. septembra, a spôsobom, akým prebehli. Voľby nezodpovedali medzinárodným normám ani našim očakávaniam. Na tomto sme sa všetci zhodli a touto témou sa nebudem bližšie zaoberať.

Na druhej strane sa dosiahol určitý pokrok vďaka oslobodeniu väzňov pred voľbami a aj v súvislosti s týmito voľbami, pred ktorými Bielorusko spolupracovalo s OBSE/ÚDILP a ich pozorovateľmi. Prepustenie zostávajúcich politických väzňov sme za zásadný krok považovali nielen my, ale aj opozícia: tento krok znížil a zmiernil hladinu strachu v občianskej spoločnosti, v ktorej sa uväznenie z politických dôvodov už nevníma ako nevyhnutná súčasť života, hoci hrozba pretrváva.

A napriek tomu, hoci sme v tom čase privítali oslobodenie politických väzňov, nezareagovali sme presvedčivo pomocou pozitívnych krokov, keď voľby boli za rohom. Teraz by sme však svoju odpoveď už nemali ďalej odkladať. A podobne: práve tak, ako oslobodenie politických väzňov bolo rozhodujúcim gestom, nemožno ignorovať spoluprácu bieloruských úradov s OBSE ani prehliadať prístup do médií – i keď obmedzený – pre všetkých kandidátov. V porovnaní s predchádzajúcimi, prezidentskými, voľbami v roku 2006 ide o významné kroky vpred.

Ako teraz zabezpečíme, aby sa tieto kroky zachovali a skonsolidovali? Ako zabezpečíme, že ani v budúcnosti nebudú v Bielorusku politickí väzni? Ako zabezpečíme, aby OBSE/ÚDILP mohli pokračovať vo svojej spolupráci s bieloruskými úradmi až do zverejnenia svojej záverečnej správy o voľbách o dva mesiace a navyše mohli vo svojej činnosti pokračovať aj potom? Čo možno urobiť, aby sme zabránili sprisňovaniu pravidiel, ktoré sa vzťahujú na médiá, a aby sme zabezpečili vyššiu úroveň právnej istoty pre mimovládne organizácie?

Som tu, aby som si vypočul názory Parlamentu.

Veríme, že obnovenie dialógu s úradmi na politickej úrovni, bez strojenosti, avšak s realistickým prístupom, je odpoveďou, ktorú dnes Bielorusku musíme dať. Ak chceme, aby sa naše poslanstvo dostalo tam, kam má, je dôležité, aby sme disponovali kontaktmi na náležitej úrovni.

Rád by som dodal, že vo všeobecnosti, bez ohľadu na presné podrobnosti našej reakcie, musia byť naše kroky „postupné a primerané“. Tieto dva princípy budú usmerňovať realizáciu našej reakcie voči Bielorusku a umožnia nám podnecovať demokratický vývoj, v ktorý dúfame.

Komisia zatiaľ sprístupní všetky svoje odborné poznatky, aby bolo možné posilniť kontakty s bieloruskými úradmi v odvetviach spoločného záujmu, ako je energetika, životné prostredie, colná správa a doprava. Tieto kontakty svoju hodnotu preukázali prostredníctvom podpory rozvoja sietí medzi súkromnými osobami a úradmi.

Zároveň sa budeme tvrdošijne pridŕžiavať svojej podpory občianskej spoločnosti: budeme pomáhať bieloruským mimovládnym organizáciám, podporovať rozvoj nezávislej tlače a Európskej humanitnej univerzity v exile vo Vilniuse. Sľubujem, že budeme pokračovať vo svojom úsilí a posilňovať svoje väzby s občianskou spoločnosťou.

Aby som zhrnul svoje slová – Bielorusko, krajina v srdci Európy a sused troch našich členských štátov, je konfrontované s voľbou historického významu: buď podnikne nevyhnutné kroky k nastoleniu demokracie a skutočnej nezávislosti, alebo sa zmieri so stagnáciou a rastúcou závislosťou od jednej krajiny.

Stále si želáme, aby sme Bielorusko raz mohli privítať ako plnoprávneho člena v našej európskej susedskej politike a v budúcom Východoeurópskom partnerstve. Z tohto dôvodu vás žiadam o podporu, aby sme mohli stanoviť správny prístup, ktorý v tomto čase, kritickom z hľadiska stability nášho kontinentu, povzbudí Bielorusko k skutočnému pokroku k demokracii a rešpektovaniu ľudských práv.

Charles Tannock, v mene skupiny PPE-DE. – Vážená pani predsedajúca, keď úradujúci prezident získa všetky kreslá vo svojom parlamente, môžeme pravdepodobne predpokladať, že niečo nie je v poriadku. Dokonca ani Robert Mugabe v Zimbabwe to nedokázal uskutočniť tak dokonale ako prezident Alexander Lukašenko minulý mesiac v Bielorusku.

Nespochybnujem, že Lukašenko sa teší obrovskej popularite v krajine, ktorá je do značnej miery izolovaná od postsovietskej reality. Avšak jeho železná vláda jeho krajinu premenila na vydedenca medzinárodného spoločenstva.

Pre Európsku úniu nemá zmysel vítať na svojom prahu prítomnosť posledného európskeho diktátora. I tak by sme sa však mali stále usilovať o konfrontáciu s Bieloruskom a zároveň by sme sa mali voči nemu zaviazvať. Nedávne prepustenie politických väzňov preto pre nás predstavuje príležitosť. Či Lukašenkovo kroky predstavuje

predohru k obratu na Západ, to sa ešte ukáže, mali by sme však byť pripravení zareagovať vlastnými iniciatívami, aby sme Bielorusku vhodným spôsobom prejavili uznanie a odmenili ho.

Nemali by sme nechať bez povšimnutia možnosť, že Lukašenko vydiera Kremľ, ktorý bol až doteraz životne dôležitý pre jeho pevné uchopenie politickej moci. Ak je to tak naozaj, EÚ by sa nemala báť použiť cukor aj bič. Z tohto dôvodu vítam očakávanú návštevu ministra zahraničných vecí Martynova.

Bielorusko môže z úzkych vzťahov s Európskou úniou veľa získať, v neposlednom rade aj čiastočné zmiernenie rozsiahlej chudoby spôsobenej stagnujúcim hospodárstvom. Napriek tomu zostáva faktom, že Bielorusko ešte stále nie je členom Rady Európy. Ratifikácia jej Dohody o partnerstve a spolupráci s EÚ je ešte stále pozastavená. Bielorusko zostáva krajinou, kde sa bežne porušujú ľudské práva, kde sa netoleruje politická opozícia a kde je slobodná tlač len vzdialeným zbožným želaním.

Keď už sme raz začali mávať tým cukrom, mali by sme zabezpečiť aj to, že v druhej ruke budeme stále zvierat bič. Ja osobne predsa len dúfam, že Bielorusko – ak sa znovu nezjednotí s Ruskom, ako by to chceli niektorí predstavitelia Kremľa – jedného dňa zaujme svoje právoplatné miesto v európskej rodine slobodných národov.

Jan Marinus Wiersma, v mene skupiny PSE. – (NL) Vážená pani predsedajúca, po prvé: sme taktiež nespokojní s výsledkom volieb v Bielorusku a súhlasíme so záverom OBSE/ÚDILP, že voľby nesplnili naše európske normy. Preto momentálne neexistuje vôbec žiadny dôvod na zmenu politiky EÚ voči Bielorusku.

Súhlasíme s tým, že je dobré zvážiť možnosť iniciovať dialóg s bieloruskými úradmi na neformálnom základe, ako to navrhlo francúzske predsedníctvo, dialóg o možnom nadviazaní na doterajšie kroky. Ďalšie kroky musia vychádzať hlavne z ich strany. Ak je Bielorusko ochotné rozvinúť dialóg s Európskou úniou o možnosti rozšíriť slobodu vo svojej spoločnosti a umožniť slobodu pohybu vrátane slobody pohybu pre opozíciu, Európska únia bude môcť zareagovať. Dovtedy však nepodporujem zrušenie existujúcich sankcií voči viacerým popredným predstaviteľom krajiny, ktorí nemajú povolený vstup do EÚ. Za posledné mesiace sme zaznamenali viacero povzbudivých náznakov – o týchto sa už zmienili moji kolegovia, poslanci tohto Parlamentu – ktoré nám naozaj dávajú dôvod preskúmať, či možno prostredníctvom dialógu s touto krajinou dosiahnuť pokrok.

Po druhé, ak je na rozhovory v Luxemburgu pozvaný minister zahraničných vecí, pán Sergej Martynov, navrhujem, aby sa Rada obrátila aj na opozíciu. Máme tu dvoch prominentných zástupcov opozície – pána Kazulina a pána Milinkieviča. Prečo Rada nepozvala na rozhovory aj ich?

Ešte záverečná poznámka: ak sa s Bieloruskom nadviaže dialóg o možných reformách, myslíme si, že je dôležité, aby sa do neho zapojila opozícia. Existuje jeden precedens: približne pred siedmimi rokmi sa uskutočnil neformálny dialóg v samotnom Bielorusku, čiastočne pod záštitou Európskeho parlamentu, keď Bielorusko navštívila parlamentná Trojka. Ak by boli bieloruské úrady ochotné, bolo by možné tento dialóg obnoviť prostredníctvom podobnej trojky z Európskeho parlamentu, prostredníctvom OBSE a prostredníctvom Rady Európy. Koniec koncov, čokoľvek v Európe robíme, akékoľvek diskusie vedieme, musí sa do toho zapojiť opozícia.

Janusz Onyszkiewicz, v mene skupiny ALDE. – (PL) Vážená pani predsedajúca, priebeh a aj výsledok volieb v Bielorusku jasne demonštruje, že aj keď Alexander Lukašenko signalizuje vôľu rozvinúť vzťahy s Európskou úniou, domnieva sa, že tento dialóg možno iniciovať a viesť podľa jeho podmienok a bez akýchkoľvek ústupkov z jeho strany. Musíme si však byť vedomí toho, že zlepšenie vzťahov s Európskou úniou je nielen v objektívnom záujme Bieloruska, ale aj v záujme samotného Lukašenka. Konštantný tlak zo strany Ruska na prevzatie kontroly nad kľúčovými sektormi bieloruského hospodárstva môže viesť k takej závislosti od Ruska, že Lukašenkova moc nad krajinou bude vážne oslabená. Potom je možným východiskom zapojiť západné spoločnosti do privatizačného programu, ktorý sa stal potrebným pre stav bieloruského hospodárstva. Ide o jediný spôsob, akým môže Bielorusko uniknúť tomu, že bude skúpené politicky kontrolovaným ruským kapitálom.

Preto je potrebné začať dialóg, aj keby len s cieľom nastoliť v Bielorusku právne a politické podmienky, ktoré podporia investície kapitálu EÚ v tejto krajine. Tento dialóg však nesmie poskytnúť príležitosť režimu, aby získal kredibilitu alebo bol legitimizovaný. Preto ho musia sprevádzať kroky zo strany Bieloruska, ktoré – hoc nie veľmi, ale aspoň viditeľne – budú jasne naznačovať smerovanie zmien v politickom systéme. Dovtedy by mal byť každý osobný styk s predstaviteľmi bieloruských úradov bez ohľadu na miesto vyvážený schôdzkami medzi politikmi EÚ a najvýznamnejšími predstaviteľmi opozície, a to na rovnakej úrovni.

Elisabeth Schroedter, v mene skupiny Verts/ALE. – (DE) Vážená pani predsedajúca, pán komisár, úradujúci predseda Rady, dámy a páni, v mene Skupiny zelených/Európskej slobodnej aliancie vítam delegáciu renomovaných politikov Alexandra Milinkieviča a Alexandra Kozulina, ktorí tu, v Európskom parlamente, dnes sledujú našu rozpravu a budú o nej môcť podať správu vo svojej krajine.

Ešte stále je tu ten problém, že informácie o našej práci v Parlamente sa musia do Bieloruska dostávať takouto cestou, keďže iná možnosť nie je. Je to znamením toho, že ešte stále neboli vytvorené základné predpoklady na demokratický vývoj v Bielorusku. Sloboda názoru a sloboda informácií sú pre demokraciu nevyhnutné.

Prezident Juščenko toto leto verejne prisľúbil, že voľby v jeho krajine budú otvorené, demokratické a spravodlivé, a tento sľub nedodrжал. Volebná kampaň, ktorá opozícii upiera možnosť prezentovať kandidátov po celej krajine a mení podmienky tak zásadne, že dokonca ani dobre organizovaná opozícia nedokáže dosiahnuť zvolenie jediného kandidáta – to nie sú spravodlivé demokratické voľby. V tomto bode je preto naše uznesenie jasné.

Musíme doň zahrnúť predpoklad zrušenia zákazu vydávania víz a v tomto okamihu aj podmienku nového finančného nástroja, ktorý bude vybavený prostriedkami na podporu opozície a ďalších ľudí v ich úsilí o nastolenie demokracie.

Konrad Szymański, v mene skupiny UEN. – (PL) Vážená pani predsedajúca, politika rýchleho otvárania dverí Bielorusku bola slabo navrhnutá a bola vedená amatérskym spôsobom. Vyhlásenia o otepľovaní vzťahov začali z Európskej únie a niektorých členských štátov prúdiť predtým, než Lukašenkovo režim podnikol akýkoľvek trvalý krok k nastoleniu slobody. Urobili sme to na základe dôvery. Mali by sme si z toho vziať ponaučenie o potrebe väčšej precíznosti v budúcnosti.

Môžeme sa, samozrejme, otvoriť Bielorusku, avšak iba vtedy, ak vláda v Minsku podnikne konkrétne kroky v prospech slobody: ak bude iniciovať politický dialóg prostredníctvom televízneho kanála alebo novín pre opozíciu. Pomoc EÚ pre aspoň čiastočne slobodný parlament, v ktorom budú predstavitelia opozície zvolení ľuďmi, nie Lukašenkou. Toto je jediná taktika – niečo za niečo – ktorá zachová našu kredibilitu a prinesie príležitosť na demokratizáciu Bieloruska.

Erik Meijer, v mene skupiny GUE/NGL. – (NL) Vážená pani predsedajúca, ak majú všetky strany vo voľbách v Bielorusku rovnakú šancu získať mandáty, je isté, že strana úradujúceho prezidenta Alexandra Lukašenka ich získa najviac. Požíva úctu tých, ktorí prikladajú väčšiu dôležitosť sociálnym istotám ako slobodám jednotlivca. Oceňujú oveľa nižšiu mieru radikálnych zmien v Bielorusku v porovnaní s inými bývalými sovietskymi republikami. Lukašenko na druhej strane vyvoláva averziu u ľudí, ktorí odmietajú jeho úsilie o zjednotenie s Ruskom. Sú oddaní samostatnému bieloruskému jazyku, ktorý bol pred takmer 90 rokmi príčinou vytvorenia krajiny. Mnohí intelektuáli, ktorí vzhládajú skôr k Poľsku, Litve a Európskej únii, krajinu opustili.

Je nutné skončiť s fyzickým napádaním demonštrantov, väznením oponentov a všetkými ďalšími pokusmi znemožniť, aby opozičné strany prežili. Volebný zákon, ktorý uľahčuje vylúčenie celej opozície z parlamentu, je zlý volebný zákon. Nesmieme sa usilovať o konfrontáciu s touto krajinou, ale skôr musíme urobiť všetko preto, aby sme podporili jej demokratizáciu.

Nedávno došlo k určitému zlepšeniu situácie v Bielorusku v porovnaní s predošlými rokmi. Boli prepustení politickí väzni a vláda sa usiluje nadviazať styky s Európskou úniou. Vláda taktiež oznámila, že parlamentné voľby budú tentoraz spravodlivé – avšak to, čo sa udialo, má ďaleko od toho, aby sa to potvrdilo. Bielorusko ešte stále uplatňuje trest smrti a odchyľne od zákona médiá nie sú nezávislé. V nadchádzajúcom období je nutné podporovať slobodu pohybu medzi EÚ a Bieloruskom. Musí sa uskutočňovať dialóg medzi vládou aj organizáciami, ktoré nie sú pod kontrolou vlády.

Bastiaan Belder, v mene skupiny IND/DEM. – (NL) Vážená pani predsedajúca, mnohí bieloruskí občania dúfajú v zlepšenie vzťahov s Európskou úniou, ktoré by viedlo k pozitívnej, reformnej dynamike v ich vlastnej krajine. Túto túžbu z celého srdca podporujem. To je aj dôvod, prečo by sa všetky európske inštitúcie mali usilovať o postupné nadväzovanie vzťahov s Minskom – bez toho, aby to ovplyvnilo ich politickú kredibilitu a v súlade s prísnymi podmienkami (pozri článok 10 uznesenia).

To, že pre Bielorusov prispôsobíme – to znamená znížime (pozri článok 13 ustanovenia) – náklady na víza do EÚ, považujem za významný konkrétny krok týmto smerom: momentálne sú náklady na víza 60 EUR pre Ukrajincov v protiklade k 35 EUR pre Rusov. Rád by som počul, čo si o tomto návrhu myslí Rada a Komisia.

Za zvláštne v tomto uznesení – ktoré inak plánujem podporiť – považujem články 7 a 8. V týchto článkoch vyzývame na skutočne demokratické voľby a taktiež na rešpektovanie ľudských práv, obraciame sa však iba na bieloruskú vládu. Túto výzvu by sme mali adresovať aj parlamentu, keďže parlament je naším prirodzeným partnerom na rokovania.

Jacek Protasiewicz (PPE-DE). – (PL) Vážená pani predsedajúca, o voľbách, ktoré sa uskutočnili v Bielorusku, už podala správu misia OBSE. Neboli ani transparentné, ani čestné, ani demokratické. Je však faktom, že politickí väzni, aspoň tí hlavní, boli prepustení. I tak ale neboli odstránené dôvody, pre ktoré boli uväznení. Nemáme úplnú istotu, že v blízkej budúcnosti nebudú v Bielorusku zatknutí buď oni (tí, ktorí boli dočasne prepustení), alebo ďalší ľudia. Musíme zabezpečiť, aby boli odstránené príčiny, a nielen dôsledky. Vzhľadom na príležitosť, ktorú táto rozprava predstavuje, stojí za to pripomenúť si aj to, že v Bielorusku je ďalších 14 ľudí, ktorých sloboda je obmedzená, lebo boli odsúdení na domáce väzenie alebo nútené práce za svoju činnosť v oblasti podpory ľudských práv a slobody.

Naše vyhlásenie je mimoriadne vyvážené. Na jednej strane vyjadruje spokojnosť s prepustením väzňov, na druhej strane zároveň nazerá s nespokojnosťou na priebeh a výsledok volieb. Parlament v článku 12 zatiaľ súhlasí s politikou typu „krok za krokom“ pri budúcich rokovaniach s Bielorusmi a hovorí, že musíme schváliť čiastočné pozastavenie sankcií na maximálne šesť mesiacov pod podmienkou, že dôjde k mimoriadne zásadným zmenám, ktoré by mohli zlepšiť situáciu v Bielorusku, predovšetkým v oblasti slobody médií. Ide o dobrý krok a som jeho horlivým obhajcom, hoci zároveň by som chcel apelovať na francúzske predsedníctvo aj české predsedníctvo, ktoré bude stáť na čele prvú polovicu ďalšieho roka, aby zabezpečili, že pri ľubovoľných oficiálnych stretnutiach s predstaviteľmi bieloruských úradov sa nájde čas aj na stretnutia s predstaviteľmi opozície. Musí sa nájsť aj vôľa na zníženie nákladov na víza pre Bielorusov, pretože inak sa tento národ nepriblíži k Európe.

Ako Poliak by som chcel vyjadriť svoje uznanie za to, že Parlament sa rozhodol zobrať na vedomie, že bieloruské úrady obmedzujú aktivity poľskej menšiny v Bielorusku a že existuje legálne zvolený úrad zastupujúci Poliakov, na čele ktorého stojí Angelika Borysová.

Justas Vincas Paleckis (PSE). – Vážená pani predsedajúca, uznesenie o situácii v Bielorusku odhaľuje, čo by Brusel a Minsk mohli urobiť, aby neprišli o dynamiku pri zlepšovaní svojich vzťahov.

Podporujem prístup, ktorý zaujal Jan Marinus Wiersma a ktorý taktiež odráža postoj bieloruskej opozície pod vedením Alexandra V. Kazulina a Alexandra Milinkieviča. Politika EÚ zameraná na potrestanie Bieloruska a Bielorusov za kroky ich režimu nedosiahla plánované výsledky. Je potrebné otvoriť všetky kanály pre osobné kontakty a zrušiť vízové bariéry, ktoré odporujú zdravému rozumu.

Za predpokladu, že Minsk bude skutočne ochotný zlepšiť kooperáciu s EÚ, malo by to viesť k vytvoreniu priaznivejších podmienok na naštartovanie vzájomných diskusií, nielen na externej, ale aj na domácej pôde. Možno to dosiahnuť odštartovaním rozhovorov o politických, ekonomických a sociálnych otázkach a otázkach ľudských práv, na ktorých by sa zúčastňovali všetky politické strany, opozičné zložky, mimovládne organizácie a odbory.

Jeanine Hennis-Plasschaert (ALDE). – (NL) Vážená pani predsedajúca, úradujúci predseda Rady, iba pred niekoľkými týždňami ste považovali za predčasné pozývať bieloruského ministra zahraničných vecí Sergeja Martynova do Paríža. Teraz očividne veríte, že ten čas už prišiel. Aby som bola úprimná, dokonca aj po vašom vyhlásení som ešte stále na pochybách, ako mám rozumieť presnému zdôvodneniu, ktoré stojí za touto zmenou smerovania. A napokon, ako tu už všetci poznamenali, voľby, ktoré sa uskutočnili 28. septembra, v žiadnom prípade nespĺnili normy, ktoré sú nám dôverne známe a ktorým aj vy prikladáte veľký význam. Stretnutie na tejto úrovni a za týchto okolností – neformálne či iné – vyzerá ako odmena režimu. Ale odmena za čo?

Aj dnes ráno som mala radosť z ďalšej výmeny názorov s pánom Milinkievičom a pánom Kazulinom. Bieloruská opozícia je jednotná a možno silnejšia ako kedykoľvek predtým. Tá istá opozícia musí potom dostať príležitosť osloviť bieloruských obyvateľov a bieloruskí obyvatelia musia dostať príležitosť priamo zakúsiť európske slobody. Je neprijateľné, že víza do EÚ ešte stále stoja 60 EUR, keď priemerná mesačná mzda v Bielorusku predstavuje úbohých 250 EUR. Koľkokrát vás o to ešte musíme žiadať?

Nespochybnujem užitočnosť a potrebu určitého stupňa dialógu. Je však zrejmé, že príjemné slová pána Lukašenka sú neraz prázdnyimi frázami. Plánovaný dialóg musí byť oprávnený a taktiež veľmi cielený. Moja otázka znie takto: čo presne je konkrétny strategický plán Rady? Uvítala by som o tom viac informácií.

Svoj prejav by som chcela uzavrieť otázkou, ktorú vzniesol aj pán Wiersma. Je úradujúci prezident ochotný prijať pána Milinkieviča a aj pána Kazulina na budúci pondelok – buď pred, počas, alebo po rozhovore s pánom Martynovom? Rozhodnutie je na vás, malo by však byť jasné, že za súčasných okolností je to jediný vhodný signál, ktorý treba vyslať.

– Bohužiaľ, o niekoľko minút budem musieť odísť. Ospravedlňujem sa za túto nepríjemnosť, no rada by som dostala priamu odpoveď.

Wojciech Roszkowski (UEN). – (PL) Vážená pani predsedajúca, osud Bieloruska, krajiny, v ktorej žije 10 miliónov Európanov, je dnes neistý. Nemôžeme tu len tak stáť a pozeráť sa na to, čo sa deje. Diktátori ako Lukašenko reagujú len na nátlak. Naskytá sa teda jediná otázka, ktorým smerom sa bude táto situácia uberať? Keďže hospodársky kľúč k nezávislosti Bieloruska má Rusko, tento nátlak môže vyústiť do situácie, keď Bielorusko stratí svoju suverenitu. Nátlaky zo strany EÚ môžu byť efektívne, ak bude mať Lukašenko čo stratiť a EÚ čo ponúknuť. Zdá sa, že by súhlasil so zmenami, no nedávne voľby sa dajú sotva nazvať inak ako fraškou. Strach a neústupnosť diktátora by mohli viesť k strate suverenity Bieloruska.

Lukašenko nemusí na demokratizácii Bieloruska stratiť, ak sa teší dôveryhodnosti obyvateľov. No musia to byť reálne kroky na ceste k demokracii, nielen podfuk, na ktorý doplatí bieloruská opozícia. Napriek riziku čierneho scenára nemôže EÚ akceptovať takúto cenu. No neprerušujeme dialóg, keď je v stávke nezávislosť tejto krajiny. Ako povedal dnes pán Milinkievič, budúcnosť demokracie v tejto krajine závisí od toho, či bude schopná udržať si svoju nezávislosť.

Árpád Duka-Zólyomi (PPE-DE). – (HU) Ďakujem, vážená pani predsedajúca. Aj keď bieloruské parlamentné voľby, na ktoré dohliadala Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE), nesplnili podmienky na spravodlivé a slobodné voľby, zasadnutie Rady ministrov budúci týždeň dá pravdepodobne politickému dialógu zelenú. Lukašenko nespravil nič neobyčajné. Po vojne v Gruzínsku oslobodili troch politických väzňov. To splnilo jedinú podmienku EÚ pre začatie dialógu. Je samozrejmé, že po vojne v Gruzínsku Západ musel spraviť, čo sa dalo, aby vyvážil rastúci vplyv Moskvy na tomto postsovietskom území. Ale ak sa Lukašenkovi podarí presadiť si taký dialóg, aký sa mu páči, aký dialóg môžeme potom očakávať s Moskvou?

Brusel musí iniciovať dialóg na základe predchádzajúcich dohodnutých kritérií, inak EÚ v tomto dialógu môže len stratiť. Lukašenko využije túto situáciu na upevnenie svojej domácej autority a bude držať Moskvu nakrátko, nepokúsi sa o postupnú politickú liberalizáciu. Medzitým EÚ môže stratiť svoju najsilnejšiu východnú zbraň, svoj imidž. My musíme rozhodnúť.

Adrian Severin (PSE). – Vážená pani predsedajúca, chcel by som varovať pred politikou, ktorá sa bieloruskej vláde snaží kompenzovať rozhodnutia ruskej vlády, ktoré sa nám nepáčia.

Je to len naše zbožné pranie veriť, že takto by sme mohli vytvoriť nezhody medzi Moskvou a Minskom alebo zmeniť politickú orientáciu prezidenta Lukašenka.

Taktiež by sme nemali dávať sľuby na oslobodenie väzňov, ktorí nemali byť zatknutí. Európska únia nesmie izolovať Bielorusko, ale sa musí zapojiť s vedením krajiny do dialógu. Preto musíme vytvoriť motivačný balík, ktorý by presvedčil režim a bežných občanov, ktorí ho naivne podporujú, že Európska únia môže prispieť k zlepšeniu života bieloruských občanov.

Na druhej strane každý začiatok by mal byť postupný, podmienený, vzájomný a hlavne zameraný na pomoc spoločnosti a nie vláde.

Pán Lukašenko povedal, že opozícia je dobrá v každej krajine, no nie opozícia, ktorá je 100 % podporovaná zo zahraničia. Problémom je, že opozícia v Bielorusku nemohla prežiť, pretože ju zničil režim. Preto sa nesmieme vzdať demokratickej opozície.

PREDESDÁ: PÁN MAURO

podpredseda

Marian Harkin (ALDE). – Vážení páni predsedajúci, otázka víz je veľmi dôležitá pre všetkých Bielorusov. Rada by som zdôraznila špecifickú situáciu spojenú s cestovaním.

Medzinárodná organizácia na pomoc deťom z Černobyľu (Chernobyl Children's Project International), ktorú založila pani Adi Rocheová v Írsku, umožňuje každoročne približne tisíce detí z Bieloruska niekoľkotýždňový

pobyt v Írsku, ktorého cieľom je odpočinok, zotavenie a v niektorých prípadoch aj pokračujúca liečba. Od založenia tejto organizácie pricestovalo do krajiny už celkovo 17 000 detí.

Žiaľ, povolenia pre deti vycestovať do Írska boli zrušené, čo ublížilo všetkým, ktorí boli do tohto projektu zapojení: deťom, hostiteľským rodinám a mnohým ďalším. Tento projekt je veľmi dobrý a úžitok z neho majú všetci.

V súčasnosti sa pracuje na medzivládnych dohodách a ja dúfam, že sa už blížime ku koncu. Viem, že Írsko sa zatiaľ snaží o zrušenie tohto zákazu.

Rada by som požiadala Komisiu a Radu, aby, možno aj prostredníctvom neformálneho dialógu urobili, čo sa dá, a zabezpečili tak pokračovanie tohto veľmi hodnotného projektu. Uvedomujem si, že je to len malá časť celkovej situácie, ale mnohým prinesie pozitívnu zmenu do života.

Jana Hybášková (PPE-DE). – (CS) Vážený pán predsedajúci, načrtávali sme zahraničnú politiku, hádali sme sa o južnej a východnej dimenzii. 21. augusta sme my Česi a Slováci vo Výbore pre zahraničné veci oslávili 40. výročie vstupu sovietskych vojsk na územie Československa rozhovorom o situácii v Gruzínsku. Východná dimenzia sa stala skutočnosťou. Nemôžeme od nej utiecť, a preto musíme konať. Politika nie je koncert. Politika je kontext a kontext máme. Preto musíme plne podporovať Bielorusko na ceste do Európy. Plne podporujem návrh uznesenia tak, ako je stanovený. Bielorusko nesmieme izolovať, ale nesmieme ho ani nazývať demokraciou. Od Bieloruska musíme žiadať zrušenie trestu smrti, návrat študentov na univerzity, možnosť beztrestného návratu tých, ktorí odmietli slúžiť v bieloruských ozbrojených silách, a povoliť registráciu mimovládnych organizácií. A čo my? Čo musíme robiť my? Musíme ukázať, že sledujeme plnenie kodanských kritérií. Musíme konať ako Európa.

József Pinior (PSE). – (PL) Vážený pán predsedajúci, dnes by som chcel v Európskom parlamente privítať pána Alexandra Milinkieviča a pána Kazulina, predstaviteľov bieloruskej opozície. V súčasnosti je veľmi ťažké poukazovať na politiku EÚ vo vzťahu k Bielorusku. Na jednej strane tu stále ide o autoritatívny štát, zatiaľ čo na strane druhej v tejto komplikovanej medzinárodnej situácii vidíme určitý pokrok a zmeny. Politika EÚ by sa v tomto čase mala zameriavať výlučne na obyvateľov Bieloruska. Otázka znie, komu sankcie ublížia najviac? Lukašenkovi režimu alebo obyvateľom Bieloruska? Na túto otázku musíme odpovedať v jednotlivých inštitúciách EÚ my sami. Nepochybne sa teraz musíme snažiť začať takú politiku, ktorá jasne stanoví naše ciele a v rámci ktorej kroky EÚ prinesú Bielorusku prospech.

Jas Gawronski (PPE-DE). – Vážený pán predsedajúci, v súčasnosti dostávame z Minska protichodné signály, ktoré sú určitým pokrokom vo vzťahu k predchádzajúcemu stavu, no nedávne parlamentné voľby upevnili všeobecne rozšírený západný imidž Bieloruska ako akejsi banánovej republiky. Na druhej strane nedávne prepustenie politických disidentov bol vítaný krok. Ak to bol len Lukašenkov pokus osloviť Západ, odmeňme jeho snahu obozretnou podporou. Ale nerobme si ilúzie o ľudských právach a politickej slobode v Bielorusku. Musíme sa sústrediť na ľudí a občiansku spoločnosť v Bielorusku. Náš Parlament má usľachtilú a neodmysliteľnú tradíciu podporovať takéto činy, a to najmä po dnešnom prejave pani Ingrid Betancourtovej.

Obyvatelia Bieloruska chcú byť súčasťou novej Európy. Musia vedieť, že sa o nich zaujímame a že nám nie sú ľahostajní.

Libor Rouček (PSE). – (CS) Vážený pán predsedajúci, v Bielorusku došlo v uplynulých týždňoch k niekoľkým dôležitým zmenám. Najvýraznejšou z nich bolo prepustenie politických väzňov, tu prítomného pána Alexandra Kazulina, pána Sergeja Parsjukičoviča a pána Andreja Kima. Napriek tomu priebeh parlamentných volieb nezodpovedal medzinárodným demokratickým štandardom. Čo to pre nás znamená? Podľa môjho názoru by Európska únia mala v oveľa väčšej miere ako doteraz podporiť rozvoj bieloruskej občianskej spoločnosti, koncepcie demokracie a ľudských a občianskych práv. Taktiež si myslím, že treba zvážiť aj zvýšenie finančnej podpory, napr. nezávislým médiám, mimovládnym organizáciám, nezávislým odborom a pod. Súčasťou podpory bieloruskej občianskej spoločnosti by malo byť zníženie, prípadne úplné zrušenie poplatkov za udelenie víz bieloruským občanom, najmä mladým ľuďom a študentom. Ako sme už počuli, poplatok je 60 EUR, čo je týždenný plat priemerného Bielorusa. Mali by sme to zvážiť.

Colm Burke (PPE-DE). – Vážený pán predsedajúci, žiadam Radu a Komisiu, aby naliehali na bieloruské úrady, aby zrušili požiadavku vydávať výjazdné víza svojim občanom, predovšetkým deťom a študentom. Zatiaľ čo vo väčšine prípadov je vízum potrebné pri vstupe do krajiny, v Bielorusku potrebujete vízum, aby ste krajinu opustili.

Počas stretnutia skupiny PPE-DE dnes ráno som spolu s vodcom bieloruskej opozície, pánom Alexandrom Milinkievičom, upozornil na zákaz medzinárodného cestovania pre deti z tejto krajiny. Povedal nám, že vedenie Bieloruska vydalo tento zákaz preto, lebo nechce, aby deti videli, ako žije tá druhá polovica.

V mojom volebnom obvode v južnom Írsku sa vyzbieralo približne 70 miliónov EUR, ktoré sa použili na starostlivosť o deti a zlepšenie životných podmienok v ústavoch, kde žijú. Pani Marian Harkinová sa už k tomuto zákazu dnes vyjadrila. Chápem, že dvojstrannú dohodu medzi Írskom a Bieloruskom budeme mať najskôr v máji alebo v júni. Preto spolu s ňou žiadam o výnimku pre Írsko, aby deti mohli vycestovať už na Vianoce a aby sme im mohli poskytnúť takú starostlivosť, akú potrebujú.

Zita Pleštinská (PPE-DE). – (SK) Vážený pán Milinkievič, vážený pán Kazulin, teším sa vašej prítomnosti na dnešnej diskusii o vašej krajine, Bielorusku. Vy ste pre mňa nádejou, že Bielorusko bude raz slobodné a demokratické.

Neférové októbrové voľby v Bielorusku znova posilnili Lukašenkov totalitný režim. Zo 110 miest v dolnej komore parlamentu voľby nepriniesli opozícii ani jeden post. Politickí väzni boli síce v auguste prepustení, ale kedykoľvek sa môžu znova ocitnúť vo väzení.

Vážení kolegovia, Lukašenko sa nám drobným vylepšením volebného procesu snaží ukázať, že EÚ už nemá dôvod, aby Bielorusko naďalej zostalo v izolácii. Dobré vzťahy s Minskom by síce pomohli obom stranám, Únia však musí žiadať viac ako len kozmetické úpravy pri zlepšení demokracie. Únia musí žiadať slobodné médiá v Bielorusku a zapojenie všetkých demokratických síl do procesu riadenia Bieloruska.

Jean-Pierre Jouyet, úradujúci predseda Rady. – (FR) Vážený pán predsedajúci, francúzske predsedníctvo venuje veľkú pozornosť všetkým susedným štátom Európskej únie na východe: Gruzínsku, Ukrajinu, pre ktorú samit, ktorý sa konal 9. septembra, znamenal nebývalý pokrok vo vzťahoch medzi EÚ a Ukrajinou, a Moldavsku, ktoré som pred dvomi dňami navštívil, aby som prerokoval budúce vzťahy medzi Európskou úniou a Moldavskom vo forme novej a ambicióznejšej dohody, ako je súčasná Dohoda o partnerstve a spolupráci. Takže v tejto súvislosti pozorne sledujeme vývoj v Bielorusku.

Takisto ako vás, aj nás mrzí, že vedenie nevyužilo voľby 28. septembra ako príležitosť na signál na posun smerom k demokratickým normám. Európsku úniu zároveň tešia niektoré pozitívne kroky, predovšetkým prepustenie politických väzňov. Ministri zahraničných vecí musia v pondelok v Luxemburgu rokovať v podobnom zmysle ako rečníci v priebehu tejto rozpravy. Náš odkaz je, že Európska únia je pripravená ustúpiť, ak vedenie v Minsku preukáže svoju snahu. Potrebujeme progresívny prístup, to znamená, že sankcie nezrušíme zo dňa na deň, a prístup podmienený tým, že EÚ bude reagovať na pozitívne signály od vedenia, ako aj prístup zameraný na blaho občianskej spoločnosti, ako to povedal pán Severin.

Rád by som vysvetlil, že deti a študenti môžu víza, samozrejme, dostať. Závisí to od veľvyslanectva, no Schengenský systém to povoľuje. Musíme vyvíjať nátlak na úrady v Minsku, aby tieto víza vydali, hoci za toto Únia nezodpovedá. Ešte by som rád upozornil, že pre mladých ľudí, deti, ktoré žijú blízko bieloruských hraníc, tu existujú osobitné výhody.

EÚ bude naďalej podporovať opozíciu. Práve som mal stretnutie s pánmi Milinkievičom, Kazulinom a Protasiewiczem. Parlament sa môže pochváliť, že pánovi Milinkievičovi udelil Sacharovovu cenu. Som presvedčený, že toto gesto je poctou pre Európsky parlament. Ako sme už povedali, ak predstaviteľ ktoréhokoľvek členského štátu pôjde do Minska, mal by sa stretnúť s opozíciou. Nestrácame preto nádej, že vedenie Bieloruska sa vydá smerom k väčšej liberalizácii a že táto krajina neostane naviazaná výlučne na Rusko.

Charlie McCreevy, člen Komisie. – Vážený pán predsedajúci, čo sa týka otázky, či sme pripravení prijať opozíciu v pondelok na stretnutí GAERC, je to zaujímavý návrh. Preskúame ho a názory poslancov odovzdáme pani Benite Ferrerovej-Waldnerovej. No pozvánku by malo poslať predsedníctvo. Ak sa stretnutie s opozíciou bude konať, komisári sa na ňom, samozrejme, chcú zúčastniť.

Čo sa týka pomoci EÚ Bielorusku, tá sa zameriava na občiansku spoločnosť a potreby obyvateľstva. Ide o prostriedky z nástroja ENPI vo výške 20 miliónov EUR na roky 2007 – 2010 pre potreby obyvateľstva a demokratizácie v širšom zmysle, financovanie z tematického programu nešťátnych subjektov a miestnych úradov a európsky nástroj pre demokraciu a ľudské práva na podporu demokratizácie a občianskej spoločnosti v užšom zmysle.

Očakávame ďalšie akcie na posilnenie vplyvu mimovládnych organizácií najmä v oblasti ľudských práv a nezávislých médií. Hovorili sme o sirotách z Černobylu, ktoré nesmú cestovať do členských štátov a zdržiavať

sa v nich. Komisia a vedúci misií v Minsku upozorňujú úrady na problém sirôt z Černobyľu a budeme tak robiť dovtedy, kým to bude potrebné. Okrem toho Komisia naďalej pokračuje v zmierňovaní následkov černobyľskej katastrofy.

Na záver by som rád povedal, že táto intenzívna rozprava dokazuje, že sa o Bielorusko v tomto rozhodujúcom momente mimoriadne zaujímate. Nepochybne teraz nastal čas, aby sme sa zásadne rozhodli, aký postoj zaujmeme k Bielorusku v tomto dôležitom okamihu. Pozorne som počúval názory poslancov Parlamentu a ako som pochopil, podľa niektorých z vás by sa obmedzené a primerané zrušenie sankcií mohlo použiť ako pozitívny nástroj na dosiahnutie pokroku v demokracii.

Teraz čakáme na uznesenie Parlamentu o Bielorusku, ktoré sa má prijať zajtra. V našom rozhodnutí, ktoré zanedlho prijmeme, primerane zvážime aj vaše stanovisko.

Predsedaajúci. V súlade s článkom 103 ods. 2 rokovacieho poriadku som dostal šesť návrhov uznesenia.

Rozprava sa skončila.

Hlasovanie sa uskutoční zajtra.

Písomné vyhlásenia (článok 142)

Alessandro Battilocchio (PSE), písomne. – (IT) Výsledky volieb v Bielorusku hovoria za seba. Vo všeobecnosti sme takýto výsledok očakávali. Opozícia bola zničená Lukašenkovou mašinériou, ktorá zabránila tomu, aby voľby riadne prebehli.

Myslím si, že Európa sa snaží znova čosi ignorovať. Ide o zmanipulované voľby, zastrašovanie, násilie a obťažovanie, ktoré až doposiaľ zostali bez povšimnutia a ktoré sú na míle vzdialené od demokratických hodnôt, a to napriek tomu, že medzinárodní pozorovatelia potvrdili jasné porušenie zákonov.

Očakávam, že Európska únia bude hovoriť zreteľnejšie a zrozumiteľnejšie a podnikne potrebné politické a diplomatické opatrenia. Vyhnime sa zvyčajným vyhláseniam, uzneseniam a zámerným prehláseniam. Bolo by to len pokrytectvo, ktoré by ukázalo, že Európa nie je schopná zaujať predložené a rozhodné stanovisko.

Adam Bielan (UEN), písomne. – (PL) Lukašenko znova obišiel Európsku úniu, ktorá ukázala svoju naivitu v tom, že režimu nestanovila úvodné podmienky. Lukašenko ukázal, že je prefíkanejší politik, ako si Európa myslela. Voľby a to, čo sa dialo počas kampane, dokázali, že stratégia EÚ bola pripravená nedostatočne. EÚ by si mala uvedomiť, že je vo svojej východnej politike naivná. Ak má proces v otvárani sa Bielorusku pokračovať, Európa bude od Minska požadovať špecifické akcie zamerané na slobody občanov.

Je veľmi dôležité, aby si Západ uvedomil, že tieto voľby boli len fraška, pretože neboli slobodné. Ak ale tieto voľby uznáme, budeme pokračovať v Lukašenkovej hre so Západom, v ktorej bude naďalej vyhrávať len on. Médiá stále nie sú slobodné a neexistuje tu ani sloboda združovania sa. Záhadná smrť politických aktivistov zostane záhadou aj o 10 rokov. Oslobodenie politických väzňov ešte vôbec nič nemení. Po voľbách tu bude dokonca ešte viac prenasledovania.

Vláde Donalda Tuska sa na poli východnej politiky ešte vôbec nič nepodarilo dosiahnuť. S Ruskom sme sa na ničom konkrétnom nedohodli, Gruzínsko bolo spacificované, Ukrajina sa vzdávať od Európy a Bielorusko sa správa k nášmu vyslancovi, ako keby neexistoval. Myslím si, že by nebolo na škodu nájsť autora tejto kompromitujúcej východnej politiky.

Janusz Lewandowski (PPE-DE), písomne. – (PL) Vážený pán predsedaajúci, Európska únia analyzuje a upravuje svoju politiku vo vzťahu k Bielorusku. Politika sankcií a izolácie, ktorú sme doteraz viedli, nepriniesla očakávané výsledky. Nepodarilo sa jej zmeniť represívnu povahu úradov. Ruský útok v Gruzínsku, ktorý signalizuje pokračovanie imperialistických ambícií Kremľa, bol novou okolnosťou. Iste si v Minsku a aj v ďalších krajinách všimli, že Rusko pokladá toto územie stále za sféru svojho vplyvu. Pokus európskej diplomacie vyťažiť z tejto situácie by dával zmysel, ak si plne uvedomíme riziko dialógu s diktátorom. Takto to bolo aj v dohode s bieloruskou opozíciou. Ďalšiu okolnosť poskytli parlamentné voľby ako test dobrej vôle zo strany prezidenta Lukašenka.

Diplomacia cukru a biča neuspela, ale to nebráni prehodnotiť politiku voči Bielorusku, najmä čo sa týka smeru, ktorým sa rozvoj tejto krajiny ubera. Naš cieľ je stále rovnaký – udomáčniť v tejto európskej krajine demokraciu, trhové hospodárstvo a dodržiavanie ľudských práv. Som presvedčený, že je nevyhnutné

zabezpečiť nezávislosť Bieloruska, pretože až potom budú šance na demokratizáciu tejto krajiny reálne. Alternatívny scenár demokratizácie krajiny, ktorá je súčasťou ruskej ríše, je len historická ilúzia.

Marianne Mikko (PSE), písomne. – (ET) Vážené dámy, vážení páni, Bielorusku sa vždy pripisoval prívlastok „posledná diktatúra Európy“ a je to tak dodnes. Parlamentné voľby 28. septembra boli rozhodujúcou skúškou. Gesto prezidenta Lukašenka prepustiť politických väzňov bolo výborné. No už teraz je jasné, že opozícia sa v krátkom čase do parlamentu nedostane. OBSE ohodnotila voľby správne.

Jeden z najdôležitejších aspektov na posilnenie občianskej spoločnosti v Bielorusku je vízová politika Európskej únie. Občianska spoločnosť sa musí zapojiť do demokratizácie Bieloruska v čo najvyššej miere. Ľudia musia mať svetový rozhľad, aby sa mohli stať aktívnymi občanmi. Takisto ako aj možnosť odísť z tejto totalitnej krajiny.

Bielorusi potrebujú víza na to, aby mohli cestovať. Získanie schengenských víz je zložitý a časovo náročný proces. Tento proces sa musí zjednodušiť. Nemali by sme trestať ľudí. Tým, že komplikujeme cestovanie pre Bielorusov, obmedzujeme ich, aby sa naplno podieľali na hodnotách a kultúre Európskej únie. Naším úmyslom nie je trestať občiansku spoločnosť Bieloruska.

Je najvyšší čas na zmenu. Obyvatelia Bieloruska si to naozaj zaslúžia. A my Európania im musíme pomôcť.

Athanasios Pafilis (GUE/NGL), písomne. – (EL) S prekvapujúcou odvahou a bez akéhokoľvek dôkazu či podkladu politické sily, ktoré podporujú EÚ a slúžia jej, podpísali spoločné uznesenie, ktoré vyčíta bieloruskej vláde voľby 28. septembra. Uznesenie predložené európskou ľavicou prostredníctvom Konfederatívnej skupiny Európskej zjednotenej ľavice – Nordická zelená ľavica je podobné. Je samozrejmé, že EÚ a strany „európskej jednosmerky“ (Nová demokracia (ND), Panhelénske socialistické hnutie (PASOK), Koalícia radikálnej ľavice (SYRIZA)/Synaspismos a Ľudová ortodoxná strana zhromaždenia (LAOS)) sa prirovnávajú k predstaviteľom imperializmu, ktorí sa sústreďujú v tzv. opozícii posluhovača NATO, pána Milinkieviča. Táto opozícia získala v posledných prezidentských voľbách „prekvapujúcich“ 6 % a v nedávnych parlamentných voľbách nezískala ani jedno kreslo.

Výsledky volieb by mali umlčať protesty EÚ a USA, pretože obyvatelia Bieloruska politiku svojej vlády proti NATO a EÚ podporujú. Práve to je zlé a demoralizujúce pre politické sily „európskej jednosmerky“. Teraz nemajú výhovorku pre prepustenie „politických väzňov“ alebo ospravedlnenie pre nerovnakú reklamnú kampaň kandidátov. Teraz už priznávajú takúto rovnakú možnosť, nehanebne a svojvoľne vyhlasujú, že nový parlament má „neistú demokratickú legitimitu“.

Poslanci Komunistickej strany Grécka odmietajú obidva z týchto neakceptovateľných uznesení a vyjadrujú solidaritu obyvateľom Bieloruska v boji proti imperialistickej nadvláde.

Toomas Savi (ALDE), písomne. – Nedávne voľby v Bielorusku sa nedajú označiť za slobodné ani spravodlivé. Stalinovo známe pravidlo, že nie je dôležité, kto dostane hlasy, ale kto hlasy počíta, si v Bielorusku stále veľmi vážia. Zväčša sa hlasy nespočítavali pred očami pozorovateľov, takže pozorovatelia OBSE jednoducho nemohli voľby uznať.

Lukašenkovo pokrytectvo v nahováraní a lákaní Západu je celkom nepochybné. Sľuby, ktoré nám dal v súvislosti s voľbami, nevedel dodržať. Práva mnohých volebných pozorovateľov boli porušené, keďže nemohli v plnej miere dohliadať na priebeh volieb. Nemali by sme ignorovať toto vážne porušenie princípov demokratických volieb. Nemali by sme odvolávať naše sankcie pred tým, než uvidíme jasné náznaky zmeny režimu.

Andrzej Jan Szejna (PSE), písomne. – (PL) Rada, Komisia a uznesenie Európskeho parlamentu o situácii v Bielorusku má za cieľ ohodnotiť výsledky parlamentných volieb, ktoré sa konali 28. septembra, a takisto aj ich vplyv na vzťahy EÚ a Bieloruska.

Európska únia sa nachádza v zložitej medzinárodnej situácii. Na jednej strane je jasné, že Bielorusko nesplnilo svoje demokratické záväzky, ale na strane druhej pozorujeme postupné, aj keď pomalé ustupovanie autoritatívneho režimu.

Počas volieb sme spozorovali aj niektoré pozitívne znaky smerujúce k demokratizácii, ako napríklad oslobodenie politických väzňov, žiadosť o nezávislých pozorovateľov z OBSE a zlepšenie podmienok pre pozorovanie volieb. No bieloruské úrady si nespĺnili všetky svoje povinnosti. Mali by ukázať, že si naozaj želajú zlepšenie spolupráce s EÚ a pre dialóg s EÚ by mali vytvoriť lepšie podmienky. Vo väčšom rozsahu by mali podniknúť jasné kroky na ceste k demokracii, dodržiavať ľudské práva a právny poriadok.

V plnej miere podporujem výzvu Komisie a Rady, aby sme prehodnotili a prípadne zrušili niektoré obmedzenia voči Bielorusku. Nesmieme zastaviť rozvoj občianskej spoločnosti. Sankcie zo strany EÚ, predovšetkým vystavovanie víz a náklady s tým súvisiace, škodia obyvateľom, nie vládnym úradom.

18. Zloženie Parlamentu: pozri zápisnicu

19. Korigendá (článok 204a rokovacieho poriadku): pozri zápisnicu

20. Plnenie rozhodnutia Súdneho dvora vo veci Turco (rozprava)

Predsedaajúci. – Ďalším bodom programu je rozprava na tieto témy:

– otázka na ústne zodpovedanie Rade, ktorú predkladajú pán Marco Cappato a pán Michael Cashman v mene Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci, pani Anneli Jäätteenmäkiová a pán Kostas Botopoulos v mene Výboru pre ústavné veci o plnení rozhodnutia Súdneho dvora vo veci Turco (O-0087/2008 – B6-0470/2008) a

– otázka na ústne zodpovedanie Komisii, ktorú predkladá pán Marco Cappato a pán Michael Cashman v mene Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci, pani Anneli Jäätteenmäkiová a pán Kostas Botopoulos v mene Výboru pre ústavné veci o plnení rozhodnutia Súdneho dvora vo veci Turco (O-0088/2008 – B6-0471/2008).

Marco Cappato, autor. – (IT) Vážený pán predsedaajúci, vážený pán komisár, dámy a páni, náš kolega v predchádzajúcom parlamentnom období, pán Maurizio Turco, v súčasnosti taliansky poslanec, žiadal tak, ako to môže urobiť každý občan, prístup k dokumentom Rady, v ktorých boli cenzurované názvy národných delegácií, ktoré prijali určité stanovisko počas rozpravy. Rada jeho požiadavke odmietla vyhovieť a taktiež nepovolila ani prístup k právnym stanoviskám.

Vo veci žaloby pána Turca pred Súdom prvého stupňa, ktorý medzičasom nariadil Rade, aby zverejnila názvy národných delegácií, sa rozhodlo v neprospech pána Turca a v prospech Rady, aby sa tak zabránilo rozhodovaniu Súdneho dvora v tejto veci. Keď sa však žaloba dostala pred Súdny dvor, ten zmenil pôvodné rozhodnutie.

Súd rozhodol, že prístup k dokumentom, predovšetkým k dokumentom s právnym rozsahom, je potrebný, pretože prístup k dokumentom je demokratický a nemá podliehať výnimkám, keďže tu jasne ide o verejný záujem. Verejná a právna rozprava o dokumentoch zvýši legitimitu inštitúcií a podporia dôveru verejnosti v ne.

Dnes sa v stručnosti pýtame, ako chcú Komisia a európske inštitúcie postupovať na základe tohto rozsudku? Inak povedané, využijú ho ako možnosť pre dôkladné preskúmanie postupov umožňujúcich okamžitý prístup k dokumentom?

Viem, že hovoríme o obyčajnom občanovi, že toto je žiadosť, ktorú mohol podať hociktorý občan, a nie reforma v dôsledku inštitucionálnej rozpravy. Verím však, že v tomto spočíva sila iniciatívy pána Turca, keďže ukazuje, že individuálny prípad dokáže viac, ako pripúšťajú inštitucionálne iniciatívy.

Musíme zabezpečiť, aby boli tieto dokumenty prístupné. Občania musia napríklad vedieť, že dnes počas tlačovej konferencie Európskej komisie Komisia potvrdila, že si stále nevyžiadala informácie od talianskej vlády v súvislosti s otázkou diskriminácie v náboženskom vzdelávaní v Taliansku, ktorú pán Maurizio Turco sám predniesol.

Ako je možné, že si tieto informácie nevyžiadala? Je to jasný príklad toho, keď práca európskych inštitúcií ostáva pre občanov záhadou. Preto by sme tento prípad mali chápať ako možnosť radikálneho prehodnotenia prístupu k dokumentom a zverejneniu postupov.

Anneli Jäätteenmäki, autorka. – (FI) Vážený pán predsedaajúci, legislatívny proces v demokratických krajinách je otvorený a verejný. Občania vidia, ako ich poslanci volili a čo stojí za jednotlivými rozhodnutiami. To, žiaľ, neplatí pre EÚ. Nemôžeme sa chváliť, že EÚ je demokratická a otvorená a že naši občania majú prístup k dokumentom, ktoré sú podkladom pre právne predpisy. Preto sme sa pýtali Komisie, čo chce spraviť ako prvé, aby zmenila pravidlá a postupy v dôsledku tohto súdneho rozhodnutia, aby sa mohla zaviesť otvorenosť, transparentnosť a demokracia, a čo plánuje spraviť Rada pre to, aby zaviedla otvorenosť a demokraciu a aby

po rozhodovacom procese sprístupnila stanoviská jednotlivých krajín. Pokiaľ tieto stanoviská nebudú prístupné verejnosti, ľudia nebudú môcť sledovať prácu tých, ktorí ich zastupujú. Je najvyšší čas, aby sme zabezpečili, že EÚ bude môcť s hrdosťou povedať, že sa naše právne predpisy vyznačujú demokraciou, otvorenosťou a transparentnosťou.

(potlesk)

Jean-Pierre Jouyet, úradujúci predseda Rady. – Vážený pán predsedajúci, pán komisár, pani podpredsedníčka, dámy a páni, viem, akí ste oddaní, predovšetkým vy, pán predsedajúci, otázke transparentnosti a predsedníctvo je v tomto s vami zajedno. Je veľmi dôležité, aby naši občania rozumeli, ako sa prijímajú rozhodnutia, ktoré sa ich dotýkajú. Hovoríme o európskych právnych predpisoch a v tejto oblasti, samozrejme, musíme urobiť pokrok.

Potešila ma vaša otázka, pretože nám umožňuje venovať sa takej náročnej oblasti, akou je prístup verejnosti k právnym stanoviskám. Týka sa rozhodnutia, no aj celá naša politika transparentnosti sa musí hodnotiť na základe tohto rozhodnutia.

Rozhodnutie vo veci Turco je dôležité, pretože je to prvýkrát, čo Súdny dvor rozhodol vo veci jednotlivca, ako ste povedali, v oblasti právnych stanovísk a podmienkach prístupu verejnosti k nim. Súdny dvor vo svojom rozhodnutí pripomína dôležitosť otvorenosti a transparentnosti legislatívneho procesu, ktorý umožní občanom väčšie zapojenie do rozhodovacieho procesu. Tiež sa v ňom uvádza, že nariadenie (ES) č. 1049/2001 o prístupe verejnosti k dokumentom ukladá povinnosť sprístupniť stanoviská právneho servisu inštitúcií, ktoré súvisia s legislatívnym procesom.

Teraz k vašej otázke, pán Cappato. Rada podnikla opatrenia nevyhnutné na výkon rozhodnutia Súdneho dvora z júla 2008. Rada tak urobila a sprístupnila verejnosti dokument, ktorý požadoval pán Turco. Po zohľadnení princípu uvedeného v tomto rozhodnutí, sa potom rozhodla upraviť svoje postupy podľa rozhodnutia Súdneho dvora.

Je pravda, že existujú výnimky týkajúce sa mimoriadne citlivých stanovísk alebo stanovísk s mimoriadne širokým záberom napriek tomu, že ich ustanovil sám Súdny dvor v súvislosti s týmto rozhodnutím. V každom prípade, ako iste viete, každé zamietnutie Rady musí byť odôvodnené.

Rada dostala množstvo konkrétnych požiadaviek týkajúcich sa právnych stanovísk právnych služieb Rady a uplatnila zásady Súdneho dvora. Z toho vyplýva, že nebudete ignorovať skutočnosť, že prístup verejnosti k vnútorným právnym stanoviskám inštitúcií môže ovplyvniť ich oprávnený záujem požadovať a dostávať objektívne a nezávislé stanoviská. Musíme nájsť zlatú strednú cestu medzi týmito dvomi požiadavkami. Z tohto dôvodu zákonodarca výslovne žiadal ochranu dôverných právnych stanovísk a my s tým súhlasíme.

Uvedomujem si, že môj prejav je príliš odborný, ospravedlňujem sa. No to sú oficiálne odpovede v mene predsedníctva. Okrem toho by som sa pri tejto príležitosti chcel vyjadriť k politike transparentnosti. Musíme rozlíšiť niekoľko aspektov tejto politiky. Predovšetkým, ak hovoríme o priamom prístupe k pracovným dokumentom, to sa týka vašej otázky, môžem potvrdiť, že Rada v plnej miere uplatňuje ustanovenia článku 12 nariadenia (ES) č. 1049/2001 a prílohy II rokovacieho poriadku Rady, ktoré nariaďuje vedenie verejného registra a stanovuje opatrenia pre priamy prístup verejnosti k dokumentom Rady.

Nechcem vás nudiť veľkým množstvom odborných informácií a údajov. Faktom však zostáva, že údaje majú vypovedaciu schopnosť, keďže register, ku ktorému má verejnosť prístup, obsahuje odkazy na viac než milión dokumentov predložených od roku 1999. Nepochybne mi povie, že kvantita neznamená kvalitu.

Myslím si, že to, na čom záleží, je čitateľnosť a mediatizácia rozhodnutí, ktoré prijali inštitúcie. Na tomto pracuje pani Walströmová v súvislosti s legislatívnymi postupmi. Všeobecné záväzky týkajúce sa transparentnosti sú zahrnuté v medziinštitucionálnej dohode o lepšom zákonodarstve. Na základe tejto dohody sme už vykonali opatrenia. Všetky rokovania Rady v rámci spolurozhodovacieho postupu sú prístupné verejnosti a Rada má pravidelne verejné rozpravy o dôležitých otázkach, ktoré sa venujú záujmom EÚ a jej občanov.

S cieľom zlepšiť prístup verejnosti k rokovaniam má Rada internetovú stránku, na ktorej je možné sledovať prenos z rokovania Rady, čo je, a určite s tým budete súhlasiť, veľmi dôležitý a mimoriadne zaujímavý fakt.

Predsedeníctva Rady tu tiež zohrávajú dôležitú úlohu. Takisto ako predchádzajúce predsedníctva, aj francúzske predsedníctvo si dalo na svojej internetovej stránke <http://www.ue2008.fr> záležať.

Je viacjazyčná a má internetovú televíziu s niekoľkými kanálmi, podobnú tej, akú spustil Európsky parlament, čo veľmi rád hovorím.

Tretím a posledným bodom je, že musíme byť schopní vyhovieť požiadavkám verejnosti týkajúcim sa informácií. Na to sme vytvorili verejnú informačnú službu, a to je podľa mňa najdôležitejší bod, pretože oblasťou s najmenšou prepracovanosťou sú nepochybne praktické informácie, ktoré poskytujeme verejnosti. Občania majú právo byť znepokojení a sťažovať sa, pretože systém je príliš nejasný. Príčinou je to, že máme nedostatočné prostriedky a internetové stránky, ktoré nie sú primerane koordinované a neposkytujú verejnosti najnovšie informácie o legislatíve. Rada musí zamerať svoje úsilie aj na túto oblasť.

To sú problematiky, na ktoré som chcel poukázať. Transparentnosť je úplne najdôležitejšia. Dosiahli sme dôležitú dohodu o komunikácii s Komisiou a Európskym parlamentom s cieľom zvýšiť transparentnosť a verím, že medziinštitucionálne rokovania s pani Wallströmovou a podpredsedom Európskeho parlamentu nám umožnia pokračovať v našej práci za tých najlepších možných podmienok.

Je to spoločná úloha a musíme jej dať zmysel. Majme na pamäti, že našou politickou ambíciou je podporiť transparentnosť v informačnej a komunikačnej politike, najmä v oblasti praktických informácií o právnych predpisoch, ktoré občanom musíme poskytnúť. Ak to chceme dosiahnuť, musíme lepšie využívať nové informačné technológie. Viem, že je to spoločný záujem Parlamentu, Komisie a Rady.

Margot Wallström, podpredsedníčka Komisie. – Vážený pán predsedajúci, rada by som poďakovala váženým poslancom za otázky.

Ako sme už počuli, rozhodnutie Súdneho dvora vo veci Turco je veľmi dôležité. Komisia v plnej miere súhlasí so Súdnyňm dvorom, keď pripomína, že otvorený legislatívny proces má nesmierny význam. Samozrejme, že rešpektujeme toto rozhodnutie a uplatňujeme ho pri našej každodennej práci.

Chcem sa vyjadriť podľa možností čo najjasnejšie, no moja odpoveď na vašich päť otázok bude musieť byť stručná. Tá prvá sa týka lepšieho zákonodarstva, našich medziinštitucionálnych vzťahov a nariadenia (ES) č. 1049/2001. Rozhodnutie vo veci Turco sa týka prístupu verejnosti k dokumentom. Nemáme priame spojenie našej medziinštitucionálnej spolupráce. Preto máme rámec pre posilnenú medziinštitucionálnu spoluprácu, ktorý podľa mňa funguje veľmi dobre. Naše dve inštitúcie dosahujú dobré výsledky v spolupráci na legislatívnom procese s cieľom vybudovať lepšie zákonodarstvo.

Čo sa týka vašej druhej otázky o dostupnosti informácií o súčasných verejných konzultáciách, rada by som najprv spomenula databázu PreLex, ako ju v našom žargóne nazývame. Jej úlohou je uľahčiť prístup k predlegislatívnym dokumentom prostredníctvom jednoduchého vyhľadávania. V praxi ide o portál, ktorý obsahuje prepojenia na dôležité predlegislatívne dokumenty. Táto databáza, ktorú spravuje Úrad pre publikácie, je založená na informáciách, ktoré jej poskytuje Komisia. No dôležitejšie je, že je priamo prístupná verejnosti na serveri Európa.

Z tohto servera sa cez prepojenie taktiež dostanete na verejné konzultácie, ktoré začala Komisia. Je to váš hlas v Európe. Táto internetová stránka umožňuje prístup ku konzultáciám a poskytuje všeobecné informácie o rôznych konzultačných procesoch Komisie. Taktiež podáva súhrnné informácie o otvorených verejných konzultáciách a súvisiacich konzultačných dokumentoch a dotazníkoch. Ďalej tento prístup poskytuje informácie o následných postupoch, ako sú napríklad konzultačné správy a publikované príspevky.

Čo sa týka vašej tretej otázky o projekte TRANS-JAI, rada by som vás uistila, že úplný prístup verejnosti a špecializované servery „public go live“ pre internetový portál TRANS-JAI sú naplánované na marec 2010.

Týmto sa dostávame k vašej štvrtej otázke týkajúcej sa princípu transparentnosti a dobrej správy vecí verejných. Tieto dva princípy sú samozrejme úzko prepojené. Sme odhodlaní poskytnúť verejnosti čo najviac informácií. To je predovšetkým prípad postupov, ktoré sa týkajú občanov a ich práv, a prípad fungovania inštitúcií, ktoré, ako vieme, niekedy nie je ľahké pochopiť. Internetová stránka Komisie poskytuje informácie o svojej organizácii a postupoch a jednoducho sa z nej dostaneme na zoznam členov Komisie a jednotlivých generálnych riaditeľstiev cez možnosť „Kto je kto“.

Vaša posledná otázka číslo 5 sa zameriava na verejný register dokumentov a na ombudsmanov návrh odporúčania v prípade sťažnosti organizácie „Statewatch“. Verejný register dokumentov je k dispozícii od 3. júna 2002 podľa nariadenia (ES) č. 1049/2001. Odvtedy Komisia pripravila aj komitologický register a register expertných skupín. V najväčšej možnej miere sa snažíme, aby sme modernizovali náš vnútorný systém informačných technológií, ale ako viete, nejde to zo dňa na deň. Jedno je však isté. Je to neustála práca. Vždy berieme do úvahy potrebu zvýšiť rozsah verejného registra.

Konkrétnejšie, na návrh odporúčania ombudsmana v tejto veci mu Komisia predložila podrobné stanovisko. V tomto stanovisku pripúšťame, že musíme stále zväčšovať rozsah našich verejných registrov, a potvrdzujeme náš záväzok ďalej ich zlepšovať v záujme zvýšenej transparentnosti. Len v jednom bode sa s ombudsmanom nezhodujeme. Uviedol, že Komisia by mala zahrnúť do registra odkazy na všetky dokumenty podľa článku 3(a). Môžem sa stotožniť s cieľom a ambíciou tohto záveru, žiaľ, nie je možné ho dosiahnuť. Jednoducho nie je možné zahrnúť takú širokú a nepresnú definíciu pojmu „dokumenty“ v článku 3(a) nariadenia (ES) č. 1049/2001 do jedného úplného verejného registra. Namiesto toho musíme pridať prepojenia alebo vytvoriť viac miest vstupu.

Mohla by som, samozrejme, spomenúť, že som sprístupnila register svojej korešpondencie na internete a tiež môžem spomenúť ďalšie príklady, čo sa dá aktívne urobiť mimo oficiálnych právnych predpisov, ako napríklad vylepšiť registre, uľahčiť používanie registrov a prístup k nim, rozšíriť ich a urýchliť uverejňovanie dokumentov. To však nie je predmetom dnešnej diskusie. Verím, že budeme mať ďalšiu príležitosť dôkladne prerokovať tieto dôležité témy.

Charlotte Cederschiöld, *v mene skupiny PPE-DE*. – Vážený pán predsedajúci, predpokladom dôveryhodnosti a legitimacy EÚ je zavedenie pravidiel transparentnosti a ochrany údajov a informácií.

Transparentnosť je v rozhodovacom procese mimoriadne dôležitá, ak chceme hovoriť o európskej demokracii. Členské štáty majú rôzne skúsenosti. Lepšia výmena skúseností môže viesť k lepšej správe EÚ ako aj členských štátov. Od roku 2001, keď sme sa rozhodli pre transparentnosť právnych predpisov v EÚ, sme významne pokročili.

Väčšina členských štátov má určitú podobu zákona o slobode informácií, Švédsko a Fínsko od roku 1776, iné štáty, ako napríklad Írsko, pár rokov. Musíme chápať, že náš spoločný prístup trvá nejaký čas. Jeden národný program sa nemôže uplatňovať v celej EÚ. Kultúry sú veľmi odlišné. Otvorená vláda je pre zastupiteľskú demokraciu nevyhnutná. Tento celý proces ovplyvňuje aj fakt, že naša spoločnosť sa pod tlakom digitálnej revolúcie mení na informačnú spoločnosť.

V nariadení (ES) č. 1049/2001 musíme prepracovať jednu vec, a tou je rovnováha medzi ochranou údajov a transparentnosťou. Potrebujeme otvorený rozhodovací proces, ktorý berie ohľad na verejný záujem bez porušenia ochrany údajov inštitúcií alebo jednotlivca. Právny výklad zložitých záležitostí, ako napríklad prípady hospodárskej súťaže, nemôžeme ponechať na bulvárne noviny.

Rozhodnutie vo veci Turco môže pomôcť pri tvorbe lepšieho zákonodarstva. Aké praktické dôsledky vyvodí Komisia a Rada z prípadu Turco?

Michael Cashman, *v mene skupiny PSE*. – Vážený pán predsedajúci, ako pôvodného spravodajcu nariadenia (ES) č. 1049/2001 ma táto rozprava mimoriadne zaujíma. Čo ma však zaskočilo, keďže viem, že všetci účastníci tejto rozpravy sú presvedčení o potrebe otvorenosti a transparentnosti, je odpoveď na otázku, prečo sa ešte nepodnikli dostatočné kroky. Odpoveď znie, že potrebujeme viac času. To je neprijateľné.

Len 30 % obyvateľov Európy dôveruje Európskej únii. Prečo? Pretože cítia, že nie sú zapojení do toho, čo sa koná v ich mene. Úžasné je, že máme pozitívnu správu. Prečo musíme inštitúcie ťahať po európskych súdoch, aby konali správne?

Musíme robiť viac ako len vysvetľovať. Pani komisárka Wallströmová, viem, že vás tieto argumenty rozčulujú a unavujú takisto ako mňa, ale nestačí povedať, že potrebujeme viac času. Musíme občanom ukázať, že im nebudeme len vysvetľovať, prečo robíme to, čo robíme, ale aj ako to robíme a na základe akých právnych odporúčaní konáme. Pretože inak nebudeme našich občanov zapájať do diania v Európe.

Dnes sme tu povedali, že je to nemožné z určitých príčin, napríklad z dôvodu nepresnej definície pojmu dokumenty. Vôbec nie je nepresná. Práve naopak, je veľmi presná. Ide o všetky dokumenty, ktoré tri inštitúcie u seba prechovávajú, dostali ich alebo vytvorili, alebo týmto poverili iné agentúry. A samotný pojem dokument je tiež jasne definovaný. Majme odvahu vytvoriť otvorený register. Nie len bludisko, ktoré máme teraz, kde keď vojdete do jedného registra, nemáte prístup k zvyšným registrom alebo prepojeniam.

Nateraz sme našim občanom dali bludisko. Dovoľme im vojsť do týchto troch inštitúcií a vystavme sa verejnej mienke. Upozorňujem vás, že pokiaľ neurobíme správnu vec, výsledok júnových volieb bude v prospech radikálnych skupín, ktoré nepodporujú EÚ ani jej inštitúcie. Čas sa kráti. Konajme teraz. Nie je to nemožné.

Eva-Britt Svensson, *v mene skupiny GUE/NGL*. – (SV) Vážený pán predsedajúci, Súdny dvor zohráva kľúčovú úlohu v európskom systéme a má právo vykladať politické rozhodnutia. Čo sa týka interpretácie legislatívy

EÚ, rozhodnutie Súdneho dvora prevažuje bez ohľadu na cieľ zákonodarného orgánu alebo zámery, ktoré stoja za legislatívou. Videli sme to v rozhodnutiach vo veciach Laval, Rüffert a ďalších. V týchto prípadoch bolo rozhodnutie Súdneho dvora v neprospech pracovníkov.

Na druhej strane, vo veci Turco bolo rozhodnutie Súdneho dvora pozitívne. Tento krok vítam, ale kritizujem, že Súdny dvor udáva politiku EÚ a že má vždy posledné slovo vo všetkých sporoch.

V súvislosti s rozhodnutím vo veci Turco tiež vítam fakt, že Súdny dvor uznal, že kontrola legislatívneho procesu občanmi má absolútnu prioritu. Je to krok správnym smerom, no, žiaľ, musím povedať, že ešte potrebujeme veľa krokov, aby EÚ upustila od svojich zatvorených pracovných metód, kde len tí, čo sú vo vnútri, vidia, čo sa deje. Je to koniec koncov otázka demokracie, spoluúčasti a transparentnosti.

Je dôležité, aby sme pri hodnotení tzv. nariadenia o prístupe verejnosti brali do úvahy rozhodnutie vo veci Turco.

Kostas Botopoulos (PSE). – (EL) Vážený pán predsedajúci, rozhodnutie vo veci Turco je pre právo a demokraciu významný krok dopredu. Je v súlade s konceptom verejného záujmu, ako to stanovuje nariadenie (ES) č. 1049/2001 o prístupe verejnosti k dokumentom. Tento koncept musíme chápať tak, že právo poznať fakty vedúce k rozhodovaniu je dôležitejšie a preváža utajenosť vnútorných postupov pri rozhodovaní.

Inak povedané, podľa rozhodnutia vo veci Turco je dôležité, aby občania nielen vedeli, ako a prečo sa prijalo to-ktoré rozhodnutie, na čo majú právo, ale aby aj poznali dokumenty, na ktorých je toto rozhodnutie založené. Preto musia tieto dokumenty poznať do najvyššej možnej miery.

Týmto sa dostávame k otázke na ústne zodpovedanie žiadať od Komisie a Rady, aby toto rozhodnutie brali do úvahy. Ako povedal pán úradujúci predseda Rady, interpretujeme nariadenie (ES) č. 1049/2001 vo svetle tohto prípadu.

Samozrejme, že sa môžu objaviť problémy týkajúce sa dôverných dokumentov, predovšetkým v súvislosti so stanoviskami právneho oddelenia. Viem to veľmi dobre, keďže som právnik. Nehovorme však, že dokumenty, ktoré spôsobujú nezrovnalosti, by mali ostať utajené. Namiesto toho si myslím, že by sme mali žiadať radikálnu zmenu v oblasti kultúry transparentnosti. Transparentnosť znamená rovnováhu a dodržiavanie postupov, nie strach z poznania.

Dovoľte mi poslednú pripomienku. Musíme vidieť rozdiel medzi tým, čo sa v praxi deje v Rade a čo v našej vlastnej inštitúcii. V Parlamente je prístup k schôdzam a dokumentom takmer úplný. Myslím si, že rozhodnutie vo veci Turco predstavuje pre Radu možnosť postupovať rovnako.

Mairead McGuinness (PPE-DE). – Vážený pán predsedajúci, rada by som sa vrátila k myšlienke „nezapojenosti“, na ktorú pán Michael Cashman správne upozornil. V debata o Lisabonskej zmluve v Írsku skutočne chýbala zapojenosť. Ale priveľmi sa neobviňujeme, pretože členské štáty majú veľkú možnosť viniť Európu za veci, s ktorými sú nespokojné, hoci sa tu na nich zhodli. Myslím si, že je najvyšší čas, aby sme všetci zvolení politici, vlády, opozícia, všetci, čo sme tu, dospeli a povedali pravdu.

So sklamaním som čítala tento týždeň článok, kde sa nezvolený, nezodpovedný člen bohatej vrstvy vyjadroval k nezvolenej vysokopostavenej triede v Bruseli. Mal tú drzosť! Ale pokiaľ neurobíme to, čo hovorí pán Michael Cashman, pokiaľ sa nevysporiadame s ním a jemu podobnými, tak európske voľby v júni budú pohromou pre obyvateľov Európy. Je načas, aby tí z nás, ktorí sú o tom presvedčení, hovorili nahlas.

Anneli Jäätteenmäki, autorka. – (FI) Vážený pán predsedajúci, rozhodnutie Súdneho dvora je veľmi dôležité a rozhodujúce. Jasne hovorí, že legislatívny proces v EÚ musí byť pod demokratickým dohľadom občanov a že ochrana inštitúcií v rozhodovacom procese je na druhom mieste. Je to jasný argument.

Na pozadí tohto rozhodnutia ma reakcie veľmi sklamali. Rada vo svojej reakcii niekoľkokrát zdôraznila, že transparentnosť a otvorenosť sú dôležité, ale nič viac. Čo sa vykonalo? Medzitým si Komisia žiada viac času.

Stanovisko, ktoré inštitúcie EÚ prijali k rozhodnutiu Súdneho dvora, je podľa mňa veľmi zaujímavé. Čo ak by naši občania zastávali rovnaký názor voči rozhodnutiu Súdneho dvora ako Komisia a Rada a vôbec by sa oňho nezaujímal? To by sa jednoducho nestalo.

Marco Cappato, autor. – (IT) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, predsedníctvo Rady spomenulo údaj o miliónoch publikovaných dokumentov. Čo sa týka prístupu k dokumentom, kvantita je potrebná rovnako ako kvalita, no nejde iba o kvantitu. Ak máme byť úprimní, je tu problém s typom dokumentov: s dokumentmi zo schôdzí alebo dokumentmi sprevádzajúcimi rozhodovací proces.

To nám dnes chýba. Uvediem príklad: Dokumenty výboru Coreper I, ktoré je ťažké nájsť, alebo dokumenty o zahraničnej politike, s ktorými sa zaobchádza ako s diplomatickými, nie sú v registroch. Sú to dokumenty, ktoré nevyhnutne potrebujeme, aby sme poznali rozhodovací proces.

Pre krátkosť svojho času som vám uviedol len jeden príklad. V súvislosti s odpoveďami, ktoré sme dostali, si myslím, že by sme to mali chápať skôr ako možnosť a nie ako riziko pre prácu európskych inštitúcií.

Jean-Pierre Jouyet, *úradujúci predseda Rady*. – (FR) Vážený pán predsedajúci, pán komisár, dámy a páni, z našej rozpravy jasne vyplýva, že musíme zvýšiť transparentnosť a komunikáciu, pretože, ako ste spomenuli, naši občania dostatočne nerozumejú tomu, ako Európa pracuje.

Lepšia transparentnosť a lepšia komunikácia idú ruka v ruku. Ako som povedal, na základe tohto sme podpísali politickú dohodu s pani Wallströmovou a pánom Vidalom-Quadrasom, ktorá nám umožní lepšiu vzájomnú komunikáciu. Pán Cappato a pani Jäätteenmäkiová majú pravdu, keď hovoria, že musíme byť transparentnejší a vysvetliť, ako pracujeme. Práve preto sa bude Rada mimoriadne usilovať o zavádzanie nových technológií.

Aj po prečítaní argumentov, ktoré som dostal, súhlasím s pánom Cappatom, že tvorba miliónov dokumentov neznamená lepšiu transparentnosť. Ide o to, aby sme občanom poskytli dokumenty, ktoré žiadajú, a aby kvalita týchto dokumentov bola vyhovujúca. Dokumenty výboru Coreper I, ktoré spomínate, sú napríklad dostupné na internete. No pre nedostatok technologických prostriedkov neboli vždy pripravené načas. Teraz už túto technológiu máme a uistíme vás, že problém, na ktorý ste poukázali, vyriešime.

Ak mám byť úprimný, musíme nájsť správnu rovnováhu medzi právnym základom, úplnou transparentnosťou a postupmi, ktorých sa to týka. Máme množstvo postupov a diplomatických záležitostí, ktoré sú dosť zložité a pri ktorých musíme zaručiť slobodu vyjadrovania a rozhodovania. Možno sa vám zdá príliš konzervatívny, ale myslím si, že sa musíme venovať aj tejto rovnováhe.

Francúzske predsedníctvo sa pustilo do hodnotenia nariadenia (ES) č. 1049/2001 a musí konať rýchlo. Pán Cashman má v tomto úplnú pravdu. S jeho pomocou a koordináciou konáme pohotovo a dúfame, že do konca francúzskeho predsedníctva urobíme veľký pokrok.

Už som povedal, že musíme zaistiť, ako poznamenal pán Cappato, uprednostnenie kvality pred kvantitou, pretože informácií je príliš veľa. Občania majú problém orientovať sa v takom veľkom množstve. Ten istý problém existuje aj na európskej úrovni. Musíme im v tejto orientácii vedieť pomôcť.

Čo to znamená? Znamená to, ako som už povedal, zaistenie, že občania budú mať dostatok praktických informácií, budú plne informovaní o svojich právach, výsledkoch rozhodovaní, o spôsobe, akým sa rozhoduje, a o právnom základe. Z tohto pohľadu je jasné, že sa musíme zamyslieť nad prostriedkami, ktoré má Rada k dispozícii.

Myslím, že v Rade čelíte takej istej situácii, keď napríklad máte objasniť právny základ rozhodnutí, najmä čo sa týka malých a stredných podnikov, ale v členských štátoch alebo inštitúciách je len jeden, či dvaja ľudia, ktorí vedia odpovedať, a aj tí majú dovolenku. Výsledkom je potom to, že občania a malé podniky musia čakať dva až tri mesiace, kým dostanú odpoveď. To je podľa mňa takisto dôležité ako prístup k oficiálnym dokumentom.

Na záver, našim rozprávaním musíme dať politický význam. V čase, keď sa pripravujeme na európske voľby, viem, že Európsky parlament sa v tejto oblasti usiluje konať naplno, a spoľahnite sa, že francúzske predsedníctvo zabezpečí, že transparentnosť, vysvetlenie, tieto praktické a konkrétne záväzky sa uplatnia, pretože ak sa tak nestane, a tu súhlasím s pánom Cashmanom, nadchádzajúce európske voľby vyhrajú radikáli, a to nechceme.

Margot Wallström, *podpredsedníčka Komisie*. – Vážený pán predsedajúci, Komisia bude samozrejme rešpektovať a uplatňovať rozhodnutie vo veci Turco. Rozhodnutie Súdneho dvora hovorí, že v tomto prípade sa Rada mýlila, že musí napraviť svoje postupy. Rada bude nepochybne toto rozhodnutie dodržiavať.

To je východiskový bod tejto diskusie. Trochu nás to však zmätlo v súvislosti s diskusiou o nariadení (ES) č. 1049/2001. Rozhodnutie vo veci Turco je jedna vec, nariadenie (ES) č. 1049/2001 druhá. Ako viete, predstavili sme návrh a zaoberáme sa nariadením (ES) č. 1049/2001 a tým, ako by toto nariadenie malo napokon vyzeráť.

Myslím si, že museli vzniknúť nejaké nejasnosti v súvislosti s tým, čo som povedala. Nežiadala som viac času. Vysvetlila som, že modernizácia nástrojov informačnej technológie sa musí robiť postupne, nie je to možné zo dňa na deň. Máme už register. Do registra dopĺňame množstvo údajov, napríklad aj komitologický register a register expertných skupín. Naozaj som sa snažila odpovedať na jednu z piatich otázok, avšak nie som presvedčená, že mať jeden register je tá najlepšia vec. Je to ako mať jeden telefónny zoznam pre celú Európu namiesto viacerých zoznamov pre jednotlivé krajiny.

Naozaj si myslíte, že je lepšie mať jeden obrovský telefónny zoznam pre celú Európu namiesto viacerých? Pretože definícia, ktorú ste žiadali vo svojej otázke, sa nachádza v odseku, ktorý zahŕňa taktiež audiovizuálnu formu. Je to veľmi široká definícia. Ste presvedčený, že pre občanov je lepšie mať jedno miesto vstupu pre takého obrovské množstvo?

Diskutujeme o tom, no nie som si istá, že tu existuje jednoduché riešenie. Takže s vaším názorom sa nezhodujem. Modernizácia nástrojov v tejto oblasti je vec, ktorú musíme riešiť, pretože čas beží. No zdá sa, že máme tie isté ciele, čo sa týka otvorenosti, transparentnosti a prístupu k dokumentom. To je východiskový bod, to je to, o čo sa musíme snažiť, pričom samozrejme budeme dodržiavať rozhodnutie vo veci Turco.

Chcem vám oznámiť, že cieľový dátum v súvislosti s touto konkrétnou otázkou je rok 2010 a ide o veľmi špecifický projekt. Vo všeobecnosti nežiadame a ani by sme nemali žiadať viac času. Na tomto projekte musíme pracovať dennodenne. Musíme zabezpečiť väčšiu otvorenosť, transparentnosť, slúžiť občanom, pretože potrebujú informácie. Musí to byť súčasťou kultúry a prístupu všetkých inštitúcií.

Spolu s vašimi kolegami som vám, pán Cashman, tieskala, pretože ste vo svojom prejave spomenuli východiskový bod, ktorý je potrebný: otvoriť sa a umožniť prístup. Myslím si, že otvorené rokovania taktiež pomôžu občanom, aby si vytvorili svoj vlastný názor o tom, čo sa tu deje a prečo máme vo svojom programe toľko dôležitých vecí.

Predseda júci. – Rozprava sa skončila.

21. Jednominútové vystúpenia k otázkam politického významu

Predseda júci. Nasledujúcim bodom sú jednominútové vystúpenia k otázkam politického významu.

Georgios Papastamkos (PPE-DE). – (EL) Vážený pán predseda júci, ako člen Výboru pre medzinárodný obchod sa prirodzene zaujímam o vzťahy medzi EÚ a Čínou. Všimol som si, že podľa údajov pre rok 2007 sa deficit obchodu EÚ zvýšil na približne 160 miliárd EUR.

Tento deficit je výsledkom obmedzení, ktoré znemožňujú prístup na čínsky trh. Samozrejme je to aj dôsledkom konkurenčnej výhody čínskych výrobkov, no tento prípad je založený na hospodárskych, sociálnych a ekologických dumpingových praktikách.

Tento nerovný obchodný vzťah nie je jediný dôvod na obavu, tým ďalším sú nebezpečné výrobky z Číny. Preto by sme mali zabezpečiť, a obraciam sa predovšetkým na Komisiu, aby výrobky z Číny podliehali dôkladnému preskúmaniu v záujme verejného zdravia a ochrany európskych spotrebiteľov, a taktiež aj v záujme konkurencieschopnosti európskych výrobkov.

PREDSEDÁ: Diana WALLIS

podpredsedníčka

Neena Gill (PSE). – Vážená pani predseda júci, búrlivé udalosti na finančnom trhu za uplynulých pár dní zmenili svet. Všetci sa teraz zaujímame o možné problémy vo svetovom finančnom systéme, ale krach dôležitých bánk, ktoré padajú jedna za druhou, je ohromujúci.

Preto vítam kroky vlády Veľkej Británie na zvýšenie stability. Hoci Veľká Británia nie je súčasťou eurozóny, jej opatrenia sú v súlade s rozhodnutiami, ktoré včera prijala Rada Ecofin. Želám si, aby krajiny v eurozóne konali rovnako. Aby sme prekonali úskalia, ktorým budeme čeliť, naliehavo potrebujeme, aby nás Európska únia viedla a koordinovala stratégiu s jednotlivými vládami členských štátov. Európa musí prevziať hlavnú úlohu a nie byť v pozadí, najmä ak sa EÚ chce spojiť so svojimi občanmi.

Musíme si tiež uvedomiť, že túto krízu prinieslo zlyhanie trhu, nedostatok vhodnej legislatívy, a že je výsledkom rozhodnutí o prominentných výhodách, ktoré prijala hŕstka sebeckých jednotlivcov a ktoré

zasiahnu životy miliónov ľudí, ľudí po celom svete. Musíme zabezpečiť, že takáto zločinná nedbanlivosť sa už nikdy neobjaví a že vinníci sa budú zodpovedať za svoje činy.

Cristian Silviu Buşoi (ALDE). – (RO) Dámy a páni, rád by som pri tejto príležitosti ešte raz požiadal Európsku úniu o aktívnejšie zapojenie sa do zlepšenia zdravotníckych služieb v členských štátoch EÚ.

Je pravda, že riadenie zdravotníckeho systému je v kompetencii členských štátov, ale aj Európske spoločenstvo má určité kompetencie a jeho dôležité postavenie v sektore zdravotníctva sa zdôrazňuje v Lisabonskej reformnej zmluve.

Obyvateľstvo Európskej únie starne a je vystavené novým hrozbám: pandémiám, fyzickým a biologickým hrozbám a bioterorizmu. V súvislosti s týmito všetkými hrozbami musíme nájsť riešenie.

Taktiež by sme mali vytvoriť mechanizmus na úzku spoluprácu medzi členskými štátmi a výmenu informácií a mechanizmus najlepších postupov v prevencii a v boji s chorobami a v ich liečení v štátoch EÚ.

Smernica o cezhraničných zdravotníckych službách bola veľmi dobrá iniciatíva. Myslím si však, že by mali nasledovať rovnako vážne iniciatívy, pretože dôležitou úlohou, ktorú by mali európske inštitúcie prevziať, je zabezpečenie zníženia nerovností v oblasti zdravotníctva.

László Tőkés (Verts/ALE). – (HU) Vážená pani predsedajúca, ako kresťan a ako Maďar a člen Európskeho parlamentu hovorím v mene obrany pol milióna ľudí maďarskej národnosti žijúcich na Slovensku, ktoré je súčasťou Európskej únie. Inak povedané, hovorím v mene obrany demokratických hodnôt. Blahoželám Slovensku k ekonomickým výsledkom, ktoré dosiahlo, no žiaľ, musím povedať, že voči slovenským Maďarom sa vedie extrémna nacionalistická propaganda, ktorá vyúsťuje do hystérie zastrašovania. Žiadam pána predsedu Hansa-Gerta Pöttingera, Európsky parlament a Európsku komisiu, aby zakročili voči násilnému porušovaniu ľudských práv a práv menšín, etnickej neznášanlivosti, slovnej agresii a diskriminácii na Slovensku. Ako člen Európskeho parlamentu som pripravený okamžite konať v záujme dobrých maďarsko-slovenských vzťahov.

Mieczysław Edmund Janowski (UEN). – (PL) Vážená pani predsedajúca, rád by som upriamil pozornosť Parlamentu na situáciu kresťanov vo Vietname. Svojej viery sa musia vzdávať už 50 rokov, ich majetok bol zhabaný a boli presunutí do rôznych regiónov. Toto prenasledovanie sa vo veľkej miere nedávno prejavilo v Hanoji, kde úrady tvrdo zakročili voči katolíkom z farnosti Thai Ha, ktorí protestovali proti neoprávnenému zhabaniu pôdy patriacej tejto farnosti redemptoristov.

Napríklad 31. augusta boli účastníci procesie kruto zbití. Viac ako 20 ľudí bolo ťažko zranených a odviezli ich do nemocnice. Novinári vrátane reportéra *Associated Press*, Bena Stockinga, boli tiež napadnutí. Urobme všetko, čo je v našich silách, aby sme zabezpečili, že Vietnam, ktorý je členom Bezpečnostnej rady OSN, bude dodržiavať ľudské práva.

Gabriele Zimmer (GUE/NGL). – (DE) Vážená pani predsedajúca, posledným dnešným bodom programu je moja správa o podpore sociálneho začlenenia a boji proti chudobe v EÚ vrátane chudoby detí. Je to správa z našej vlastnej iniciatívy podľa článku 131 a a článku 45 rokovacieho poriadku o krátkych predneseniach v pléne, t. j. prednesenie bez rozpravy poslancov a bez možnosti pozmeňujúcich a doplňujúcich návrhov.

Namietam proti týmto obmedzeniam práv poslancov Európskeho parlamentu a žiadam, aby Európsky parlament zmenil tento poriadok. Nie je správne, že také dôležité problémy, ako boj proti chudobe a sociálne vyčlenenie, tu nemôžeme otvorene prediskutovať. Výbor pracoval intenzívne a urobil 200 pozmeňujúcich a doplňujúcich návrhov a 40 kompromisných pozmeňujúcich a doplňujúcich návrhov.

Je to vec, ktorá je v záujme každého, a my si odopierame svoje práva, keď sa vzdávame diskusie v pléne.

Urszula Krupa (IND/DEM). – (PL) Vážená pani predsedajúca, v Indii stále narastá počet kresťanských mučeníkov, ktorých krutým spôsobom zabíjajú hinduistickí vrahovia. Katolícka cirkev žiada vlády a inštitúcie po celom svete o pomoc kresťanom v Indii, Iraku a Vietname, no žiaľ, bezúspešne. Žiaľ, k prenasledovaniu kresťanov sa stavajú pasívne nielen predstavitelia vlád a právnych inštitúcií v daných krajinách, ale aj ďalšie demokratické vlády a medzinárodné inštitúcie, ktoré sa aktívne zapájajú do boja proti porušovaniu ľudských práv, a to sa týka aj Európskej únie.

Preto tu, pred Európskym parlamentom, vyjadrujem svoju nespokojnosť s tým, že porušovanie ľudských práv v Indii, Iraku a Vietname je sústavne ignorované, taktiež sa obraciam na Európsku komisiu a rada by

som požiadala o diplomatický zásah a protest v prípadoch, kde sa takáto krutosť vyskytla. Pasivita vo vzťahu k prenasledovaniu môže naznačovať určitý druh diskriminácie voči katolíkom.

Sergej Kozlík (NI). – (SK) Za uplynulých 50 rokov bola v Maďarsku takmer zlikvidovaná vyše dvestotísícová slovenská národnostná menšina. Naopak, maďarská menšina v susedných krajinách vrátane Slovenska vykazuje narastajúci podiel. Sú to však paradoxne práve Maďari, ktorí už rad rokov vytvárajú v Európe dojem, že ich menšina je utláčaná.

Viacerí súčasní maďarskí politickí vedúci predstavitelia nezakryte hovoria o myšlienke veľkého Maďarska. To, žiaľ, ostáva bez povšimnutia európskych politických špičiek. Maďarský parlament na svojej pôde organizuje cezhraničné fórum maďarských poslancov Karpatskej kotliny. Reprezentanti etnických maďarských politických strán zo Slovenska a Rumunska sa vzájomne a nezakryte stretávajú, aby prediskutovali tému autonómie. V modernej Európe sú takéto prístupy neprijateľné a nebezpečné.

Marian Zlotea (PPE-DE). – (RO) Vážená pani predsedajúca, Rumunsko čelí závažnej situácii, ktorá ohrozuje bezpečnosť a zdravie európskych občanov. Ide o používanie nesterilných chirurgických vlákien z Číny v nemocniciach.

Rumunské ministerstvo zdravotníctva vie o tomto probléme od augusta, no napriek varovaniám o riziku infekcií, dokonca úmrtí pacientov, nezakročilo včas.

Bilo na poplach až vtedy, keď v nemocnici zomrel pacient v dôsledku infekcie. Ďalší pacienti čelia tomu istému nebezpečenstvu. Myslím si, že to nie je varovný signál len pre Rumunsko, ale pre celú Európu.

Fakt, že rastie počet nespôľahlivých výrobkov z Číny, ktoré ohrozujú zdravie a bezpečnosť európskych občanov, je veľmi vážny problém.

Len prednedávnom tu bol problém so sladkosťami, ktoré boli kontaminované melanínom pochádzajúcim zo sušeného mlieka dovezeného z Číny. Dovážame výrobky z Číny, pretože sú lacnejšie, no myslím si, že Európa by na prvé miesto mala postaviť zdravie občanov.

Žiadam pani komisárku Vassiliouovú, aby začala vyšetrovanie s cieľom zabrániť v členských štátoch podobným udalostiam. Potrebujeme urýchlené opatrenia na preskúmanie takýchto výrobkov, aby sme včas zakázali ich dovoz na náš vnútorný trh.

Pierre Pribetich (PSE). – (FR) Vážená pani predsedajúca, pokles dopytu po nových vozidlách sa odráža v znižovaní výkonu európskeho automobilového priemyslu. Vedúci francúzsky výrobca práve oznámil zrušenie 4 000 pracovných miest a ďalších 2 000 pracovných miest v Európe.

Zároveň, aj napriek 37 % nárastu zisku v prvom polroku, je nútený v ďalšom rušení pracovných miest pokračovať. V záujme racionalizácie sa príliš sústreďujeme na ziskovosť bez toho, aby sme sa zamysleli nad priemyselnou politikou, ktorá má možnosti do budúcnosti, a čo je horšie, nemyslíme ani na zamestnancov.

Rád by som vystúpil v mene týchto zamestnancov, ktorých takéto opatrenia postihujú najviac, ktorí sú obeťou tejto situácie, a nabádam výrobcov, aby prehodnotili svoje stratégie a zároveň udržali pracovné miesta.

To by mala byť naša priorita v čase zamestnaneckej krízy. V tomto duchu musí rozhodnutie o návrhu nariadenia o znížení emisií CO₂ z nových vozidiel brať do úvahy rôzne aspekty: trvalo udržateľný rozvoj a ochranu zamestnanosti prostredníctvom inovatívnych priemyselných politík na všetkých úrovniach, najmä na sociálnej úrovni.

Marco Cappato (ALDE). – (IT) Vážená pani predsedajúca, dámy a páni, rád by som upriamil pozornosť svojich kolegov na porušovanie princípov demokracie v Taliansku. Uplynulých 18 mesiacov taliansky parlament odmietal zvoliť sudcu Ústavného súdu, hoci to vyžaduje talianska ústava, a uplynulých šesť mesiacov taliansky parlament odmietal zriadiť parlamentný výbor pre dohľad nad informačným systémom.

Nemám čas ísť do detailov. Poslancom sme detailné informácie poslali. Môj kolega, pán Marco Pannella, začal minulú sobotu hladovku na protest voči nezákonnému konaniu talianskeho prezidenta. Dôveru nám prejavilo 25 poslancov, ktorí podpísali uznesenie v súlade s článkom 7. Môj čas vypršal, takže by som vás chcel požiadať, aby ste si ho prečítali a podporili ho.

Milan Horáček (Verts/ALE). – (DE) Vážená pani predsedajúca, tento rok si pripomíname 60. výročie vzniku Všeobecnej deklarácie ľudských práv. V posledných 60 rokoch nespočetne veľa skupín a organizácií

venujúcich sa ľudským právam používalo túto deklaráciu ako základ pre svoje aktivity, napríklad Charta 77 v Československu, Solidarita v Poľsku a hnutie ľudských práv v Latinskej Amerike.

Politika ľudských práv je dôležitá aj dnes. Zatiaľ si nenašla cestu do všetkých oblastí politiky. Nesmieme dovoliť, aby sa ľudské práva stali okrajovou oblasťou popri ostatných politických oblastiach. Musíme za ľudské práva bojovať, aj keď to so sebou prináša určité nevýhody. Ľudské práva sú jednou z najvýznamnejších hodnôt, ktoré podopierajú piliere EÚ, a preto by sme mali na ne dbať viac aj v našej každodennej práci.

Podporujem významnú myšlienku vytvoriť Podvýbor pre ľudské práva ako stály výbor.

Zdzisław Zbigniew Podkański (UEN). – (PL) Vážená pani predsedajúca, zhodnotenie spoločnej poľnohospodárskej politiky jasne poukazuje na riziká v rôznych oblastiach poľnohospodárstva. Veľa sa povedalo o potrebe reformy na trhu s cukrom, tabakom, ovocím a zeleninou. Zmienili sme sa o potrebe zvýšiť kvóty vrátane kvót na mlieko, uvoľniť úhor pre siatie obilnín, no ďalšie problémy, ako napríklad problémy včelárstva v Európe, ostávajú bokom.

Včely vo veľkom množstve hynú v dôsledku mnohých chorôb, z ktorých najznámejšie sú *Varroa* a *Nosema*. Včely sú taktiež potrebné na opelenie, zabezpečujú druhovú pestrosť a zachovanie sveta prírody. Preto by som rád upriamil vašu pozornosť na tento problém, keďže včely sa nám zvyčajne spájajú s medom, propolisom a voskom. Bez uznesenia pani Lullingovej by sme tu, v Európskom parlamente, tento problém len ľahostajne obchádzali. Naliehavo potrebujeme program na záchranu včiel a včelárstva v Európskej únii.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL). – (PT) Nedávno sa v Portugalsku zatvorili spoločnosti, najmä odevné a hlavne na severe krajiny, napríklad textilné spoločnosti *Oliveira Ferreira* v meste Riba de Ave a ďalšie v meste Barcelos a v oblastiach Santo Tirso a Fafe. Boli združené pod nadnárodnú spoločnosť Lee v meste Évora. Spomeňme aj hrozbu, ktorá visí nad pracovníkmi v ďalších mestách, ako Vila Nova de Gaia a Lousada.

Na pozadí prepúšťania chcem spomenúť aj stovky ďalších spoločností, ktoré nekonajú v súlade s pracovným právom. Pod hrozbou nezamestnanosti vyplácajú nižšie mzdy, ako je povolené, a diskriminujú mladých ľudí a ženy, ako sme sa o tom dozvedeli v štúdiu, ktorú vypracovali odbory pracovníkov v odevnom, obuvníckom a kožiarskom priemysle v oblasti Porto v okolí rieky Tâmega a regiónu Sousa.

Preto je veľmi dôležité vedieť, čo plánuje Európska komisia robiť v súvislosti so systémom dvojitej kontroly vo vzťahu k Číne, ktorého platnosť končí na konci tohto roku, majú na pamäti potrebu ochrany výroby, pracovných miest a práv v našich krajinách.

Witold Tomczak (IND/DEM). – (PL) Vážená pani predsedajúca, nevidíme, že by utláčanie kresťanov v Indii bolo na ústupe. Naďalej sú ľudia zabíjaní pre svoje náboženstvo, len preto, že sú kresťania. Katolícke kostoly sa ničia. Bezbranné mníšky, ktoré sa starajú o chudobných, sú napádané. Vláda Indie nerobí nič, aby zabezpečila dodržiavanie ľudských práv v tejto krajine, najmä právo na život a slobodu vierovyznania.

Európska únia a jej inštitúcie, ktoré sú postavené na hodnote ľudských práv, doteraz vážnejšie nereagovali na obranu práv kresťanov, ktorých v Indii zabíjajú. Na samite EÚ – India sa nevyvinul žiadny nátlak na Indiu, aby prestala so zabíjaním tých, čo veria v Krista. V Európskom parlamente sa pri príležitosti 60. výročia prijatia Všeobecnej deklarácie ľudských práv tešíme výnimočnej konferencii venovanej ľudským právam. Dokážu skvelí prednášajúci predniesť požiadavky týkajúce sa ochrany práv kresťanov v Indii a nielen tam? Naskytá sa nám teda otázka, postaví sa EÚ a jej predstavitelia k zásadám ľudských práv zodpovedne? Budú sa vzťahovať na všetkých? Používame dvojitý meter? Zabezpečujú ľudské práva ochranu všetkých menšín vrátane sexuálnych menšín, ale nie práv ľudí, ktorí sú zabíjaní kvôli svojej kresťanskej viere? Európa, zobuď sa!

Irena Belohorská (NI). – Slovensko sa od svojho vzniku snažilo vytvoriť rovnaké podmienky pre všetkých svojich občanov. A tak možno konštatovať, že v súčasnosti by sa mohlo stať príkladom starostlivosti o národnostné menšiny. Toto však nemožno konštatovať o Maďarsku, kde bola slovenská menšina kruto asimilovaná.

Zo všetkých národnostných menšín žijúcich na Slovensku špeciálne maďarská menšina požíva výnimočné postavenie. Na Slovensku majú politickú stranu, ktorá je v parlamente. Školský systém umožňuje vzdelávanie v maďarčine od materskej škôlky až po vysokú školu a mnohí z nich končia vysokoškolské štúdium bez znalosti slovenského jazyka. Preto považujem za provokáciu a absurditu, nehodiacu sa do 21. storočia, zo strany maďarského parlamentu, vznik fóra Karpatskej kotliny, ktoré je zložené z maďarských poslancov zo zvrchovaných štátov, ktorí sú členmi Európskej únie a snažia sa o vytvorenie autonómie.

Mairead McGuinness (PPE-DE). – Vážená pani predsedajúca, v úzkosti a obavách o bankový sektor máme hádam ešte nejakú nádej. Som rada, že pani komisárka pre poľnohospodárstvo tu dnes je, pretože možno práve krízu môže Európa poňať ako výzvu.

Spomeňme si na krízu BSE, keď celá hovädzia výroba a potravinový priemysel boli na pokraji zrútenia a bez dôvery, a Európa reagovala prísnyimi nariadeniami označovanými ako „z farmy na stôl“, výsledovateľnosťou a pokutami.

Povedzme bankovému sektoru, že toto je jeho moment BSE a že môže povstať, no potrebuje lepšiu reguláciu. Ľudia aj peniaze musia označiť a sledovať, a tí, ktorých konanie nie je správne, budú potrestaní.

Nádej existuje. Máme skúsenosti a ja verím, že výsledkom tejto krízy bude lepšia Európa, pretože dosiahneme lepšiu reguláciu.

Yannick Vaugrenard (PSE). – (FR) Vážená pani predsedajúca, rád by som sa vrátil k veľmi nezvyčajným vyjadreniam pána Barrosa. Naznačuje, že by rád zabudol na nedotknuteľné pravidlá hospodárskej súťaže, že by bol menej detailný v štátnej pomoci.

Ak by to bola otázka ochrany určitého sektora v európskom priemysle, ak by to bola otázka možnosti členských štátov investovať do výskumu alebo spustenia odvážnych európskych pôžičiek, uvítal by som tento stoosemdesiatstupňový obrat. No je to otázka veľkého odkúpenia nezdravých finančných produktov, ktoré vytvorili finančné subjekty. Nakoniec je to otázka ochrany finančných špekulantov, ktorí úsilie regulátorov trhu berú na ľahkú váhu.

Ak Komisia zhodnotí jeho pravidlá, tým lepšie. Ale musíme to spraviť poriadne, musíme byť flexibilnejší v otázkach štátnej pomoci v strategických sektoroch v Európe, ktoré čelia hrozbám, a musíme pripraviť opatrenia týkajúce sa ratingových agentúr, zabrániť špekuláciám, ktoré sú založené na cenách potravín a regulácii špekulatívnych fondov. Upozorňovali sme na to už roky a teraz máme dôkaz: voľná obchodná súťaž a voľný trh viedli do slepej uličky.

Marco Pannella (ALDE). – (FR) Vážená pani predsedajúca, tentoraz sa máme prečo usmievať. V súčasnej situácii, v ktorej Európa, vlast' nedávnej minulosti, opäť ničí naše európske právo prvorodeného, je ťažké niečo povedať.

No teraz tu máme prekvapenie. Včera francúzske noviny *Le Monde*, a ja by som rád poďakoval novému šéfredaktorovi Ericovi Fottorinovi, uverejnili úžasný úvodník s obrázkom karikaturistu Plantua, v ktorom bola G4, ktorú sme vytvorili, opísaná takto: máme tu Nemcov, Talianov, zradnú Veľkú Britániu a Francúzsko, ktoré sa spájajú, aby zničili Európu, mysliac pritom každý na vlastné bezvýznamné záujmy, pred Parlamentom, samozvaným Parlamentom, ktorý stále sám sebe nerozumie. Ďakujem, *Le Monde*, ďakujem vám, pán Plantu. Plantu za prezidenta!

(Predsedajúca prerušila rečníka.)

Andrzej Tomasz Zapalowski (UEN). – (PL) Vážená pani predsedajúca, Európska únia vo svojich vyhláseniach vyjadruje záujem o rast zamestnanosti a vysoký stupeň sociálnej bezpečnosti. Prístup Komisie k otázke poľských lodeníc je však v rozpore s týmito vyhláseniami. V Európskej únii sa verejná pomoc môže použiť na dotáciu upadajúcich bánk, môže sa použiť bez obmedzení v oblastiach, ktoré kedysi patrili komunistickému Nemecku. Kde je rovnocenné zaobchádzanie s hospodárskymi subjektmi? Lodenice v oblasti, ktorú nazývame „stará EÚ“, dostávali pomoc mnohé roky a všetko bolo v poriadku. K novým členským štátom, ktoré by mali mať možnosť dobehnúť zvyšok Spoločenstva v oblasti hospodárstva, sa Komisia správa ako k podrobenej zemi.

Som presvedčený, že v nadchádzajúcich voľbách do Európskeho parlamentu poľskí voliči ukážu, ako s touto európskou solidaritou nesúhlasia.

Gerard Batten (IND/DEM). – Vážená pani predsedajúca, už roky upozorňujem, že európsky zatýkací rozkaz by sa mohol použiť na potlačenie slobody prejavu na internete. To sa teraz stalo. Na letisku Heathrow 1. októbra zatkli doktora Fredericka Tobena na základe európskeho zatýkacieho rozkazu, ktorý vydali v Nemecku, pre údajné xenofóbne zločiny na internete.

Doktor Toben popiera holokaust. Jeho názory sú neprijateľné pre všetkých rozumných ľudí. O to tu však nejde. Bol zatknutý v Británii za zverejnenie svojich názorov na internete v Austrálii. Popieranie holokaustu, hoci je to pohoršujúce, nie je v Británii či Austrálii protiprávne. Používanie európskeho zatýkacieho rozkazu

dokazuje, že ak sa niekto vyjadrí na internete v súlade s právom svojej krajiny, môže byť vydaný do tej krajiny EÚ, kde sú takéto názory protiprávne. To by malo vážne dôsledky na slobodu prejavu v jednotlivých krajinách.

Péter Olajos (PPE-DE). - (HU) Ďakujem, vážená pani predsedajúca. Žiaľ, po rozpore týkajúcom sa peny na rieke Rába tu máme v Európskom parlamente ďalšiu rakúsko-maďarskú rozpravu o ochrane životného prostredia. Rakúska korporácia BEGAS plánuje vybudovať spaľovňu odpadu s kapacitou 325 000 ton len niekoľko sto metrov od maďarskej hranice pri meste Heiligenkreuz. Nový závod spracuje odpad nielen z vlastného okolia, ale aj z ďalších oblastí. Tento projekt má veľmi nízku podporu miestnych spoločenstiev ako v Rakúsku, tak aj v Maďarsku. Obzvlášť sa obávam preto, že plánovaná spaľovňa sa bude nachádzať sotva kilometer od maďarského mesta Szentgotthárd, ktoré leží v prevládajúcom smere vetra, a národného parku Őrség, ktorý je chránený prostredníctvom sústavy chránených území Natura 2000 a ktorý nedávno dostal cenu EDEN. Bude to mať nepredvídateľné dôsledky pre oblasť Maďarska, ktorá sa spolieha na svoju prírodnú krásu, národné parky a ekoturistiku.

Na záver by som sa, pani predsedajúca, rád opýtal, prečo slovenský poslanec, ktorý vo svojom prejave nenávisťne útočil na Maďarov, dostal možnosť vystúpiť dvakrát. To je procedurálna vec. Ďakujem.

Monika Beňová (PSE). - (SK) Chcela by som veľmi dôrazne odmietnuť slová, ktoré tu odzneli na adresu vlády Slovenskej republiky vo vzťahu k šíreniu nenávisti a nedodržiavaniu práv národnostných menšín v Slovenskej republike.

Kolegyne a kolegovia, vážený pán kolega Tókéš, na Slovensku má vláda vo svojom programovom vyhlásení dodržiavanie práv menšín a konzekventne práva menšín dodržiava. Je mi veľmi ľúto, že práve maďarskí poslanci využívajú inštitút jedinomínútových vystúpení a v každom jednom zasadnutí v pléne Európskeho parlamentu útočia na vládu Slovenskej republiky, a teda aj na občanov Slovenskej republiky.

Vláda Slovenskej republiky, pani predsedajúca, si ctí dobré susedské vzťahy, chce mať dobré susedské vzťahy. Lenže na dobré bilaterálne vzťahy musia byť partneri dvaja. Zatiaľ podáva priateľskú ruku len vláda Slovenskej republiky.

Milan Gaľa (PPE-DE). - Výsledky trojročnej štúdie Svetovej zdravotníckej organizácie o nerovnostiach v zdraví medzi svetovou populáciou sú alarmujúce. Tento stav majú na svedomí sociálno-ekonomické podmienky a nie biológia. Napríklad japonské dievča má šancu dožiť sa v priemere osemdesiatimi rokmi, v africkom Lesotho len štyridsaťdva. Pravdepodobnosť, že žena zomrie pri pôrode vo Švédsku, je jedna k sedemdesiatim tisíc, v Afganistane jedna k ôsmim.

Žiť v chudobných častiach európskych metropol znamená dožiť sa v priemere o dvadsaťosem rokov menej ako v bohatších. Kombinácia zlej politiky, nevhodných sociálnych podmienok, nízkeho vzdelania, zlého bývania a obmedzeného prístupu k zdravým potravinám a pod. vedie k tomu, že väčšina ľudí nemá také zdravie, aké by bolo biologicky možné. Komisia WHO pre skúmanie sociálnych determinantov zdravia sa domnieva, že aktívnym prístupom je možné zredukovať nerovnosti v relatívne krátkom čase.

Avril Doyle (PPE-DE). - Vážená pani predsedajúca, nedávny prieskum prvého Eurobarometra týkajúci sa pohľadu našich občanov na zmenu klímy ukazuje, že zmena klímy sa dostáva do popredia problematiky životného prostredia, do stredu záujmu európskej politiky.

V súčasnom svetovom hospodárskom a finančnom zmätku úplne chápem záujem mojich kolegov, keď sa my ako politici venujeme jednému nesporne najväčšiemu morálnemu, ekologickému, spoločenskému a hospodárskemu problému, ktorému čelí celý svet, a to globálnemu otepľovaniu alebo zmene klímy, ktorá je výsledkom emisií skleníkových plynov.

Toto však nepočká, kodaň nepočká a my sa stále nesnažíme. Ako spravodajkyňa jedného zo štyroch dokumentov o zmene klímy po roku 2012, a to systému obchodovania s emisiami, mám plnú dôveru v naše vlády, že v krátkom čase vyriešia najväčšie hospodárske a finančné otázky, ktoré tu dnes máme, a vyriešia ich do roku 2013. A keďže politika sa má zameriavať na problémy dneška, nesmieme odvádzať našu pozornosť od vydávania zákonov týkajúcich sa najdôležitejších otázok na dlhšie obdobie, na obdobie po roku 2012, inak nás história vo svojom hodnotení nebude šetriť.

Miloš Koterec (PSE). - (SK) Je až zarážajúce, ako sa dá toto naše fórum zneužívať na politikárčenie zamerané na slovenskú politickú scénu. Pozorne som si vypočul slová maďarského kolegu Tókéša, a musím protestovať proti jednostrannému hodnoteniu aktuálnych udalostí a univerzálne osočovanie aktivít vlády Slovenskej republiky v tejto oblasti.

Rád by som zdôraznil, že je záujmom Slovenskej vlády v súčasnosti stále zdokonaľovať menšinovú politiku aj napriek tomu, že zodpovedá všetkým európskym štandardom.

Chcem odsúdiť pokusy zneužiť čiastkové problémové momenty na poukazovanie na zlý prístup vlády vo všeobecnosti a navyše na pôde Európskeho parlamentu. Ak budeme hľadať trecie plochy, skresľovať situáciu, budeme len zbytočne a trestuhodne iniciovať a roznecovať umelé konflikty, ktoré znepríjemňujú a komplikujú život slovenskej spoločnosti.

Predseda júca. - Týmto uzatváram tento bod rokovania.

22. Pozastavenie kola rokovaní WTO v Dauhe (rozprava)

Predseda júca. Ďalším bodom programu je vyhlásenie Komisie o pozastavení kola rokovaní WTO v Dauhe.

Mariann Fischer Boel, členka Komisie. – Vážená pani predseda júca, asi ste tu dnes očakávali pána komisára Mandelsona, ale pravdepodobne viete, že Komisiu opustil a možnosť byť tu dnes namiesto neho som dostala ja. Som rada, že tu dnes s vami môžem byť, pretože som sa priamo zúčastnila rokovaní WTO v Ženeve a bola som zodpovedná za poľnohospodársky sektor.

Keďže rokovania v Ženeve v júli nepriniesli želaný výsledok, kolo rokovaní v Dauhe bolo pozastavené. V podstate však bolo veľmi aktívne, najmä v uplynulých týždňoch, a naším zámerom je k tejto aktivite prispieť, aby sme umožnili úplné vládne obnovenia, keď sa dokončia potrebné technické analýzy zvyšných problémových oblastí v kľúčových krajinách.

Júlové rokovania priniesli určitý krok dopredu. Výsledný balík priniesol vyrovnaný záver, ktorý rešpektoval kľúčové požiadavky EÚ v oblasti poľnohospodárstva a taktiež priniesol výhody našim priemyselným výrobcam.

Široký rámec dohody priniesol rôzne kľúčové otázky vrátane celkového zníženia domácej podpory, ktorá narúša obchod, v poľnohospodárskom sektore, počtu citlivých a osobitných výrobkov, pri ktorých by rozvinuté a rozvojové krajiny uplatnili nižšie sadzby, švajčiarsky vzorec na zníženie colných poplatkov pre priemyselné výrobky a možnosti flexibility pre rozvojové krajiny v oblasti ochrany priemyselných výrobkov pred týmito sadzbami. V zhodnotení Komisie sa uvádza, že tento balík je prínosom pre európsky obchod a spotrebiteľov a zaistil by medzinárodný právny rámec pre poľnohospodárstvo v súlade s reformou z roku 2003. Podľa nášho názoru výsledný balík obsahuje taktiež skutočnú možnosť rozvoja pre najchudobnejšie krajiny sveta.

Rokovanie dospelo k záveru, že na základe tohto by sme znížili svetové sadzby o polovicu, rozvojové krajiny by prispeli jednou tretinou úspor a o dve tretiny väčší prístup na trh by im zaistil výnosy. Taktiež by sme tým zabezpečili, že hospodárstvo krajín OECD by sa pridalo k európskej iniciatíve poskytovať najmenej rozvinutým krajinám prístup na svoje trhy bez ciel a bez kvót, čo u nás nazývame iniciatíva „všetko okrem zbraní“.

Taktiež by sme uspeli, keby sme sa pridali k poľnohospodárskej reforme v Spojených štátoch. Na základe dohody by Spojené štáty museli znížiť svoju domácu podporu, ktorá narúša obchod, alebo dotácie na 14,5 miliardy USD. Bez tohto by sa dotácie mohli vyšplhať podľa nového poľnohospodárskeho zákona na 48 miliárd USD. Tiež by to slúžilo našim záujmom získať trvajúcu medzinárodnú právnu ochranu našej reformovanej spoločnej poľnohospodárskej politiky.

Takáto dohoda by z krajín s rozvíjajúcim hospodárstvom spravila dozorcov multilaterálneho obchodného systému, ktorý musíme udržiavať, ale aj posilňovať. Zabezpečili by sme im miesto v systéme globálneho obchodu založenom na pravidlách, čo je základom do budúcnosti.

Preto bolo pre nás sklamaním, že sme diskusiu o modalitách z Dauhy v júli nemohli uzavrieť pre pretrvávajúce nezhody vo veľmi špecifickom bode v oblasti poľnohospodárstva. Problémy sa objavili v oblasti osobitnej poľnohospodárskej ochrany pre rozvojové krajiny, s tzv. osobitným ochranným mechanizmom, najmä v rámci skupiny G7. India a Čína sa so Spojenými štátmi nedokázali dohodnúť na spúšťačom mechanizme a opatreniach pre túto ochranu v prípadoch porušenia predbežných sadzieb z rokovaní v Dauhe.

Od začiatku septembra sa na najvyššej úrovni konali stretnutia s cieľom riešenia týchto rozdielnych názorov, no zatiaľ bezúspešne. Hoci je Európska únia stále oddaná tejto myšlienke, nateraz nie je jasné, čo prinesú diskusie v najbližších týždňoch.

Ako vždy budeme udržiavať s Parlamentom intenzívny dialóg a budeme samozrejme očakávať vašu stálu podporu.

Georgios Papastamkos, v mene skupiny PPE-DE. – (EL) Vážená pani predsedajúca, neúspešné rokovania v Dauhe neznamenajú len stratu príležitostí, stratu zisku a zhoršenie situácie hospodárskej neistoty. Rovnako vážna je aj systémová a inštitucionálna cena. Hovorím o údere pre dôveryhodnosť WTO.

Samozrejme, že všetci chceme dosiahnuť dohodu, no nie, ak sa má dosiahnuť bez ohľadu na to, čo Únii spôsobí. Úspešné ukončenie súčasného kola rokovaní v Dauhe si vyžaduje úplnú, ambicióznú a vyrovnanú dohodu. Preto žiadame značné ústupky zo strany našich obchodných partnerov z rozvinutých krajín, ako aj zo strany rýchlo sa rozvíjajúcich krajín.

Preto vyzývame Komisiu, aby zaujala v budúcich rokovaniach rozhodujúci postoj. Pripravili sme reformu spoločnej poľnohospodárskej politiky. Pýtam sa vás, použila sa ako prostriedok rokovania? Zďaleka nie. Komisia ďalej jednostranne postupovala v súvislosti s ďalšími zbytočnými návrhmi pre poľnohospodársky sektor.

Mám veľa otázok, ktoré by som mohol položiť pani komisárke pre poľnohospodárstvo. Obmedzím sa na jednu. Sú zemepisné označenia dôležitou súčasťou poľnohospodárskych rokovaní?

Našu angažovanosť v multilaterálnom obchodnom systéme môžete považovať za samozrejmu. Očakávame, že obchodný dozor sa bude zameriavať na efektívne riadenie globalizácie a spravodlivejšie prerozdelenie jej výhod.

Na záver mi dovoľte povedať, že osobne si myslím, že neúspešné ukončenie, čím myslím odstránenie bariér v rámci WTO, nebolo dostatočne zdôvodnené nevyhnutnou pozitívnou integráciou v zmysle systematického zblížovania právnych predpisov.

Erika Mann, v mene skupiny PSE. – (DE) Vážená pani predsedajúca, ako z našich skúseností vieme, kolá rokovania o svetovom obchode sú veľmi náročné. Rada by som poďakovala Komisii, pretože my ako poslanci Európskeho parlamentu sme počas posledného kola rokovaní v Ženeve intenzívne pocítili, že bolo veľmi vyvážené až do samého konca, a to preto, lebo pani komisárka, v rámci svojich kompetencií, ukázala nielen potrebnú flexibilitu, ale aj veľké pochopenie pre chudobnejšie rozvojové krajiny, čo sa neustále počas rozhovorov zdôrazňovalo. V tomto rozmere to nebola Európska únia, ktorá bola vystavená verejnej neúcte, ale ďalšie krajiny, ktoré boli oveľa ťažšími partnermi v rokovaní.

Lutujem, že v súčasnej finančnej kríze sme zistili, že potrebujeme viac medzinárodných a multilaterálnych pravidiel, pretože tieto pravidlá na jednej strane vytvárajú priestor, ktorý umožní chudobnejším krajinám integráciu, zatiaľ čo na strane druhej bohatšie krajiny budú môcť taktiež zabezpečiť výhody pre svojich obyvateľov a stanoviť určité normy. Je nám veľmi ľúto, že práve to je dôvod, pre ktorý sa kolo rokovaní o svetovom obchode do konca tohto roka nemôže uzavrieť. Mali by sme sa tejto mylnej predstavy zbaviť.

Možno bude lepšie, ak sa týmto budeme zaoberať už s novým Parlamentom a novou Komisiou a po voľbách v USA namiesto toho, aby sme sa o to snažili za každú cenu. Moja skupina nabáda na opatrnosť, nie na uzatvorenie tohto kola rokovaní bez ohľadu na všetko ostatné.

Pani komisárka, mám požiadavku. Na čomkoľvek sa dohodnete a čokoľvek sa stane, prosím, informujte včas Parlament a zabezpečte, či už s Lisabonskou zmluvou alebo bez nej, že sa v predstihu budeme znovu venovať možnosti vytvoriť novú „kvázi Lisabonskú zmluvu“, ktorá sa bude týkať obchodu.

Ignasi Guardans Cambó, v mene skupiny ALDE. – (ES) Vážená pani predsedajúca, niektorí z nás boli svedkami skutočného úsilia všetkých účastníkov na júlovom ministerskom samite kola rokovaní v Dauhe, najmä úsilia Európskej únie, ktorú dôstojne zastupoval pán komisár Mandelson. Jeho prítomnosť na rokovaniach v Ženeve bola vysoko ocenená. Na vlastnej koži sme pocítili pocit frustrácie, keď sme na záver videli, že naše úsilie a energia nepriniesli žiadne konkrétne výsledky, hoci sme dospeli k zblíženiu, čo by mohlo znamenať, že sme predsa len niečo dosiahli.

V uznesení, ktoré dnes predkladáme a o ktorom budeme v Parlamente hlasovať, vyjadrujeme ako Parlament náš záväzok k tomu, čo sa tu dosiahlo. Chceme, aby to, čo sme dosiahli, hoci to nebola skutočná konečná dohoda, bolo základom pre ďalšiu prácu, aby naše úsilie nevyšlo nazmar. Žiadame, možno naivne, aby sa kolo rokovaní v Dauhe ukončilo čím skôr.

Je možné, alebo skôr pravdepodobné, že si niekto bude myslieť, že tento výrok je naivný, možno o to viac, že hlavný európsky vyjednávač tomu sám celkom neveril a vrátil sa do svojej krajiny, pričom zanechal všetky rokovania v mene Európy v rukách niekoho, kto nevie o tomto probléme nič, hoci schopnosti do budúcnosti možno má.

Je preto pravda, že v našom uznesení je množstvo naivity, no musíme byť zreteľní a neústupní. Ak sa kolo rokovaní v Dauhe neuzavrie, rozvojové krajiny na to doplatia. Ak sa kolo rokovaní v Dauhe neuzavrie, multilaterálny prístup bude vo vážnom nebezpečenstve, najmä v situácii svetovej neistoty, ktorú prežívame. Pokiaľ sa kolo rokovaní v Dauhe neskončí, nebudeme sa môcť venovať ďalším problémom svetového charakteru, ako sú zmena klímy a zvyšovanie cien potravín.

Máme ďalšie problémy, ktoré musíme vyriešiť, no nepôjde to, kým sa nebudeme snažiť uzavrieť toto kolo rokovaní. Tomuto problému sa bude Parlament naďalej venovať.

Caroline Lucas, v mene skupiny Verts/ALE. – Vážená pani predsedajúca, som rada, že v posledných rokoch je tento Parlament zásadnejší v otázke kola rokovaní v Dauhe. V podstate spoločné uznesenie, ktoré je pred nami, veľmi verne odráža vyhlásenie svetového parlamentného zhromaždenia, ktoré sa konalo v septembri a ktoré vyjadruje veľmi vážne obavy o obsah rokovaní v Dauhe, ktoré sa málo venujú rozvoju, a veľmi kriticky sa stavia k obzvlášť výnimočným postupom dohody.

Dovoľte mi ešte povedať, že v duchu vyhlásenia svetového parlamentného zhromaždenia dúfam, že dopĺňujúci a pozmeňujúci návrh, ktorý predkladajú skupiny PPE-DE a UEN, ktorý žiada dvojstranné dohody o voľnom obchode (WTO-plus), sa na zajtrajšom hlasovaní neschvália. Dvojstranné zmluvy o voľnom obchode sú úplným opakom fungovania multilateralizmu, a ak sa dopĺňujúci a pozmeňujúci návrh odhlasuje, Zelení toto uznesenie nepodporia.

Čo ma v dnešnej rozprave mrzí, a aj v tomto uznesení, je neschopnosť pomenovať jednoduchú pravdu. Kolo rokovaní v Dauhe, ako sme ho poznali, sa skončilo. Pozastavenie môže byť veľmi dlhé, môže trvať až do jari 2010. Je takmer isté, že noví vyjednávači z USA, Komisie a Indie sa už nebudú vracáť k rovnakým urýchleným riešeniam z júla 2008, ktoré aj tak neboli účinné. Takže toto je naša príležitosť. Teraz je ten správny čas ohodnotiť neuzavretie sedemročných rokovaní v Dauhe a predstaviť spoločný a spravodlivejší program s otvorenejším a demokratickejším procesom, ktorý môžu členovia WTO, najmä tí z najmenej rozvinutých krajín, plne podporiť.

Seán Ó Neachtain, v mene skupiny UEN. – (GA) Vážená pani predsedajúca, je načas, aby sme zmenili spôsob, akým sa zapájame do rokovaní o svetovom obchode. Je jasné, že systém a naše úsilie už nefungujú. Zlyhali sme v Kankúne, Hong Kongu a aj v Ženeve. Dôvodom je, že sa snažíme vytvoriť v Európe balík, ktorý bude zahŕňať predaj našich potravinových zdrojov – všetky potraviny, ktoré dodávame. Predchádzajúci komisár, pán Mandelson, sa snažil zmeniť poľnohospodársku politiku, aby podporil globálny obchodný systém. Toto ale nie je riešenie. Odkiaľ budú pochádzať naše potraviny, keď ich budeme musieť dovážať? Európa sa musí starať o svoje zásoby potravín a musí ich chrániť. Zmenili sme našu poľnohospodársku politiku, ale musíme ju vyňať z programu globálneho obchodu, inak nedosiahneme žiadny pokrok či úspech. Je najvyšší čas konať, ako sme to už veľakrát povedali.

Helmuth Markov, v mene skupiny GUE/NGL. – (DE) Vážená pani predsedajúca, pani komisárka, dámy a páni, keď sedem rokov vediete rokovania bez toho, aby ste došli k záveru, musíte byť trochu sebakritickí a opýtať sa, kde ste spravili chybu, bez ohľadu na to, aké chyby spravili ostatné krajiny či vaši partneri.

Myslím si, že môžeme spraviť zoznam, ktorý sa nemusí nevyhnutne týkať všetkých, ale žiadať zníženie sadzieb a otvorenie trhu možno nie je správny nástroj pre rozvojové krajiny, pretože by stratili svoj príjem, ktorý potrebujú pre vlastné rozpočty, a nemajú možnosť získať ho inak. Potom by nebolo možné, aby v týchto krajinách fungovala zdravotná starostlivosť, vzdelanie a rozvoj infraštruktúry.

Pre niektoré z týchto krajín nie je žiadna dohoda o voľnom obchode správnym modelom, hoci majú záujem o takúto dohodu, nie však na základe GSP+. Možno je tiež pravda, že čo sa týka úrovne rozvoja, veľa krajín potrebuje vybudovať najprv nezávislé hospodárstvo. Predsa len Európska únia alebo niektoré európske krajiny vybuďovali svoje hospodárstvo na zatvorených trhoch.

Ak nedosiahneme žiadny výsledok, musíme sa opýtať, prečo. Kolo rokovaní v Dauhe sa najprv týkalo rozvojových cieľov tisícročia. Nesúhlasím s názorom pána Ó Neachtaina. Rozumiem, prečo mnohé krajiny tvrdia, že majú pocit, že súčasné rokovania slúžia len na to, aby spoločnosti mohli pôsobiť vo svete, aby boli ešte globálnejšie, a presne to predstavuje stratégia Globálna Európa. Má to negatívny vplyv na malých

regionálnych výrobcov. Mimochodom, má to taktiež negatívny vplyv na malých miestnych európskych výrobcov.

Je to súčasť *raison d'être* Európskej únie, časť jej pravidiel, ktoré posúvame dopredu. Myslím si, že preto sa musíme zamyslieť nad inou rokovacou taktikou. Dúfam, že nová pani komisárka sa chopí príležitosti. Prichádza zvonku a má skúsenosti s rokovaním. Hoci možno nemá potrebné vedomosti v oblasti obchodu, má veľmi dobre informovaný tím a možno využije možnosti v rámci svojho mandátu trochu inak ako predchádzajúci komisár. Teraz máme príležitosť!

Derek Roland Clark, v mene skupiny IND/DEM. – EÚ rada rozdáva príkazy, keď ide o obchod. Pamätáte sa na šesť rokov trvajúcu banánovú vojnu s USA? Stalo sa tak po tom, ako EÚ povolila prístup na trh svojim bývalým kolóniám v Karibskej oblasti. Generálnym riaditeľom WTO je bývalý komisár EÚ pre obchod Pascal Lamy. Nejde náhodou o konflikt záujmov? Koniec koncov jeho európsky príjem možno závisí od toho, že neútočí na politiku EÚ. Mohol by to byť dôvod, prečo sa snažil vyjednávať medzi obchodnými zónami?

Pán Peter Mandelson obviňoval z neúspechu kola rokovaní v Dauhe poľnohospodárske dotácie USA. Pohovorme si o tom, ako obviňujeme iných, hoci sami sme vinní. Spoločná poľnohospodárska politika po desaťročia plnila vrecká európskym poľnohospodárom obrovskými dotáciami. Zo zlyhania rokovaní o obchode by sme mali viniť tento fakt viac ako čokoľvek iné. Mimochodom, posledná vec, ktorú by mala EÚ robiť, je získavať na iných regiónoch v obchodných vojnách v čase svetového hladu a finančnej krízy.

Jean-Claude Martinez (NI). – (FR) Vážená pani predsedajúca, pani komisárka, súčasná finančná kríza je dôkazom toho, že ak je problém globálny, naše konanie musí byť tiež globálne. To platí predovšetkým pre potraviny a poľnohospodárstvo. Najmä z tohto dôvodu sme vytvorili Svetovú obchodnú organizáciu, na čom sa všetci zhodneme. WTO sa snaží presadzovať globálne pravidlá.

No zdá sa, že to nefunguje presne tak, ako by sme chceli, pretože tu máme ďalší problém. Musíme zosúladiť dve veci, voľný obchod, na ktorom sa všetci zhodneme, a ochranu, ktorú nevyhnutne potrebujeme. Ochrana našich hospodárstiev a národného poľnohospodárstva nie je len fráza pre protekcionizmus.

Cesta, ktorou sa posledných 60 rokov uberáme od Všeobecnej dohody o clách a obchode, je náročná. Znižujeme tarify s úmyslom ich úplného zrušenia. Technicky vyzerá znižovanie colných taríf náročné. Dôkazom je množstvo matematických vzorcov, ktoré na tento účel existujú: juhokórejský vzorec, európsky vzorec a samozrejme aj švajčiarsky vzorec. V skutočnosti však nefungujú, pretože výrobky nie sú jednotné. Skladajú sa z množstva prvkov, ktorých pôvod je veľmi rozdielny, takže znižovanie colných taríf po technickej stránke nie je až také jednoduché, ako by sa zdalo. Preto sme takí ustrnutí. Z politického hľadiska sa z našej ustrnutosti snažíme dostať pomocou rokovaní.

No vyzerá to tak, že vedci vyvinuli novú colnú technológiu. Sú ňou colné tarify, ktoré si môže vývozca vyžiadať od krajiny dovozu. Konkrétne tieto odpočítateľné colné tarify dosahujú výšku colného úveru rovnajúceho sa výške cla, ktoré vývozcom vzniklo v krajine dovozu.

Tento colný úver má tri aspekty, je refundovateľný, obchodovateľný a prevoditeľný. Po prvé, je refundovateľný, pretože keď vývozca nakupuje od dovozcu, môže si odpočítať čiastku zaplateného cla. Po druhé, je obchodovateľný, pretože ak vyvážajúca spoločnosť, ktorá zaplatila clo, nemá čo kúpiť od dovozcu, môže predat svoj colný úver na burze alebo banke. A po tretie, je prevoditeľný, pretože dovozca, aby pomohol rozvojovým krajinám, môže darovať tú čiastku colného úveru, ktorá prevyšuje čiastku cla.

Takýmto spôsobom vytvoríme obchodnú menu, v ktorej sa množstvo peňazí bude rovnať množstvu existujúcich colných taríf. Napríklad Európska únia poskytne 13 miliárd EUR v obchodnej mene.

Mairead McGuinness (PPE-DE). – Vážená pani predsedajúca, takisto ako aj ostatní, aj ja som bola v Ženeve a bola som prekvapená a niekedy aj pobavená tým, ako WTO pracuje. V tomto prípade to však tak nie je.

Tentokrát nebola spoločná poľnohospodárska politika pod palbou kritiky a myslím si, že to by sme mali oceniť. Poľnohospodárstvo na vyššej svetovej úrovni však bolo určite najdôležitejším bodom programu. Rozhovory zlyhali preto, lebo India a Čína sa obávali o ochranu svojich farmárov pred vlnou poľnohospodárskeho dovozu. Myslím, že stojí za to zopakovať slová indického komisára pre obchod. Pán Kamal Nath povedal, že to je posledné, čo nemohli urobiť v záujme ochrany živobytia. India považovala ochranu svojej veľkej a relatívne chudobnej vidieckej a farmárskej populácie za podstatnú a domnievala sa, že dohoda WTO nebola v jej najlepšom záujme.

Tejto oblasti sa venujeme už sedem rokov. Pán Peter Mandelson opustil túto scénu po štyroch rokoch vo vedení. Domnievam sa, že nevenoval pozornosť obavám poľnohospodárov, predovšetkým európskych poľnohospodárov, a potravinovému priemyslu a že nebral do úvahy ich názory, pričom tvrdil, že rozvojová časť programu je prednejšia. Jeho návrhy by zničili živočíšnu výrobu, nie v prospech rozvojového sveta, ale v prospech úsporných rozvíjajúcich sa hospodárstiev a ich veľkých fariem a farmárov. Ako som povedala, opustil túto scénu a ja sa zamýšľam, či vedel, čo bude nasledovať. Ak bol naozaj presvedčený o rozvojovom programe, prečo nezostal a nedokončil svoju prácu?

V súčasnosti je potravinová bezpečnosť politickou prioritou. Vidíme prudké zmeny cien komodít. Chápem, že trh s obilninami dnes zlyhal. Musíme sa opýtať sami seba, či toto je najlepší spôsob, ako zaistiť dodávky potravín všetkým spotrebiteľom za rozumnú cenu. Závažnejšie by sme sa mali pozrieť na našu rozvojovú politiku, v rámci ktorej sme zlyhali pri investovaní do poľnohospodárstva v rozvojových krajinách. Spravme dohodu, ale takú, ktorá je spravodlivá a vyvážená.

Kader Arif (PSE). – (FR) Vážená pani predsedajúca, dámy a páni, od roku 2001 sa rozvojové krajiny zapájali do rokovaní v rámci WTO, nazývaných rozvojové rokovania. Teraz v súvislosti s náhlou a ničivou potravinovou krízou, ktorá upozorňuje celý svet na potrebu dlhodobého globálneho a vyváženého riešenia, tieto krajiny od nás očakávajú, že im zaistíme potravinovú bezpečnosť.

Rád by som potvrdil, že ak sa rokovania budú venovať prístupu na trh za každú cenu, nedosiahneme náš cieľ. Taktiež vieme, že čím viac budeme odkladať podpísanie rozvojovej zmluvy, tým vzdialenejšia bude vyhládka dosiahnutia rozvojových cieľov tisícočia, a žiaľ, podľa nášho plánu už teraz meškáme.

Čeliac dnešnej kríze žiadame, aby sa politické riešenie pre osobitný bezpečnostný mechanizmus našlo čo najskôr, aby sme vytvorili účinný ochranný prostriedok pre malých výrobcov v chudobných krajinách. To je základný krok pred tým, než budú pokračovať rokovania o ďalších aspektoch, a ja dúfam, že nedávne obnovenie rozhovorov o prístupe na poľnohospodárske a nepoľnohospodárske trhy (NAMA) umožní v tomto smere ďalšie napredovanie.

Predtým, než skončím, by som chcel opísať pozmeňujúce a doplňujúce návrhy k spoločnému uzneseniu. Socialistická skupina v Európskom parlamente nás bude samozrejme žiadať, aby sme hlasovali za doplňujúci a pozmeňujúci návrh 2, ktorý je nevyhnutný na zvýšenie práv Parlamentu v medzinárodnom obchode.

Taktiež podporíme doplňujúci a pozmeňujúci návrh, ktorý predložila Skupina zelených/Európska slobodná aliancia, ale nemôžeme prijať doplňujúci a pozmeňujúci návrh, ktorý predložila Európska ľudová strana (kresťanských demokratov) a európskych demokratov, pretože sa domnievame, že v rámci tohto uznesenia o multilaterálnych rokovaníach nie je vhodné žiadať podpísanie nových regionálnych dvojstranných dohôd, keďže vieme, že tie sa zvyčajne dohodnú na náklady najslabších.

Jorgo Chatzimarkakis (ALDE). – (DE) Vážená pani predsedajúca, pani komisárka, znova opakujem, že kolo rokovaní v Dauhe zlyhalo. Nudí WTO dnešný svet? Určite nie! Skutočne veľa nechýbalo a boli by sme dosiahli dohodu. Neostalo veľa nevyriešených vecí, ale na poslednú chvíľu India a Čína, tieto dve krajiny zo všetkých, spôsobili, že rozhovory sa neukončili. To nám jasne ukázalo, že príčinou viaznucich rozhovorov neboli technické dôvody, ale politické dôvody, keďže sa ukazuje, že nové mocenské centrum rokovaní o svetovom obchode už nie je v Európe, ale v Ázii.

Úloha Číny je veľmi veľká, keďže doteraz vždy podporovala voľný obchod, no zrejme má nový program.

Napriek tomu by som rád vyjadril úprimné blahoželenie Komisii, vám, pani komisárka, a taktiež páňovi Mandelsonovi za vašu významnú prácu v mene EÚ. Na rozdiel od stretnutia v Hong Kongu sme sa zapájali do rokovaní, boli sme aktívni a pripravení robiť kompromisy. Je škoda, že pán Mandelson odišiel v tomto momente a my uprostred práce potrebujeme nového sprostredkovateľa. Bol dobrým vyjednávačom. Jeho odchod spôsobil Parlamentu nepríjemnosti a na svojom poste nastavil latku pre barónku Ashtonovú veľmi vysoko. Všetko dobré!

Nils Lundgren (IND/DEM). – (SV) Vážená pani predsedajúca, som zarytý euroskeptik, ale sú dve oblasti, v ktorých musí mať EÚ ústrednú medzinárodnú úlohu. Je to obchodná politika a politika ochrany životného prostredia. Teraz hovoríme o obchodnej politike.

Voľný svetový obchod je kľúčom k hospodárskej prosperite pre všetky krajiny sveta, najmä pre tie najchudobnejšie. Nepriaznivý obrat v kole rokovaní v Dauhe v lete bol veľmi vážny a teraz je na EÚ, najväčšej svetovej obchodnej organizácii, aby sa chopila novej iniciatívy. Je preto veľká škoda, že pán Peter Mandelson,

náš najkompetentnejší člen Komisie, opustil post komisára zodpovedného za obchodnú politiku EÚ. V tomto čase ohrozuje svetovú ekonomiku aj ničivá finančná kríza.

Za týchto okolností vláda Veľkej Británie ponúka za pána Mandelsona náhradu, ktorá evidentne nedokáže zvládnuť túto úlohu. Európsky parlament musí teda zaistiť, že v tomto náročnom historickom momente budeme mať silného a schopného komisára pre obchod. Prevezmeme túto zodpovednosť!

Robert Sturdy (PPE-DE). – Vážená pani predsedajúca, na začiatok by som chcel upozorniť na situáciu, ktorá nasledovala po odstúpení pána Petra Mandelsona. Myslím si, že sklamal EÚ, keď opustil svoj post. Sme vo vážnej situácii. Práve ste povedali, že máme reálnu možnosť obnoviť kolo rokovaní v Dauhe. Bez pána Petra Mandelsona vo vedení, hoci som ho veľakrát kritizoval, no ako minister obchodu mal schopnosti a vedomosti popasovať sa s problémom, si myslím, že sme v úzkych.

Pani komisárka, schválite napríklad budúci týždeň dohody o hospodárskom partnerstve? Pri všetkej úcte, čo viete o dohodách o hospodárskom partnerstve? Nezúčastnili ste sa rokovaní ani ich prípravy. Určite som sa s vami nerozprával, keď som o nich písal správu.

Zaistí dnes Komisia tomuto Parlamentu, že budeme vypočutí, keď barónka Ashtonová predstúpi pred Výbor pre medzinárodný obchod? Pretože ak sa budete snažiť o presadenie v deň, keď tu nikto nebude, ak sa budete snažiť o presadenie budúci týždeň, napríklad v pondelok, ktorý je pre poslancov mimoriadne náročný, potom čakajte rozhorčenie tohto Parlamentu! Spomeňte si, čo sa stalo Komisii predsedu Santera. Myslím si, že pani komisárka by sa mala zúčastniť spravodlivého a správneho vypočutia a, ako povedali mnohí, je veľmi dôležité mať vo vedení dobrú komisárku.

V súvislosti s týmto rozmyšľam, pani komisárka, či vy i ja počúvame tie isté diskusie. Povedali ste, že farmársky zákon v USA sa prepisuje. Dúfam, že ste len žartovali. Obama len včera povedal, že do budúcnosti bude protekcionistickejší ako kedykoľvek predtým, a potvrdil to aj republikánsky kandidát. Z USA budeme vidieť prichádzať obrovský protekcionizmus. Na záver ešte jedna myšlienka. Niektorí povedali, že máme potravinovú krízu. Dovoľte mi objasniť túto situáciu Parlamentu. Nemáme potravinovú krízu. Cena pšenice je o 40 EUR za tonu nižšia ako cena jej produkcie.

Vážená pani predsedajúca, k otázke poriadku sa vyjadrím veľmi stručne. Máme mimo tejto rokovacej sály cirkus? Nemá to nič spoločné s dnešnými diskusiami. Máme zmätok? Máme reštauráciu? Máme klub? Svoju cestu si musíte vybojovať. Myslím, že by ste na konferencii predsedov mali tento cirkus, ktorý sa deje mimo našej rokovacej miestnosti, zastaviť.

Predsedajúca. – Vaše pripomienky sú zaznamenané, pán Sturdy.

Harlem Désir (PSE). – (FR) Vážená pani predsedajúca, pani komisárka, dámy a páni, čo je dnes v stávke v rámci rokovaní WTO? Nemyslím si, že pán Mandelson a barónka Ashtonová so svojou šľachetnosťou sú všetko. Taktiež si nemyslím, že najdôležitejšia vec je problematika priemyselných a poľnohospodárskych taríf a prístupu na trh. Všetci chceme, aby dohoda bola pre Európu náležitá a spravodlivá, ale myslím si, že tu máme dve hlavné oblasti.

Tou prvou je zachovanie multilaterálneho rámca pre obchod. Vidíme, koľko tento chýbajúci rámec v inej oblasti globalizácie, v oblasti finančného trhu, stojí v súvislosti s rizikom pre hospodárstvo, obyvateľov a našu spoločnosť. Práve to je v stávke, pretože ak šesťročné rokovania zlyhali, vieme, aké dvojstranné dohody ich postupne v rámci WTO nahradia. Je to chybný rámec. Chceme reformu WTO, povedali sme v návrhu uznesenia, taktiež chceme, aby sa brali do úvahy ďalšie aspekty súvisiace s obchodom, najmä aspekty ochrany životného prostredia, aby sme riešili vplyv na zmenu klímy a spoločenské pravidlá. To je najdôležitejšie. Nejde to však zrušením multilaterálneho rámca, ale jeho zosilnením, ktoré vyústí do lepšej organizácie tohto aspektu globalizácie.

Tou druhou oblasťou, ku ktorej sa nebudem podrobnejšie vyjadrovať, keďže sa k nej vyjadril už môj kolega pán Arif, je vyváženie pravidiel, ktoré sa stanovili v uruguajskom kole rokovaní počas vzniku WTO a ktoré odrážajú rozdielnosti v oblasti rozvoja, situáciu v najmenej rozvinutých krajinách a v rozvojových krajinách. Tiež ste to spomenuli, pani komisárka, s požiadavkou iniciatívy „všetko okrem zbraní“ a doložkou o ochrane citlivých výrobkov. V tomto ohľade musíme predstaviť pravidlá, nemusia to nevyhnutne byť pravidlá voľného obchodu, ktoré by sa týkali každej situácie. Chceme spravodlivý obchod pod podmienkou, že nebude len o zákone džungle.

Domnievam sa, že toto sú dve oblasti, na ktoré sa musia európski vyjednávači sústrediť. Je samozrejmé, že by sa mali venovať aj ďalším opatreniam, ako napríklad poľnohospodárstvu, službám, hoci by mali ponechať

rozvojovým krajinám právo regulovať verejné služby a priemyselné tarify, ale nie na úkor úspešného výsledku tohto rozvojového rokovania.

Daniel Varela Suanzes-Carpegna (PPE-DE). – (ES) Vážená pani predsedajúca, radi by sme videli pána Mandelsona na jeho mieste, radšej ako nič nerobiť, čo sa javí ako rana z milosti EÚ pre kolo rokovaní v Dauhe.

Svetová finančná kríza nie je predzvesťou sľubnej budúcnosti pre rokovania v Dauhe. Toto zlyhanie ďalej zhoršuje svetovú hospodársku situáciu a najmenej rozvinuté krajiny za to draho zaplatia. WTO je potrebné, regulácia medzinárodného obchodu je nevyhnutná. Ako vidíme, regulácia je kladným prínosom pre globalizáciu. Je preto nevyhnutné, aby sme v kole rokovaní v Dauhe dosiahli dohodu.

Budeme sa musieť zamyslieť, ako zlepšiť fungovanie WTO a jej legitimitu, a zamyslieť sa nad úlohou rozvíjajúcich sa krajín vo WTO, ktoré si samy zvolia, či budú rozvojové alebo rozvinuté krajiny, podľa toho, čo im bude vyhovovať. Podľa uznesenia by dialóg nemal byť len medzi severnými a južnými krajinami, ale aj medzi južnými krajinami navzájom.

Európska únia v týchto rokovaniach urobila významné kroky, významnejšie ako ostatní. Mali by sme taktiež pokročiť s iniciatívou „všetko okrem zbraní“. Ďalší sa tiež musia pohnúť týmto smerom. Medzičasom uzavrieme ďalšie dohody, ako napríklad Mercosur, ktoré sú v tomto novom kontexte nevyhnutné.

Carlos Carnero González (PSE). – (ES) Vážená pani predsedajúca, dnešná rozprava určite odhaľuje niektoré dôležité body dohody. Jedným z nich je, že na odpoveď kríze, ktorej čelíme, potrebujeme viac regulácie a multilaterálnej regulácie.

Ak sa sústredíme na financie, pre Medzinárodný menový fond a Svetovú banku je úplne neprijateľné mať vedúce postavenie, takisto ako i pre najhorších nepriateľov. Pripravila len katastrofické predpovede a ukážu, že k tomu, čo sa deje, nemajú čo povedať a že ich vplyv a moc sú v podstate nepredvídateľné.

Ak máme nástroj, akým je Svetová obchodná organizácia, musíme ho používať. Viac ako kedykoľvek predtým potrebujeme reguláciu, a viac ako kedykoľvek predtým potrebujeme skutočné hospodárstvo na rozdiel od špekulatívneho finančného hospodárstva. Obchod s tovarom a službami je skutočné hospodárstvo a na ňom je založený hospodársky rast a zamestnanosť.

Preto nesúhlasím s tým, že kríza sťažuje možnosť uzatvoriť kolo rokovaní v Dauhe. Každá zodpovedná vláda by mala vynaložiť veľké úsilie na uzatvorenie týchto rokovaní, či už pochádza zo severu alebo z juhu, či už je to rozvíjajúca alebo rozvinutá krajina.

Myslím si, že máme globálny trh a potrebujeme viditeľnú moc. V tomto prípade potrebujeme moc Svetovej obchodnej organizácie. Budeme musieť zlepšiť spôsob jej práce, budeme potrebovať viac rozvojových programov a menej programov voľného obchodu a rozhodne budeme potrebovať aj politickú vôľu. Verím, že EÚ a novej komisárke sa to podarí.

Béla Glattfelder (PPE-DE). – (HU) Pán Peter Mandelson opúšťa potápajúcu sa loď a vzdáva sa svojho postu kapitána. Opúšťa loď, ktorú nasmeroval na ľadovec on sám. Bolo chybou urobiť také nezmyselné ústupky, najmä v poľnohospodárstve, hneď na začiatku rokovaní. Nepodnietili sme tak našich obchodných partnerov k ústupkom z ich strany. Stali sme sa terčom posmechu, keď sme sa vzdali spoločnej poľnohospodárskej politiky, zatiaľ čo naši rokovací partneri si svoju politiku chránia a upevňujú postavenie poľnohospodárstva v USA.

Rokovania WTO nemôžu pokračovať tam, kde skončili. Môžu pokračovať, len ak zahrnú aj problematiku ochrany životného prostredia. Inak ďalšia liberalizácia svetového obchodu povedie k ešte väčšiemu poškodeniu životného prostredia a rýchlejšej zmene klímy. Je správne, ak uprostred finančnej a potravinovej krízy obetujeme potravinovú bezpečnosť Európy a jej poľnohospodárstvo, aby naše skrachované banky mohli lepšie poskytovať svoje chybné služby?

Czesław Adam Siekierski (PPE-DE). – (PL) Vážená pani predsedajúca, Európska únia spravila v oblasti spoločnej poľnohospodárskej politiky závažné zmeny. Táto reforma spôsobila obmedzenie poľnohospodárskej produkcie. Je to viditeľné najmä na trhu cukru, ale nielen tam. Obmedzili sme výšku podpory pre našich poľnohospodárov. Do akej miery to malo za následok zvýšenie pridanej hodnoty, v ktorých krajinách a v súvislosti s ktorými spoločenskými a pracovnými skupinami?

Rád by som opýtal pani komisárky, čo dostala Európska únia na oplátku. Ďalšia otázka znie, aký vplyv mali známky svetovej potravinovej krízy na rokovania WTO? Bude mať súčasná finančná kríza, ktorá istotne ovplyvní naše hospodárstvo, vplyv na rokovania na úrovni WTO?

Mariann Fischer Boel, členka Komisie. – Vážená pani predsedajúca, rada by som najskôr opísala naše obrovské sklamanie po desiatich dňoch intenzívnych rokovaní v Ženeve. Cítili sme, že dohoda o poľnohospodárstve a NAMA je už blízko, a vedeli sme veľmi dobre, že na konci bude záväzok, ktorý by určil, či by Európska únia mohla považovať balík za akceptovateľný.

Ako človek zodpovedný za poľnohospodárstvo musím povedať, že nás neuveriteľne povzbudilo, že po prvýkrát nebolo európske poľnohospodárstvo obviňované z neúspechu diskusií. Dôvodom bolo, že sme v rámci poľnohospodárskeho sektora oddane pracovali na reforme spoločnej poľnohospodárskej politiky, najprv to bola veľká reforma v roku 2003 a potom zvyšné reformy v ďalších obdobiach. Takto sme vedeli dosiahnuť 80 % zníženie domácej podpory, ktorá narúša obchod, bez toho, aby sme ublížili nášmu poľnohospodárstvu. Taktiež sme mali možnosť vložiť reformy do multilaterálneho obchodného systému. Nebola to dohoda za každú cenu. Bola to vyvážená dohoda v rámci týchto dvoch oblastí. Mohli sme odôvodniť Rade, že sme rokovali v rámci mandátu, ktorý dala vyjednávačom. Čo sa týka poľnohospodárstva, tento mandát nás nemal nútiť do novej reformy v poľnohospodárskom sektore.

Súhlasím s tými z vás, ktorí povedali, že multilaterálny systém je dôležitý a nevyhnutný, pretože len v rámci multilaterálneho systému môžeme riadiť napríklad domácu podporu, ktorá narúša obchod, a všetky ďalšie neobchodné záležitosti. Nemôžeme to dosiahnuť v rámci dvojstranných rokovaní, takže sa musíme pridržať zásad multilaterálneho systému.

Tiež musím povedať, že tieto rokovania neboli nikdy zamerané na trh rozvojových krajín. Práve naopak, a preto je osobitný ochranný mechanizmus taký dôležitý pri ochrane osobitných výrobkov v rozvojových krajinách, ako som povedala v mojom prvom príspevku. Rada by som dodala, že v roku 2002 sme predstavili dohodu „všetko okrem zbraní“, ktorá znamená, že Európska únia je dnes najväčší dovozca poľnohospodárskych komodít na svete. Sme väčší než Kanada, Spojené štáty, Austrália a Japonsko dokopy. V podstate sme otvorili naše trhy v poľnohospodárskom sektore týmto krajinám.

Potravinovú bezpečnosť sme tu už dnes večer tiež spomínali. Musíme si uvedomiť, že potravinová bezpečnosť pozostáva z domácej výroby a dovozov. Pozrime sa na poľnohospodársky sektor v Európskej únii, ak by sme mali zatvorený trh v rámci poľnohospodárstva, nikdy by sme neboli takí silní ako dnes. Dnes máme, ak môžem povedať za predsedníčku krajinu, 7 miliárd EUR prebytku v obchode s poľnohospodárskymi komoditami. Ak si predstavíme, že zatvoríme naše trhy, nikdy nebudeme schopní predáť všetky naše vysokokvalitné výrobky na vnútornom trhu, pretože by sme boli potrestaní za vlastnú ochranu. Ostatní by robili to isté, čo by nám zabránilo ťažiť z možností rozvíjajúceho a čoraz viac otvoreného trhu pre naše vysokokvalitné výrobky. Samozrejme, potrebujeme vyvážený prístup.

Spomenuli sme zemepisné označenia, ale tomuto som sa v mojom prvom príspevku nevenovala pre nedostatok času a preto, že pani predsedajúca veľmi úzkostlivo vymedzený čas stráži. Zemepisné označenia sú dôležité pre Európsku úniu a rokovacím partnerom sme vyjasnili, že nikdy by sme nemohli podpísať dohodu, ak by sme nemali pozitívny výsledok v zemepisných označeniach, pretože sú pre nás veľmi významné, najmä čo sa týka vysokokvalitných stredozemských výrobkov.

V stručnosti odpoviem pani McGuinessovej. Súhlasím s vami, že sme desaťročia uprednostňovali našu rozvojovú pomoc v poľnohospodárskom sektore. Teraz, keď vidíme ceny, nie ceny komodít, ktoré išli dole, ale ceny semien a priemyselných hnojív, ktoré išli prudko hore, navrhli sme pomôcť najmenej rozvinutým krajinám, najchudobnejším krajinám sveta, a poskytli sme im možnosť nakúpiť semená a priemyselné hnojivá. V Parlamente sa dnes o tejto možnosti, ktorá stojí 1 miliardu EUR, rozprávame a ja dúfam, že k nej zaujmeme pozitívny postoj, keďže tým chceme pomôcť rozvojovým krajinám nasýtiť svojich obyvateľov a vyhnúť sa migrácii z vidieckych oblastí do miest. Prosím, pamätajte na to. Je to veľmi dôležité.

Predsedajúca. – V súlade s článkom 103 ods. 2 rokovacieho poriadku som dostala šesť návrhov uznesenia ⁽¹⁾.

Rozprava sa skončila.

Hlasovanie sa uskutoční zajtra.

(1) Pozri zápisnicu.

Písomné vyhlásenia (článok 142)

Daniel Dăianu (ALDE), písomne. – Neuzavretie kola rokovaní v Dauhe mohlo byť predzvesťou nadchádzajúceho diania v čase, keď prehlbujúca sa finančná kríza vytvára nátlak na schopnosť vlády konať podľa pravidiel. Výhody voľného obchodu sa zvyrazňujú na pozadí rastúcich globálnych trhov. Ale voľný obchod musí byť spravodlivý a sprevádzaný medzinárodným režimom, ktorý pomáha rozvoju chudobných krajín. Stúpajúci nerovnomerný príjem v bohatých hospodárstvach a ich obavy o narastajúcu silu rozvíjajúcich sa hospodárstiev vzbudzujú záujem o protekcionizmus. Podobne aj boj o kontrolu vyčerpatelných zdrojov a o získanie základných komodít za dostupnú cenu zvyšuje tendenciu obmedzovať obchod v mnohých krajinách.

Musíme spomenúť aj stále komplikovanejšiu povahu geopolitiky. EÚ sa musí ujať vedenia pri znižovaní dôsledkov súčasnej krízy v zmysle prevencie zlyhania, *de facto*, multilaterálneho obchodu a finančného systému. Toto vedenie zahŕňa okrem iného aj reformu medzinárodných finančných inštitúcií, ktorá sa týka rozvíjajúcich sa globálnych mocností (krajín BRIC), zaoberajúcich sa svetovými hospodárskymi otázkami a reformou medzinárodnej štruktúry regulujúcej tok financií. Medzinárodný systém, ktorý podporoval voľný pohyb tovaru a kapitálu, na konci 19. storočia zlyhal a v Európe po ňom nasledovala ničivá vojna. Na to by sme mali pamätať.

23. Dohoda medzi ES a Ukrajinou v súvislosti so zachovaním záväzkov týkajúcich sa obchodu so službami obsiahnutých v dohode o partnerstve a spolupráci (rozprava)

Predseda júca. – Ďalším bodom programu je správa, ktorú v mene Výboru pre medzinárodný obchod predkladá Zbigniew Zaleski o návrhu rozhodnutia Rady o uzatvorení dohody vo forme výmeny listov medzi Európskym spoločenstvom a Ukrajinou v súvislosti so zachovaním záväzkov týkajúcich sa obchodu so službami obsiahnutých v dohode o partnerstve a spolupráci (COM(2008)0220 – C6-0202/2008 – 2008/0087(CNS)) (A6-0337/2008).

Zbigniew Zaleski, spravodajca. – Vážená pani predsedajúca, táto správa uzatvára určité obdobie v politike medzi EÚ a Ukrajinou. Začnem dohodami o obchode a službách a širšie opíšem budúcu spoluprácu v rámci WTO a neskôr v rámci prehlbenej zóny voľného obchodu, hneď ako sa vytvorí.

Správa, ktorá obsahuje málo vyhlásení, je dôležitý krok v regulácii a uľahčovaní spolupráce s našim významným susedom, Ukrajinou. Sme dôslední a transparentní v našich zámeroch a činoch. Je tu predpoklad, že ak sa hospodárske podmienky zlepšia, potom možno ľudia investujú viac energie do riešenia ďalších problémov, ktorým čelia – politickým, spoločenským a ďalším, hoci všetky sú navzájom poprepájané. Dnes, keď je Ukrajina vo veľmi ťažkej situácii (len pred chvíľou som čítal, že Juščenko rozpustil parlament), naša pomoc je veľmi potrebná, ale spolupráca obmedzená len na oblasť hospodárstva nestačí. Potrebujeme širší program, podrobnú stratégiu pozostávajúcu z rôznych aspektov.

Rámec našej susedskej politiky dáva priestor pre stratégiu podobnú Únii pre Stredomorie. Súčasný predsedníctvo veľmi ocenilo správu pani Napoletanovej. Bolo by vhodné, keby francúzske predsedníctvo ukázalo viac odvahy v podpore návrhu dostatočnou skupinou poslancov a vytvorilo zhromaždenie EURO-NEST, ktoré je oficiálnym zhromaždením európskych parlamentov a parlamentov našich východných susedov. Nemali by sme sa obmedzovať len na národy v okolí Stredozemného mora, ale mali by sme mať o našej susedskej politike vyváženú predstavu. Nemali by sme zanechávať slabé miesta medzi krajinami, s ktorými Únia susedí.

V súvislosti napríklad s Barcelonou, ktorá by mohla byť možným sídlom alebo hlavným mestom Únie pre Stredomorie, navrhujem, aby sme do budúcnosti vytvorili úniu východných susedných štátov, niečo ako Úniu pre Čierne more, a mesto Lublin vo východnom Poľsku by bolo sídlom riadenia. Z historického hľadiska je Lublin mestom dôležitej medzinárodnej únie, ktorá predchádzala tej, ktorú práve teraz tvoríme alebo sa prinajmenšom snažíme vytvoriť.

Na záver, čo sa týka môjho stanoviska a návrhu, chcel by som zmobilizovať tento Parlament, Komisiu a Radu, aby boli aktívnejší v našej východnej dimenzii. Prečo by sme to mali robiť? Odpoveď je jednoduchá. Ak veríme v európske hodnoty, ktoré môžu zlepšiť život ľudí na Zemi, tak potom tu nie je priestor, aby sme na politický vývoj v tejto oblasti pasívne čakali.

Čo sa týka budúcnosti Ukrajiny, prípad Gruzínska je varujúci. Nedopustíme, aby sme jedného dňa zistili, že sme odsunutí z politickej a hospodárskej scény, ktorú ovláda iný subjekt, a dokonca obvinení z pasivity,

nedostatku politickej vízie a neschopnosti riešiť konflikty našich susedov. Ak sa budeme spoliehať na stratégiu Kremľa, ktorú, ako sa zdá, podporila Skupina socialistov počas nedávnej návštevy v Moskve pod vedením Martina Schulza, tak potom na medzinárodnej scéne ako hráč prehráme. Európski občania sa stanú obeťou cien energií, napätia a neistoty.

Na záver chcem povedať, že ak Ukrajina v procese demokratizácie nebude taká úspešná, ako očakávame, nemali by sme poľaviť z nášho úsilia vytvárať prehĺbenú spoluprácu s jej obyvateľmi, ktorých európske snahy sú rozhodujúce nielen pre nich samých, ale pravdepodobne ešte viac pre nás, občanov Európy.

Meglena Kuneva, členka Komisie. – Vážena pani predsedajúca, chcela by som poďakovať Európskemu parlamentu za urýchléné poskytnutie stanoviska a prijatie tejto konštruktívnej správy, keďže je dôležité vypracovať túto dohodu čo najskôr po vstupe Ukrajiny do WTO, aby sa zamedzilo vzniku právneho vákuu.

Táto dohoda zachová po vstupe Ukrajiny do WTO dva veľmi dôležité záväzky, ktoré pomôžu našim prevádzkovateľom medzinárodnej námornej dopravy pri aktivitách na Ukrajine.

Prvé ustanovenie zaručuje národné zaobchádzanie občanom a podnikom Spoločenstva, ktoré pri poskytovaní služieb medzinárodnej riečno-morskej dopravy na vnútrozemských tokoch Ukrajiny poskytujú služby medzinárodnej námornej dopravy. Druhé ustanovenie zachováva takzvanú grécku doložku, ktorá umožňuje občanom EÚ alebo Ukrajiny a spoločnostiam námornej dopravy založeným mimo EÚ alebo Ukrajiny využívať výhody ustanovení o službách námornej dopravy v prípade, že ich plavidlá sú registrované v EÚ alebo na Ukrajine.

Tieto dve ustanovenia budú súčasťou veľmi ambiciózneho dohody o voľnom obchode, o ktorej s Ukrajinou v súčasnosti rokujeme. Táto dohoda o voľnom obchode sa považuje za podrobnú a komplexnú a určite by tieto atribúty mala spĺňať.

Veľmi si želáme, aby to tak bolo najmä preto, že vo vzťahu s Ukrajinou sú v hre dôležité politické a hospodárske záujmy. Proces, ktorého sa zúčastňujeme, nie je len o obchode a investičných tokoch. Je to signál o tom, že Ukrajina pokračuje v politickej a hospodárskej integrácii do globálneho hospodárstva a v prehľbovaní partnerstva s EÚ.

Dohoda o voľnom obchode je jedným zo základných prvkov širšej dohody o pridružení, o ktorej s Ukrajinou rokujeme v súvislosti so susedskou politikou.

Európska únia mala byť pripravená rozšíriť výhody vnútorného trhu v niektorých kľúčových oblastiach v rozsahu, v akom dokáže Ukrajina prispôsobiť, zaviesť a uplatňovať *acquis* EÚ v týchto oblastiach, ako sa predpokladá podľa prebiehajúcich rokovaní o dohode o voľnom obchode. To platí najmä pre oblasť služieb, ktoré môžu byť pre obidve strany najväčšou pridanou hodnotou. Navyše, keďže sú záväzky Ukrajiny voči WTO v oblasti služieb už veľmi veľké, FTA (dohoda o voľnom obchode) a proces aproximácie *acquis* nám pomôžu prekonať cezhraničné bariéry.

Táto dohoda umožní EÚ rozšíriť priame investície na Ukrajinu tým, že obmedzí byrokráciu a prinesie transparentnosť. Rovnako pomôže vývozcom a poskytovateľom služieb na obidvoch stranách priblížením vzájomných vzťahov a výmenou noriem. Výsledkom by malo byť zrýchlenie obchodných tokov a rozšírenie osobných kontaktov v dôsledku rastu malých podnikov a regionálnych zásobovacích reťazcov.

Je to samozrejme náročný a dlhý proces, ale Komisia verí, že táto dohoda položí základy a vytvorí stimuly pre konvergenciu.

Ako som však už zdôraznila, nemali by sme zabúdať na to, že tento proces nie je len o príležitostiach v oblasti hospodárstva. Je súčasťou zložitej skúšky transformácie Ukrajiny a jej partnerstva s Európskou úniou.

Zita Plešinská, v mene skupiny PPE-DE. – (SK) Súčasnú vnútropolitickú turbulenciu na Ukrajine oslabili jej vyjednávaciu pozíciu, avšak treba ich vnímať ako súčasť demokratického procesu. Hlavnou prioritou ukrajinskej zahraničnej politiky zostáva naďalej integrácia do EÚ. Víťazom správy kolegu Zbigniewa Zaleského, ktorá prináša množstvo podnetov a poukazuje na úspechy, ktoré Ukrajina dosiahla po oranžovej revolúcii.

Som presvedčená, že ak by sa EÚ tak intenzívne nezasadzovala za vstup Ukrajiny do WTO, pravdepodobne by sa Ukrajina nebola stala členom tejto dôležitej organizácie v máji 2008. Podobne ako v prípade WTO, aj dnes potrebuje Ukrajina podporu EÚ.

Počas 11. zasadnutia parlamentného výboru pre spoluprácu EÚ – Ukrajina, ktoré sa uskutočnilo minulý týždeň v Kyjeve a na Kryme, som sa utvrdila v presvedčení, že EÚ musí byť pripravená technicky i finančne

podporiť úsilie Ukrajiny. Na druhej strane musí Ukrajina uskutočniť potrebné reformy, predovšetkým vo svojom sektore služieb, a viesť ambiciózne rokovania s EÚ.

Francisco Assis, *v mene skupiny PSE*. – (PT) Uzatvorenie dohody, o ktorej rokujeme, nám dáva vynikajúcu príležitosť znovu si pripomenúť význam vzťahov, ktoré EÚ a Ukrajinu spájajú v mnohých oblastiach.

Tieto vzťahy, ktoré sa zintenzívnili, vychádzajú z dedičstva spoločných hodnôt a princípov a z opakovaného želania posilniť partnerstvo a spoluprácu na inštitucionálnej úrovni.

Európska únia môže len obdivovať úsilie občanov Ukrajiny pri upevňovaní demokratického systému, právneho štátu a otvoreného hospodárstva. Toto úsilie vyvíjajú občania Ukrajiny za mimoriadne náročných okolností a to znamená, že máme ešte väčšiu zodpovednosť voči tejto krajine a voči nám samým.

Všetci poznáme osobitý charakter Ukrajiny, ktorá vďaka svojej zemepisnej polohe a dejinám predstavuje zložitú národnú realitu čeliacu rôznym napätým situáciám a uvedomujeme si, že Ukrajina má mimoriadny význam na globálnej politickej i hospodárskej úrovni. Preto sa Európska únia musí snažiť podporovať také formy spolupráce, ktoré prispievajú k rozvoju a stabilizácii tejto významnej krajiny, čo sa už v podstate začalo realizovať.

Cesta, ktorou sme prešli, ako aj jednoznačne vyjadrená perspektíva vychádzajúca z dohody o pridružení, ktorá bude uzavretá v blízkej budúcnosti a ktorej súčasťou je aj vytvorenie zóny voľného obchodu, nám dávajú dobrý dôvod na optimizmus. Na strane EÚ máme povinnosť brať do úvahy ciele, ktoré vyjadrila veľká časť ukrajinskej spoločnosti v súvislosti s upevnením vzťahov s Európou. Tieto ciele súvisia s túžbou Ukrajiny stať sa súčasťou spoločenstva hodnôt a politického a hospodárskeho organizačného modelu, ktoré sú základom európskej identity.

Rozvoj obchodu, najmä v sektore služieb, pomáha prehĺbiť hospodárske vzťahy a môže výrazne prispieť k modernizácii krajiny. Vstup Ukrajiny do Svetovej obchodnej organizácie, ktorý výrazne podporila aj EÚ, umožnil tejto krajine zapojiť sa do svetového multilaterálneho obchodného systému, ktorý jej dal okrem iného možnosť priblížiť sa k Európe. Tento proces približovania musíme ešte viac zintenzívniť, pretože to prinesie výhody nielen pre obidve priamo zainteresované strany, ale aj pre celý región.

Ukrajina je súčasťou minulosti i budúcnosti Európy. Každý, aj malý krok, ktorý vyzdvihne túto skutočnosť, bude vítaný a zaslúži si podporu.

Rebecca Harms, *v mene skupiny Verts/ALE*. – (DE) Vážená pani predsedajúca, chcela by som začať rozpravu z opačnej strany.

Po návšteve delegácie Európskeho parlamentu na Ukrajine, ktorá sa uskutočnila minulý týždeň, je veľmi dôležité zdôrazniť, že o ďalšom kroku Ukrajiny smerom na západ, k demokracii a integrácii do Európskej únie nerozhodne tento Parlament sám, ale vo veľkej miere o tom rozhodne samotná Ukrajina. Opakovaná konfrontácia s novými politickými krízami, ktorých sme svedkami počas pravidelných každoročných návštev a každoročná diskusia o tom, či sa budú konať nové voľby, nie je vývojom, ktorý by integráciu podporoval.

Členovia delegácie EÚ počas návštevy na Ukrajine jasne vyjadrili názor, že rivalita medzi predstaviteľmi politických blokov nesmie v politickom programe dominovať. Politici sa musia dohodnúť, aké opatrenia chcú prijať na stabilizáciu krajiny.

Prakticky ešte stále neexistujú politické programy a obsah, z ktorých by sa dalo vybrať. To je veľmi alarmujúce, pretože mnohí občania Ukrajiny, ktorí skutočne tvrdo bojovali za nastolenie demokratického procesu v krajine, sa dnes ukrajinskej politike s odporom vyhýbajú. Pri každej návšteve a pri každom stretnutí so zástupcami všetkých ukrajinských blokov a strán je potrebné zaoberať sa týmito prejavmi nespokojnosti.

Andrzej Tomasz Zapalowski, *v mene skupiny UEN*. – (PL) Vážená pani predsedajúca, obchodné vzťahy medzi krajinami EÚ a Ukrajinou majú z dôvodu demografického potenciálu obidvoch partnerov veľký význam. Vývoj týchto vzťahov je najdôležitejší preto, že obchodné kontakty pomôžu podporiť proeurópske úsilie občanov Ukrajiny. V našich bilaterálnych vzťahoch je stále mnoho nevyriešených otázok. Jednou z nich je problematika nelegálneho preberania firiem ukrajinskými partnermi. Pochybné vzťahy prevládajúce v ukrajinskom výkone spravodlivosti naznačujú, že spätné získanie majetku môže trvať dlhé roky. Politická nestabilita nášho partnera má nepriaznivý vplyv aj na rozširujúcu sa spoluprácu. Ukazuje sa, že budúcnosť nám prinesie ešte väčšiu neistotu.

Dúfame, že orgány na Ukrajine urobia všetko pre to, aby nám dokázali, že Európska únia hraničí s Ukrajinou, ktorá poskytuje plné právne a politické záruky pre rozvoj firiem a hospodársku spoluprácu, najmä v sektore služieb.

Sylwester Chruszcz (NI). – (PL) Vážená pani predsedajúca, politické a hospodárske vzťahy s Ukrajinou majú pre nás veľký význam. Každý rok zaznamenávame na Ukrajine nárast investícií, ktoré sú súčasťou európskej dimenzie. Tieto investície zvyšujú úroveň spotreby a tým priaznivo ovplyvňujú mnohé sektory vrátane spotrebiteľov na Ukrajine. Účasť zahraničných bánk v ukrajinskom bankovom sektore už dosiahla 35 %. Sektor služieb má pre ukrajinské hospodárstvo zásadný a podstatný význam. Ak má však dosiahnuť úroveň rozvoja tohto sektora v krajinách EÚ, potrebuje ďalšie reformy a investície. To isté platí o ďalších odvetviach ukrajinského hospodárstva vrátane sektoru zdravotníctva a cestovného ruchu.

Je potrebné rozvíjať a upevňovať hospodárske vzťahy medzi Ukrajinou a Európskou úniou. Nesmieme zabúdať, že Ukrajina je pre nás z hľadiska energetickej bezpečnosti v Európe dôležitou tranzitnou krajinou. Oceňujeme tiež úsilie, ktoré Ukrajina vyvíja v oblasti právnych predpisov v súvislosti s rozširovaním hospodárskeho dialógu s Európou, ako aj nedávno získané členstvo vo WTO.

Zdzisław Zbigniew Podkański (UEN). – (PL) Vážená pani predsedajúca, návrh legislatívneho uznesenia, o ktorom rokujeme, má plnú podporu našej politickej skupiny, Skupiny Únie za Európu národov. Ukrajina je zaujímavým partnerom najmä v oblasti obchodu, poskytovania služieb a investícií. Dobrá spolupráca medzi Európskou úniou a Ukrajinou je veľmi dôležitá najmä pre susedné krajiny. Jednou z takýchto krajín je aj Poľsko, ktoré je s Ukrajinou spojené mnohými skúsenosťami, a to nielen v hospodárskej oblasti.

Ukrajina má enormný potenciál rozvoja cestovného ruchu a oddychových aktivít. Je to krajina s bohatými kultúrnymi tradíciami. Ukrajina potrebuje pre ďalší rozvoj nové technológie, investície a rozšírenie bankového systému a sociálnej komunikácie. Európska únia jej v tom môže pomôcť. Ukrajina je tiež významným odbytovým trhom európskych produktov. Na to by sme pri definovaní úloh a akčných perspektív pre budúcu spoluprácu nemali zabúdať.

PRESEDÁ: PÁN BIELAN

podpredseda

Czesław Adam Siekierski (PPE-DE). – (PL) Vážený pán predsedajúci, dohoda s Ukrajinou je významnou udalosťou, ktorá pomôže racionalizovať vzájomné vzťahy. Je to dobrý východiskový bod pre vypracovanie návrhu dohody o pridružení medzi EÚ a Ukrajinou. Predovšetkým však táto dohoda vytvára príležitosť na rozvoj vzájomnej obchodnej výmeny a na obojstranný nárast investícií. Jednou z mimoriadne dôležitých oblastí spolupráce je prenos „know-how“ v oblasti noriem, kvality a konvergencie nášho právneho a inštitucionálneho dedičstva. Výmenné pobyty mladých, najmä študentov, a rozvoj spolupráce v oblasti vedy, kultúry a cestovného ruchu pomôže podporiť realizáciu týchto úloh.

Zbigniew Krzysztof Kuźmiuk (UEN). – (PL) Vážený pán predsedajúci, v tejto rozprave by som chcel upozorniť na tri problémy, ktoré považujem za dôležité. Po prvé, Ukrajina je kľúčovým partnerom Európskej únie v snahe o diverzifikáciu dodávateľov ropy a zemného plynu. Dohoda s Ukrajinou dáva Európe možnosť zabezpečiť dodávky energetických zdrojov z Čierneho mora a z oblasti Kaukazu.

Po druhé, vstup Ukrajiny do Svetovej obchodnej organizácie v máji tohto roku vytvoril ďalšie vhodné podmienky na rozvoj hospodárskych vzťahov s touto krajinou, najmä v oblasti poskytovania služieb.

A napokon po tretie, v dôsledku vážneho zanedbania infraštruktúry potrebuje Ukrajina výraznú finančnú podporu Európskej únie, ktorá nebude pochádzať len z rozpočtu EÚ, ale predovšetkým zo zdrojov Európskej investičnej banky a Európskej banky pre obnovu a rozvoj.

Meglana Kuneva, členka Komisie. – Vážený pán predsedajúci, ešte raz chcem v mene Komisie poďakovať Parlamentu za pripomienky, pozitívne stanovisko a rýchle prijatie tejto správy.

Z krátkodobého hľadiska to pomôže obidvom partnerom ochrániť dôležité hospodárske záujmy pri vzniku minimálneho právneho vákuu po vstupe Ukrajiny do Svetovej obchodnej organizácie.

Zo strednodobého a dlhodobého hľadiska je to len jeden prvok širšieho a veľmi ambiciózneho procesu hospodárskej integrácie, na ktorom sa zúčastňujeme v rámci dohody o pridružení s Ukrajinou.

Zbigniew Zaleski, *spravodajca*. – Vážený pán komisár, dohodu o poskytovaní služieb v oblasti námornej dopravy nemôžeme preceňovať. Všetci vieme, aká dôležitá by mohla byť pre Európu, pre nás všetkých, čiernomorská námorná trasa a pozemný tranzit cez Ukrajinu. No bez našej podpory je budúcnosť v tejto oblasti neistá. Teraz budem hovoriť po poľsky.

spravodajca. – (PL) Moji kolegovia spomenuli potrebu úzkej spolupráce a zdôraznili skutočnosť, že Ukrajina evidentne patrí do Európy. Hovorili aj o investíciách, cestovnom ruchu a podnikaní. Samozrejme, veľa záleží na samotnej Ukrajine. O tom niet pochyb. Možno práve teraz, dnes, zajtra a v najbližších týždňoch budú názorovo rozdelení ľudia na Ukrajinu potrebovať pomoc v hospodárskej, politickej, vedeckej a sociálnej oblasti. Prestaňme už neustále kritizovať, radšej podniknime rozumné a konštruktívne kroky. Je to pre dobro obidvoch strán, Ukrajiny i EÚ. Ďakujem vám všetkým za účasť v rozprave a chcel by som vás požiadať o plnú podporu tejto správy.

Predseda júci. – Rozprava sa skončila.

Hlasovanie sa uskutoční zajtra.

Písomné vyhlásenia (článok 142)

Bernard Wojciechowski (IND/DEM), *písomne*. – Sektor služieb je pre hospodárstvo EÚ a Ukrajiny kľúčový. Ukazuje sa, že Ukrajina musí prijať reformy v energetickom sektore, aby čo najviac zvýšila výrobu a zlepšila kvalitu a bezpečnostné normy. Výsledkom krátkodobých problémov s tranzitom by preto mal byť modernizovaný a transparentnejší trh služieb. Na druhej strane by sme nemali zabúdať na boj proti korupcii, ktorá je na Ukrajine veľmi rozšírená.

Európska únia musí byť pripravená podporiť úsilie Ukrajiny, Ukrajina však musí tiež prispieť svojím dielom a uskutočniť domáce reformy. Existuje množstvo problémov, ktorými by sme sa mali ako zástupcovia Európskej únie zaoberať: (1) posilnenie energetickej bezpečnosti Ukrajiny a členských štátov EÚ, (2) zabezpečenie vyššej úrovne energetickej účinnosti, (3) rekonštrukcia a modernizácia tepelných elektrární a zníženie ich negatívneho vplyvu na životné prostredie, (4) zvýšenie regulácie výrobných kapacít a (5) zabezpečenie vyššej úrovne spotreby obnoviteľnej energie. Všetky uvedené skutočnosti by mali byť súčasťou otvoreného a transparentného energetického trhu. V takýchto kľúčových odvetviach nedokážeme zvládnuť viac monopolov.

24. Riešenie problému nedostatku vody a sucha v EÚ (rozprava)

Predseda júci. – Ďalším bodom programu je správa (A6-0362/2008) pána Richarda Seebera v mene Výboru pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín o riešení problému nedostatku vody a sucha v Európskej únii (2008/2074(INI)).

Richard Seeber, *spravodajca*. – (DE) Vážený pán predseda júci, predovšetkým by som chcel poďakovať tieňovým spravodajcom a Komisii za vynikajúcu spoluprácu pri príprave tejto správy.

Všetci vieme, že voda je základom všetkého života. Voda však nie je nevyčerpatelným zdrojom. Nedostatok vody v budúcnosti postihne až tri miliardy ľudí. Podľa Európskej environmentálnej agentúry žila už v roku 2007 tretina obyvateľov Európy v oblastiach s obmedzenými vodnými zdrojmi. Tento problém postihuje najmä krajiny ako Cyprus, Bulharsko, Belgicko, Maďarsko, Malta, Taliansko, Spojené kráľovstvo, Nemecko, Španielsko a, bohužiaľ, aj mnohé iné. To znamená, že vodu využívame nadmerne. Samozrejme, situáciu zhoršuje aj zmena klímy. Z tohto dôvodu sa sucho za posledných 30 rokov vyskytuje čoraz častejšie, čo nás dosiaľ stálo viac ako 100 miliárd EUR. V dôsledku sucha v roku 2003 hospodárstvo EÚ utrpelo stratu vo výške približne 8,7 miliárd EUR. Tieto extrémne počasia majú nielen hospodárske, ale aj sociálne a ľudské dôsledky. Okrem celkového zhoršenia zdravotného stavu ľudí zomrelo v roku 2003 v Európe v dôsledku horúčav približne 35 000 ľudí.

Všimli sme si aj skutočnosť, že spôsob využívania vody v Európe sa vo veľkej miere odlišuje. Priemerná spotreba v EÚ sa pohybuje v rozmedzí 100 až 400 litrov, hoci na európsku životnú úroveň by malo v skutočnosti postačovať denne 80 litrov na osobu. Príčinou vzniku tohto problému je neefektívnosť spôsobená používaním zastaraných technológií a tiež plytvaním vodou. Napríklad vo Francúzsku sa až 30 % vody v rozvodných sieťach jednoducho stráca. Pre nás to znamená, že Európa má obrovský potenciál úspory vody.

Je najvyšší čas, aby aj Spoločenstvo začalo konať. Komisia už rieši problematiku vody v niekoľkých smerniciach, napríklad v smernici o kvalite vody určenej na kúpanie, v smernici o pitnej vode, o povodniach, o stanovení noriem kvality životného prostredia týkajúcich sa vody atď. Niet pochyb o tom, že doposiaľ najdôležitejším míľnikom v súvislosti s vykonávacími opatreniami je rámcová smernica o vode z roku 2000. Teraz je pre Komisiu dôležité zabezpečiť najmä to, aby členské štáty plnili svoje záväzky vyplývajúce z týchto právnych predpisov.

Zmena environmentálnych a klimatických podmienok, väčšia spotreba vody v podnikateľskom a poľnohospodárskom sektore, a v domácnostiach a samozrejme zmena konzumných návykov zhoršili problém nedostatku vody. Bohužiaľ, čoraz častejšie sa stretávame s extrémami počasia. Na jednej strane nás sužujú prudké dažde, ktoré spôsobujú záplavy, a na druhej strane zažívame čoraz častejšie obdobia sucha, ktoré ničia celú úrodu v Európe.

Oznámenie, ktoré nám teraz Komisia predkladá, predstavuje dôležitý krok správnym smerom, ale je nevyhnutné prijať zásadné opatrenia na zlepšenie situácie. V prvom rade sa na nedostatok vody a suchu musíme pozeráť ako na celosvetový jav. Tu v Európe sa nemôžeme zameriavať len na vlastné problémy. Nezabúdajme na veľký počet prisťahovalcov prichádzajúcich do Európy veľmi často aj v dôsledku sucha.

Po druhé, členské štáty musia v riešení problematiky nedostatku vody a sucha spojiť sily a prekročiť hranice. V súvislosti s problematikou sucha a nedostatku vody by sa mali doplniť plány riadenia v rámcovej smernici o vode. Vzájomná solidarita medzi členskými štátmi vo vzťahu k vodným zdrojom však neznamená, že sa zruší ich suverenity pri rozhodovaní o vodných zdrojoch. Podľa môjho názoru ani preprava vody na dlhé vzdialenosti nerieši problém.

Po tretie, dokument Komisie neobsahuje konkrétny harmonogram alebo kontrolovateľné ciele. Bez nich sa táto stratégia nemôže realizovať.

Po štvrté, Európa by sa skutočne mala snažiť, aby sa stala svetovým lídrom v oblasti technológií na úsporu vody. To vyžaduje, aby sme brali do úvahy ľudskú stránku problematiky a samozrejme aj súčasné hospodárske potreby.

Na záver by som chcel vyjadriť svoje presvedčenie, že predložený materiál významne prispieva k skvalitneniu dokumentu Komisie.

Vladimír Špidla, člen Komisie. – (CS) Vážený pán predsedajúci, vážené pani poslankyne, vážení páni poslanci, nedostatok vody a sucho predstavujú pre svet veľký problém a je jasné, že zmena klímy tento problém zhorší, čo bude viesť k vážnemu nedostatku vody. Tento trend potvrdila ďalšia správa o vplyve zmeny klímy v Európe, ktorú minulý týždeň prijala Európska agentúra pre životné prostredie.

Za posledných 30 rokov sa dramatickým spôsobom zvýšili počet a intenzita období sucha v Európskej únii a v roku 2003 bolo postihnutých viac ako 100 miliónov obyvateľov a takmer tretina územia EÚ. Odvtedy, ako Komisia prijala oznámenie o nedostatku vody a suchu, sme boli svedkami ďalších dôkazov tohto trendu. Cyprus zažíva najhoršie sucho od roku 1900. Počas leta boli pozastavené dodávky vody určenej na zavlažovanie a následkom toho utrpelo poľnohospodárstvo škody 80 % znížením výnosov. V niektorých oblastiach bola úroda obilia úplne zničená. Odhad výšky následných škôd prekračuje 1,5 % HDP Cypru. Zďaleka však nejde o ojedinelý prípad: Rok 2008 je už tretím po sebe nasledujúcim rokom sucha na Cypre.

Nastal preto vhodný čas, aby Parlament prerokoval svoju správu o nedostatku vody a suchu. Som rád, že Európsky parlament využíva túto príležitosť, aby vyslal jasný signál, že je dôležité tento problém riešiť.

Globálne otepľovanie, zvyšujúci sa počet obyvateľov a rastúca spotreba na obyvateľa znamenajú, že tlak na vodné zdroje sa zvyšuje. A preto je pravdepodobné, že nedostatok vody, resp. sucho sa bude vyskytovať častejšie. Tieto skutočnosti majú priamy vplyv na obyvateľstvo a hospodárske odvetvia, ktoré sú závislé od vody, ako sú napríklad poľnohospodárstvo, cestovný ruch, priemysel, energetika a doprava. Majú tiež negatívne vedľajšie účinky na biologickú rozmanitosť a kvalitu vody. Zvyšuje sa riziko lesných požiarov a vyčerpávania pôdy. Bez prijatia naliehavých opatrení sú celé regióny v Európskej únii i mimo nej vystavené riziku rozširovania púšte.

Aby bolo možné tomu zabrániť, našou prvou prioritou musí byť posun k zvykom zameraným na účinné využívanie a úsporu vody. Zároveň budú na všetkých úrovniach prijaté opatrenia na úsporu vody. Na dosiahnutie tohto cieľa budú potrebné nielen opatrenia na vládnej úrovni, ale aj zapojenie všetkých obyvateľov.

Najnovší prieskum verejnej mienky agentúry Eurobarometer týkajúci sa postoja verejnosti k zmene klímy naznačuje, že 62 % Európanov zaraďuje zmenu klímy a globálne otepľovanie medzi dva najväčšie svetové problémy, že pre 68 % Európanov predstavuje „chudoba, nedostatok potravín a pitnej vody“ najväčší problém. V tejto súvislosti je potešiteľné, že obavy, ktoré obyvatelia vyjadrujú, sa odrážajú aj na ich správaní: 61 % obyvateľov Európy uvádza, že sa sami zapojili do boja proti zmene klímy, a viac ako polovica z nich znižuje spotrebu vody vo svojich domácnostiach.

Vážený pán predsedajúci, vážené pani poslankyne, vážení páni poslanci, som veľmi rád, že môžem povedať, že vaša správa víta oznámenie Komisie a podporuje prvý súbor možností politiky pre opatrenia, ktoré ustanovuje. Chcel by som poďakovať spravodajcovi pánovi Seeberovi za jeho vynikajúcu prácu pri príprave tejto správy a pani Herranzovej Garcíovej a pani Garcíovej Pérezovej z Výboru pre poľnohospodárstvo, resp. Výboru pre regionálny rozvoj za ich pozitívne a konštruktívne príspevky. Správa spolu so závermi, ktoré vlni prijala Rada, ukazuje, že existuje široká zhoda v tom, čo je potrebné uskutočniť. Našou úlohou je teraz zmeniť túto politickú podporu na reálne činy.

Iratxe García Pérez, spravodajkyňa Výboru pre regionálny rozvoj požiadaneho o stanovisko. – (ES) Vážený pán predsedajúci, v úvode by som chcela zablahoželať pánovi Seeberovi k jeho správe a povedať, že vo Výbore pre regionálny rozvoj si uvedomujeme skutočnosť, že nedostatok vody sa stal jedným zo zásadných problémov politiky súdržnosti, keďže v súčasnosti postihuje 11 % obyvateľstva a 17 % územia Európskej únie.

Z toho dôvodu sa s uvedenou skutočnosťou musí počítať v budúcej politike súdržnosti a na dosiahnutie tohto cieľa sa musia využiť potrebné rozpočtové opatrenia a nástroje. Musíme regionálnym a miestnym orgánom pripomenúť možnosti, ktoré nám pri riešení problematiky efektívneho využívania vody z hľadiska úspor a opätovného využívania vody ponúkajú štrukturálne fondy.

Musíme tiež vyzvať Komisiu, aby presadzovala zriadenie Európskeho monitorovacieho strediska pre suchu, ktorého úlohou by malo byť dopĺňanie údajov na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni.

A napokon si musíme uvedomiť, že nedostatok vody a suchu majú priamy vplyv na sociálnu, hospodársku a územnú súdržnosť, keďže dôsledky sa vo veľkej miere prejavujú v určitých regiónoch, čo vedie k opúšťaniu pôdy, lesným požiarom a znehodnocovaniu pôdy, a to výrazne bráni rozvoju týchto regiónov.

Esther Herranz García, spravodajkyňa Výboru pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka požiadaneho o stanovisko. – (ES) Vážený pán predsedajúci, predovšetkým by som chcela zablahoželať pánovi Seeberovi k dobre vykonanej práci, pretože jeho správa rieši mnohé problémy, ktoré sa v tomto Parlamente nastolili a ktoré sa týkajú celej Európskej únie. Nedostatok vody a suchu už nie sú len problémom krajín južnej Európy.

Teší ma, že návrh obsahuje niektoré myšlienky uvedené v stanovisku, pre ktoré som bola spravodajkyňou Výboru pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka a ktoré podporujú poľnohospodárske činnosti, napríklad vyzdvihujú úlohu farmárov v trvalo udržateľnom riadení dostupných zdrojov. Návrh sa zaoberá aj problematikou sucha a nedostatku vody ako faktorov zvyšujúcich ceny surovín. Podľa môjho názoru je veľmi dôležité pripomenúť túto skutočnosť, aby sme mali na mysli nielen ekologický rozmer tejto problematiky, ale aj niektoré veľmi dôležité hospodárske následky.

Výbor pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín predniesol návrh na založenie Európskeho monitorovacieho strediska pre suchu, čo sa spomína aj v stanovisku Výboru pre poľnohospodárstvo. Verím, že tento návrh sa jedného dňa stane realitou.

Text, o ktorom sa bude hlasovať zajtra, však neobsahuje návrh Výboru pre poľnohospodárstvo o tom, aby sa Komisia zaoberala zriadením hospodárskeho adaptačného fondu proti vzniku sucha, ktorý by priniesol prospech všetkým odvetviam hospodárstva vrátane poľnohospodárstva.

Rada by som vás osobne ubezpečila, že budem naďalej podporovať založenie tohto fondu. Keď Komisia v najbližších mesiacoch vypracuje plánované oznámenie o prispôbení sa následkom zmeny klímy, svoj návrh znovu predložím do Parlamentu.

Myslím, že po založení fondu solidarity, ktorý vznikol s cieľom zmierniť straty spôsobené klimatickými katastrofami, by sme mali začať rozmýšľať o nástroji, ktorý by vopred zabezpečil preventívne opatrenia na zníženie ekologických a finančných nákladov vznikajúcich v dôsledku klimatických katastrof.

Péter Olajos, v mene skupiny PPE-DE. – (HU) Ďakujem, pán predsedajúci. V úvode by som sa chcel pridať k svojim kolegom, ktorí ocenili prácu pána Seebera. Pán Seeber vykonal pri plnení svojej úlohy dobrú prácu a vložil do nej množstvo skúseností. Určite si zaslúži úspech a ocenenie. Musím zdôrazniť, že táto problematika

je veľmi dôležitá. Deväťdesiat percent mojej krajiny, Maďarska, ohrozuje sucho. Pravidelný výskyt sucha za posledných niekoľko rokov spôsobil maďarskému poľnohospodárstvu veľké škody. Za vlaňajší rok tieto škody dosiahli takmer jednu miliardu EUR. Problém sucha už nie je len záležitosťou krajín na juhu. Sucho spôsobilo v Maďarsku obrovské problémy napriek tomu, že Maďarskom preteká Dunaj, najväčšia európska rieka, a siedma najväčšia európska rieka, Tisa. A predsa územie o šírke sto kilometrov, ktoré sa nachádza medzi týmito dvomi veľkými riekami, začalo trpieť rozširovaním púšte. Tento jav stále pretrváva a prejavuje sa čoraz intenzívnejšie. To potvrdzuje, že Európska únia potrebuje program preklenovacieho vodného hospodárstva, a preto vítam túto správu, ktorá dokazuje, že Európska únia sa rozhodla prijať opatrenia v boji proti rozširovaniu púšte a má záujem riešiť túto problematiku.

Výbor pre rozpočet včera na základe môjho návrhu podporil pilotný projekt, ktorý vyzýva na podporu procesu s cieľom udržať kontrolu nad rozširovaním púšte. My všetci však musíme vo väčšej miere podporovať efektívnu poľnohospodársku prax a preklenovacie vodné hospodárstvo. Je dôležité prijať opatrenia, ktoré prispejú k tomu, aby všetci ľudia využívali vodu racionálne. V dôsledku zmeny klímy sa budú zrejme viac zdôrazňovať vplyvy pravidelne sa vyskytujúcich období nedostatku vody a každá stratená kvapka vody bude chýbať.

Na záver mi dovoľte, aby som upozornil na otázku globálnej zodpovednosti. Keďže svetová populácia zaznamenáva dynamický nárast, čím sa vytvára čoraz väčší tlak na priemysel, poľnohospodárstvo a vodu v rozvojových krajinách, Európa musí prehodnotiť svoje zásoby vody. Je našou povinnosťou a zodpovednosťou tieto zásoby šetriť a zvyšovať. Ďakujem.

Edite Estrela, *v mene skupiny PSE.* – (PT) V mene Socialistickej skupiny v Európskom parlamente, ktorú zastupujem, by som chcela poďakovať spravodajcovi za prácu, ktorú vykonal. Je to dôležitá správa, ktorá obsahuje vhodné návrhy, ako môže Európska únia riešiť problém nedostatku vody a sucha. Tento problém nie je nový, avšak situácia je vážna a neustále sa zhoršuje. Sucho v roku 2003 postihlo viac ako 100 miliónov ľudí a tretinu územia EÚ, čo stálo európske hospodárstvo 8,7 milióna EUR. Nedostatok vody už postihuje nielen krajiny na juhu Európy, ale, ako už bolo povedané, jeho následky pociťujú aj v strednej a severnej Európe a situácia sa v dôsledku zmeny klímy neustále zhoršuje.

Európska únia musí urýchlene prijať opatrenia na riešenie dvoch problémov – problému nadmernej spotreby vody a problému plytvania vodou. Podľa údajov Európskej environmentálnej agentúry má Európa obrovský potenciál na úsporu vody. Približne 40 % použitej vody je možné ušetriť. Okrem toho v Európe stále plytváme vodou v dôsledku neefektívnosti, čo predstavuje ďalších takmer 20 %. To znamená, že pozmeňujúce a doplnujúce návrhy o opakovanom používaní odpadovej vody a odsolovaní, ktoré som predložila a ktoré Výbor pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín prijal, sú skutočne na mieste. Okrem toho, plytvanie vodou je vo veľkej miere spôsobené únikom vody z potrubí. Navrhla som, aby členské štáty využili štrukturálne fondy na skvalitnenie a obnovenie existujúcej infraštruktúry a technológií. Nie je však možné vytvárať kultúru šetrenia vodou bez zapojenia občanov do tohto procesu. Preto je nevyhnutné zvýšiť verejné povedomie a podporiť informačnú kampaň. Voda je verejným majetkom, a predsa je vzácna. Všetci musíme obmedziť spotrebu a bojovať proti plytvaniu vodou, aby bola za primeranú cenu dostupná všetkým.

Na záver by som sa chcela opýtať Rady a Komisie, kedy sa zvýši pružnosť podporných mechanizmov Fondu solidarity. Keďže sucho je anomálnym prírodným javom, ktorý má vážne trvalé následky pre životnú úroveň a sociálno-hospodársku stabilitu postihnutých regiónov, bolo by vhodné, aby fond podporil situáciu na regionálnej úrovni a aby bol uznaný nárok na náhradu škody na verejnom i súkromnom majetku.

Anne Laperrouze, *v mene skupiny ALDE.* – (FR) Vážený pán predsedajúci, vážený pán komisár, dámy a páni, rušné rozpravy, aké sme mali v poslednom čase o otázkach energie, dokazujú, že energia je cenným majetkom, základnou potrebou. Pokiaľ ide o vodu, tá je ešte vzácnejšia. Uvedomujeme si, že rozvojové krajiny trpia nedostatkom vody. A čo Európa? Aj pre Európu je voda vzácnym zdrojom. Prestaňme ňou plytvať, chráňme si tento zdroj.

Správa, o ktorej budeme zajtra hlasovať, je komplexná a zaoberá sa technickými aspektmi, ako je únik z distribučných sietí, ako aj politickými a spoločenskými aspektmi, ako sú zvyky a zvyšovanie povedomia o efektívnom využívaní vody. Zodpovednosť, ktorú máme za vodu, je individuálna i kolektívna. Táto správa rieši aj problémy v súvislosti s nedostatkom vody, ktoré majú vo vzťahu k zmene klímy krátkodobý i dlhodobý charakter.

Rada by som zdôraznila, že je dôležité podeliť sa o pozitívne skúsenosti, pretože Európa je postihnutá rôznymi stupňami nedostatku vody alebo sucha. Preto ak sa chceme týmto javom vyhnúť, alebo nájsť riešenie

na ich odstránenie, praktické skúsenosti všetkých regiónov sú veľmi dôležité. Zájdem ešte ďalej a poviem, že poučiť sa môžeme z dobrých i zlých skúseností.

Vyjadrujem spokojnosť aj so skutočnosťou, že sa zohľadňuje súvislosť medzi dostupnosťou vody a jej kvalitou. Parlament v podstate pripisuje veľkú dôležitosť problematike vody prostredníctvom textov, ako sú normy kvality životného prostredia alebo aktuálna rozprava o využívaní pesticídov.

Riešenie nedostatku tohto zdroja má mnoho rôznych uhlov pohľadu: musíme podporiť výskum a inovácie, zlepšiť technické a poľnohospodárske využívanie a zmeniť individualistické správanie. Začnime konať a vyjadríme nesúhlas so starým anglickým príslovím, ktoré hovorí, že „voda nám začne chýbať, až keď vyschne studňa“.

Marie Anne Isler Béguin, v mene skupiny Verts/ALE. – (FR) Vážený pán predsedajúci, pán komisár, tiež by som chcela poďakovať spravodajcovi za prácu, ktorú vykonal. Môžeme len potvrdiť skutočnosť, že voda je vzácnym a drahocenným zdrojom.

Pán spravodajca uviedol, že 3,2 miliardy obyvateľov tejto planéty môžu byť vystavené nedostatku vody. Vieme aj to, že Európa nie je vo vzťahu k tejto problematike imúnna. Preto by sme mali robiť všetko, čo je v našich silách, aby sme tento vzácny zdroj chránili. Voda je spoločný majetok a mrzí ma, že Výbor pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín neprijal niektoré moje pozmeňujúce a doplňujúce návrhy.

Preto chcem osloviť priamo Komisiu. Verím, že ako súčasť reforiem SPP preskúmame aj niektoré metódy pestovania plodín, mám na mysli najmä zavlažovacie technológie, ktoré sú v niektorých európskych regiónoch nevyhovujúce. Ak chceme zabrániť plytvaniu vodou, musíme zastaviť ich používanie.

Je nepochopiteľné, že sa nezohľadnil pozmeňujúci a doplňujúci návrh o chladení reaktorov v atómových elektrárňach, pretože keď sú u nás vo Francúzsku hladiny riek veľmi nízke, musia atómové elektrárne obmedziť prevádzku alebo na chladenie používať postrekovacie zariadenia. To je absurdné a pre našich občanov aj veľmi nebezpečné.

Kartika Tamara Liotard, v mene skupiny GUE/NGL. – (NL) Vážený pán predsedajúci, na úvod by som chcela úprimne poďakovať pánovi Seeberovi. Mnohí z nás si myslia, že čistá pitná voda vyzerá asi takto. Chcela by som zdôrazniť, že v mnohých krajinách býva pohár prázdny. Mnohí ľudia nemajú žiadnu vodu alebo majú vodu, ktorá takto nevyzerá.

Rozpravy o nedostatku vody bývajú veľmi búrlivé a niekedy sa zamýšľam nad tým, prečo to tak nie je aj v prípade rozpráv o vode. Veď napokon, voda je otázkou života a smrti. Svetová populácia neustále narastá a množstvo dostupnej čistej pitnej vody stále klesá. Problém nedostatku vody je aktuálny už aj v Európe. To platí aj o „skrytom“ nedostatku vody, napríklad v prípade, keď sú domácnosti odstavené od dodávok pitnej vody. Príčiny sú rôzne, napríklad slabý systém hygieny, pomalá liberalizácia verejných služieb, používanie pesticídov a umelých hnojív a intenzívny chov dobytky. Vedeli ste, že na výrobu 100 gramov hovädzieho mäsa treba 2 400 litrov vody?

Oznámenie Komisie venuje úspore vody veľkú pozornosť. Pokiaľ ide o mňa, myslím si, že je to nosenie dreva do lesa, keďže najprv by sme mali začať riešiť príčiny vzniku problémov, ktoré som práve spomenula. Napríklad v Európe i za jej hranicami potrebujeme predovšetkým investovať do dostatočnej hygieny a do systémov na čistenie vody. Okrem toho musíme opatrnejšie narábať s pesticídmi, venovať pozornosť vplyvu intenzívneho chovu dobytky na hospodárenie s vodou a prijímať opatrenia v boji proti zmene klímy.

Dostupnosť čistej pitnej vody je občianskym právom, na ktoré má nárok každý z nás. Problém nespočíva v dostupnosti alebo v nedostupnosti vyhovujúcej pitnej vody, ale v distribúcii čistej pitnej vody, v nadmernom znečistení a v snahe o privatizáciu. Aby som uviedla príklad, privatizácia v Spojenom kráľovstve viedla k okamžitému prudkému zvýšeniu cien a mnohé domácnosti boli odstavené od dodávok vody. Je to katastrofa. Som toho názoru, že dodávka pitnej vody má byť naďalej súčasťou verejného sektora.

Johannes Blokland, v mene skupiny IND/DEM. – (NL) Vážený pán predsedajúci, nedostatok vody a sucho postihujú najmä južné oblasti Európskej únie a vznikajú v dôsledku zmeny klímy, ale aj v dôsledku zásahov človeka. Cestovný ruch je tiež veľkou záťažou na vodné zdroje v mnohých krajinách, kde už teraz majú vážne problémy. Výsledky štúdií IPCC (Medzinárodný panel o zmene klímy) ukázali, že riziká sa v nasledujúcich rokoch ešte zvýšia. Preto musíme dbať o to, aby sa situácia s vodou naďalej nezhoršovala.

Preto podľa môjho názoru táto správa vysiela pozitívny signál. Efektívne využívanie vody je v boji proti nedostatku vody a suchu mimoriadne dôležité. Zvlášť by som chcel zdôrazniť, že v správe sa uvádza aj spôsob stanovenia cien vody. Niektoré členské štáty s tým majú pozitívne skúsenosti. Vítam tiež spojenie správy s rámcovou smernicou o vode. Myslím, že toto je správne miesto na riešenie problémov nedostatku vody a sucha. V závere chcem pochváliť spravodajcu, pána Seebera, za dobre vykonanú prácu.

Andreas Mölzer (NI). – (DE) Vážený pán predseda, pokiaľ bude garantovaná skutočnosť, že vodné zdroje zostanú vo výhradnej správe členských štátov a EÚ ani ESD (Európsky súdny dvor) nemôžu do tejto skutočnosti žiadnym spôsobom zasiahnuť, spoločná stratégia boja proti nedostatku vody má určite svoj význam.

Avšak iba vtedy, ak problém budeme riešiť komplexne a zameriame sa na zásadné otázky, ako sú napríklad populačná explózia a zmena klímy. Poľnohospodársky sektor, ktorý je zodpovedný za 70 % spotreby vody vo svete, má určite enormný potenciál na znížovanie spotreby vody. Avšak aj EÚ prispela svojím dielom k plytvaniu vodou tým, že žiadala napojenie na kanálové systémy a ich využívanie.

Navyše, súčasný nedostatok vody sa ešte zhoršuje prijímaním nesprávnych rozhodnutí. Napríklad na Cypre, kde obyvatelia musia znížovať spotrebu vody, aby sa – napriek jej chronickému nedostatku – mohli budovať nové golfové ihriská.

Preto pokiaľ ide o vodu, ktorá je základným zdrojom potrebným pre život, musíme byť uvedomelejší a zodpovednejší, ale v žiadnom prípade nie tým spôsobom, že budeme v členských štátoch zavádzať pochybné príspevky, ako je pre EÚ typické.

Antonio De Blasio (PPE-DE). – (HU) Ďakujem, pán predseda. Dámy a páni, problematika nedostatku vody a sucha je jedným z najnaliehavejších problémov, pred ktorými Európska únia stojí. Je to komplexná problematika, úzko spojená s ďalšími ekologickými otázkami, a tak ju musíme aj chápať. Využívanie vody sa nevzťahuje na konkrétne geografické územia. Keďže využívanie vody nie je obmedzené hranicami, vyžaduje si nariadenie na úrovni Európskej únie. Musíme zdôrazniť tento dôležitý aspekt cezhraničného hospodárenia s vodou. Stav súvisiaci so záplavami, ktoré spôsobujú vážne škody, je úzko prepojený s veľmi rozšírenou metódou kľčovania lesov, inými slovami, odlesňovanie spôsobuje na jednej strane ariditu a devastáciu krajiny, na druhej strane vznik ničivých povodní.

Je dôležité zdôrazniť, že v oblasti hospodárenia s vodou musíme dodržiavať princíp subsidiarity. Úloha miestnych a regionálnych orgánov a zvolených rád sa musí posilniť a tieto orgány musia výrazne prispieť k zlepšeniu problémov v súvislosti s nedostatkom vody a suchom, a to najmä nariadeniami o využívaní pôdy a v stavebníctve.

Regionálne a miestne orgány a rovnako ani my nesmieme zabúdať na občianske organizácie. Tie sú dôležitým prvkom vo výchovných a informačných kampaniach a ich úlohu by sme mali v budúcnosti podporovať. Je nevyhnutné organizovať stimulujúce a mediálne kampane, keďže na týchto fórach sa vyzdvihuje nielen existencia spomínaných problémov, ale ľudia môžu navyše vidieť, ako sa myšlienky a návrhy zavádzajú do praxe.

Chcel by som upriamiť pozornosť na to, že pre členské štáty je dôležitá určitá flexibilita, aby vedeli prispôbiť na vlastné pomery aj ďalšie otázky súvisiace so zavlažovaním a s hospodárením s vodou. Regulačné úrady na rôznych úrovniach musia spolupracovať, aby vytvorili rámec udržateľného hospodárenia s vodou. Chcem sa taktiež poďakovať pánovi Seeberovi za všetko úsilie, ktoré vložil do prípravy tejto správy a ďakujem vám za pozornosť.

Cristina Gutiérrez-Cortines (PPE-DE). – (ES) Vážený pán predseda, vítam skutočnosť, že existuje dokument o problematike vody, hoci si myslím, že tento dokument bol, bohužiaľ, pre otázky zmeny klímy, zredukovaný na neúplný a veľmi špecifický pohľad na problematiku úspory vody.

Napriek tomu oceňujem niektoré skutočnosti, ktoré pán Seeber vyzdvihol a rozšíril na základe dokumentu Komisie, a vysvetlil, že na vodu má právo každý, že voda je pre všetkých a že musíme brať do úvahy potrebu užšej spolupráce medzi regiónmi, čo je jav, ktorý nepovažujem za niečo nové, a ktorý je dobrou lekciami pre všetkých tých, čo si myslia, že voda v rieke za domom patrí každému.

Musím však vyjadriť svoj názor, že v otázke vody a zmeny klímy by sme mali začať rozmyšľať z celkovej perspektívy. V súčasnosti existujú vo svete tri problémy: jedným je hlad a nedostatok potravy, ďalším zmena klímy a posledným je sucho, problém, s ktorým bojujeme už dlhé stáročia.

Zvýšenie zdrojov je nevyhnutné, a to sa tu nerieši. Potrebujeme znásobiť množstvo existujúcich zdrojov, a to sa spomína iba v pozmeňujúcich a doplňujúcich návrhoch Parlamentu. Nie je to len otázka odsolovania, budeme musieť znovu regulovať rieky a rozmyšľať o nových technických riešeniach a nových modeloch, ktoré urobia maximum pre to, aby voda zostala v zemi: ide napríklad o zalesňovanie, používanie cisterien na odčerpávanie vody počas povodní, napájanie zvodnencov počas povodní a iné opatrenia.

Musíme mať na mysli aj poľnohospodársku stratégiu na výrobu produktov, ktorá nám umožní vytvoriť množstvo rastlinnej masy porovnateľné so súčasnosťou, ale so stratégiou pre novú úrodu, ktorú bude možné vyprodukovať s minimálnym množstvom vody. Z rovnakého dôvodu musíme hovoriť o vodohospodárstve, pretože to nie je len otázka zvyšovania cien alebo reálnych cien, ako sa tu už spomínalo, ale skôr potrebujeme oveľa komplexnejšie vodohospodárstvo.

Preto je potrebná poľnohospodárska a spotrebiteľská stratégia, ošetrovanie pôdy a regulovanie riek. Ak si to situácia vyžaduje, mali by sme odkláňať vodné toky. Je dôležité, aby svet vo vzťahu k obyvateľstvu a hospodárstvu pokračoval v udržateľnom rozvoji.

Inés Ayala Sender (PSE). – (ES) Vážený pán predsedajúci, predovšetkým by som chcela poďakovať Komisii za to, že konečne predložila dokument o probléme sucha a nedostatku vody, ktorý sme v Parlamente už dlhšie žiadali. Najmä, keď vidíme, koľko prípadov veľkých povodní sa riešilo spôsobom, o ktorom sme si mysleli, že je správny a postačujúci, ale vždy sa zabúdalo na to, že inde sa sucho stáva štrukturálnym problémom a že problém nedostatku vody má nielen sociálne, ale aj hospodárske dôsledky, a ešte väčší vplyv má na všetky aspekty udržateľnosti.

Musím zablažovať spravodajcovi, pánovi Seeberovi, k vynikajúcej práci a chcem mu tiež poďakovať za prítomnosť a aktívnu účasť na diskusiách počas Európskeho dňa životného prostredia na výstave International Expo 2008 v mojom meste, Zaragoze.

Musím mu poďakovať aj za to, že na výstave Expo mohla Európska únia prostredníctvom pána Seebera vyjadriť záujem o udržateľnosť vody a záujem riešiť potreby a problémy, ktoré postihujú Európsku úniu, z pohľadu Únie a Európskeho parlamentu.

Musím povedať aj to, že teraz vieme, ako je nedostatok vody veľmi úzko spojený s cyklom boja proti zmene klímy, keďže vieme, že v tomto cykle prispieva k zvyšovaniu nedostatku vody najmä neobmedzené odlesňovanie a rozvoj miest, a preto by príslušné orgány mali pri plánovaní využívania pôdy zohľadňovať aspekty týkajúce sa vody, najmä v súvislosti s rozvojom hospodárskych činností v stále zraniteľnejších povodiach riek.

Z tohto hľadiska, ako Komisia v princípe navrhuje, podporujeme vytvorenie hierarchie využívania vody a, ako pán Seeber uvádza vo svojej správe, samozrejme sme toho názoru, že distribúcia vody na dlhé vzdialenosti v žiadnom prípade nerieši problém nedostatku vody.

Naopak, naším orientačným bodom by vždy mala byť správne uplatňovaná rámcová smernica o vode ako rámec pre dosiahnutie „priaznivej situácie“ v oblasti vody vo všetkých európskych krajinách, pokiaľ ide o povodia riek a ciele zlepšenia kvality.

Ako sa v správe pána Seebera správne uvádza, straty vody sú v mestách až 50 % a celkovo sa v Európe pohybujú na úrovni okolo 20 %. Použitím rôznych mechanizmov, technológií a nových spôsobov úspory vody a efektívnym využívaním vody je možné ušetriť 40 % vody.

Aby sme to dokázali, musíme podporovať trvalo udržateľné využívanie vody, ochranu dostupných vodných zdrojov a ich efektívne a trvalo udržateľné využívanie.

Preto vítame návrhy na zriadenie Európskeho monitorovacieho strediska pre suchu v rámci štruktúry Európskej environmentálnej agentúry a na vytvorenie siete miest na podporu udržateľného využívania vody.

Rolf Berend (PPE-DE). – (DE) Vážený pán predsedajúci, pán komisár, dámy a páni, zaradenie problematiky vody do všetkých oblastí politiky a vypracovanie komplexného plánu v súvislosti s problematikou je skutočne úloha, ktorú musíme úspešne zvládnuť, ako to veľmi jasne naznačuje aj táto rozprava. Do tohto procesu by sa mali zapojiť všetky politické úrovne – štátna, regionálna i miestna.

Ako spravodajca fondu solidarity a z hľadiska skutočností, že tento Parlament prijal stanovisko už v máji 2006, znovu vyzývam Radu, aby urýchlene prijala rozhodnutie o návrhu na nariadenie o Fonde solidarity EÚ, aby sa doplnilo ustanovenie príslušných kritérií a opatrení na financovanie tým, že sa do neho doplnia prípady

výskytu sucha, takže škody spôsobené prírodnými katastrofami sa môžu riešiť efektívne, pružne a vhodnejším spôsobom.

Obraciam sa však aj na regionálne a miestne orgány, aby čo najlepšie využili možnosti, ktoré im ponúkajú štrukturálne fondy v oblasti investovania do infraštruktúry na efektívne využívanie vody a prevenciu vzniku nepriaznivých vplyvov pri ochrane vodných zdrojov. Je pravda, že táto skutočnosť vždy so sebou prináša aj druhú výzvu – výzvu k občanom žijúcim v mestách i na vidieku – aby brali opatrenia na úsporu vody vážne. To nemusíme zdôrazňovať, považujeme to za samozrejmosť.

Chcel by som tiež poďakovať pánovi spravodajcovi.

Zita Plešinská (PPE-DE). – (SK) Voda znamená život. Život na zemi nemôže existovať bez vody. Dážď je boží dar, o ktorý sa treba zodpovedne starať. Z toho dôvodu nesmieme boží dar odkanalizovávať. Treba ním nasycovať krajinu, aby prinášal nový život.

Z európskych miest sa odpadovými kanalizáciami do morí a oceánov odvádza viac ako 20 miliárd m³ dažďovej vody ročne. To je pravá príčina vysušovania európskeho kontinentu, pretože dažďové vody v akejkoľvek forme vytvárajú všetky vody na kontinentoch.

Oceňujem zaangažovanosť spravodajcu Richarda Seeberra v hľadaní riešení pri problémoch s nedostatkom vody a sucha v EÚ. Očakávala som však trošku ambicióznejšiu správu. Správa iba v bode 48, ktorý sa dostal do správy aj prostredníctvom môjho pozmeňovacieho návrhu vo výbore REGI, sa len okrajovo dotýka potreby vytvárania nasycovania krajiny dažďovou vodou.

Verím, že nová vodná paradigma, ktorú prinášajú slovenskí a českí vedci v tíme Michala Kravčíka, osloví aj nášho pána spravodajcu a v budúcnosti zmení podstatu rámcovej smernice EÚ o vode. Mám vedomie, že aj pán komisár Špidla vyslovil podporu tomuto návrhu a tomuto programu.

Avril Doyle (PPE-DE). – Vážený pán predsedajúci, chcela by som poďakovať pánovi Richardovi Seebervi za angažovanosť v tejto veľmi dôležitej problematike. Plne podporujem posun smerom k hospodárstvu založenom na efektívnom využívaní a šetrení vody. Podporujem samozrejme aj vykonávanie rámcovej smernice o vode, na ktorej som sa pred niekoľkými rokmi, keď bola spravodajkyňou moja bývalá rakúska kolegyňa Marilies Flemmingová, veľmi intenzívne podieľala.

Obsah článku 9 rámcovej smernice o vode, na ktorý chcem dnes upozorniť, bol v podstate výsledkom pozmeňujúceho a doplňujúceho návrhu, ktorý som predložila k pôvodnému predbežnému návrhu. Bola by som rada, keby ma Komisia ubezpečila, že akékoľvek návrhy týkajúce sa cien vody alebo povinného merania vody, ak by sa malo realizovať, budú v súlade s článkom 9 rámcovej smernice o vode, ktorý umožňuje naďalej postupovať podľa írskej metódy založenej na princípe bezplatného používania vody v domácnostiach na domáce účely.

Nežiadajte ma, prosím, aby som vám tu teraz dokazovala udržateľnosť tejto metódy, ale verte mi, prosím, že toto je vec vnímavej politickej ohľaduplnosti. Myslím si, že je to jedno z najlepších riešení írskej vlády a je lepšie ako smernica EÚ. Náš ostrov sa nachádza mimo územia západnej Európy a má dostatok vlhky, ale aj my stojíme pred problémom nedostatku vody, keď zoberieme do úvahy vplyv zmeny klímy na vodu.

Csaba Sándor Tabajdi (PSE). – (HU) Potrava a voda získali rovnakú strategickú hodnotu ako ropa a plyn. Raz trpíme nedostatkom vody, inokedy nás trápia zátopy a povodne vo vnútrozemí. Toto je vážny európsky problém a správa pána Seeberra je v tejto chvíli mimoriadne dôležitá. Chcel by som zmeniť návrh pani Esther Herranzovej Garcíovej v tom zmysle, že nepotrebujeme spoločné európske stanovisko k povodňam, ale k hospodáreniu s vodou, keďže zátopy a povodne vo vnútrozemí spôsobujú rovnako vážne problémy ako sucha a ľudia vo výbore vedia veľmi dobre, že neexistuje žiadny základ európskeho riadenia rizík. V tejto súvislosti musíme bojovať s problémom sucha, a to nielen v krajinách Stredozemia. Môj kolega Péter Olajos spomenul, že úroveň terénu v Homokhátságú ležiacom medzi riekami Dunaj a Tisa za posledné štyri desaťročia poklesla o štyri metre. Rozširovanie púšte sa už dostalo aj do Maďarska a strednej Európy. Je to celoeurópsky problém. Veľa sa môžeme naučiť od svojich izraelských kolegov – ja sa učiť nehanbím – ktorí majú vynikajúce zavlažovacie metódy. Ďakujem vám za pozornosť.

Andrzej Jan Szejna (PSE). – (PL) Vážený pán predsedajúci, ochrana vodných zdrojov, vodných ekosystémov a pitnej vody je jedným z hlavných princípov ochrany životného prostredia. Preto je potrebné skoordinať opatrenia na zabezpečenie ochrany tohto vzácneho prírodného zdroja na úrovni EÚ. Sú tri hlavné problémy, pred ktorými stojí Európa v oblasti spotreby vody: nadmerná, neudržateľná a neefektívna spotreba vody.

Zmena klímy nie je jediným problémom, ktorému musí Európa čeliť. Napriek zvyšujúcemu sa tlaku na vodné zdroje nadmerná, neudržateľná a neefektívna spotreba vody pretrváva a rastie takmer dvakrát rýchlejšie ako svetová populácia. Samotná Európa vyplýtvá minimálne 20 % vodných zdrojov v dôsledku neefektívneho riadenia. Prostriedky regulovania dopytu by mali mať prioritu pred bežným zvyšovaním dodávok vody. Prostriedky regulovania dodávok by sa mali zvažovať až po tom, keď sa vyčerpajú možnosti v oblasti efektívnejšieho hospodárenia s vodou, zlepšenia riadenia dopytu a informovanosti. Významnú úlohu môže zohrávať aj regionálna spolupráca a využívanie štrukturálnych fondov.

Vladimír Špidla, člen Komisie. – (CS) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, ďakujem vám za rozpravu o hospodárení s vodou a o problémoch týkajúcich sa vody. Rozprava poukázala na skutočnosť, že k danej problematike existuje množstvo rôznych názorov. Hoci sa nebudem vyjadrovať ku všetkým príspevkom, chcel by som sa dotknúť niektorých otázok, ktoré sú podľa môjho názoru v predloženej správe obzvlášť dôležité. Po prvé, správa uznáva význam rámcovej smernice o vode. Úplné vykonávanie tejto smernice je prioritou, ktorá pomôže vyriešiť zlé hospodárenie s vodnými zdrojmi. Správa ďalej pripomína, že by sa mali upresňovať prístupy strán dopytu a víta skutočnosť, že úspora vody je prvou prioritou Komisie pri riešení tohto problému. V Európe existuje obrovský potenciál úspory vody: 33 % v domácnostiach a 43 % v poľnohospodárstve.

Správa zdôrazňuje aj vzťah medzi nedostatkom vody, suchom a zmenou klímy, a potrebou zohľadniť otázky týkajúce sa vody v ostatných politikách, ako je územné plánovanie, kde v minulosti zlé rozhodnutia v niektorých prípadoch problém zhoršili. Správa ďalej vyzýva regionálne a miestne orgány, aby využili príležitosti, ktoré ponúkajú štrukturálne fondy, a zdôrazňuje úlohu, ktorú zohrávajú programy ochrany životného prostredia v rámci druhého piliera spoločnej poľnohospodárskej politiky. Táto integrácia bude prvoradá v posune k návykom zameraným na úsporu vody.

Správa ďalej uznáva význam vysoko kvalitných informácií a vyzýva Komisiu, aby podporila založenie Európskeho monitorovacieho strediska pre suchu. V nadväznosti na oznámenie Spoločné výskumné centrum Komisie v súčasnosti vyvíja jeho prototyp.

Nakoniec správa zdôrazňuje potrebu presných opatrení a konkrétnych harmonogramov na ich vykonanie. Môžem vás ubezpečiť, že Komisia sa zaviazala k ďalšiemu prehĺbeniu cieľov oznámenia a pracuje na správe, ktorá posúdi pokrok smerom k riešeniu problémov uvedených v správe. Komisia je okrem toho plne odhodlaná pokračovať v riešení týchto otázok na medzinárodnej úrovni, najmä prostredníctvom Dohovoru Organizácie Spojených národov o boji proti rozširovaniu púšte a Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy.

V závere by som chcel uviesť, vážený pán predsedajúci, vážené dámy poslankyne a páni poslanci, že voda zostane aj naďalej ústrednou témou nášho politického programu a že vaša správa je veľmi užitočným a aktuálnym príspevkom k pokračujúcemu úsiliu Komisie v prispôbení sa zmene klímy.

Dámy a páni, myslím si, že z rozpravy skutočne vyplynulo, že hospodárenie s vodou je komplexná otázka, a myslím si, že môžem len súhlasiť s vašou myšlienkou, že táto problematika sa musí riešiť vo všetkých politikách a že má tiež veľký význam na medzinárodnej úrovni.

Richard Seebler, spravodajca. – (DE) Vážený pán predsedajúci, pán komisár, dámy a páni, ďakujem vám za podnetné príspevky. Predovšetkým by som chcel povedať, že suverenita v otázke vodných zdrojov musí zostať národnou záležitosťou. Predsa však musíme prejavíť solidaritu, hoci táto solidarita musí byť dobrovoľná.

Poslanci predložili množstvo dobrých a veľmi podrobných návrhov. Zohľadnil som však iba niektoré z nich, a to z jednoduchého dôvodu. Ide o správu z vlastnej iniciatívy, ktorá musí zostať relatívne všeobecná a musí uplatňovať všeobecné zásady. Veľmi sa teším na dokument, ktorý Komisia predloží zrejme v priebehu niekoľkých týždňov. Ide o zelenú knihu o prispôbení sa zmene klímy, na ktorú všetci netrpezlivo čakáme, pretože vieme, že kapitola „Prispôbenie a zmena klímy“ súvisí najmä s problematikou vody. Sme veľmi zvedaví, aké konkrétne návrhy Komisia predloží.

Chcel by som vám pripomenúť, že podľa nášho názoru má mimoriadny význam „začlenenie“. Pre vodohospodársku politiku je nevyhnutné, aby sa stala súčasťou všetkých ostatných oblastí politiky, ako už spomenul môj kolega pán Berend. Európske fondy sa musia využívať takým spôsobom, aby zabránili vzniku krátkodobého alebo dlhodobého nedostatku vody. Každý z nás si musí uvedomiť, že voda nie je nevyčerpatelný zdroj a my musíme zvýšiť uvedomenie si tejto skutočnosti v politickom i hospodárskom svete, ale tiež medzi občanmi. Kolegyňa pani Doyleová spomínala ceny za vodu. To je úplne jasné: musíme

postupovať podľa článku 9, ale v tomto prípade majú členské štáty široký priestor a potrebnú flexibilitu a musia sa brať do úvahy aj vlastné tradície.

Podporujem aj opatrenia na strane dopytu, hoci, ako povedal náš španielsky kolega, do úvahy musíme brať aj stranu zásobovania. Vyskytujú sa mimoriadne situácie, ktoré jednoducho musíme riešiť prostredníctvom strany zásobovania.

Na záver by som chcel všetkým úprimne poďakovať za podnetnú rozpravu.

Predsedajúci. – Rozprava sa skončila.

Hlasovanie sa uskutoční zajtra.

Písomné vyhlásenia (článok 142)

Louis Grech (PSE), písomne. – Nedostatok vody spôsobuje zvyšujúce sa obavy vo všetkých štátoch, ale vo všeobecnosti dôsledky viac pociťujú najchudobnejšie regióny, čo vedie k veľkým katastrofám v ekologickej i hospodárskej oblasti. Niektoré krajiny sú postihnuté viac ako iné, čo závisí od ich zemepisnej polohy a od kľúčových hospodárskych odvetví priemyslu. To je aj prípad oblasti Stredozemia, kde sa nedostatok vody stane akútnym problémom v dôsledku potenciálneho rozvrátenia cestovného ruchu. Ochrana vody ako vzácneho prírodného zdroja je pre ochranu životného prostredia a hospodársky rozvoj rozhodujúca.

Na zabezpečenie účinnej a zodpovednej ochrany dodávok vody a životného prostredia v členských štátoch je potrebné zlepšiť politiku súdržnosti vo vzťahu k spotrebe vody, je potrebná informovanosť a integrácia politiky na európskej úrovni. Je tiež potrebné uskutočňovať rozsiahlejší výskum v oblasti zariadení na odsolovanie a technológií na recykláciu vody, aby sme vypracovali cenovo výhodnejší a účinnejší systém.

Okrem toho samotná EÚ – alebo aspoň mnohé jej členské štáty – potrebuje lepšie a prísnejšie právne predpisy, ktoré obmedzia zneužívanie a znečisťovanie vodných hladín. Okrem toho by sa malo podporiť pridelenie prostriedkov zo štrukturálnych fondov na podporu projektov súvisiacich s ochranou vody v určitých regiónoch. Je nevyhnutné zabezpečiť, aby všetky zainteresované strany v našej spoločnosti, politici, priemyselné odvetvia i samotní spotrebitelia, boli presvedčení o tejto prioritě a schopní prijímať správne rozhodnutia.

Marian-Jean Marinescu (PPE-DE), písomne. – (RO) Zmena klímy môže mať nezvratný vplyv na vodné zdroje planéty, a preto je dôležité prispôsobiť všetky aspekty sociálno-hospodárskeho života zníženiu dôsledkov nedostatku vody.

Európske a medzinárodné legislatívne rámce ponúkajú účinné páky, ale my potrebujeme skutočný pokrok v oblasti rýchleho presadzovania všetkých prijatých opatrení, najmä tých, ktoré sa uvádzajú v Dohovore o boji proti rozširovaniu púšte a v rámcovej smernici o vode. Zdlhavé termíny ich implementácie ohrozujú udržateľnosť zdrojov.

Vyzývam Komisiu a členské štáty, aby aktívne zapojili všetky príslušné orgány a miestne úrady do urýchleného vytvorenia transparentných a koherentných procesov stanovenia taríf za spotrebu vody, ktoré budú založené na princípe „užívateľ platí“ a ktoré odstránia systémové straty.

Odporúčam tiež, aby sa urýchlilo uplatňovanie konkrétnych opatrení na racionálne využívanie povodí riek, najmä tých, na ktorých sú vybudované vodné elektrárne, a obzvlášť riek, ktoré zabezpečujú chladenie atómových elektrární, pretože nerozumné využívanie v kombinácii s výrazným znížením tokov môže viesť k odstaveniu mnohých ekologických zariadení na výrobu elektriny. V dôsledku toho by sa narušil európsky energetický systém, čo by prinieslo veľké riziká pre bezpečnosť Únie v energetickom sektore.

Maria Petre (PPE-DE), písomne. – (RO) Aj ja by som sa chcela vyjadriť k danej problematike, pretože som poslankyňou z južného Rumunska, z oblasti, ktorá bola v posledných rokoch vystavená vážnym problémom sucha.

Posledné sucho v roku 2007 postihlo v Ialomite, v oblasti, z ktorej pochádzam, viac ako 80 % poľnohospodárskych usadlostí. Som presvedčená, že tento jav môžeme zmierniť, a pokiaľ budeme problematiku skúmať aj z pohľadu regionálneho rozvoja, môžeme dosiahnuť očakávané výsledky. Členské štáty musia venovať pozornosť citlivým povodiam riek, ktoré trpia nedostatkom vody, ale najmä musia byť opatrné pri vydávaní povolení na hospodársku činnosť v týchto citlivých oblastiach.

Pri pridelovaní finančných prostriedkov pre vodohospodársku infraštruktúru musia mať prioritu také projekty, ktoré používajú ekologické technológie, efektívne využívajú vodu a ktorých súčasťou sú aj opatrenia na prevenciu rizík.

Som presvedčená aj o tom, že Komisia i členské štáty musia v Európe podporiť vznik kultúry založenej na úspore vody a na pravidlách hospodárenia získaných prostredníctvom vzdelávania.

Nedostatok vody je jedným z nových problémov. Doposiaľ postihuje 11 % európskeho obyvateľstva a 17 % územia Európy. Politika súdržnosti musí čeliť tomuto problému.

Na záver by som chcela dodať, že ak chceme dosiahnuť výsledky, je veľmi dôležité optimalizovať využívanie Fondu solidarity a mechanizmu spolupráce v oblasti civilnej ochrany.

Daciana Octavia Sârbu (PSE), písomne. – (RO) Nedostatok vody a sucha sa stali veľmi vážnym problémom nielen v Európskej únii, ale na celom svete, najmä v súvislosti so zmenou klímy, ktorá situáciu ešte zhoršuje. Takéto javy majú škodlivé vedľajšie účinky na biodiverzitu, kvalitu vody a pôdy a zvyšujú riziko lesných požiarov, čoho dôkazom sú aj nedávne ničivé požiare v južnej Európe.

V juhovýchodnej Európe dotácie zo spoločnej poľnohospodárskej politiky priniesli zvýšenie spotreby vody. To je dôvod, prečo treba nutne presadiť úplné pozastavenie dotácií a podporiť riadenie vodných zdrojov z programov na financovanie rozvoja vidieka. Pretrvávajúci zvýšený dopyt po biopalivách nás núti, aby sme výrobu a iné hospodárske činnosti prispôbili množstvu vody dostupnému na miestnej úrovni.

Ak chceme nájsť riešenie tohto problému, hlavnou prioritou je prejsť na efektívne využívanie a úsporu vody. Zavedenie poplatkov za vodu, aby sa podporilo racionálne využívanie vody, dosiahnutie cieľov stanovených v rámcovej smernici o vode a spolupráca v oblasti vodohospodárskej politiky s ostatnými priemyselnými odvetviami – to všetko by sa malo prejavovať v krokoch, ktoré by sme mali v budúcnosti realizovať.

25. Správa Arktídy v globálnom svete (rozprava)

Predsedaajúci. – Ďalším bodom programu je rozprava o otázkach na ústne zodpovedanie Komisii, ktoré predkladajú Diana Wallisová, Bilyana Ilieva Raevaová a Johannes Lebech v mene Skupiny Aliancie liberálov a demokratov za Európu o Správe Arktídy v globálnom svete (O-0084/2008 – B6-0467/2008).

Diana Wallis, autorka. – Vážený pán predsedaajúci, Arktída sa považuje za posledné imaginárne miesto. Mnohí ho považujú za unikát. Nachádzame sa práve uprostred Medzinárodného polárneho roku. Naposledy sme si ho pripomenuli vznikom charty pre Antarktídu.

Arktída je iná. Žijú tam národy a ľudia, ale je aj centrom globálnej zmeny klímy so všetkými jej nebezpečenstvami, problémami a príležitosťami. Dlhú som presadzovala, aby sme vypracovali politiku pre Arktídu – napríklad formou mechanizmu Severnej dimenzie – a veľmi ma potešilo, že som sa pred mesiacom mohla v mene nášho predsedu zúčastniť konferencie v Grónsku, kde som sa prvýkrát ocitla medzi viac ako desiatkou predstaviteľov Komisií z rôznych generálnych riaditeľstiev. Takže už vedieť, čo považujeme za dôležité.

Tešíme sa na nadchádzajúce oznámenie Komisie, ale úlohou tohto uznesenia, pán komisár, je podporiť vás, aby ste boli odvážny, a ukázať vám, že túto problematiku považuje Parlament za veľmi dôležitú. Áno, musíme chrániť krehké životné prostredie v Arktíde. Áno, musíme hľadať udržateľné spôsoby rozvoja zdrojov v Arktíde, najmä energetických zdrojov. Áno, musíme sa zamyslieť nad tým, ako môžeme bezpečne využívať nové námorné trasy.

Mohla by som toho spomenúť ešte oveľa viac. Som vďačná kolegom za spoluprácu na tomto veľmi dôležitom uznesení. Keď sa skončilo obdobie studenej vojny na našom kontinente, Gorbačov povedal, že Arktída bude miestom medzinárodnej mierovej spolupráce. Som presvedčená, že Únia má povinnosť to zabezpečiť nielen vo vzťahu k národom žijúcim v Arktíde, ale aj vo vzťahu ku krajinám susediacim s Arktídou – preto vám chcem v súvislosti s oznámením dodať odvalu.

Vladimír Špidla, člen Komisie. – (FR) Vážený pán predsedaajúci, dámy a páni, táto rozprava prišla v najvhodnejšom čase. Komisia vo svojom oznámení o integrovanej námornej politike Európskej únie z októbra 2007 uviedla, že do konca roka 2008 prešetrí záujmy EÚ v arktickom regióne. V súčasnosti je proces šetrenia v štádiu záverečných úprav a bude mať formu oznámenia s názvom „Európska únia a arktický

región“. Arktída má pre svet čoraz väčší význam a Európska únia je s týmto regiónom neoddeliteľne spojená. Politika EÚ má v oblastiach, ako sú zmena klímy, energetika, doprava a rybolov na Arktídu priamy vplyv.

Tri členské štáty majú v Arktíde svoje územia. Námorné a kontinentálne územia tohto regiónu sú zraniteľné a predstavujú významnú súčasť kontinentálneho ekosystému. Dôsledky zmeny klímy sa v arktickom regióne objavujú rýchlejšie a vo väčšom rozsahu ako kdekoľvek inde vo svete. Od začiatku storočia sa naša vonkajšia činnosť v prospech severu úspešne riadila politikou Severnej dimenzie. Arktída vrátane oblasti Barentsovhov mora bola v roku 2006 uznaná za kľúčovú oblasť v usmerňovacom dokumente o Severnej dimenzii, prijatom na základe konzultácií s Ruskom, Nórskom a Islandom.

Napriek tomu sa politika Severnej dimenzie vždy viac zameriavala na Európu, najmä na severozápad Ruska. Nadchádzajúce oznámenie, ktoré bude obsiahnuť, navrhne, aby Európska únia v Arktíde zohrávala dynamickejšiu a koordinovanejšiu úlohu, a jej činnosť by sa mala sústrediť na tri hlavné ciele: chrániť a zachovať Arktídu v spolupráci s jej obyvateľmi, podporovať udržateľné využívanie arktických zdrojov a zlepšiť multilaterálnu správu Arktídy.

Zmena klímy je výsledkom procesov na planéte a Európska únia musí naďalej zohrávať vedúcu úlohu v boji s týmto javom. Oznámenie dáva ochrane a zachovaniu životného prostredia absolútnu prioritu, hoci by nemalo bezpodmienečne vylúčiť udržateľné využívanie arktických zdrojov.

Komisia tiež plánuje v úzkej spolupráci s krajinami v tomto regióne zvýšiť príspevky pre Arktídu a najmä na jej správu, ako sa uvádza v Ilulissatskej deklarácii piatich arktických štátov z mája 2008. Ukazuje sa, že ešte nie sú stanovené podmienky na záväzný právny rámec špeciálne určený pre tento región. Mali by sme využiť širší právny základ stanovený Dohovorom Organizácie Spojených národov o morskom práve a inými intervenčnými dohovormi.

Predsa však jasne vidíme potrebu plne vykonávať existujúci právny rámec a zabezpečiť, aby sa táto skutočnosť rešpektovala pri jeho dopĺňaní a prispôbovaní novým skutočnostiam. Naším cieľom je pomôcť vybudovať systém založený na spolupráci, ktorý zabezpečí životaschopnosť tohto regiónu, ako aj slobodu a spravodlivosť z hľadiska vstupu. Chápeme, že je dôležité zlepšiť koordináciu a poskytnúť strategickjšiu pomoc.

Komisia predloží v tejto súvislosti sériu návrhov, najmä návrh na rozšírenie „arktického okna“ v politike Severnej dimenzie. Chceme, aby oznámenie vyvolalo podrobné úvahy o rôznych otázkach a položilo základy budúcej politiky EÚ pre Arktídu. Oznámenie podporí prijatie koordinovanejšieho prístupu k Arktíde a za ním budú nasledovať detailnejšie úvahy o rôznych témach. Týmto spôsobom môžeme položiť základ globálnej politiky EÚ o tomto regióne.

Niet pochyb o tom, že dôraznejšia politika v tejto oblasti bude základom pre ďalšie rokovania o budúcnosti Arktídy a umožní Európskej únii Arktídu od začiatku intenzívne podporovať.

Tunne Kelam, v mene skupiny PPE-DE. – Vážený pán predsedajúci, chcel by som poďakovať pani Wallisovej za to, že iniciovala túto rozpravu a uznesenie. Mám na to niekoľko dôvodov. Po prvé, arktickému regiónu stále chýbajú mnohostranné normy a smernice, najmä v oblasti námornej dopravy, ktorá nie je regulovaná medzinárodnými bezpečnostnými predpismi, čo by mohlo v blízkej budúcnosti priniesť vážne riziká.

Po druhé, región zaznamenal dramatickú zmenu klímy, na ktorú musíme reagovať.

Po tretie, hospodársky záujem o Arktídu narastá, keďže sa predpokladá, že v Arktíde sa nachádza približne pätina dosiaľ neobjavených zásob plynu vo svete. V podstate sa medzi rôznymi krajinami, ktoré majú záujem o arktické zdroje, začal boj o zabezpečenie prístupu k nim a o získanie kontroly nad týmito zdrojmi. Jedným z prejavov tohto záujmu je aj vlahjšie osadenie ruskej zástavy na Severnom póle.

Preto vyzývame Komisiu, aby predložila oznámenie o arktickom regióne s návrhom riešení a ďalších postupov. Očakávame najmä to, že Komisia zaradi do svojho programu energetickú a bezpečnostnú politiku arktického regiónu.

EÚ musí vytvoriť vlastnú politiku pre oblasť Arktídy, ktorej súčasťou budú aj dve krajiny nachádzajúce sa v našej blízkosti: Island a Nórsko. Severná dimenzia EÚ čiastočne rieši problémy Arktídy, ale je jasné, že potrebujeme komplexnú politiku EÚ pre Arktídu, ktorá bude riešiť rozsiahly a dôležitý kontext problémov Arktídy. Na záver navrhujeme, aby Komisia začala medzinárodné rokovania s cieľom dosiahnuť uzatvorenie medzinárodnej zmluvy na ochranu Arktídy.

Michel Rocard, *v mene skupiny PSE*. – (FR) Vážený pán predsedajúci, pán komisár, veľa z nás si s potešením vypočulo množstvo skutočností o pozitívnom vývoji, ktoré sa nikdy predtým nespomínali a ktoré sa nepochybne objavia v oznámení Komisie Európskemu parlamentu a Rade, na ktoré sa tešíme. Z vašej odpovede mám však pocit, že sme celkom nepochopili skutočnosť, že problémy stále narastajú.

Predovšetkým, Medzivládny panel pre zmenu klímy s vedeckým konsenzom, ktorý spolu máme, nám hovorí, že Arktída je vystavená väčšiemu ohrozeniu, ako sme si pred štyrmi alebo piatimi rokmi vôbec vedeli predstaviť. Životné podmienky Inuitov sú ohrozené a biologická rozmanitosť je v nebezpečenstve. Ohrozené sú aj mnohé živočíšne druhy, ľadové medvede nevynímajúc.

Po druhé, toto leto bola po prvýkrát po niekoľkých tisícročiach sprístupnená arktická námorná trasa z východu na západ. To sa nikdy predtým nestalo. Dostali sme nové hlásenie o ropných škvŕnách, o odplyňovaní a škodách na území Arktídy spôsobených ropnými látkami.

Po tretie, kolega z politickej skupiny PPE nám práve pripomenul, že posádka ruskej ponorky osadila na Severnom póle ruskú zástavu. Čo to malo znamenať? Rusko si robí nároky na túto námornú oblasť, aby získalo kontrolu nad celým kontinentálnym šelfom, čo predstavuje 38 % celkového územia Arktídy. To je veľmi zlá situácia, pretože znamená začiatok militarizácie v Arktíde. Jedinou možnosťou, pán komisár, ako zastaviť tento proces, ktorý prešetruje Komisia Organizácie Spojených národov pre limity kontinentálneho šelfu, je začať rokovania o medzinárodnej zmluve o ochrane. To sa nikdy predtým nespomínalo.

Grónsko a Dánsko tvoria jednu krajinu Európskej únie, ktorá hraničí s arktickým regiónom, a dve ďalšie krajiny sa nachádzajú na území Arktídy. Blízke vzťahy máme aj s Islandom. Európska únia má právo žiadať – a som presvedčený, že je to pre nás naliehavá potreba tak v záujme bezpečnosti, ako aj v záujme kontroly lodnej dopravy a ochrany klímy – aby sme pokračovali v iniciatívach, ktoré by mohli priniesť dobré výsledky.

Musíme začať rokovania o zmluve o Arktíde, podobne ako v prípade Antarktídy. Som o tom presvedčený, keďže som bol jedným z tých, ktorí spomínané rokovania podporovali. V tejto súvislosti navrhujem prijať rýchle opatrenia. Nesmieme strácať čas. Musíme to uskutočniť skôr, ako výbor OSN ukončí skúmanie požiadavky Ruska.

Danutė Budreikaitė, *v mene skupiny ALDE*. – (LT) Iba nedávno bol arktický región predmetom skúmania národnej bezpečnosti a výskumu arktických krajín. Dnes sa v dôsledku zmeny klímy a topiacich sa ľadovcov dostávajú do popredia iné aspekty, napríklad ochrana životného prostredia, energetických zdrojov a ľudského zdravia. Bohužiaľ, dominantné sú hospodárske záujmy, najmä tie, ktoré súvisia s energetickými zdrojmi, ako aj s otváraním nových námorných trás pre nákladnú i osobnú dopravu. Podľa vedeckých údajov má Arktída 30 % celkových dosiaľ neobjavených zásob plynu vo svete, 20 % zásob prírodného kvapalného plynu a 13 % zásob ropy. V posledných rokoch krajiny arktického regiónu a niektoré ďalšie krajiny podnikli určité kroky, využili svoju významnú pozíciu a veľmi jasne vyjadrili želanie stať sa výhradnými užívateľmi arktických zdrojov. Navyše, medzi arktickými krajinami sú rozpory v otázkach presadzovania záujmových sfér. Vitám prednesený návrh na vypracovanie politiky EÚ pre Arktídu vrátane hospodárskych a environmentálnych otázok, ako aj otázok prispôsobenia sa miestnych ľudí aspektom zmeny klímy. V súvislosti s energetikou by sa problematika arktického regiónu mala stať súčasťou spoločnej energetickej politiky EÚ a je najvyšší čas zmeniť slová na činy.

Satu Hassi, *v mene skupiny Verts/ALE*. – (FI) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, chcem vyjadriť veľkú vďaku pani Wallisovej a ostatným, ktorí otvorili túto problematiku. Z vesmíru môžeme vidieť, že planéta Zem sa otepľuje. Dôkazom globálneho otepľovania je aj skutočnosť, že ľad okolo Severného pólu sa v lete roztápa čoraz viac. Toto by mal byť pre nás všetkých varovný signál, aby sme podnikli rásnejšie kroky na ochranu klímy. Namiesto toho začal boj o ťažbu zásob arktickej ropy a plynu. A to je veľmi vážny rozpor.

Nutne potrebujeme medzinárodnú zmluvu o správe arktického regiónu, ale východiskovým bodom a hlavným cieľom musí byť zachovanie regiónu: potrebujeme podobné moratórium ako v Antarktíde. Ak budeme na problematiku topenia ľadovcov na severe reagovať tým spôsobom, že zvýšime ťažbu zásob fosílnych palív, problém zmeny klímy ešte zhoršíme.

Avril Doyle (PPE-DE). – Vážený pán predsedajúci, Arktída zohráva vo svete čoraz významnejšiu geostrategickú úlohu a my sa konfrontujeme s otvorením dosiaľ uzatvorených námorných trás ako priamym vplyvom na globálnu zmenu klímy.

To by nás však nemalo prekvapovať, keďže za posledných sto rokov sa Arktída v porovnaní s ostatným svetom otepľuje oveľa rýchlejšie. V Arktíde zaznamenávame otepľovanie až o 2 °C, kým inde je to v priemere

o 0,6 °C. Tento veľmi nestály a zraniteľný ekosystém sa dostáva pod rastúci tlak národov, ktoré bažia po prírodných zdrojoch a chcú využiť potenciál Arktídy. Bez mnohostranného riadenia priamo na mieste by sme nemali záruku, že sa bude brať ohľad na udržateľný životný štýl domorodých obyvateľov alebo na zásadný význam Arktídy ako sily, ktorá stabilizuje svetovú klímu.

Arktída má strategický význam pre globálnu stabilitu klímy, a preto by som chcela naliehať na Komisiu, aby zaručila, že táto skutočnosť bude v plnej miere zohľadnená v nadchádzajúcom oznámení Komisie o politike pre Arktídu, samozrejme spolu s otázkami energetickej a bezpečnostnej politiky.

A napokon, odsek 9 nášho uznesenia hovorí, že „v dôsledku vplyvu na svetovú klímu a jedinečné prírodné prostredie [Arktída] si zaslúži, aby sa jej venovala osobitná pozornosť, keď EÚ vypracuje svoje stanovisko pre Rámcovú dohodu o zmene klímy na rok 2009 (COP 15) v... Kodani“ a keď prerokujeme rámec pre multilaterálnu správu tohto vzácneho územia.

Libor Rouček (PSE). – (CS) Dámy a páni, Arktída je jediným územím na svete, ktoré sa zatiaľ neriadi žiadnymi multilaterálnymi predpismi a smernicami. Záujem o túto oblasť, jej geopolitický a strategický význam, však v poslednom období narastá do prekvapivých rozmerov. V Arktíde sa zvyšuje námorná doprava, obchodná i turistická. Rastie záujem i o jej nerastné bohatstvo. Dochádza k zmene klímy, čo má negatívny vplyv na spôsob života domorodých obyvateľov i na biologickú rozmanitosť. Pre všetky tieto dôvody by bolo vhodné, aby sa o Arktíde rokovalo na medzinárodnej úrovni s cieľom vypracovať podľa vzoru Madridskej zmluvy o Antarktíde z roku 1993 podobnú zmluvu na ochranu Arktídy. Európska únia by preto mala hrať v budúcich medzinárodných rokovaníach o Arktíde kľúčovú úlohu.

V súčasnosti, ako sme počuli, Európska komisia pripravuje oznámenie o politike v arktickej oblasti. V spoločnom návrhu uznesenia, ktoré sme pripravili, vyzývame Komisiu, aby sa všetkými spomínanými aspektmi zaoberala. Za nutnú považujeme aj potrebu vytvoriť z Arktídy a Severného ľadového oceánu oblasť bez vojenských síl a jadrových zbraní tak, ako o tom už hovorila pani Diana Wallisová. Žiadame tiež Komisiu, aby zvážila, či by na uskutočnenie týchto cieľov nemala vytvoriť špecializované oddelenie pre arktickú oblasť, ktoré by sa zaoberalo práve spomínanými problémami.

Richard Seiber, spravodajca. – (DE) Vážený pán predsedajúci, hoci máme o Arktíde určité informácie, všetci vieme, že celkovo je pre nás Arktída, pokiaľ ide o medzinárodné právo, stále *terra incognita* v pravom zmysle slova. Kolega pán Kelam spomínal chýbajúce právne predpisy v oblasti námornej dopravy.

Keď navyše zoberieme do úvahy prírodné zdroje, odhaduje sa, že v arktickom regióne sa nachádza 22 % svetových zásob ropy a plynu. Tento región má pre budúcnosť Európy obrovský význam. Preto je veľmi dôležité, že predkladáme toto uznesenie pod vedením pani Wallisovej.

Teraz je vo veľkej miere na Komisii, aby predložila plán – stratégiu s uvedením konkrétnych cieľov a opatrení, ktoré nám, podľa môjho názoru, stále chýbajú. Hoci ľudia sa už prebudili a začali problém riešiť, stále nemáme žiadnu strategickú orientáciu. V tomto nechceme ťahať za kratší koniec! Niektoré krajiny, ktoré susedia s Arktídou, najmä Rusko, sa pokúšajú využívať fakty a je veľmi ťažké uskutočniť vhodné kroky vo vzťahu k veľmoci, akou je Rusko, ak nám to bude trvať príliš dlho.

Európa ako celok sa nesmie podriať členským štátom. Táto oblasť je pre nás zaujímavá po všetkých stránkach a neprichádza do úvahy, aby sme umožnili niektorým členským štátom ťažiť z nefunkčnosti systému spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky. Spoločný záujem celej Európy je až príliš dôležitý.

Preto znovu vyzývam Komisiu, aby čo najskôr predložila presnú, konkrétnu stratégiu na prerokovanie v Parlamente. Nemôžeme váhať, pretože v hre je príliš veľa.

Vladimír Špidla, člen Komisie. – (CS) Pán predsedajúci, dámy a páni, myslím si, že táto rozprava jasne ukazuje, že máme naozaj problém, ktorý sa dotýka základných strategických záujmov, či sa naň pozeráme z pohľadu ochrany životného prostredia alebo z geopolitického hľadiska. Ukázalo sa, že z tohto dôvodu nemáme príliš veľa času a že sú jasné dôvody na to, aby Európska únia sformulovala svoju politiku. Je však jasné aj to, že niektoré návrhy sú komplikované a že všeobecná situácia v Arktíde je z hľadiska Európskej únie i z hľadiska medzinárodného práva veľmi komplikovaná. Musíme si napríklad uvedomiť, že najdôležitejšie štáty, ako je Nórsko, Island, Grónsko alebo Ruská federácia, nie sú členmi Európskej únie a z toho vyplýva, že pobrežné práva a teritoriálne práva nemôžeme v našej stratégii vôbec uplatňovať.

To však nič nemení na tom, že je potrebné sformulovať stratégiu. Komisia v každom prípade pracuje na tejto stratégii, ktorá bude vo forme oznámenia predložená veľmi skoro, v priebehu niekoľkých nasledujúcich týždňov. Dámy a páni, pre nedostatok času nemám možnosť reagovať na všetky vaše pripomienky, no

v každom prípade som si ich zaznamenal a Komisia ich bude brať do úvahy. Ako som sa snažil veľmi krátko naznačiť, niektoré otázky sú mimoriadne komplikované a mimoriadne komplexné.

Predseda júci. V súlade s článkom 108 ods. 5 rokovacieho poriadku⁽²⁾ som dostal tri návrhy uznesení.

Rozprava sa skončila.

Hlasovanie sa uskutoční zajtra.

Písomné vyhlásenia (článok 142)

András Gyürk (PPE-DE), písomne. – (HU) Severný pól sa v posledných rokoch stal jedným zo symbolov zmeny klímy. V dôsledku nevyužitých prírodných zdrojov by sa tento región mohol v krátkej dobe stať epicentrom medzinárodného konfliktu. Táto skutočnosť naznačuje potrebu neustáleho opätovného hodnotenia regiónu z pohľadu, či existuje štát, ktorý by dal jasný signál o tom, že má nárok na toto územie.

Hoci nie je úlohou Európskeho parlamentu zasahovať do geografických diskusií o tom, komu tento región naozaj patrí, chcel by som zdôrazniť niektoré skutočnosti.

Po prvé, ak existujú nevyriešené problémy, tieto problémy by sa mali riešiť právnymi a diplomatickými prostriedkami, nie osadením zástavy v danom území. Domnievam sa, že súčasné medzinárodné predpisy, hoci určite nie sú dokonalé, môžu poskytnúť referenčný rámec na vyriešenie problémov diplomatickou cestou.

Na druhej strane, berúc do úvahy zvyšujúci sa európsky dopyt, nevyužitú energetickú energiu na Severnom póle môžu prispieť k zaisteniu bezpečnosti dodávok v Európe. Potom musíme deklarovať, že využívanie zdrojov nesmie narušiť biologickú rovnováhu regiónu. Za každých okolností musíme brať ohľad na životné prostredie. Podľa môjho názoru súčasné medzinárodné právne predpisy nie sú v týchto oblastiach postačujúce.

Mám potrebu zdôrazniť skutočnosť, že využívanie zdrojov v oblasti Severného pólu bude v zásobovaní Európy energiou zohrávať iba doplnkovú úlohu. Z uvedeného dôvodu existencia týchto zdrojov neovplyvní širšie využívanie obnoviteľných zdrojov energie a pokračujúce úsilie zvyšovať energetickú účinnosť.

26. Zintenzívnenie boja proti nelegálnej práci (stručná prezentácia)

Predseda júci. – Ďalším bodom programu je správa (A6-0365/2008) pána Antonia Panzeriho v mene Výboru pre zamestnanosť a sociálne veci o zintenzívnení boja proti nelegálnej práci (2008/2062(INI)).

Pier Antonio Panzeri, spravodajca. – (IT) Vážený pán predseda júci, dámy a páni, keďže je už dosť neskoro, budem stručný.

Predovšetkým patrí moja veľká vďaka výborom, ktoré vyjadrili svoje stanovisko, a tieňovým reportérom, s ktorými sme v posledných mesiacoch spolupracovali. Čiastočne aj ich zásluhou sme mohli vypracovať text, ktorý získal podporu veľkej väčšiny Výboru pre zamestnanosť a sociálne veci.

Ukázali sme, že boj proti nelegálnej práci musíme chápať ako problém, ktorý postihuje všetky krajiny. Ak chce Európa splniť ciele stanovené v Lisabone, musíme s týmto problémom začať bojovať.

V texte sú prijaté odseky, ktoré v takej rozsiahlej problematike, ako je nelegálna práca, považujem za veľmi dôležité: hovoríme totiž o 20 % hrubého domáceho produktu Európy. To znamená, že nelegálna práca je veľmi rozšírená, čo nemôžeme tolerovať, pretože to výrazne narušuje hospodársku súťaž medzi firmami a územiami a znižuje bezpečnosť práce a pracovníkov.

Z uvedeného dôvodu je správne, že venujeme pozornosť tejto problematike, pretože si musíme vo väčšej miere uvedomiť skutočnosť, že neúspech v boji proti nelegálnej práci zodpovedá za vytváranie týchto problémov a zároveň v blízkej budúcnosti výrazne oslabí systém sociálneho zabezpečenia v Európe.

Tieto skutočnosti boli východiskovým bodom návrhu, ktorý sa predkladá Parlamentu. Ako som povedal, správa obsahuje dôležité body, ktoré, ak ich Komisia schváli, môžu priniesť pozitívne výsledky, a obsahuje návrhy, ktoré považujeme za užitočné. Som presvedčený, že Európsky parlament svoju úlohu splnil. Teraz je rad na ďalších inštitúciách, aby konali a aby sme tak dosiahli ciele stanovené v boji proti nelegálnej práci.

⁽²⁾ Pozri zápisnicu.

Vladimír Špidla, člen Komisie. – (CS) Dámy a páni, predovšetkým by som chcel poďakovať pánovi spravodajcovi a povedať niekoľko slov, keďže v správe vyzdvihol množstvo problémov. Je fakt, že nelegálna práca je čím ďalej, tým viac cezhraničným javom a túto informáciu uviedla Komisia vo svojej zelenej knihe o modernizácii pracovného práva. Je preto nutné sa touto otázkou zaoberať. Domnievame sa, že zriadenie skupiny odborníkov spoločne s rozvojom systému výmeny informácií medzi pracovnými inšpektorátmi v oblasti sociálneho zabezpečenia sú významnými krokmi k „zavedeniu určitej stálej štruktúry Spoločenstva pre cezhraničnú spoluprácu“, ako navrhuje bod 53.

Všetci sa zhodujeme na tom, že je potrebné vyvinúť väčšie úsilie pri riešení problému nelegálnej práce. Myslím si však, že všeobecne najvhodnejšími a najviac oprávnenými krokmi by boli kroky na úrovni členských štátov. Náš výskum ukázal, že nelegálna práca sa v rôznych členských štátoch prejavuje rozdielnym spôsobom. Preto by sa nemalo uvažovať o opatreniach na úrovni Spoločenstva ako o bezprostrednej prioritě. Správa uvažuje o „pakete pre zverejnenie nelegálnej práce“, v rámci ktorého by právne predpisy boli dočasne voľnejšie, čo by dalo podnet na reguláciu nelegálnej práce. Hoci ide o dobrý nápad, domnievame sa, že by mali členské štáty rokovať spoločne so sociálnymi partnermi, ktorí, mimochodom, zahrnuli nelegálnu prácu medzi svoje prioritné úlohy v celej Európe. Komisia by mohla v rámci svojich právomocí podporiť ich iniciatívu prostredníctvom kampaní financovaných z programu PROGRESS alebo prostredníctvom štrukturálnych fondov.

Pokiaľ ide o žiadosť navrhnuť rámcový status pre manželky/manželov alebo rodinných príslušníkov vypomáhajúcich v rodinných firmách, rád by som pripomenul, že Komisia nedávno prijala návrh smernice o uplatňovaní zásady rovnakého zaobchádzania pre mužov a ženy, ktorou sa ruší smernica 86/613/EHS a ktorá zabezpečí vypomáhajúcim partnerom rovnakú úroveň ochrany ako samostatne zárobkovo činným pracovníkom.

Komisia tiež v rámci programu PROGRESS pracuje na nástrojoch a metódach na lepšie hodnotenie a monitoring nelegálnej práce a na identifikácii a výmene osvedčených postupov na úrovni EÚ. Viac sme sa zamerali na výmenu osvedčených postupov a dúfame, že tak získame potrebné množstvo skúseností, aby sme mohli čo najskôr navrhnuť pilotný nástroj, ktorý by zaujal čo najviac členských štátov.

Nebudem sa púšťať do detailov, pokiaľ ide o problematiku nelegálneho prisťahovalectva a návrh sankcií pre zamestnávateľov zamestnávajúcich nelegálnych prisťahovalcov z tretích krajín. Berieme na vedomie obavy vyjadrené v tejto správe, pokiaľ ide o nakladanie s obeťami nelegálneho zamestnávania a o úroveň zodpovednosti dodávateľských spoločností, a zohľadníme ich pri rokovaníach s Radou. Komisia si veľmi cení politickú podporu Európskeho parlamentu vyjadrenú jeho úsilím zrušiť prechodné ustanovenia, ktoré obmedzujú voľný pohyb pracovníkov z nových členských štátov.

Na záver by som rád uviedol, že táto nesmierne konštruktívna správa dodá Komisii a Rade novú energiu na to, aby viac zviditeľnili boj proti nelegálnej práci a zvýšili s tým súvisiace ambície.

Predseda júci. - Týmto uzatváram rozpravu.

Hlasovanie sa uskutoční zajtra.

Písomné vyhlásenia (článok 142)

Louis Grech (PSE), písomne. – Nelegálna práca zneužíva pracovníkov, deformuje pracovné trhy a poskytuje nespravodlivú konkurenčnú výhodu bezohľadným zamestnávateľom, čo vedie k podradnému tieňovému hospodárstvu.

Častý výskyt nelegálnej práce sa v mnohých členských štátoch Únie zaznamenáva medzi nelegálnymi prisťahovalcami.

Tento obchod s lacnou pracovnou silou rastie veľmi rýchlym tempom. Očakáva sa, že sa bude naďalej zvyšovať, keďže nelegálni prisťahovalci potrebujú peniaze a zároveň sa obávajú ohlásiť zamestnávateľov porušujúcich zákony, aby ich úrady nevyhostili z krajiny. Oceňujem, že niektoré členské štáty prijímajú množstvo opatrení, aby zlikvidovali evidentné zneužívanie zákona, ale celkovo sme v tejto oblasti nezaznamenali výrazné úspechy. EÚ a členské štáty musia harmonizovať svoje úsilie a prijať ďalšie právne predpisy s cieľom podniknúť závažné represívne opatrenia proti tým, ktorí porušujú zákon.

Dostupnosť nelegálnych pracovníkov a kultúra nelegálnej práce, medzery v právnych predpisoch, bezohľadnosť zamestnávateľov, finančná a hospodárska kríza a klesajúci zisk – to všetko vytvára vhodné prostredie pre vykorisťovateľské praktiky.

Ona Juknevičienė (ALDE), písomne. – (LT) Európska únia (EÚ) má stále rozsiahly trh nelegálnej práce. Voľný pohyb pracovníkov v rámci EÚ spôsobil nárast prípadov nelegálnej práce. Nelegálna práca je nevýhodná nielen pre ľudí, ktorí pracujú nelegálne, ale má nepriaznivý vplyv aj na finančný systém krajín. Nelegálna práca narušuje fungovanie vnútorného trhu a bráni vývoju efektívnej hospodárskej súťaže. Ľudia, ktorí pracujú nelegálne, sú často vykorisťovaní zo strany zamestnávateľov, nemajú právo na výhody sociálneho zabezpečenia alebo na zdravotnú starostlivosť. Takéto prípady sa vyskytujú najmä v členských štátoch, v ktorých sa stále uplatňujú prechodné opatrenia obmedzujúce voľný pohyb pracovníkov prichádzajúcich z nových členských štátov. Tieto obmedzenia podporujú využívanie nelegálnej práce, a preto by sa mali čo najskôr zrušiť.

Je poľutovaniahodné a neospravedlniteľné, že EÚ drží svojich občanov ako bezmocných rukojemníkov tejto nesprávnej politiky. Počas rozhovorov s litovskými vysťahovalcami, ktorí pracujú v zahraničí, sme si veľmi často vypočuli sťažnosti na zamestnávateľov, ktorí využívajú nedostatočnú znalosť miestnych právnych predpisov a slabé jazykové znalosti vysťahovalcov a neplatia im za vykonanú prácu. Podľa môjho názoru by EÚ mala v boji s nelegálnou prácou prijať prísne a rázne opatrenia. V súčasnosti zamestnávatelia, ktorí využívajú nelegálnu pracovnú silu, nemajú takmer žiadnu zodpovednosť. Často ju riešia zaplatením zanedbateľnej pokuty, ktorá ich neodradí od najímania nelegálnych pracovníkov.

Myslím si, že sankcie, ktoré by mali priamy vplyv na hospodárske záujmy zamestnávateľov, ako napríklad pozastavenie alebo zrušenie podnikateľských oprávnení, ktoré by im zabránilo využívať finančné prostriedky členských štátov alebo EÚ, by boli oveľa účinnejšie. Týmto spôsobom by sme mohli nelegálnu prácu zredukovať alebo aj úplne odstrániť.

Katalin Lévai (PSE), písomne. – (HU) Prieskumy Eurobarometra v závere roka 2007 ukázali, že 5 % práceschopných občanov Európskej únie (19,7 milióna ľudí z celkového počtu 392,9 milióna obyvateľov EÚ) priznalo, že pracovali nelegálne. V niektorých členských štátoch úroveň nelegálnej práce dosiahla alebo prekročila 20 % HDP. Nelegálna práca je prvok, ktorý má trvalý negatívny hospodársky vplyv na európsky pracovný trh, začarovaný kruh, z ktorého sa zamestnanci i zamestnávatelia dostávajú veľmi ťažko.

Táto problematika sa najviac týka oblasti poľnohospodárstva, stavebníctva, údržby domov, hotelových služieb a služieb v oblasti cestovného ruchu, ktoré sa vyznačujú nestálosťou a nevýhodným mzdovým ohodnotením. Preto doplnenie pracovných a zamestnaneckých noriem a úsilie kontrolovať čierny trh nemôžu zostať na úrovni prázdnej hypotézy, ale členské štáty musia kontrolu uchopiť do vlastných rúk. Navrhujem, aby Komisia predložila návrh stratégie Európskej únie o boji proti čiernemu trhu a mala by vo veľkej miere zodpovedať za zamestnanosť a vykonávať sociálny dohľad. Členské štáty musia uskutočniť reformy v daňovom režime a v oblasti sociálneho zabezpečenia a tým znížiť neúmerné daňové zaťaženie pracovnej sily.

Mohlo by sa navrhnúť zavedenie poukazov EÚ na služby, aby domácnosti mohli využívať lacnejšie služby. Tým by sa zabezpečilo platenie príspevkov do fondov sociálneho zabezpečenia a platenie daní. V boji proti nelegálnej práci je však základnou podmienkou skutočnosť, aby členské štáty navzájom otvorili svoje pracovné trhy pre zamestnancov, keďže čiastočné obmedzenie v týchto oblastiach podporuje vytváranie regionálnych nerovností, ako aj rozpory so zásadami EÚ a s európskym prístupom.

Sirpa Pietikäinen (PPE-DE), písomne. – (FI) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, chcela by som poďakovať pánovi Panzerimu za vynikajúcu správu o účinnnejšom predchádzaní vzniku nelegálnej práce v EÚ.

V správe sa uvádza, že nelegálna práca tvorí v niektorých členských štátoch takmer 20 % HDP. V týchto, ale aj vo všetkých ostatných krajinách EÚ je nelegálna práca problémom pre hospodárstvo krajiny, ale zároveň tiež porušuje právo zamestnancov na prácu v dôstojných podmienkach.

EÚ sa vo svojom programe zaviazala presadzovať „dôstojné pracovné podmienky“, čo sa prakticky nemôže realizovať, pokiaľ nebudeme mať účinnú kontrolu a jasný systém pravidiel. Zlé pracovné podmienky a neexistujúce podmienky zamestnávania migrujúcich pracovníkov, ktorí vykonávajú nelegálnu prácu, vytvorili v Európe novodobú formu sociálneho otrokárstva.

Na odstránenie problému nelegálnej práce môžeme použiť metódu „cukru a biča“. Malo by sa vykonávať viac kontrol, aby bolo v prípade zneužívania možné zasiahnuť rýchlejšie ako v súčasnosti. Odborový zväz plní významnú úlohu, pretože navrhuje, monitoruje a posilňuje pravidlá fair play v pracovnom živote. Národné informačné kampane pre zamestnancov, ktorí prichádzajú z cudziny, sú jedným zo spôsobov, ako zvýšiť informovanosť pracovníkov o predpisoch v oblasti zamestnanosti v jednotlivých krajinách.

Je pravda, že problematiky nelegálnej pracovnej sily sa nezabavíme iba nariadeniami. Fair play v oblasti zamestnávania, spravodlivá mzda a primeraná úroveň sociálneho zabezpečenia musia byť garantované v každej krajine EÚ a všade vo svete. Ľudia musia mať možnosť zarábať si na slušné živobytie a využívať základné sociálne zabezpečenie bez ohľadu na krajinu, v ktorej žijú.

Rovana Plumb (PSE), písomne. – (RO) Nelegálna práca je jav, s ktorým sa stretávame vo všetkých členských štátoch EÚ, a alarmujúci prvok na európskom hospodárskom trhu, ktorý je v rozpore so zásadami flexiistoty.

Boj proti nelegálnej práci môžeme prirovnať k boju Microsoftu proti hekerom. Čím sú naše metódy v boji proti nelegálnej práci inovativejšie, tým účinnejšie triky zamestnávateľa používajú. Najlepším príkladom tohto javu je „šedá práca“, kedy zamestnávateľa radšej uzatvorí pracovnú zmluvu na minimálnu garantovanú mzdu a zvyšok peňazí do výšky reálnej mzdy vyplácajú nelegálne.

V Rumunsku sa tento jav rozširuje stále viac a v súčasnosti šedá práca tvorí 20 – 50 % celkovej zamestnanosti. Alarmujúce je to, že kým na začiatku túto metódu využívali iba malé podniky, teraz sú to dobre známe firmy, ktoré sa vyhýbajú plateniu daní a príspevkom do fondov sociálneho zabezpečenia. Výsledkom toho sú nízke dôchodky zamestnancov, ktorí potom žijú na hranici chudoby.

Tieto aspekty som zdôraznila z toho dôvodu, že budúca stratégia v boji proti nelegálnej práci, ako sa spomína v správe, musí brať do úvahy špecifickú situáciu v každom členskom štáte. Potrebujeme jednotný európsky prístup a efektívnu spoluprácu medzi štátnymi orgánmi, inšpektorátmi práce a sociálnymi partnermi.

27. Vykonávanie právnych predpisov v sociálnej oblasti, ktoré sa týkajú cestnej dopravy (stručná prezentácia)

Predseda júci. – Ďalším bodom programu je správa (A6-0357/2008) pána Alejandra Cercasa v mene Výboru pre zamestnanosť a sociálne veci o vykonávaní právnych predpisov v sociálnej oblasti, ktoré sa týkajú cestnej dopravy (2008/2062(INI)).

Alejandro Cercas, spravodajca. – (ES) Vážený pán predseda júci, pán komisár, ďakujem, že ste tu dnes prítomní. Ako viete, v marci 2002 Rada a Parlament uzavreli prostredníctvom zmierovacieho konania dohodu o smernici 2002/15/ES, ktorá ustanovuje požiadavky, ktoré sa musia plniť v súvislosti s pracovným časom osôb vykonávajúcich mobilné činnosti v cestnej doprave, aby sa zabezpečilo ich zdravie a bezpečnosť, aby sa zvýšila bezpečnosť na cestách a zosúladili sa podmienky hospodárskej súťaže pre všetkých podnikateľov. To sa vzťahuje na všetky druhy prác, nielen na vedenie vozidla, ale aj na fyzickú prácu, ktorú vodiči občas vykonávajú pri nakladaní a vykladaní tovaru alebo pri čistení vozidiel.

Zmierovacie konanie vyriešilo najvážnejší problém, ktorý vychádzal zo skutočnosti, či samostatne zárobkovo činní vodiči majú byť v rozsahu pôsobnosti smernice. Strany sa dohodli, s podporou Komisie, že samostatne zárobkovo činní vodiči budú v rozsahu pôsobnosti smernice, aby sa raz a navždy ukončili problémy dvojitého právneho predpisov, dvojitého noriem vo vzťahu k samostatne zárobkovo činným vodičom a zamestnaným vodičom.

Chýbajúce spoločné nariadenie spôsobilo veľké problémy: samostatne zárobkovo činní vodiči pracovali extrémne dlho, čo im spôsobovalo problémy v osobnom živote a ohrozovalo bezpečnosť cestnej premávky, pretože sa správali ako samostatne zarábajúce osoby a narúšali pravidlá spravodlivej hospodárskej súťaže.

Považujeme za veľký úspech, že sa raz a navždy, s adekvátnym prechodným obdobím, podarilo zrušiť dvojité právne predpisy a v roku 2002 Komisia, Rada a Parlament prišli k záveru, že toto je najrozumnejší a najlogickejší krok.

Vypracovali sme túto správu z vlastnej iniciatívy s podporou Výboru pre zamestnanosť a sociálne veci a Výboru pre dopravu a cestovný ruch, pretože, pán komisár, teraz sa ukazuje, že táto zásada, tento záväzok Komisie, Rady a Parlamentu nie je taký pevný. Vyzerá to, že sa objavili nedorozumenia, zmätky a vysvetlenia, s ktorými nie sme spokojní.

Komisia mala vypracovať správu, ktorá ustanoví právne predpisy s cieľom zabezpečiť, aby samostatne zárobkovo činní pracovníci boli jednoznačne ich súčasťou. Je pravda, že správa bola predložená minulý rok, ale podľa vlastných slov bola nedostatočná a čakáme na záverečnú správu, čo znamená, že teraz, šesť mesiacov od ukončenia termínu určeného na integráciu, nemáme od Komisie správu ani žiadne iniciatívy.

Preto, pán komisár, keďže sa blíži termín začlenenia samostatne zárobkovo činných pracovníkov do uplatňovania smernice – a my nie sme presvedčení a nemáme jasno v tom, či ešte stále existuje vôľa, ktorú ste prejavili v tom čase, a objavili sa názory, že treba prehodnotiť kritériá – Parlament vypracoval túto správu z dvoch dôvodov: ako pripomienku a ako požiadavku.

Správu považujte za pripomienku záväzkov, ktoré Rada, Komisia a Parlament dali pracovníkom, podnikateľom a všetkým občanom, že ukončia túto situáciu, ktorá je semeniskom súdnych procesov, a považujte ju za požiadavku na splnenie svojho sľubu. Neexistujú žiadne okolnosti, ktoré by menili dôvody. Stále je tu rovnaká potreba, preto so zreteľom na zdravie vodičov, bezpečnosť na cestách a spravodlivú hospodársku súťaž, mali by sa samostatne zárobkovo činní vodiči začleniť do pôsobnosti smernice.

A posledná pripomienka, pán komisár. Myslím si, že je podstatné, že sa na konci tohto funkčného obdobia nevraciate k záväzkom, ktoré ste si dali. Hospodárske požiadavky alebo oblasti zaoberajúce sa vyhľadávaním profesií by nikdy nemali uprednostňovať neprimerané konkurenčné výhody pred potrebami verejnosti, o ktorých hovorím.

Keďže je to veľmi dôležité, pán komisár, chcem vás v mene kolegov poslancov vyzvať, aby ste nenarušili rovnováhu a aby sa čoskoro zaviedli sľúbené právne predpisy.

Vladimír Špidla, člen Komisie. – (CS) Dámy a páni, Európsky parlament dnes rokuje o implementácii a o možných spôsoboch ďalšieho rozpracovávaní smernice o pracovnom čase osôb vykonávajúcich mobilné činnosti v cestnej doprave. Je to osobitná časť právnych predpisov, ktoré upravujú pracovný čas osôb vykonávajúcich mobilné činnosti v cestnej doprave, napríklad vodičov autobusov a nákladných vozidiel. Smernica sa však nevzťahuje na samostatne zárobkovo činných vodičov.

Mnohí poslanci si spomenú, že smernica bola prijatá v roku 2002 po náročnom zmierovacom konaní, na základe ktorého bola schválená zložitá doložka. Táto doložka ustanovuje, že s účinnosťou od 23. marca 2009 sa pôsobnosť ustanovení smernice rozšíri na všetky samostatne zárobkovo činné osoby, pokiaľ Komisia predloží Rade a Európskemu parlamentu správu týkajúcu sa vplyvu súčasného nezaradenia samostatne zárobkovo činných vodičov a návrh právneho predpisu týkajúci sa samostatne zárobkovo činných vodičov.

Zaradenie či nezaradenie samostatne zárobkovo činných vodičov do pôsobnosti smernice je skutočne dilemou, ale ak dovoľíte, je to tiež falošný problém. Hlavným cieľom Komisie pri predkladaní legislatívneho návrhu, ktorý sa zaoberá pracovnými podmienkami v cestnej doprave, je zaistiť vysoký stupeň sociálnej ochrany, rovnocenné podmienky hospodárskej súťaže a zároveň zlepšiť bezpečnosť na cestách. Preto považovala Komisia za nevyhnutné zaviesť osobitný režim pre pracovníkov vykonávajúcich mobilné činnosti v cestnej doprave prostredníctvom osobitného zákona k všeobecnej smernici o pracovnom čase.

Od roku 2002 sa však ďalšie ustanovenia právnych predpisov vzťahujúcich sa na vodičov veľmi zmenili, a to k lepšiemu. S vašou podporou, a najmä s pomocou pána Markova, bol v roku 2005 prijatý súbor nových opatrení o čase jazdy, čase odpočinku a kontrolách.

Kým smernica o pracovnom čase prijatá v roku 2002 bola pôvodne použiteľná iba na zamestnaných vodičov, pravidiel prijatých v roku 2005 sa vzťahujú na všetkých vodičov, zamestnaných i samostatne zárobkovo činných. Pravidlá sa týkajú 80 % pracovného času všetkých vodičov. Z tohto dôvodu boli oprávnené obavy Parlamentu v tejto súvislosti počas zmierovacieho postupu o smernici o pracovnom čase z roku 2002 správne vyriešené. Pokiaľ ide o revíziu smernice o pracovnom čase z roku 2002, nie je tajomstvom, že postoje jednotlivých členských štátov sú v tejto otázke veľmi odlišné a že toto názorové rozdelenie existuje i vo vnútri členských štátov a v rámci rezortu dopravy.

Komisia uverejnila svoju správu týkajúcu sa vplyvov nezaradenia samostatne zárobkovo činných vodičov do pôsobnosti smernice v máji 2007. Správa dospela k dvom záverom. Po prvé, zaradenie alebo nezaradenie samostatne zárobkovo činných vodičov do pôsobnosti smernice má svoje výhody i nevýhody. Po druhé, pri vykonávaní smernice nastali problémy, pretože pre členské štáty bolo ťažké ju presadiť. Tento problém vznikol najmä kvôli falošne samostatne zárobkovo činným vodičom. Takto rezort dopravy označuje vodičov, ktorí sú síce formálne samostatní, ale v skutočnosti závislí od jednej spoločnosti a nemôžu sami organizovať svoju pracovnú činnosť, ako by si želali. Sú sociálne zraniteľní a ako som uviedol, smernica sa na nich vzťahuje už teraz, ale musí sa výrazne zlepšiť jej vykonávanie. Komisia veľmi pozorne sledovala uplatňovanie smernice vo vnútroštátnych právnych predpisoch, a pokiaľ to bolo nutné, začala konanie pre porušenie povinnosti. Hneď ako členské štáty dokončili implementáciu smernice do vnútroštátnych právnych predpisov, vykonali sme dôkladnú kontrolu kvality tejto implementácie. To viedlo v mnohých prípadoch k začatiu konania pre porušenie povinnosti.

Komisia okrem toho v súčasnosti vykonáva posúdenie vplyvov s cieľom vytvoriť kompaktný základ pre legislatívny návrh, na ktorom bude ešte tento rok pracovať. Bolo by preto predčasné, aby Komisia už teraz zaujímala postoj k problematike samostatne zárobkovo činných vodičov, pokiaľ sa otázka týka iba ich zaradenia do oblasti pôsobnosti smernice o pracovnom čase alebo ich vylúčenia z nej.

Vítam správu pána Cercasa a najmä vývoj, ktorý sa zaznamenal v otázke uplatňovania. Ako som však uviedol, Komisia sa domnieva, že riešenie, ktoré správa ponúka, sa nezaobera problémom úplného a správneho vykonávania smernice vo vzťahu ku všetkým pracovníkom, na ktorých sa jej pôsobnosť už vzťahuje. A to je to, čo doposiaľ robíme, a to, o čo sa budeme snažiť v ďalšom pozmeňujúcom a doplňujúcom návrhu.

Predseda júci. - Týmto uzatváram rozpravu.

Hlasovanie sa uskutoční zajtra.

Písomné vyhlásenia (článok 142)

Mary Lou McDonald (GUE/NGL), písomne. – Cestná doprava je v EÚ dôležitou hospodárskou činnosťou. Dodržiavanie pravidiel cestnej premávky, pracovného času a prestávok na odpočinok sú základné požiadavky na dodržanie bezpečnosti na cestách a na zdravie a bezpečnosť vodičov a cestujúcich.

Vítame najmä zaradenie všetkých pracovníkov v sektore do pôsobnosti smernice, vrátane samostatne zárobkovo činných vodičov, v rámci pravidiel o pracovnom čase, ktoré zaručia spravodlivú hospodársku súťaž v sektore.

Musí byť jasné aj to, že smernica stanovuje minimálne požiadavky a v žiadnom prípade nesmie ovplyvniť výhodnejšie podmienky, ktoré už v niektorých členských štátoch existujú.

28. Podpora sociálneho začlenenia a boj proti chudobe (stručná prezentácia)

Predseda júci. – Ďalším bodom programu je správa (A6-0364/2008) pani Gabriele Zimmerovej v mene Výboru pre zamestnanosť a sociálne veci o podpore sociálneho začlenenia a boji proti chudobe vrátane detskej chudoby v EÚ (2008/2034(INI)).

Gabriele Zimmer, spravodajkyňa. – (DE) Vážený pán predseda júci, na úvod chcem povedať, že ma mrzí, že správa z vlastnej iniciatívy, ktorú predkladám v mene výboru, nie je predmetom rozpravy v pléne a nie je možné k nej predložiť pozmeňujúce a doplňujúce návrhy. Považujem za neprijateľné, aby poslanci Parlamentu obmedzovali týmto spôsobom vlastné práva a devalvovali správy z vlastnej iniciatívy.

Náš výbor viedol veľmi búrlivé diskusie o správach, ktoré sa dnes predkladajú, kde bolo predložených vyše 200 pozmeňujúcich a doplňujúcich návrhov, 40 kompromisných doplňujúcich a pozmeňujúcich návrhov a dve vystúpenia pre odborníkov a zúčastnené strany, všetko v úzkej spolupráci s Výborom pre práva žien a rodovú rovnosť. Všetko to svedčí o veľkom záujme poslancov o túto problematiku.

Výbor pre zamestnanosť a sociálne veci hlasoval veľkou väčšinou vo všetkých skupinách za to, aby sa pokračovalo v rozvoji stratégie EÚ v boji proti chudobe a sociálnej izolácii a som presvedčená, že rovnako bude zajtra postupovať celé plénum. Výbor dáva jasne najavo, že EÚ a členské štáty majú povinnosť iniciovať špecifické a jasné ciele na podporu sociálnej integrácie a boja proti chudobe, keďže 78 miliónov ľudí, z toho 19 miliónov detí, žije v chudobe.

Pred pár dňami Komisia navrhla zásady stratégie aktívnej integrácie, ktoré by mala schváliť Európska rada. Ako výbor tieto návrhy podporujeme v rozsahu, v akom sme o nich boli vopred oboznámení. Pôjdeme však ďalej a v našej správe vyzveme na vypracovanie holistického prístupu k aktívnej sociálnej integrácii.

Sme presvedčení, že tento prístup musí byť postavený na štyroch pilieroch: po prvé je to príjem nad tzv. prahom chudoby formou dávok minimálnych príjmov a minimálnej mzdy, po druhé, aktívna politika pracovného trhu s cieľom vytvárania lepších pracovných miest a adekvátnych príjmov, po tretie, zlepšenie prístupu k verejným službám všeobecného záujmu a ku kvalitným službám, po štvrté, zvýšenie účasti ľudí postihnutých chudobou a izoláciou v rozvíjaní a implementácii tejto stratégie. Ďalej chceme do všetkých aspektov tejto stratégie integrovať rodovú rovnosť.

Náš výbor považuje za neadekvátne, že niektoré štáty EÚ nemajú celoštátnu sieť dávok minimálnych príjmov. Úroveň dávok minimálnych príjmov je v mnohých krajinách pod hranicou chudoby EÚ. Preto žiadame, aby príjem z minimálnych dávok a platená práca boli na takej úrovni, aby neviedli k príjmovej chudobe. Vyzývame

Radu, aby vyjadrila súhlas s cieľmi EÚ v súvislosti s úrovňou minimálnych príjmov, ktorá by bola najmenej 60 % priemerného celoštátneho príjmu a úroveň minimálnej mzdy by bola najmenej 60 % priemernej národnej mzdy alebo priemernej mzdy v príslušnom odvetví. Členské štáty by mali splniť tieto ciele v stanovenom termíne, mali by v plnej miere zohľadniť zásadu subsidiarity a uplatňovať otvorenú metódu koordinácie.

Výbor počas konzultácií o tejto správe venoval veľkú pozornosť najmä problematike boja proti detskej chudobe. Pre nás je blaho detí prioritou. Pri našej práci vychádzame z Dohovoru OSN o právach dieťaťa a na ňom je založená aj politicky integrovaná požiadavka boja proti detskej chudobe.

Chceme poukázať na to, že podľa nás prístup ku kvalitným službám výrazne prispieva k sociálnej integrácii dospelých a predovšetkým detí, najmä tých, ktoré sú vystavené rizikám chudoby. Trváme na tom, aby prvým krokom členských štátov bolo zníženie detskej chudoby do roku 2012 o 50 %. Navyše v januári tohto roku schválime uznesenie Parlamentu o boji proti fenoménu detí ulice do roku 2015.

Vladimír Špidla, člen Komisie. – (CS) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni, dovoľte mi, aby som sa vyjadril k predloženej správe. Viete dobre, že v obnovenom sociálnom programe Komisia sformulovala myšlienku boja proti chudobe ako neoddeliteľnej súčasti sociálneho programu a na túto myšlienku nadviazalo odporúčanie o sociálnom začleňovaní. Som veľmi rád, že správa, ktorú vo svojom vystúpení pani spravodajkyňa predstavila, konštatovala podporu tomuto odporúčaníu a rovnako kladne hodnotila niektoré základné prístupy, ktoré sú v ňom sformulované. Chcem konštatovať, že rovnako ako Komisia považuje za mimoriadne dôležité integrované úsilie o sociálne začleňovanie, ešte vo väčšej miere sa sústreďuje na otázku detskej chudoby. Chcem v tejto súvislosti upozorniť na to, že v mandáte súčasnej Komisie sa táto téma prvýkrát prezentovala takto zreteľne. Naším cieľom je pokračovať týmto smerom aj v budúcnosti, pretože je zjavné, že jedným z veľmi vážnych sociologických problémov chudoby je dedičná chudoba, ktorá prechádza z rodičov na deti. Podľa nás je mimoriadne dôležité, aby sme tento začarovaný kruh prelomili.

Dámy a páni, je zjavné, že v tomto úsilí Komisia môže rátať s podporou Parlamentu. Samozrejme, s veľkým záujmom očakávame ďalší vývoj predložených dokumentov a predloženej správy. Je tiež úplne jasné, že Komisia využije rozhodnutia a stanoviská Parlamentu v ďalšom úsilí o sociálne začleňovanie. Toto nie je záležitosť, ktorá by skončila jedným oznámením a nie je to záležitosť, ktorá by sa dala vybojovať v priebehu krátkeho obdobia niekoľkých týždňov alebo mesiacov.

Predsedajúci. - Týmto uzatváram rozpravu.

Hlasovanie sa uskutoční zajtra.

Písomné vyhlásenia (článok 142)

Slavi Binev (NI), písomne. – (BG) Vážený pán predsedajúci, vážení kolegovia, chcel by som vyjadriť podporu správe pani Gabriele Zimmerovej o podpore sociálneho začleňovania a boji proti chudobe. Boj proti detskej chudobe je prioritou EÚ, ale pri riadnom začleňovaní sa do spoločnosti existuje množstvo prekážok.

Chcel by som spomenúť prípad, ktorý sa stal v Bulharsku. Tento prípad nemá obdobu a svedčí o tom, ako úrady tisíckam detí obmedzujú prístup k vzdelaniu, čím znižujú ich perspektívu lepšej budúcnosti. Vďaka štátnej správe sú kresťanské deti vo verejných školách vystavené náboženskej diskriminácii. V súvislosti s moslimským sviatkom Ramazan Bayram, ktorý je štátnym sviatkom iba v štátoch vyznávajúcich islam, boli s tichým súhlasom bulharského ministerstva školstva a vedy dva dni zatvorené školy v regiónoch Kardzhali, Razgrad, Targovište a Šumen, a to z dôvodu osláv moslimského sviatku. Napriek sekulárnemu charakteru vzdelávania v Bulharsku boli v týchto regiónoch vyhlásené prázdniny z náboženských dôvodov. Bulharské deti nemohli ísť do školy.

Bulharsko je kresťanská krajina a nemá dôvod vyhlasovať celoštátne oslavy moslimských sviatkov. Ako potom mohli bulharské verejné školy zatvoriť a oslavovať nebulharský náboženský sviatok na úkor vlastných detí, v tichosti a bez vysvetlenia? Istá osoba alebo ľudia v Bulharsku majú evidentný záujem, aby triedy verejných škôl ostali prázdne a aby sa zaplnili turecké mešity.

Bairbre de Brún (GUE/NGL), písomne. – (GA) Politiky sociálneho začleňovania by sa predovšetkým mali sústreďovať na právo človeka na dôstojné životné podmienky a mali by zaručovať zapojenie do spoločnosti. Preto politiky sociálneho začleňovania musia zabezpečiť takú úroveň príjmov, ktoré zaručia, že ľudia nebudú trpieť chudobou alebo vylúčením zo spoločnosti.

Správa podporuje Európsku komisiu v tom, aby urobila tento významný krok, ktorý boj proti chudobe a boj za sociálne začleňovanie viac zviditeľní. Správa trvá na tom, aby sa táto stratégia zintenzívnila vypracovaním jasných ukazovateľov a konkrétnych cieľov. Zdôrazňuje potrebu komplexnejšieho prístupu v boji proti chudobe, ktorého obsahom je súbor politík EÚ.

Mimoriadne dôležité sú výzvy správy v otázke minimálnej mzdy a minimálneho príjmu, ďalej je to prioritou odstránenia detskej chudoby a zabezpečenie prístupu k verejným službám pre skupiny, u ktorých existuje riziko sociálneho vylúčenia. Uvedené skutočnosti by sa mali doplniť o pomoc pri sociálnom začleňovaní, napríklad formou bytovej výstavby, výchovy, školení a celoživotného vzdelávania, ako aj systémami podpory príjmov pre jednotlivcov a rodiny.

Proinsias De Rossa (PSE), písomne. – Táto správa sa označuje ako holistický prístup k odstráneniu chudoby. Keďže svetová finančná kríza naďalej postihuje našich občanov i hospodárstvo jednotlivých krajín, nikdy nebolo jasnejšie, že žijeme v navzájom prepojenom svete a že sme navzájom od seba závislí.

Politiky, ktoré sa schválili v rámci Únie, ovplyvňujú aj svet mimo nej. Preto by problémy mimo Únie mali ovplyvňovať politiky v rámci Únie. Nemôžeme oddeliť boj proti chudobe v Európe od svetového boja proti sociálnemu vylúčeniu.

Detská práca zvyšuje chudobu a odsudzuje generáciu za generáciou k nevzdelanosti, chorobám a predčasným úmrtiam. Pre deti je tým správnym miestom škola. Nevzdelaná pracovná sila nemôže vybudovať vyspelé hospodárstvo. Deti nahrádzajú svojich rodičov v práci a tým sa znižujú možnosti bojovať za lepšie podmienky. Pracujúce deti dokonca prispievajú k celkovému zhoršeniu situácie.

Lidia Joanna Geringer de Oedenberg (PSE), písomne. – (PL) V roku 2005 žilo v Európskej únii 78 miliónov ľudí (16 %) na hranici chudoby. V súčasnosti každý piaty občan EÚ žije v zlých podmienkach, každý deň približne 1,8 milióna ľudí hľadá miesto na prenocovanie v ubytovniach pre bezdomovcov, 10 % ľudí žije v domácnostiach, kde nikto nepracuje, miera dlhodobej nezamestnanosti dosahuje až 4 %, 15 % zamestnancov pracuje za mimoriadne nízke mzdy a 8 % zamestnancov žije v chudobe napriek tomu, že majú prácu. Okrem toho 19 miliónov detí trpí chudobou.

Medzi členskými štátmi EÚ existujú krajiny, v ktorých ešte stále neboli vybudované vhodné vnútroštátne systémy sociálneho zabezpečenia.

V tejto súvislosti si zaslúži uznanie navrhovaný prístup Európskej komisie k aktívnej sociálnej integrácii. Politika sociálnej integrácie musí zaručiť základné právo všetkých ľudí na dôstojný život a na to, aby boli súčasťou spoločnosti, a musí tiež zaručiť integrovaný pracovný trh, lepší prístup ku kvalitným službám, rovnosť pohlaví a zákaz diskriminácie.

Hrozba chudoby je v súčasnosti vyššia ako úroveň sociálnej pomoci a členské štáty by mali sociálnu pomoc schváliť, aby sa splnil jej hlavný cieľ – pomôcť ľuďom dostať sa z chudoby. Programy sociálnej ochrany by mali ľuďom poskytovať účinnú pomoc a podporiť ich v hľadaní stáleho zamestnania.

Je potrebné urobiť okamžité kroky v prospech detí, ktoré trpia rôznymi problémami. Ide o deti z rodín prisťahovalcov, zanedbané a zneužívané deti, a deti vystavené násiliu.

Louis Grech (PSE), písomne. – Po nedávnych, v podstate ešte stále pretrvávajúcich finančných a hospodárskych otrasoch a ich následkoch vo svete si myslím, že by sme mali prehodnotiť definíciu chudoby a jej hranice.

Myslím si, že veľká časť chudoby je menej viditeľná, ako to bolo pred niekoľkými desaťročiami, ale obávam sa, že chudoba je rovnako reálna. Súčasný životný štýl výrazne pomáha skrývať novodobú chudobu.

Kúpna sila mnohých domácností je oslabená v dôsledku prudkého zvyšovania celkových nákladov, najmä nákladov na potraviny, zdravotnú starostlivosť a energie. Rodiny s nízkymi príjmami, dôchodcovia, nezamestnaní a ďalšie články spoločnosti sú vystavené riziku zraniteľnosti a tomu, že budú viesť boj o prežitie, keďže tieto náklady predstavujú najväčšiu časť ich mesačného rozpočtu.

Je predpoklad, že výkonnosť hospodárstiev vo svete sa bude rapídne zhoršovať, keďže očakávame recesiu. To bude nevyhnutne vytvárať nestabilitu vo všetkých odvetviach hospodárstva. Obmedzenie programov a služieb v sociálnej oblasti zhorší situáciu ľudí, u ktorých poklesla kúpna sila.

Myslím si, že Únia a členské štáty budú musieť túto problematiku riešiť, aby sa znížili obrovské rozdiely a ťažkosti, ktoré skrytá chudoba spôsobuje mnohým občanom EÚ.

Livia Járóka (PPE-DE), písomne. – Nevyhnutnosť odstrániť detskú chudobu považujeme v Európskej únii za veľmi dôležitú. Najviac zanedbávanou menšinou sú rómske deti, ktorým chýba pomoc v oblasti bývania, zamestnanosti, výchovy a zdravotnej starostlivosti.

Kombinácia týchto faktorov vyúsťuje do zúfalej situácie. Rómske deti nemajú pred sebou žiadnu budúcnosť a Rómovia a rómske deti sú spoločensky izolovaní, najmä v prípadoch, keď rómske deti vyrastajú v podmienkach extrémnej chudoby. Tento typ prostredia nedáva rómskym deťom šancu využiť práva, na ktoré majú nárok. Rómske deti, ktoré vyrastajú v chudobe, nemajú možnosti, ktoré sú pre väčšinu ostatných samozrejmosťou. Sociálne vylúčenie a detská chudoba sa musia brať do úvahy pri vytváraní politiky EÚ a členských štátov najmä v oblasti aktívneho sociálneho začleňovania.

Aktuálne údaje uvádzajú, že okolo 50 % Rómov je negramotných alebo pologramotných, 30 % detí vo veku 3 – 10 rokov trpí vážnymi chorobami, napríklad TBC, odhaduje sa, že Rómovia žijú o 10 rokov kratšie ako členovia spoločenskej väčšiny. Sociálne vylúčenie, s ktorým sa Rómovia stretávajú v detstve, sa v dospelosti ešte stupňuje. Vo väčšine európskych miest je 90 % Rómov nezamestnaných a v najbližšej budúcnosti majú len malú šancu nájsť si zamestnanie. Ak chceme dosiahnuť sociálnu súdržnosť, musíme tento začarovaný kruh prelomiť.

Magda Kósáné Kovács (PSE), písomne. – (HU) Blaho našich detí sa buduje na základoch, ako sú zdravé prostredie, slušné bývanie, vhodná strava a prístup k vzdelaniu. Názov správy je príliš komplexný na to, aby sme sa na postavenie detí zamerali s dostatočným dôrazom. Preto nemôže vyjadriť, ale len naznačiť, ako detská chudoba ovplyvní budúcnosť a prítomnosť spoločnosti.

Správa sa týka problematiky integrácie a chudoby komplexne, niekedy holisticky, niekedy sa zameriava na rizikové skupiny, ako sú etnické menšiny, prisťahovalci, starší a invalidní občania, pričom osobitnú pozornosť venuje postaveniu žien a detí. Prirodzene, zastávam názor, že najdôležitejším nástrojom na odstránenie chudoby je zamestnanosť. Sama osebe však nezaručí sociálnu integráciu ani neodstráni chudobu.

Správa tiež uvádza, že aj medzi zamestnanými je veľa chudobných. Podľa správy sú hlavným dôvodom tejto skutočnosti nevýhodné pracovné podmienky a nespravodlivý mzdový systém, ktorý sa využíva v prípade určitých znevýhodnených skupín. Bohužiaľ, tento dokument, ktorý poukazuje na rôznorodosť problematiky, neponúka možnosť riešenia problémov, ktorým sú vystavené niektoré rizikové skupiny. V zmysle záväzku, ktorý dala autorka, a na základe obsahu tejto správy som presvedčená, že správa bude prínosom a pomôže európskym inštitúciám pri tvorbe zákonov, čím sa splní jej cieľ pomôcť tým, pre ktorých je určená, chudobným.

Siiri Oviir (ALDE), písomne. – (ET) Vážený pán predsedajúci, dámy a páni. Každý človek by mal mať rovnaké právo plne sa zapájať do spoločenského života, ktorého súčasťou je aj právo na prácu a právo byť hospodársky aktívny, žiť v normálnych životných podmienkach a využívať blaho spoločnosti, v ktorej žije.

Zamestnanosť je bezpochyby najlepší spôsob, ako predchádzať chudobe a sociálnemu vylúčeniu. Zarážajúce je však to, že v súčasnosti má Európa 20 miliónov pracujúcich ľudí, ktorí žijú v chudobe a väčšinou sú to ženy.

Podľa môjho názoru okrem boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu v najzraniteľnejších skupinách obyvateľstva musíme v rámci EÚ klást väčší dôraz na chudobu pracujúcich ľudí, najmä žien.

Musíme urobiť prieskum politik EÚ s cieľom stimulovať pracovný trh a aby sme mohli ľuďom ponúknuť väčšiu sociálnu ochranu, potrebujeme odrazový mostík na pravidelné, zárobkové a právne bezpečné zamestnávanie.

Tiež si myslím, že odmena vyplácaná pracovníkom v členských štátoch (minimálna mzda) by mala byť spravodlivá a mala by garantovať taký príjem, aby nepadli do pasce chudoby.

Vítam cieľ EÚ uvedený v správe, ktorý navrhuje, aby vyplácaná odmena bola vo výške minimálne 60 % príslušnej priemernej mzdy (národnej, sektorovej atď.), a vítam skutočnosť, že členské štáty sa dohodli na harmonograme na dosiahnutie tohto cieľa.

Iba rovnováha medzi flexibilitou a sociálnou ochranou môže zlepšiť situáciu v oblasti zamestnanosti a sociálneho začleňovania.

Rovana Plumb (PSE), písomne. – (RO) Deväť rokov od zavedenia pojmu „dôstojná práca“ polovica pracujúcich ľudí na tejto planéte zarobí denne menej ako 2 USD a v roku 2007 bola miera zamestnanosti žien 49 % z celkovej populácie, kým zamestnanosť mužov sa pohybovala na úrovni 74,3 %.

V Rumunsku má iba 15 % z celkového počtu zamestnancov dôstojnú prácu a počet žien, u ktorých vzniká riziko, že sa stanú obeťami chudoby, je v porovnaní s mužmi vyšší približne o 10 %. Rozdiely v platoch sú zrejmé, pretože muži zarábajú viac ako ženy, a to vo väčšine oblastí hospodárstva, a mesačný rozdiel predstavuje približne tretinu minimálnej základnej mzdy na úrovni štátu.

Prieskum, ktorý urobila Medzinárodná organizácia práce a ktorý bol zverejnený pri príležitosti Medzinárodného dňa žien jasne ukazuje, že Európa si už ďalej nemôže dovoliť ignorovať potenciál žien. Prístup k pracovnému trhu a k dôstojnej práci sú dôležité skutočnosti na dosiahnutie rodovej rovnosti. Prístup k dôstojnej práci pre všetkých občanov musí byť prioritou politiky zamestnanosti, pretože toto je základný mechanizmus sociálneho začleňovania a zároveň jediné udržateľné riešenie v boji proti chudobe.

Katrin Saks (PSE), písomne. – (ET) Sociálne začleňovanie a detská chudoba sú skutočnosti, ktoré by sme mali brať vážne a v tejto súvislosti vítame iniciatívu výboru. Napriek tomu by sme si mali položiť otázku, či sú naše plány dostatočne ambiciózne. V tejto súvislosti by členské štáty mali podniknúť niekoľko dôležitých krokov.

Na to, aby sme znížili sociálne vylúčenie, potrebujeme predovšetkým dosiahnuť, aby ľudia mali príjmy, z ktorých sa dá vyžiť. Musíme priznať, že vo väčšine štátov EÚ, kde je ustanovená minimálna mzda, táto mzda nezabezpečí normálny príjem.

Významnú úlohu v sociálnom vylúčení vo veľkej miere zohráva aj znižujúca sa úroveň sociálnej pomoci. Vzhľadom na súčasnú hospodársku krízu sa v Estónsku vedie otvorený dialóg a živé diskusie o tom, ako zabezpečiť rovnováhu rozpočtu a dohodnúť sa na kompromise v otázke prídavkov na deti. Na prídavky na deti z verejných zdrojov majú nárok všetky deti a prídavky ako také majú okrem praktickej pomoci aj veľký symbolický význam. Ako bývalá ministerka sociálnych vecí a súčasná prezidentka Estónskej ligy na ochranu detí mám v tejto oblasti dostatočné skúsenosti a urobím všetko pre to, aby sa táto forma podpory, hoci nákladná a neefektívna, nezrušila.

Okrem podpory príjmu existujú aj dôležité ciele dávky pre znevýhodnené skupiny, ako sú starší ľudia, osamelí rodičia, domácnosti s väčším počtom detí a zdravotne postihnutí občania. Dávky tohto charakteru by mali pokryť zvýšené náklady v súvislosti s osobnou, zdravotnou a sociálnou starostlivosťou. V Spojenom kráľovstve sa rozhodli vyplácať dávky starším ľuďom, aby si mohli v studenom počasí udržiavať teplo v domácnostiach a bojovať s takzvanou energetickou chudobou, čo je vynikajúci príklad, ktorý by mohol ostatným členským štátom vrátane Estónska slúžiť ako vzor.

Silvia-Adriana Țicău (PSE), písomne. – (RO) Služby cestnej dopravy predstavujú 1,6 % HDP a zamestnávajú 4,5 milióna občanov Európskej únie.

Hospodárstvo a spoločnosť sú vo všeobecnosti vo veľkej miere závislé od efektívnosti cestnej dopravy, keďže 44 % tovaru sa prepravuje kamiónmi a 85 % ľudí cestuje autom, autobusom alebo autokarom.

Myslím si, že ak chceme v oblasti sociálnych podmienok spĺňať právne požiadavky, členské štáty by mali investovať do infraštruktúry cestnej dopravy a prijať potrebné opatrenia, aby sa zabezpečila dostatočná úroveň investícií na rozvoj infraštruktúry cestnej dopravy. V tejto súvislosti by malo byť prioritou vybudovanie bezpečných parkovacích plôch.

V snahe eliminovať umelé bariéry v oblasti voľného pohybu tovaru som žiadala formou pozmeňujúceho a doplňujúceho návrhu, aby Komisia predložila do Európskeho parlamentu správu o situácii v riadení dopravy v každom členskom štáte. Keďže existujú kontroly, ktoré obmedzujú voľný pohyb tovaru alebo osôb, žiadala som Komisiu, aby preskúmala súčasné právne predpisy a predložila pozmeňujúci a doplňujúci návrh s cieľom zabezpečiť koordinovaný systém dopravných kontrol.

29. Program rokovania na nasledujúci deň: pozri zápisnicu

30. Skončenie rokovania

(Rokovanie sa skončilo o 12.25 hod.)